

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
“ІРПІНСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ”**

Матеріали

***V Міжвузівської студентської
науково-практичної конференції***

2016

**“Актуальні питання
економіки, обліку, фінансів,
оцінки майна і майнових
прав в Україні”**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
«ІРПІНСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

МАТЕРІАЛИ

**V Міжвузівської студентської науково-практичної конференції
«Актуальні питання економіки, обліку, фінансів, оцінки майна і майнових
прав в Україні»**

24 березня 2016 року

Ірпінь-2016

Матеріали V Міжвузівської студентської науково-практичної конференції «Актуальні питання економіки, обліку, фінансів, оцінки майна і майнових прав в Україні» // Зб. наук. пр. / Редкол.: С.І. Михайлов (голова) та ін. – Ірпінь, 2016. - 212с.

Рекомендовано до друку методичною радою.

Протокол № 8 від 14 березня 2016 р.

Редакційна колегія:

С.І. Михайлов, Н.В. Ільченко, А.Г. Заболотна, О.І. Погоріла, Ю.І. Литвинець, Л.Л. Гурська, В.І. Березовський, А.О. Сиротенко.

У збірнику надруковані доповіді учасників V Міжвузівської студентської науково-практичної конференції «Актуальні питання економіки, обліку, фінансів, оцінки майна і майнових прав в Україні». Висвітлено результати наукових досліджень, проведених студентами та науково-педагогічними працівниками Національного університету біоресурсів і природокористування України та його відокремлених підрозділів: «Ірпінський економічний коледж», «Боярський коледж екології і природних ресурсів», «Немішаївський агротехнічний коледж», «Ніжинський агротехнічний коледж», а також Рівненського державного аграрного коледжу, Житлово-комунального коледжу ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, Київського фінансово-економічного коледжу НУДПСУ, Технологічно-економічного коледжу Білоцерківського національного аграрного університету, Чигиринського економіко-правового коледжу Уманського національного університету садівництва.

Тексти статей друкуються в авторській редакції. Відповідальність за інформацію, подану в науковому дослідженні, несуть автори статей.

Видавничий центр ВП НУБіП України „Ірпінський економічний коледж”
08200, м. Ірпінь, вул. Гагаріна, 9.

ШАНОВНІ УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ!

Дозвольте привітати Вас, учасників V Міжвузівської студентської науково-практичної конференції. З 2012 року в Ірпінському економічному коледжі започатковано щорічне проведення науково-практичної конференції «Актуальні питання економіки, обліку, фінансів, оцінки майна і майнових прав в Україні». Актуальність тематики конференції у сьогоднішній реальності підтверджується самим життям. Дуже приємно, що на запрошення відреагувала значна кількість навчальних закладів України.

Навчальні заклади – ідеальне місце зустрічі викладачів, які прагнуть поділитися своїми знаннями й розвинути їх у дослідженнях, і студентів, які мають можливість і бажання розвивати свої знання, збагачуватися інтелектуально.

Уміння і навички дослідницької діяльності, отримані в стінах альма-матер, безцінні для майбутнього фахівця і є однією з ключових складових його професійного успіху. Саме тому науково-дослідна робота студентів в Ірпінському економічному коледжі є предметом зацікавленої уваги всього педагогічного колективу, і питанням її організації, системного залучення кожного студента на всіх етапах його навчання до дослідницької роботи в різних її формах – індивідуальній і колективній, аудиторній і позааудиторній, обов'язковій і добровільній – приділяється велика увага.

Метою конференції «Актуальні питання економіки, обліку, фінансів, оцінки майна і майнових прав в Україні» є активна участь студентів у дослідженні стану сучасної економіки, обліку, фінансів, оцінки майна та майнових прав, що є актуальними на сьогодні, та внесення креативних пропозицій щодо поліпшення стану сучасної економіки.

Упевнений і вірю, що ваші зусилля сприятимуть розвитку сучасної освіти і науки, а отримані вами теоретичні знання і практичні навички стануть міцним підґрунтям для професійної діяльності в сучасних соціально-економічних умовах.

Керівництво Ірпінського економічного коледжу висловлює вам щиру подяку за участь у роботі конференції та сподівається, що кожен з вас зможе краще пізнати прекрасний світ науки, сповнитися поваги до нього.

Слава Україні!

С.І. Михайлов,
директор ВП НУБіП України
«Ірпінський економічний коледж»

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Баглай О.О., Олійник Г.А. ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ ПІДПРИЄМСТВА	8
Берегеля В.Р., Гурська Л. Л. ПРИБУТКОВІСТЬ ТА РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА	10
Даценко В.В., Мехед М.А. СТАН ТА ПЕРЕШКОДИ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО АМОРТИЗАЦІЙНОГО ФОНДУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	13
Жуль Г. С., Редько О. А. ПЕРЕДУМОВИ ЗАНЕПАДУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПЕРСПЕКТИВИ ШЛЯХІВ ЇХ ВИРІШЕННЯ	15
Капітула Т. С., Михайлов С. І. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТОРГОВО – ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	18
Кепанова К.О., Лосіцька Т. І. СТАН ТАРИФІВ НА ПОШТОВІ ПОСЛУГИ В УКРАЇНІ	22
Котко А.О., Романенко Т.В. СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	24
Кузьменко Н. В., Ковальчук Н.І. ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ	26
Мельник В.О., Пісковець О.В. ОСОБЛИВОСТІ БАРТЕРНОЇ ОПЕРАЦІЇ ЯК ВИДУ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	29
Музика Ю.О., Пісковець О.В. ФУНКЦІОНУВАННЯ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ	31
Петльований І. В., Городенко С. В. АГРАРНА КРИЗА І ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ	33
Печена О. С., Городенко С. В. СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА КРИЗИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ПРИЧИНИ ЇЇ ВИНИКНЕННЯ	36
Романюк Л.В., Кириленко Т.Я. ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	38
Свінціцька Т.В., Михайлов С. І. МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ	42
Скороход В.А., Пісковець О. В. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА	45
Філіпович І. В., Ковальчук Н. І. ПЕРСПЕКТИВИ ВСТУПУ УКРАЇНИ В ЄС: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ	48
Цинко Т.В., Обарчук Е.В. СУЧАСНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У ГАЛУЗІ РЕКЛАМИ	50
Чайка О.С., Гурська Л.Л. ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ДП «АНТОНОВ»)	53

Чайка О.С., Сорока А.М. ДЕЯКІ АСПЕКТ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	56
Чечітко В. І., Редько О. А. РОЗВИТОК МАЛОГО БІЗНЕСУ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	58
СЕКЦІЯ 2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА АУДИТ	
Андрущенко Т. В., Величко Н.М. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ В КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ	62
Антонова К.В., Кошик В. В. АВТОМАТИЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ	64
Бекетова Є.О., Черненко Л. Б. ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ	67
Бочарова О.К., Сенченко В.Б. ПРОБЛЕМИ ВАРТІСНОЇ ОЦІНКИ ОБ'ЄКТІВ	69
Ващук І. П., Краєвський В. М. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА СПИСАННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	71
Євтушок Г.О., Сорока А.М. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПІДЗВІТНИМИ ОСОБАМИ	74
Заболотна С.П., Краєвський В. М. СТАНОВЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ХVІІІ СТОЛІТТІ	76
Зайцева К.С., Величко Н.М. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ У БАНКАХ УКРАЇНИ	79
Іщенко Д.О., Міненко А.В., Сиротенко А. О. ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ	81
Костюченко М.М., Литвинець Ю. І. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ	86
Коробка І. І., Панченко В.С., Масельська Р.В. ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ АКТИВІВ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	89
Лепеха О.В., Литвинець Ю.І. ПОНЯТТЯ «ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ» У СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	91
Литвиненко Н.А., Ковтун О.В. АУДИТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО БАЛАНСУ ТА ІНШИХ ФОРМ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	94
Лісовська А.В., Кошик В. В. ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ «ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ» В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ	97
Магда І.О., Талько Т. В. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ	100
Сердюкова В.О., Сиротенко А.О. БУХГАЛТЕРІЯ В МАЙБУТНЬОМУ	103
Смоляр Д.М., Кириленко Т.Я. ОСОБЛИВОСТІ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПРЕТЕНЗІЯМИ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ	105

Терещенко В.Ю., Ковтун О. В. ІНВЕНТЕРИЗАЦІЯ: НЮАНСИ ПРОВЕДЕННЯ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ	108
Хребтань О.С., Сорока А. М. РОЛЬ ДЕРЖАВИ У РЕГУЛЮВАННІ ПРОБЛЕМИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ	111
Хруль А.А., Талько Т. В. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПО ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПІДЗВІТНИМИ ОСОБАМИ	115
Чамор Г.С., Кириленко Т.Я. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ	118
Чорна О.А., Черненко Л. Б. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ЇХ В ОБЛІКУ	121
СЕКЦІЯ 3. ОПОДАТКУВАННЯ ТА БЮДЖЕТНА СИСТЕМА	
Інклюд В. В., Сиротенко А. О. АВТОМАТИЗАЦІЯ РОЗРАХУНКІВ У ПОДАТКОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ	125
Котко А.О., Ковтун О.В. ОСОБЛИВОСТІ ІНДЕКСАЦІЇ ТА ОПОДАТКУВАННЯ СТИПЕНДІЇ ТА ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ	128
Павленко І.О., Токар І.В. ВНЕСЕННЯ ЗМІН У ТРАНСПОРТНИЙ ПОДАТОК	130
Савчук Л.О., Лісовська Н.В. МІСЦЕВЕ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	133
Скороход В.А., Токар І.В. ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ З ДОПОМОГОЮ КОП'ЮТЕРНОЇ ПРОГРАМИ «М.Е.DOC»	136
Слічнюк К. С., Матвійчук Л.А. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦРЕЖИМУ ПДВ	139
Фролова Г. О., Хмель Н. В. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ	141
Чамор Г. С., Лісовська Н.В. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ	144
СЕКЦІЯ 4. ФІНАНСИ, ГРОШОВИЙ ОБІГ ТА КРЕДИТ	
Бондар С.О., Сова В. М. СТАН І РОЗВИТОК НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ	147
Задирака О.О., Уразова С.В. БЮДЖЕТНЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ	150
Зубарчук К. Л., Деміденко Л.С. АНТИІНФЛЯЦІЙНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗДІЙСНЕННЯ	153
Іщенко Д.О., Пісковець О. В. ПРОБЛЕМИ РОСТУ ІНОЗЕМНОЇ ВАЛЮТИ В УКРАЇНІ	155
Клішина М. С., Деміденко Л.С. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	158

Ковтун Т.М., Безпала О.В. ПЕНСІЙНИЙ ФОНД, ЙОГО ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДП «ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ПЕРСОНІФІКОВАНОГО ОБЛІКУ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ»	161
Кузьмінський О.А., Пісковець О. В. ОСОБЛИВОСТІ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ	162
Кузьменко А.С., Сова В. М. БЮДЖЕТНИЙ ДЕФІЦИТ В УКРАЇНІ ТА ОСНОВНІ ШЛЯХИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ	165
Литвиненко Н.А., Романенко Т.В. КРЕДИТ ТА ЙОГО ВИДИ	167
Мацелик Ю.І., Ковальчук Н.І. УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	169
Писанець Н.О., Токар І.В. СТРАХУВАННЯ РИЗИКІВ ВИКОРИСТАННЯ КАПІТАЛУ	171
Побелінський П.О., Ільченко Н. В. ФУНКЦІОНУВАННЯ ВАЛЮТНОГО РИНКУ	175
П'янтак А.В., Гусак Т. О. КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ТА ЙОГО СУЧАСНИЙ СТАН В УКРАЇНІ	177
Савченко А.І., Токар І. В. АВІАЦІЙНЕ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ	180
Савчук О.В., Ільченко Н. В. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ	183
Смоляр Д.М., Сова В. М. ДІЯЛЬНІСТЬ ЛОМБАРДІВ НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ	185
Собко Д.В., Токар І.В. СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ОДНЕ З СОЦІАЛЬНИХ ПИТАНЬ	188
Темрук Т.М., Уразова С.В. ПРОБЛЕМАТИКА ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	192
Терещенко В.Ю., Романенко Т.В. ФІНАНСОВІ ПОСЕРЕДНИКИ ТА ЇХ ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ	195
Федоренко А. І., Романенко Т.В. ФІНАНСОВА САНАЦІЯ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	197
СЕКЦІЯ 5. ОЦІНКА МАЙНА І МАЙНОВИХ ПРАВ	
Горенко К.С., Чайка Л.В. МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНКИ ДОХІДНОЇ НЕРУХОМОСТІ	199
Дубінчук В.В., Чайка Л.В. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ НЕРУХОМОСТІ	202
Коваленко А.О., Гусак Т.О. СТАНОВЛЕННЯ ЗЕМЛЕОЦІНОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ	206
Мазурик А.Е., Токар І.В. СУЧАСНИЙ СТАН РІЄЛТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	208
Малюх Д.Р., Гусак Т.О. ОЦІНКА ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ РОЗВИТКУ	210

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ ПІДПРИЄМСТВА

Баглай О.О., відділення програмування,
спеціальність «Розробка програмного забезпечення», IV курс
Рівненський державний аграрний коледж.
Науковий керівник – викладач Олійник Г.А.

Економічна освіта на сучасному етапі розвитку України визначається завданнями переходу до демократичної і правової держави, ринкової економіки, необхідності наближення й до світових тенденцій економічного і суспільного розвитку. Забезпечення необхідним кадровим ресурсом підприємства є джерелом раціонально організованої роботи будь-якого підприємства.

Згідно з основними положеннями теорії систем, будь-який об'єкт, явище чи процес (включаючи підприємство) можна розглядати як систему. Під системою розуміють сукупність взаємозв'язаних в одне ціле елементів. Отже, для будь-якої системи характерно, що:

- 1) вона складається з двох або більшої кількості елементів;
- 2) кожен її елемент має властиві лише йому якості;
- 3) між елементами системи існують зв'язки, за допомогою яких вони впливають один на одного;
- 4) система не може існувати поза часом і простором. Вона має часову сутність (її склад може бути визначений у кожен даний момент), а також свої межі та навколишнє середовище.

Особливість підприємства як системи полягає в тому, що підприємство є відкритою системою, яка може існувати лише за умови активної взаємодії з навколишнім середовищем. Воно вибирає з проміжного та загального зовнішнього середовища основні фактори виробництва і, перетворюючи їх на продукцію (товари, послуги, інформацію) та відходи, передає знов у зовнішнє середовище. Умовою життєздатності системи є корисний (вигідний) обмін між «входом» і «виходом». Тому об'єктивно виникає потреба у відокремленні управлінської праці від виконавчої. Отже, необхідність управління пов'язана з процесами поділу праці на підприємстві.

Управління в широкому розумінні – це діяльність, спрямована на координацію роботи інших людей (трудових колективів), яка є складною системою. Диференціація та

координація управлінської праці, формування рівнів управління здійснюються за допомогою вертикального поділу праці.

Загальні принципи управління підприємством, що закріплені в Господарському кодексі:

1. Управління підприємством здійснюється відповідно до статуту на основі поєднання прав власника відносно господарського використання свого майна та принципів самоуправління трудового колективу.

2. Наймання (призначення, обрання) керівника підприємства є правом власника (власників) майна підприємства та реалізується безпосередньо або через уповноважені ним органи.

3. Рішення щодо соціально-економічних питань, які стосуються діяльності підприємства, виробляються та приймаються органами управління за участю трудового колективу та уповноважених ним органів.

4. Вищим керівним органом колективного підприємства є загальні збори (конференція) власників майна. Виконавчі функції щодо управління підприємством здійснює правління.

Виникає проблема: як керувати та скоординувати діяльність цілої системи на підприємстві? Що це за структура та які її складові? Як керувати персоналом?

Із переглядом світових досягнень науки внаслідок застосування новітніх технологій та інформаційної революції на сьогодні склалася наступна позиція в управлінні персоналом:

- персонал є найбільш важливим активом підприємства;
- реалізація поставлених цілей неможлива без відповідної організаційної культури;
- стратегія управління персоналом невід’ємна від загальної стратегії підприємства;
- максимальне використання персоналу засноване на розкритті творчого потенціалу працівників;
- провідна роль в управлінні персоналом відводиться безпосередньо керівникам, які планують, організують і контролюють роботу об’єкту управління [1, с.59].

Організаційна структура управління (або субординаційна структура) – упорядкована сукупність служб, відділів, підрозділів і окремих посадових осіб, що знаходяться у взаємозв’язку і співпідпорядкованості і виконують певні управлінські функції. Досвідом функціонування підприємствами найпоширенішими є такі типи організаційних структур управління: лінійна; функціональна; лінійно-функціональна; матрична [2, с.28].

В Рівненському державному аграрному коледжі для забезпечення навчального та виробничого процесу створено та діє лінійно-функціональна організаційна структура, яка має свої переваги та недоліки. Суть лінійно-функціональної організаційної структури управління полягає у виконанні окремих функцій спеціалізованими органами управління й

окремими спеціалістами, які мають значні управлінські повноваження, та делегування цих повноважень вздовж горизонтального підпорядкування всередині лінійної ланки.

Проблеми, з якими стикаються як керівні, так і виконавчі ланки: сильна розгалуженість системи, повторюваність наказів, викривлення первинних завдань через проходження багатьох виконавців, непокора та невиконання завдань через нестачу матеріальних ресурсів та практичних навичок і знань, одночасне завдання кількох структурних керівників і брак часу на їх виконання, небажання йти на компроміси та розуміти нагальні потреби персоналу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Романова В. В. Вдосконалення управління людськими ресурсами підприємств // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2005. – № 3. – 210 с.
2. Менеджмент: підручник / С.І. Михайлов, В.В. Ярова, Г.В. Заєць та ін.; За ред. С.І. Михайлова. – К.: Укр.центр духов.культури, 2004. – 396 с.

ПРИБУТКОВІСТЬ ТА РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Берегеля В.Р., економічне відділення,
спеціальність «Оціночна діяльність», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Гурська Л.Л.

При переході до ринкової системи економічних відносин в Україні підприємства отримали самостійність в плануванні своєї господарської та економічної діяльності. Досвід довів життєздатність і ефективність ринкового механізму в забезпеченні збалансованості економіки, у раціональному використанні трудових, матеріальних і фінансових ресурсів, у створенні гнучких виробництв, сприйнятливих до потреб споживачів і досягненням науково-технічного прогресу. Ринок стимулює підприємства до рішучих дій в оволодінні новими методами господарювання, перебудові своєї діяльності. В умовах ринку підприємство є головним об'єктом господарювання, економічний простір для якого практично є необмеженим, але цілком залежить від уміння працювати беззбитково. В умовах ринкових відносин основну роль в системі економічних показників відіграють показники фінансових результатів, в яких відображені різні сторони діяльності підприємства. У зв'язку з цим гострою потребою стало всебічне і детальне вивчення прибутку та рентабельності, які займають центральне місце в загальній системі вартісних інструментів і важелів управління економікою.

Прибуток (це та частина виручки, що залишається після відшкодування всіх витрат на виробничу й комерційну діяльність підприємства) є важливим фактором, який допомагає підприємству мати стабільне фінансове становище, «виживати» в умовах цільового ринку та розвиватися далі в майбутньому.

Економічна роль прибутку в умовах ринку виявляється в таких рисах:

- прибуток є рушійною силою функціонування та розвитку економіки, основним спонукальним мотивом підприємницької діяльності
- прагнення отримати прибуток сприяє ефективному розподілу та використанню ресурсів, упровадженню досягнень науково-технічного прогресу, скороченню витрат, поліпшенню якості продукції та її споживчих властивостей.
- прибуток є джерелом розширення суспільного виробництва, примноження національного багатства та задоволення потреб суспільства, що зростають.

Функції прибутку:

1. *Оцінювальна* — ефект використання основних ресурсів підприємства.
2. *Стимулююча* — функція прибутку, спрямована на зниження витрат виробництва запровадженням інновацій, що збільшує можливості розширення виробництва і зростання масштабів бізнесу.
3. *Господарського розрахунку* — доходи підприємства мають не тільки покривати витрати, але й резерв.
4. *Розподільча* — функція прибутку забезпечує вибір підприємницької діяльності серед альтернативних варіантів.
5. *Індикативна* — функція прибутку забезпечує підприємство інформацією, з одного боку, про оцінку його діяльності, а з другого-про наповненість ринку товаром, даючи тим самим економічний сигнал про необхідність збільшувати чи зменшувати обсяги виробництва [1, с. 306].

Поряд з економічним терміном «прибуток» часто вживають термін «рентабельність». Види рентабельності бувають різними відповідно до мети підприємства та його можливостей, та ми пропонуємо розглянути рентабельність загальних витрат, яка визначається відношенням чистого прибутку до витрат підприємства, що множиться на сто відсотків.

Підвищенню рівня рентабельності сприяють збільшення маси прибутку, зниження собівартості продукції, поліпшення використання виробничих фондів. Показники рентабельності використовують при оцінці фінансового стану підприємства.

Для дослідження було обрано компанію ПАТ «Київобленерго». «Київобленерго» — це відома енергетична компанія України, що спеціалізується на передачі та постачанні електричної енергії споживачам Київської області та є частиною енергетичного бізнесу

однієї з провідних українських керуючих компаній — «ВС Енерджі Інтернейшнл Україна» [2].

Для розрахунку рентабельності використовувалися квартальні дані за 2014-2015 рр.

Таблиця 1

Рентабельність ПАТ «Київобленерго»

Дані	2014 рік			2015 рік		
	I квартал	II квартал	III квартал	I квартал	II квартал	III квартал
Прибуток	59791	13739	35386	119594	83002	114131
Витрати	161601	337174	500409	183480	376333	562308
Рентабельність	37	4,07	7,07	65	22,05	20,3

На основі показників наведених з таблиці, можна зробити висновки про те, що рентабельність ПАТ «Київобленерго» не є стабільною. Оптимальною вважається рентабельність не менше 20%. Отже, обрахувавши за формулою, ми отримали такі дані:

За перший квартал 2014 року – 37%.

За другий квартал 2014 року – 4,07%

За третій квартал 2014 року – 7,07%

За перший квартал 2015 року – 65%

За другий квартал 2015 року – 22,05%

За третій квартал 2015 року – 20, 03%

Можна спостерігати, що на кінець 2014 року підприємство мало певні труднощі. Це можна пояснити тим, що доходи ПАТ «Київобленерго» були нераціонально використані або відбувалась недостатня віддача на вкладений в підприємство капітал.

Для успішного розвитку будь-якого підприємства необхідно приділяти увагу таким важливим якісним показникам, як прибуток і рентабельність. Важливе значення для забезпечення умов невинного зростання прибутку і рентабельності має якість їх планування та використання для виробничих процесів. Як на стадії планування прибутку, так і в процесі повсякденного контролю за виконанням плану прибутку важливим є виявлення зайвих для підприємства запасів товарно-матеріальних ресурсів у вигляді непрацюючого устаткування, машин, приладів, великих, не потребуючих на даний момент часу запасів сировини, матеріалів й інших цінностей. Таким чином, підприємства повинні активно шукати всі можливі шляхи вдосконалення виробництва, підвищення конкурентоспроможності, якості, попиту власної продукції, що повинно сприяти зростанню прибутку та рентабельності підприємства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Економіка підприємства : Навч. посібник / Михайлов С.І., Степасюк Л.М., Городенко С.В. – К.: ЦК «КОМПРИНТ», 2015. – 418 с.

2. Офіційний сайт ПАТ «Київобленерго» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.koe.vsei.ua/koe.php>.

3. Прибуток, його функції та роль [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Прибуток>.

СТАН ТА ПЕРЕШКОДИ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО АМОРТИЗАЦІЙНОГО ФОНДУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Даценко В.В., відділення «Аграрний бізнес»,
спеціальність «Економіка підприємства», II курс
ВП НУБіП України «Немішаївський агротехнічний коледж»
Науковий керівник – викладач Мехед М.А.

Тема є актуальною на сучасному етапі розвитку економіки нашої країни, оскільки однією з умов економічного розвитку держави є здійснення ефективної амортизаційної політики, яка б оптимізувала параметри відтворення основного капіталу.

На сьогоднішній день дослідженню цього питання присвячена значна кількість праць вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема В. Бакай, Н. Дугієнко, С. Хоми, О. Сметанюк, П. Бубенко, Н. Приймак, П. Тальміної, Н. Виговської та ін.

Першочерговим завданням амортизаційної політики є відновлення основного капіталу, що сприятиме зміцненню фінансової бази підприємств та НТП, а також призведе виробництво до інтенсивної форми відтворення основного капіталу [2].

Амортизаційна політика України була закладена в 20-30-х роках минулого століття, ще за часів УРСР, проте змінювалась лише 3 рази до отримання незалежності. Першою і головною проблемною рисою амортизаційної системи тих часів було те, що всі господарюючі суб'єкти мали єдині норми амортизаційних відрахувань з довгостроковим терміном служби основних засобів виробництва. Це сприяло відставанню розвитку НТП на підприємствах, що впливало на зниження продуктивності виробництва. Тобто, перевага надавалась екстенсивній формі відновлення основного капіталу.

Повільність процесів відтворення основних засобів українських підприємств пов'язана з обмеженістю джерел фінансування інвестицій в основний капітал. Важливим джерелом відтворення основних засобів є кошти амортизаційного фонду. Розрахунки, що здійснені за даними Держкомстату України свідчать, що питома вага амортизації у складі операційних витрат з реалізованої продукції по підприємствах України не перевищують 5%. Рівень компенсованих витрат підприємства на реновацію основних засобів характеризує показник рівня витрат на амортизацію у складі доходів від реалізованої продукції, або амортизацієємність реалізованої продукції. Такий показник, визначений за статистичними

даними у середньому по Україні за останні роки становить не більше 3%, що підтверджує недостатність витрат підприємств на амортизацію для забезпечення нормального відтворення основних фондів (табл. 1).

Таблиця 1

Рівень витрат на амортизацію у складі доходів від реалізованої продукції підприємств України за 2005 – 2014 рр. [4].

Рік	Обсяг реалізації продукції (товарів, робіт, послуг),	Амортизаційні відрахування, млн. грн.	Рівень витрат на амортизацію, %
2005	1514549,1	36571,4	2,41
2006	1898295,0	45045,2	2,37
2007	2414715,3	57923	2,40
2008	3014742,4	72805	2,41
2009	2740778,5	86126	3,14
2010	3360091,5	90843,9	2,70
2011	3991239,4	101559,5	2,54
2012	4203169,6	146582,1	3,45
2013	4050215,0	185719	4,59
2014	4045727,1	165064,6	4,08

Співставлення темпів зростання обсягів реалізації продукції вітчизняних підприємств та динаміки рівня витрат на реновацію основних засобів свідчить про нецільове використання ними коштів амортизаційного фонду. З метою поліпшення ситуації у сфері формування державної амортизаційної політики необхідно: регламентувати на законодавчому рівні використання амортизаційних відрахувань суто для оновлення основних фондів; встановити контроль держави за цільовим використанням амортизаційних коштів підприємств; запровадити в Україні інвестиційну податкову знижку, яка надаватиметься за умови повного використання амортизаційних відрахувань на інвестиційні цілі.

Варто зауважити, що держава виступає важливим регулятором амортизаційного фонду підприємств країни. Одним з її завдань є стимулювання інвестиційної діяльності, що повинно дати підприємствам вчасне і ефективне оновлення основного капіталу. Для цього уряд має розробити концепцію ефективного накопичення фінансових ресурсів, що призведе до значного відновлення виробничого потенціалу та економічного розвитку держави [2].

Наступною проблемою є переоцінка об'єктів основного капіталу, що є протидією знеціненню відрахувань при цінній лібералізації. Це пов'язано з недоопрацюванням на законодавчому рівні «Податкового кодексу». При переоцінці основного капіталу не враховують рівень планованих податків на майно і прибуток, що має системний вплив, а також не беруть до уваги зниження ринкової вартості технічно відсталих, малорентабельних підприємств (індексний метод переоцінки). Це призвело до невідповідності між величинами амортизації і зносу основного капіталу, що скоротило можливість використання амортизаційних засобів на оновлення основного капіталу.

Отже, значний вплив на амортизаційну політику України відбився у її входженні до СРСР, що заклало основу, але разом з тим перейняло багато недоліків, які потрібно негайно вирішити для удосконалення формування амортизаційного фонду. Держава виступає важливим інструментом амортизаційної політики. Створення правильної концепції відновлення і накопичення фінансових ресурсів для амортизаційного фонду надасть Україні нові інвестиції, що призведуть до збільшення ефективності виробництва через оновлення основного капіталу. Законодавчі зміни повинні привести до збільшення можливостей використання амортизаційних засобів на оновлення основного капіталу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бакай В.Й. Деякі аспекти концепції державної амортизаційної політики // Вісник Технологічного університету Поділля. Економічні науки. – 2000. – № 4, Ч. 2. – С. 72-75.
2. Економічний аналіз. [Електронний ресурс] / Є.О. Помилуйко// Стаття - 2011. - №8 – Частина 1 – С.1. – Режим Доступу до журн.:
http://econa.at.ua/Vypusk_8/p1/pomylyuko.pdf
3. Особливості реалізації амортизаційної політики в Україні. [Електронний ресурс] / Є.О. Помилуйко// Стаття - 2012. - №9 – С.1-3. – Режим Доступу до журн.:
<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1416>
4. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ПЕРЕДУМОВИ ЗАНЕПАДУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПЕРСПЕКТИВИ ШЛЯХІВ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Жуль Г. С., спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач Редько О. А.

Вітчизняні підприємства чергово потерпають від економічної кризи, яка, очевидно, є продуктом діяльності, яка завдала українській економіці глобальної фінансової шкоди. Проте погіршення української економіки має і об'єктивну природу. Не може бути стабільного зростання, яке досягають сучасні економіки світу, без інноваційно-технологічної модернізації. А це є результатом конкуренції, домінування підприємницької форми власності та постійних вдосконалень в управлінні.

Задля вирішення проблем, що постали перед економікою країни, насамперед необхідно проаналізувати фактори, які є причиною занепаду економіки. Ці фактори висвітлюють внутрішні проблеми в Україні:

- моральна застарілість традиційних галузей промисловості, яка проявляється у неконкурентоспроможності підприємств;
- стан виробництва, який обумовлений інституційними причинами: домінуванням олігархічної форми власності на виробничі об'єкти, державним протекціонізмом монополій і монополістичною поведінкою корпорацій;
- розвалений стан грошово-кредитної системи внаслідок стрімкої девальвації гривні та інфляції цін;
- деградація банківського сектора, який перестав надавати позички виробничим об'єктам, бути концентратором грошових заощаджень громадян, виступати суб'єктом міжбанківського кредитування і перейшов на паразитуюче утримання засобами НБУ.

І зовнішні проблеми: стрімкий відплив іноземного капіталу з України; дефіцитний міжнародний валютний оборот; втрата ринків у Російській федерації; розгортання війни на сході країни. [1]

Задля подолання економічної кризи підприємства повинні зосереджувати свою увагу на внутрішньому стані справ, а саме розробляти довгострокову стратегію поведінки, що дасть змогу встигати за змінами, які відбуваються зовні. Організацією таких процесів на підприємстві займається стратегічний менеджмент. Стратегічний менеджмент – це постійний процес аналізу зовнішнього та внутрішнього середовищ підприємства, вибору стратегій, планування, реалізації планів організації. Виступаючи складною системою, яка спирається на людський потенціал як основу організації, орієнтує виробничу діяльність на запити споживачів, вивчаючи зміни та постійно коригуючи процеси на підприємстві являється ефективним інструментом управління. Сучасні умови української економіки, зміни в структурі вітчизняних і міжнародних ринків зумовлюють пріоритетність стратегічного управління для підприємств. Його ефективне впровадження дасть змогу українським підприємствам бути більш конкурентоспроможними, задовольняти потреби споживачів та досягати кінцевих результатів. [2]

Інноваційну роль відіграє маркетинг. Маркетинг приніс в стратегічний менеджмент і розвинув у ньому ряд особливих рис, передав і допоміг освоїти різні технології, такі як постійний і систематичний аналіз, моніторинг ринкового середовища та прогноз потреб ринку та конкретних споживачів, а також сильних і слабких сторін власної діяльності як стрижневу функцію інформаційної роботи; планомірне оновлення товарного асортименту, оптимізацію свого бізнес-портфеля шляхом розробки нових ефективних товарів, призначених для конкретних груп покупців і володіють властивостями, що вигідно відрізняються їх від товарів-конкурентів, і орієнтацію на активне формування попиту; інтегрованість маркетингових комунікацій, втілювану в єдиній багатоканальній синхронізованою комунікації, орієнтованої на встановлення відносин, бажано двосторонніх,

з різними цільовими аудиторіями, для кожної з яких вибудовується відповідна модель спілкування.

Сама ж роль стратегічного маркетингу полягає в тому, щоб націлити фірму на привабливі економічні можливості, тобто можливості, адаптовані до її ресурсів і ноу-хау, що забезпечують потенціал для зростання і рентабельності.

Що стосується вибору основної стратегії антикризового менеджменту промислового підприємства, то найбільш доцільною представляється «стратегія диференціації». У кризовому стані фірма має велику кількість надлишкових фондів та кадрів, що не дозволяє їй в короткі терміни досягти низької собівартості основної продукції і стати лідером по витратах. У той же час наявність надлишкового виробничого потенціалу дозволяє їй швидко здійснити заходи щодо зміни експлуатаційних якостей продукції відповідно до переваг різних груп покупців і за рахунок цього суттєво розширити збут і збільшити доходи. Комбінування ж обох вищеназаних стратегій в антикризовому менеджменті не тільки не подвоїть ефект, але може призвести до взаємного погашення приростів. [4, с. 185]

Інновації є основним об'єктом інноваційної діяльності, що представляє собою діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг.

Особливість інноваційної діяльності як одного з різновидів підприємницької діяльності полягає в тому, що вона є діяльністю підвищеного ризику порівняно зі звичайним підприємництвом. Такий ризик обумовлений новизною, творчим характером науково-технічної роботи, можливістю отримання як позитивного, так і негативного результату. [3, с. 135]

Науково-технічний прогрес охоплює всі ланки процесу інтенсифікації, в тому числі фундаментальні й теоретичні дослідження, конструкторсько-технологічні розробки, створення зразків нової техніки, її освоєння, промислове виробництво та впровадження у сільське господарство. Усе це відбувається на основі найсучасніших досягнень науки, яка стала продуктивною силою. Вони втілюються у високопродуктивних машинах, удосконалених технологіях й організації виробництва, нових засобах і предметах праці [5].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Інноваційний розвиток промислових підприємств: концепція, методологія, стратегічне управління. Монографія / Гриньов А.В. - Харків: ІНЖЕК, 2013. - 304с.
2. Антонюк Р. Р. Проблемні аспекти управління фінансовою безпекою сільськогосподарських підприємств / Антонюк Р.Р., Березівський П.С. // Економічний простір. – 2013. – № 21. – С. 312-320.

3. В. Лановий Анатомія кризи української економіки // Економічна правда - [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/publications/2015/06/16/546489/>

4. Ватченко О. В., Широка А. А. Стратегічний менеджмент – сучасний інструмент управління підприємством - [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/15_DNI_2008/Economics/33648.doc.htm

5. Горбонос Ф. В., Черевно Г. В., Павленчик Н. Ф., Павленчик А. О. Економіка підприємств: Підруч. - К.: Знання, 2010. - 463 с. - [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.com/1151040936286/ekonomika/naukovo-tehnichniy_progres_yogo_efektivnist

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТОРГОВО – ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Капітула Т. С., відділення товарознавства та комерційної діяльності

спеціальність «Облік і аудит», IV курс,

ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»

Науковий керівник – к. е. н., доцент

Михайлов С. І.

У сучасних умовах розвитку глобалізації та інтеграції світової економіки Україна як велика європейська держава з високим економічним потенціалом не може залишитися осторонь світових процесів. Відносини з Європейським Союзом набувають для України особливого значення при визначенні власних перспектив і резервів для підвищення рівня міжнародних торговельних контактів та рівня конкурентноздатності вітчизняної економіки на світовому ринку[2, с. 84].

Розширення доступу до зовнішніх ринків ЄС компенсує для товаровиробників негативні наслідки різкого спаду купівельної спроможності всередині країни, а в майбутньому розширення експорту українських товарів на західноєвропейський ринок може стати одним із головних факторів прискореного росту валового внутрішнього продукту у нашій державі.

Одним із пріоритетних напрямків зовнішньоекономічної діяльності України є подальший розвиток торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва з країнами ЄС. На сьогодні торговельно-економічне співробітництво між Україною та Європейським Союзом динамічно розвивається. Стабільно зростають двосторонній зовнішньоторговельний оборот та прямі іноземні інвестиції з країн ЄС в українську економіку [1, с.28].

Станом на 2012 рік Україна посідала 22 місце серед торговельних партнерів Європейського Союзу, складаючи 1,1% від загальних обсягів зовнішньої торгівлі ЄС (на долю РФ припадає третє місце і 9,5% відповідно). Хоча із 2011 року Євросоюз перемістився з першого на друге місце серед зовнішньоторговельних партнерів України, саме він залишається її основним партнером (29,2% у структурі зовнішньої торгівлі України припадає на ЄС).

У 2014 р. Євросоюз став головним торговельним партнером України. Обсяг торгівлі товарами та послугами між Україною та ЄС становив 44 297,4 млн.дол. США або 35,8% від загального обсягу торгівлі України. Експорт товарів та послуг до країн ЄС за згаданий період дорівнює 20 302,1 млн.дол. США або 31,8% від загального обсягу експорту товарів та послуг України. У свою чергу, імпорт з країн ЄС сформувався в обсязі 23 995,3 млн.дол. США або 40,0% від загального обсягу імпорту в Україну.

У двосторонній торгівлі між Україною та Євросоюзом залишалось негативне сальдо, яке зменшилось у порівнянні з 2013 роком на 7 117,4 млн.дол. США і становило 3 693,2 млн.дол. США.

Таблиця 1

Баланс торгівлі товарами та послугами у 2014 р. (млн.дол.США)

Показники	2014 рік	2013 рік	2014/2013	
			млн. дол.США	%
ЗТО всього по Україні	123 897,3	158 178,9	-34 281,6	78,3
ЗТО з ЄС	44 297,4	51 128,6	-6 831,2	86,6
Питома вага у загальному обсязі	35,8%	32,3%		
Експорт всього з України	63 890,5	74 832,3	-10 941,8	85,4
Експорт до ЄС	20 302,1	20 159,0	143,1	100,7
Питома вага у загальному обсязі	31,8%	26,9%		
Імпорт всього до України	60 006,8	83 346,6	-23 339,8	72,0
Імпорт з ЄС	23 995,3	30 969,6	-6 974,3	77,5
Питома вага у загальному обсязі	40,0%	37,2%		
Сальдо всього по Україні	+3 883,7	-8 514,3	12 398,0	
Сальдо з ЄС	-3 693,2	-10 810,6	7 117,4	

З боку держав-членів ЄС основними торговельними партнерами України у 2014 р. стали ФРН (17,9%), Польща (13,5%), Італія (9,3%), Угорщина (7,0%), Великобританія (5,8%), Нідерланди (5,1%) [4].

Основними товарними групами українського експорту до ЄС у 2014 році були: чорні метали, зернові культури, електричні машини і устаткування, руди, шлаки та зола, енергетичні матеріали, насіння і плоди олійних рослин.

Основні товарні групи українського імпорту з країн ЄС – це енергетичні матеріали, нафта та продукти її перегонки, котли, машини, апарати і механічні пристрої, фармацевтична продукція, полімерні матеріали, пластмаси, електричні машини і устаткування, наземні транспортні засоби, крім залізничних, папір та картон.

Підсумки 2015 року підтвердили сформовану протягом 2014 року тенденцію виходу двосторонньої торгівлі між Україною та ЄС на перше місце в загальному міжнародному товарообігу України. Водночас позитивний ефект переорієнтації української економіки на європейський ринок був нівельований різкими темпами падіння обсягів двосторонньої торгівлі, які є відображенням домінантної протягом 2015 року негативної тенденції скорочення глобальної зовнішньої торгівлі України [5].

Згідно з актуалізованими даними Держкомстату України (станом на 20.01.2016 р.), у січні-листопаді 2015 року загальний оборот торгівлі товарами між Україною та Європейським Союзом становив 25 697 млн. дол. США.

Таблиця 2

Баланс торгівлі товарами у січні – листопаді 2015 р.

Показник	Січень-листопад 2015 р.	Довідково	
		Січень-листопад 2014 р.	2015/2014, %
ЗТО, млн.дол.США	25 697	34 958,8	-26,49
Експорт з України, млн.дол.США	11 685,3	15 790,95	-26%
Імпорт до України, млн.дол.США	14 011,7	19 167,85	-26,9%
Сальдо для України, млн.дол.США	-2 326,4	-3376,9	

На основі наведених даних обсяг експорту товарів до країн ЄС у січні-листопаді 2015 року становив 11785,3 млн. дол. США, що на 26% менше за обсяги експорту за аналогічний період 2014 року. Імпорт товарів із країн ЄС становив 14011,7 млн. дол. США, що на 26,9% менше за цей показник за період січень-листопад 2014 року. Таким чином, продовжується тенденція до скорочення двосторонньої торгівлі між Україною та ЄС.

За даними Держкомстату, протягом січня-листопада 2015 року спостерігалось зростання українського експорту до ЄС таких категорій:

- живих тварин, продуктів тваринного походження – на 18,1%;
- маси з деревини та інших волокнистих матеріалів – на 1,3%;
- виробів з каменю, гіпсу та цементу – на 23,4%;
- промислових товарів – на 1,7%;
- творів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату – на 231,4% [4].

Питома вага даних товарів становить лише 4,5% від усього українського товарного експорту до країн-членів ЄС.

Водночас значно скоротилися обсяги експорту до ЄС наступних важливих категорій товарів:

- продукції рослинного походження – на 20,8%;
- жирів та олій – на 22,9%;
- готових харчових продуктів – на 16,3%;
- мінеральних продуктів – на 47,1%;

- продукції хімічної промисловості – на 40,2%;
- шкур необроблених – на 16,8%;
- текстильних матеріалів та виробів – на 16,2%;
- взуття та головних уборів – на 19,3%;
- перлів – на 32,4%;
- недорогоцінних металів – на 30,9%;
- засобів наземного транспорту, літальних та плавучих апаратів – на 23,5%;
- оптичних приладів та апаратів – на 22,1%.

У плані економічного співробітництва з країнами-членами ЄС необхідним є вживання таких заходів, при яких розвиток торгівлі, розширення економічного співробітництва в галузях, що становлять взаємний інтерес, здійснюється на основі рівності, взаємної вигоди і міжнародного права. Це сприятиме створенню сприятливих умов для збільшення експорту українських товарів на ринку ЄС та забезпечить можливості збалансувати сальдо двосторонньої торгівлі.

Поряд з позитивною тенденцією нарощування загального товарообігу між Україною та ЄС, привертає увагу те, що негативне сальдо торгівлі спостерігається тоді, коли ЄС надає Україні відповідні кредити на вирівнювання платіжного балансу за умови проведення Україною комплексу додаткових заходів з лібералізації режиму імпорту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Експрес-випуск. Стан зовнішньоекономічних відносин з країнами Європейського Союзу у першому півріччі 2010 року. // Державний комітет статистики України. 10.09.2010 р. № 216.
2. Копійка В.В. Європейський Союз: історія і засади функціонування : навч. посіб. / В. В. Копійка, Т. І. Шинкаренко ; за ред. акад. НАН України, надзв. і повнов. посла України Л. В. Губерського. – К.: Знання, 2012. – 760 с.
3. Щербата Н.З. Зовнішньоекономічна політика Європейського Союзу в зонах вільної торгівлі : монографія / Н. З. Щербата ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – 199 с.
4. <http://ukrstat.gov.ua/> – офіційний сайт Державної служби статистики України.
5. <http://mfa.gov.ua/ua> – офіційний сайт Міністерства закордонних справ України.

СТАН ТАРИФІВ НА ПОШТОВІ ПОСЛУГИ В УКРАЇНІ

Кепанова К.О., відділення товарознавства та комерційної діяльності, спеціальність

«Маркетингова діяльність», II курс,

ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».

Науковий керівник - викладач, к.е.н., Лосіцька Т.І.

Поштові перевезення, як один із способів доставки малогабаритних посилок з одного населеного пункту до іншого, користуються великою популярністю серед мешканців України. Вони мають ряд переваг: невелика вартість, зручність відправки та отримання у найближчому пункті, мінімальний ризик. Однак, доставка поштою між містами по Україні займає велику кількість часу та не завжди приходить точно у термін. Крім цього, через обмеження ваги та об'єму посилки, сума оплати за поштові перевезення досить велика. В сучасних умовах значна кількість людей звертаються до спеціальних транспортних компаній при необхідності у відправці посилок по Україні. Сума оплати та затрати на поштові перевезення залишаються високими, що привертає увагу як фахівців-економістів, так і в цілому громадян України. Тому існує потреба в розгляді озвученої теми.

За даними Державного Комітету Статистики, на сьогодні, стан тарифів на поштові перевезення чи не найвищий за останні 10 років. Відносно показників 2003 року(найнижчі), ціна зросла на 8%[1]. Одним з факторів зменшення доходів є спад обсягів через анексований Крим, а також нестабільна ситуація, яка склалась в Донецькій та Луганській областях. За таких умов Укрпоштою втрачено надходжень в розмірі 9,6% від чистих доходів [3]. Відповідно до Закону «Про поштовий зв'язок» та розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.01.2002 № 10-р на Українське державне підприємство поштового зв'язку «Укрпошта» (далі – УДППЗ «Укрпошта») покладено функції національного оператора поштового зв'язку. В травні поточного року підприємство звернулося до НКРЗІ з пропозицією щодо оптимізації тарифів на універсальні послуги поштового зв'язку. Підставою для перегляду тарифів зазначено збільшення витрат на забезпечення технологічного процесу надання універсальних послуг поштового зв'язку, що зумовлено впливом зовнішніх чинників, таких як ціни на паливно-мастильні матеріали, тарифи на електроенергію, орендна плата, рівень інфляції тощо. Крім того, значний вплив на собівартість послуг має зростання мінімальної заробітної плати, адже у загальних витратах підприємства оплата праці складає більш ніж 73 %. При цьому споживання послуг зв'язку з пересилання письмової кореспонденції, посилок (листів, карток, бандеролей) у межах України на одного жителя складає тільки 4,04 грн. за рік, або, іншими словами, споживач витрачає на такі поштові послуги близько 0,03 % прожиткового мінімуму [3].

Розглядаючи динаміку доходів від надання послуг поштового зв'язку та кур'єрської діяльності, слід зазначити, що 2013 рік для національних операторів став більш вдалим ніж аналогічний період 2012 року. Так у 2012 році порівняно зі 2011 роком доходи від надання послуг поштового зв'язку та кур'єрських послуг характеризувались нестабільною динамікою, так обсяги кур'єрської діяльності зменшились на 1,8%, в той час як доходи населення зменшились майже у двічі і склали 4,9 млн. грн. У 2013 році спостерігалась позитивна динаміка: приріст доходів від послуг поштового зв'язку склав майже 3% у порівнянні з 2012 р. Такий самий приріст у звітному році мають і доходи населення від поштового зв'язку – 3,2%, в той час як від послуг кур'єрської діяльності збільшились майже вдвічі і склали 78,3% приросту, при цьому більшу вагу відіграв корпоративний сегмент. Усього доходи від кур'єрської діяльності у 2013 році склали 338,3 млн.грн., що на 5,4% менше ніж у 2012 році (для порівняння у 2012р. – 357,6 млн. грн.) [2].

Також необхідно зазначити, що останньою вагомою зміною у тарифних планах на поштові перевезення можна вважати підвищення тарифів (травень, 2015): "Від 1 травня 2015 року вводяться в дію нові тарифи на універсальні послуги поштового зв'язку. Зміни, зокрема, торкнуться вартості пересилання неперіоритетної письмової кореспонденції та посилок без оголошеної цінності масою до 10 кг в межах України"[4]. У середньому тарифи на пересилання простої та рекомендованої письмової кореспонденції без оголошеної цінності зросли на 19,5%. Діючі тарифи національного оператора поштового зв'язку на пересилання письмової кореспонденції в межах України не змінювалися з 2012 року, на посилки без оголошеної цінності – з 2013-го. За новими тарифами вартість листа масою до 20 г становить 2,40 грн без ПДВ (попередньо – 2 грн). Відправити посылку масою 1 кг без оголошеної цінності в межах України тепер коштує 9,60 грн без ПДВ , що в порівнянні з тарифами до підвищення, більше у три рази [5].

Підсумовуючи, слід сказати, що на сьогодні, тарифи на поштовий зв'язок не є перманентними, що обумовлено нестабільною економічною ситуацією в країні. Також на даному ринку з'являється усе більше нових поштових фірм, відповідно, конкурувати в таких умовах стає дедалі важче.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua
2. Ніколаєва Я.В «Тенденції розвитку ринку послуг експрес-доставки». Газета «Молодий Вчений», № 6 (09), 2014 р.
3. Пояснювальна записка до проекту фінансового плану УДППЗ "Укрпошта" на 2015 рік.

4. Стан і перспективи ринку поштової логістики в Україні [Електронний ресурс] (2013р) – Режим доступу: www.aitico.com/index.php

5. Офіційна сторінка компанії «Укрпошта» [Електронний ресурс] – Режим доступу: voladm.gov.ua

СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Котко А.О., відділення економіки,
логістики та інформаційних систем,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж».
Науковий керівник – викладач Романенко Т.В.

Під управлінською стратегією розуміється загальна концепція того, як досягаються головні цілі підприємства, вирішуються проблеми, що стоять перед ним, і розподіляються необхідні для цього обмежені ресурси. Будь-яка стратегія повинна бути внутрішньо цілісною, сумісною із середовищем, збалансованою по ресурсах, реальною, у міру ризикованою та органічно сполучати довгострокові і короткострокові цілі підприємства [1].

Стратегія управління персоналом — це тип забезпечувальної стратегії, яка спрямована на керований розвиток та вдосконалення кадрового потенціалу підприємства, накопичення людського капіталу [2,1].

Елементом стратегії є також правила здійснення управлінських дій, зокрема, роботи з кадрами. Для розробки стратегії необхідна спільна робота багатьох людей, тому у великих західних фірмах для цієї мети часто створюються спеціальні групи у 10-15 чоловік, що складаються з керівників основних підрозділів і фахівців вищої кваліфікації, представників колективу, зовнішніх консультантів.

В умовах ринку однією з найважливіших функціональних стратегій підприємства є кадрова стратегія. Саме у вирішальній мірі від кадрів залежить успішне подолання економічної кризи і розвиток економіки. Поняття "управління персоналом" або кадрова політика, охоплює широкий діапазон діяльності: підбір, підготовка, оцінка і розстановка керівних кадрів, розробка системи заробітної плати (і мотивації в широкому розумінні), підвищення кваліфікації кадрів, здійснення соціально-побутових заходів (включаючи систему пенсійного забезпечення) та інших [1].

Управлінська праця - це вид суспільної праці, основним завданням якого є забезпечення цілеспрямованої, скоординованої діяльності як окремих учасників спільного трудового процесу, так і трудових колективів в цілому. Роль суб'єктивного в управлінні підприємствами виявляється при аналізі зв'язку результативних показників їх

господарювання із забезпеченістю управлінськими кадрами, їх стабільністю і кваліфікацією тощо [3,1].

У залежності від масштабів, специфіки діяльності, ринків, на яких функціонує підприємство, кадрова стратегія може виступати в двох формах – концентрованій і диверсифікованій.

Диверсифіковану стратегію варто використовувати великим підприємствам, що здійснюють різні напрямки діяльності, підрозділи яких функціонують у різних природно-кліматичних зонах, з різною демографічною ситуацією, станом ринку праці, культурними традиціями і т.п. При цьому основною задачею даної стратегії є забезпечення незалежного розвитку об'єктів на основі взаємної підтримки і взаємодопомоги.

У невеликих, вузькоспеціалізованих підприємствах, які функціонують на одному ринку, які мають однорідний склад персоналу, доцільно використовувати концентровану кадрову стратегію.

Основні види кадрових стратегій, що виступають у підприємстві в ролі функціональних, поділяються на такі види:

- стратегія лідерства в низьких витратах (орієнтує підприємство на одержання додаткового прибутку за рахунок економії на постійних витратах, що складається в результаті максимізації обсягів продажів стандартних товарів повсякденного попиту і завоювання нових ринків шляхом зниження цін);
- стратегія диференціації (концентрація підприємством своїх зусиль у декількох пріоритетних напрямках, у яких воно намагається досягти переваги над іншими);
- стратегія фокусування (вибір підприємством певного сегменту ринку і реалізація на ньому стратегії лідерства в низьких витратах або стратегії диференціації);
- стратегія росту (забезпечує нарощування конкурентних переваг підприємства за рахунок впровадження на нові ринки, диверсифікованості, постійних нововведень);
- стратегія помірному росту (властива підприємствам, що мають міцні позиції на ринку і функціонують у традиційних сферах);
- стратегія скорочення (необхідна в періоди перебудови діяльності підприємства, коли потрібно здійснити його "санацію", позбутися від усього застарілого);
- комбінована стратегія (включає втому або іншому співвідношенні елементи стратегії росту, помірному росту, скорочення).

Маркетингові стратегії підприємства можуть розрізнятися також за характером, відповідно до чого виділяють такі їхні види:

- наступальна (характерна для стратегії росту і помірному росту);
- наступально-оборонна (характерна для комбінованої стратегії);
- оборонна (характерна для стратегії скорочення діяльності) [1].

Для високоефективної організації процесу менеджменту потрібен аналіз об'єктивних факторів, які існують незалежно від свідомості, волі і бажання людей, а також певне врахування свідомих, творчих засад у діяльності, глибоке пізнання суті і взаємозв'язку об'єктивного і суб'єктивного в управлінні.

Істотна особливість управлінської праці полягає в тому, що вона пов'язана з перетворенням інформації як специфічного предмета праці, тоді як діяльність працівників виробничих спеціальностей спрямована на численні предмети праці (сировина, пальне, запасні частини) і пов'язана з перетворенням предметів праці у продукти споживання. Управлінська праця характеризується іншими специфічними особливостями, зокрема складністю порівняння її затрат з результатами, визначення розміру корисного ефекту, а також переважанням у більшості трудових процесів елементів розумової діяльності, перенесенням центра ваги на психічні процеси сприйняття, запам'ятовування і мислення.

Праця в сфері менеджменту потребує спеціалістів більш високої кваліфікації і характеризується більшою складністю. Ступінь складності управлінської праці залежить від характеру виконуваних функцій та ієрархічного рівня менеджменту, чисельності підлеглих, їх кваліфікації, рівня розвитку і складності виробництва, напруженості планових завдань, ресурсної забезпеченості тощо. Потрібно раціонально розподіляти управлінські роботи за складністю відповідно до кваліфікації виконавців, щоб одна людина не займалася справою, яку може виконувати інший, менш кваліфікований працівник, що займає менш оплачувану посаду [4,3].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Балабанова Л.В., Сардак О.В. Управління персоналом// Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2011 рік. – 468с.
2. Інтернет ресурс// <http://pidruchniki.com>
3. Інтернет ресурс// <http://ua-referat.com>
4. Інтернет ресурс// <http://studopedia.com.ua>

ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ

Кузьменко Н. В., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси та кредит», III курс
Київський фінансово-економічний коледж НУДПСУ
Науковий керівник: викладач – Ковальчук Н.І.

Енергетична безпека є невід'ємною складовою економічної і національної безпеки, необхідною умовою існування і розвитку держави, окремих галузей економіки.

Питання енергетичної безпеки є доволі актуальним на сьогоднішній день для нашої держави, адже зумовлена тим, що енергоресурси мають важливе значення для поліпшення якості життя і розширення можливостей, що відкриваються перед громадянами.

Завдання - розглянути сутність енергетичної безпеки України, проаналізувати як внутрішні так і зовнішні чинники загроз та навести основні пріоритетні шляхи забезпечення енергетичної безпеки України.

Енергетичний комплекс являє собою сукупність виробництв, процесів, матеріальних пристроїв з видобутку енергетичних ресурсів, їх перетворення, транспортування, розподілу і споживання як первинних, так і перетворених видів енергоносіїв, є найважливішою структурною складовою, базовою умовою розвитку економіки [1, с.1].

Структура паливно-енергетичного комплексу України включає в себе 2 групи :

1) паливна промисловість, яка, в свою чергу, включає нафтову галузь, газову галузь, вугільну та торф'яну галузь;

2) енергетика, з такими складовими як: ТЕС, ГЕС, АЕС, вітрові та сонячні станції.

На сьогоднішній день Україна перебуває у стані великої енергетичної кризи, яка спричинена багатьма факторами і передусім відмовою від російського газу, вилучення підприємств на сході України, які негативно відбилися на паливно-енергетичному балансі. Тому існує загроза енергетичної небезпеки, яка потребує певних заходів для її уникнення [4, с. 53].

Енергетична безпека України проявляється у всіх сферах суспільного життя. Тому виділяють такі напрямки енергетичної безпеки : технічний ; екологічний ; економічний ; геополітичний [3, с. 89].

Енергетична безпека України перебуває під впливами як внутрішніх, так і зовнішніх чинників загроз.

Основні чинники зовнішніх загроз :

- економічні загрози(несприятлива кон'юктура ринку та цін на енергоносії, високий рівень монополізації паливно – енергетичних ресурсів, загальна тенденція до зростання частки іллегальної економіки) [3, с. 89];

- екологічні (масштабні аварії на об'єктах ПЕК, викиди парникових газів, що загрожують всій планеті, забруднення довкілля викидами CO₂ при виробництві електричної енергії – від виробництва сирої нафти, нафтопродуктів, газу, вугілля);

- геополітичні інтереси країн(загроза політичної залежності в цілому від Росії);

- монопольна залежність від одного постачальника чи маршруту постачань енергоносіїв [1, с. 5].

Внутрішніми чинниками загроз виступають:

- економічні (відсутність платоспроможного попиту на енергоносії, монополізація ринків постачання енергоносіїв);
- технічні (незадовільний технічний стан основних фондів, загрози аварій і тероризму на енергетичних об'єктах) [1, с. 5];
- соціальні загрози (ціни на паливо для населення, висока аварійність виробництва);
- висока енергоємність ВВП України, тобто рівень витрат паливно-енергетичних ресурсів на одиницю виробленого валового внутрішнього продукту;
- недостатність сировини [3, с. 89].

Шляхами забезпечення енергетичної безпеки України є:

- надійне забезпечення енергетичними ресурсами потреб національної економіки і населення в об'єктивно необхідних обсягах;
- зменшення шкідливого впливу від діяльності об'єктів енергетичного комплексу на навколишнє середовище й населення відповідно до внутрішніх та міжнародних вимог [1, с. 2].
- збереження у державній власності атомних та гідроелектростанцій, підземних сховищ газу, нафто-, газопроводи, тобто, усі стратегічні об'єкти галузі.
- створення передумов для докорінного зменшення енергоємності вітчизняної продукції за рахунок впровадження нових технологій, стандартів;
- оптимізація видобутку власних енергоресурсів з урахуванням їх пропозицій на зовнішніх ринках, цінової та геополітичної ситуації, збільшення обсягів енергії та енергопродуктів, видобутих із нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії;
- комплекс стратегічних цілей забезпечення мінімального та максимального рівня енергетичної безпеки України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Владечак Т. В, Вишнеvsька О. М. Теоретичні аспекти і складові енергетичної безпеки держави //Науковий огляд. – 2014. – с.1-7.
2. Собуць С. Енергетична безпека України // Вісник Міністерства доходів і зборів України. – 2014. - № 17-18. – с.53-55.
3. Бігун У.В. Стратегія енергетичної безпеки України: виклики та можливості/ У.В. Бігун, О.О. Охріменко // Молодий вчений. – 2015.-№2(1).- с.89-92
4. Мельник А.В. Аналіз складових рівня енергетичної безпеки України // Формування ринкових відносин в Україні. – 2014. - № 9. - с. 108-112.

ОСОБЛИВОСТІ БАРТЕРНОЇ ОПЕРАЦІЇ ЯК ВИДУ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Мельник В.О. відділення товарознавства і комерційної діяльності, спеціальність «Товарознавство і комерційна діяльність», III курс, ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».

Науковий керівник – викладач, к.е.н. Пісковець О.В.

Досить актуальним під час фінансової кризи, яка характерна для сучасної економіки України є дослідження сфери товарного обігу, її теоретичних проблем, функціонування, висвітлення нових якісних зрушень товарного обігу, ґрунтовне дослідження сучасного стану та умов функціонування.

Товарообмінна (бартерна) операція у галузі зовнішньоекономічної діяльності - це один з видів експортно-імпортних операцій, оформлених бартерним договором або договором із змішаною формою оплати, яким часткова оплата експортних (імпортних) поставок передбачена в натуральній формі, між суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності України та іноземним суб'єктом господарської діяльності, що передбачає збалансований за вартістю обмін товарами, роботами, послугами у будь-якому поєднанні, не опосередкований рухом коштів у готівковій або безготівковій формі [1].

Бартерні операції з точки зору сучасного українського законодавства є водночас об'єктами господарського й цивільного права.

Поширеність бартерних операцій в Україні викликана економічною кризою, що супроводжується кризою неплатежів, що і змушує підприємців обмежувати розрахунки грошима і здійснювати обмін товарами [2].

В даних умовах, як і на самому початку формування економіки саме за допомогою бартеру можна реалізувати найвигідніші угоди. На тлі дефіциту валютних коштів та низької купівельної спроможності бартерні угоди - найбільш розумний крок.

Незважаючи на деякі складності в пошуку товару для обміну, бартер є однією з найбільш популярних угод в Україні.

У середині 90-х бартер становив 35-40% товарообігу в Україні. Ще в 2000 році на умовах бартеру працювали 19,2% підприємств. Зараз бартерних операцій в Україні здійснюється 5-10%, але зростає кількість пропозицій обміну послугами, зокрема в обмін на рекламу, без документального оформлення.

Якщо у 90-ті рр. минулого століття бартер був головним способом розрахунків, то зараз зручно проводити бартерні операції тільки на невеликі суми, в усній формі і замінювати партнерськими програмами [3, с.7].

Поняття бартеру з точки зору оподаткування істотно відрізняється від поняття бартеру з точки зору господарської і цивільно-правової категорії.

Податкове законодавство при віднесенні господарської операції до бартерної насамперед звертає увагу на форму розрахунків, незалежно від змісту самої операції.

З метою збільшення надходжень в Україну валютних коштів, стабілізації грошової національної одиниці та оздоровлення фінансово-банківської системи держави в цілому може бути заборонено проведення товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності з товарами (роботами, послугами) дві грошові угоди (транзакції) простіше, ніж одна бартерна угода [1].

Як правило, зараз малий і середній бізнес працює за «невидимим» бартером або так званими партнерськими програмами.

Основним плюсом є можливість збільшення товарообігу, ліквідація складських залишків, а в деяких випадках, і збереження капіталу. Серед недоліків можна відзначити складність оподаткування та бухгалтерського обліку, складність у пошуку підходящої пропозиції для обміну [2].

Бартерний контракт за своєю структурою і змістом вважають подвійним контрактом купівлі-продажу з усіма притаманними йому особливостями взаємовідносин сторін.

Бартер дозволяє підприємствам ухилятися від сплати податків, оскільки ці операції не проходять через банківські рахунки.

Отже, дослідивши сферу товарного обігу можемо ствердити, що бартер поширений в Україні, він вигідніший для підприємств через систему оподаткування, трудоємніший по оформленню документації, ніж готівково-розрахункові операції, і сприяє дестабілізації курсу гривні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. ЗУ «Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності».
2. <http://delo.ua/businessman/barternye-shemy-vozvraschajutsja-238746>© delo.ua.
3. Журнал «Твій номер» Розділ підприємництва №6 2014р. с.7-9.

ФУНКЦІОНУВАННЯ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Музика Ю.О., відділення товарознавства та комерційної діяльності,
спеціальність «Товарознавство та комерційна діяльність», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»,
Науковий керівник – викладач, к.е.н. Пісковець О.В.

Економічна ситуація в Україні, яка невідгрізно відрізняє її від інших країн СНД, а також країн Східної Європи, що стали на шлях реформування економіки, викликає велику тривогу.

Глобальна фінансова криза, що зумовила різке сповільнення світової економіки, негативно вплинула на економічний розвиток України [1]. Внаслідок кризи суттєво зменшився попит на товари традиційного українського експорту, насамперед продукцію металургії та хімічної промисловості.

Під час економічної кризи уряд зіштовхнувся із значними проблемами щодо запровадження заходів економічної політики, спрямованої на підтримку економіки та соціальний захист, за умов недостатньо реформованої економіки та обмеженого бюджетного фінансування.

Криза в Україні характеризується порушенням відлагоджених зв'язків між ключовими елементами фінансової та економічної систем держави, систематичною незбалансованістю доходів і видатків бюджету, невинним зростанням державної заборгованості, нерациональною структурою бюджетних витрат, неоптимальним рівнем податкових платежів тощо [2, с. 5].

Поширення негативних тенденцій у світовій економіці, падіння попиту та цін на світових товарних ринках зачепило також Україну і вкрай негативно позначилося на становищі реального сектору економіки [3].

Підприємництво займає значне місце у соціально-економічному розвитку держави в цілому. Особливе місце серед суб'єктів підприємництва займають малі підприємства. Негативний вплив світової фінансової кризи на економіку України закономірним чином позначився на розвитку вітчизняного підприємництва. В першу чергу малого бізнесу, який не має достатніх резервних ресурсів та страхових інструментів для самостійного подолання кризового тиску, який з кожним днем лише посилюється. Малий бізнес як інституційний сектор економіки давно став домінуючим за чисельністю та обсягами виробництва у провідних країнах світу [4, с. 118].

Малий бізнес є провідним сектором ринкової економіки, він складає основу дрібнотоварного виробництва, визначає темпи економічного розвитку, структурну та якісну

характеристику внутрішнього валового продукту та забезпечує зайнятість населення [5, с. 117].

Однією з найвагоміших перепон на шляху діяльності малих підприємств в умовах кризи є відсутність достатньої кількості фінансових ресурсів [5, с. 118].

Використання банківського кредиту є класичною технологією запозичення необхідних фінансових ресурсів для розвитку малих підприємств та здійснення інвестиційно-інноваційної діяльності. Слід урахувати при розробці й впровадженні системи регіонального управління, здійсненні ефективної територіальної політики щодо розвитку малого підприємництва, що сприятиме формуванню підприємницьких структур і подоланню економічної кризи [6, с. 38].

Отже, криза стала серйозним випробуванням як для національної економіки, так і для сучасної системи глобальної та регіональної координації економічної політики в різних сферах. Гострота та масштаби кризи вимагають швидких та досить радикальних дій, спрямованих на мінімізацію наслідків глобальної кризи та створення передумов для відновлення економічної активності. Підтримка малого підприємництва має стати одним з головних напрямів реформування економіки України, що сприятиме підвищенню рівня життя населення та укріпленню фінансового становища країни в цілому.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вплив світової економічної кризи на українську економіку: регіональний аспект <http://www.ier.com.ua>
2. Петрик О. Фінансова криза в Україні та заходи щодо її подолання / О. Петрик // Вісник НБУ. – 2009. – № 8. – С. 4–10.
3. Михайлюк Ю. І. Фінансово-економічна криза в Україні [Електронний ресурс] / Ю. І. Михайлюк, В. М. Ясінська. – Режим доступу: www.rusnauka.com/2_ANR.../3_57113.doc.htm
4. Малий і середній бізнес у пошуках місця в стратегії економічного зростання в Україні: Збірник Наукових статей / за ред. Я.А. Жаліло. – К.: Альт. прес, 2014.-118 с.
5. Андрющенко Г.О. Малі підприємства: критерії визначення // Формування ринкових відносин. – 2015. – №10. – С. 117-131.
6. Косова Т.Д., Лук'янченко В.О. Механізм фінансово-кредитної підтримки малого підприємництва // Фінанси України. – 2004. – №12. – С. 37-41.

АГРАРНА КРИЗА І ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ

Петльований І. В.,

відділення товарознавства та комерційної діяльності,

напрямок «Облік і аудит», IV курс,

ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».

Науковий керівник – викладач-методист, к. е. н., Городенко С. В.

Дослідження найгостріших проблем АПК України на сучасному етапі розвитку нашої держави дозволило здійснити систематизацію чинників неефективного функціонування АПК України таким чином: неадекватна аграрна політика [2]; ускладнена і суперечлива система управління АПК, яка характеризується існуванням багатьох дублюючих ланок; незадовільна робота головних державних органів [3]; неефективна діяльність держави у процесі приватизації агросектору; низький рівень інвестування; неефективне використання аграрного потенціалу [4]; диспаритетність обміну між аграрним та промисловим секторами на користь останнього; незадовільний стан функціонування ринкових інститутів.

Результати аналізу сучасного стану АПК свідчать, що нині в Україні все ще фактично відсутня обґрунтована державна аграрна політика. Подолання кризових явищ в АПК України, вирішення завдань його реформування потребує вивчення та використання досвіду розвинутих країн у цій сфері економіки. Зазначена вище ситуація контрастує з досвідом багатьох країн з ринковою економікою, в яких аграрний сектор є сферою активного державного регулювання та протекціоністської політики.

Головною відмінністю аграрної політики в Україні на сучасному етапі залишається невизначеність стратегії ринкових перетворень, унаслідок чого сільське господарство є найменш реформованим сектором економіки. Результати дослідження сучасного стану агропромислового комплексу (АПК) України свідчать про таке: скорочення обсягів виробництва і трудового потенціалу в аграрному секторі призвело до зниження продуктивності праці, зростання збитковості роботи тощо. Основними причинами такого стану АПК дослідники називають законодавчу невизначеність і нерозвиненість ринку агропромислової продукції [1].

Одним з ефективних напрямів розвитку інвестиційної політики в АПК в умовах відсутності внутрішніх джерел є залучення іноземних інвестицій, які сприяють органічній інтеграції країни у світове господарство. Для досягнення поставленої стратегічної мети необхідний комплекс заходів державного регулювання [5], взаємопов'язаних між собою: створення для нових підприємств на принципах приватної власності системи стимулів, що

забезпечують зацікавленість у господарській діяльності в нових умовах; завершення земельної реформи і створення правової основи для функціонування ринку землі; розвиток інфраструктури, яка обслуговувала б потреби системи виробництва, переробки, розподілу сільськогосподарської продукції; створення у країні умов для розвитку фінансових послуг, сільськогосподарської пропаганди, освіти за рахунок інформаційного потенціалу сектору; забезпечення конкуренції у сфері забезпечення сільського господарства сферами виробництва і реалізації переробки сільськогосподарської продукції.

Одним із шляхів розв'язання завдання підвищення ефективності функціонування АПК є запровадження широко використовуваного у цілому світі маркетингового забезпечення розвитку агробізнесу. Маркетинг виступає сучасним ринковим інструментом збору економічної інформації у зовнішньому середовищі фірми, формування на цій основі відповідної товарної та цінової політики, а також розробки систем ринкової комунікації, просування товару та стимулювання збуту.

Удосконалення маркетингу сільськогосподарської продукції в регіональних системах агробізнесу на сучасному етапі передбачає: аналіз існуючого і виявлення потенційного попиту покупців на сільськогосподарську продукцію та послуги комплексним вивченням ринку і перспектив його розвитку; вибір спеціальних методів реклами; організацію і вдосконалення методів та форм реалізації продукції; розробку відповідної системи цін, перевірку її ефективності та можливого вдосконалення; управління асортиментом продукції; організацію науково-дослідної діяльності підприємств щодо освоєння виробництва нових видів продукції, які задовольняють запити споживачів; аналіз економічної ефективності використання сировини, матеріалів, організацію взаємовідносин з постачальниками та оцінку їх надійності; забезпечення контролю й управління функціями маркетингу.

Вітчизняна система агропромислового маркетингу повинна охоплювати всі підприємства й організації, тобто суб'єктами маркетингової діяльності мають стати виробники сільськогосподарської продукції, заготівельні, транспортні, переробні, посередницькі, сервісні та торговельні підприємства [3].

Отже, перелік проблем, які спричиняють кризовий стан АПК України, можна сформулювати таким чином:

- ускладнена і суперечлива система управління АПК, яка характеризується існуванням багатьох дублюючих ланок; незадовільна робота державних органів, що здійснюють заходи державного впливу;
- неефективна діяльність держави у процесі приватизації агросектору;
- низька інвестиційна привабливість аграрного сектору, а отже, й низький рівень інвестування;

- неефективне використання аграрного потенціалу;
- диспаритетність обміну між аграрним та промисловим секторами на користь останнього;
- незадовільний стан функціонування ринкових інститутів. Отже, аграрний сектор повинен стати сферою активного державного регулювання та протекціоністської політики.

Таким чином, актуальність реформування АПК зумовлюється, насамперед, тим, що, обравши курс на розбудову ринкової економіки, держава допустила ряд організаційно-економічних прорахунків, що посилили аграрну кризу, джерела якої сягають ще союзного періоду. З цим значною мірою пов'язані сучасні проблеми загальної організації та неефективності функціонування АПК у нових умовах господарювання. Це стосується практично всіх аспектів функціонування АПК: недосконала система управління, низька інвестиційна привабливість, низький рівень аграрного потенціалу та негативна тенденція показників його використання тощо. Удосконалення функціонування агропромислового комплексу України мають бути направлене на подолання системної кризи. Відповідні заходи повинні передбачати можливості структурної перебудови агропромислового комплексу. Ці заходи – основа раціональної системи протекціоністської державної політики, яка оптимально об'єднає адміністративні та економічні методи регулювання агропромислового виробництва.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Булатова Є. В. Реформування аграрних відносин в Україні на сучасному етапі / Є. В. Булатова // Україна-Греція: історична спадщина і перспективи співробітництва. – Маріуполь : Маріупольський гуманітарний інститут Донецького державного університету, 2013. – Т. 1. – С. 474–479.
2. Краснова В. В. Щодо питання становлення українських сільськогосподарських підприємств на ринку ЕС / В. В. Краснова, Г. А. Черниченко, Є. В. Булатова // Вісник ТАНГ. – 2012. – № 1. – С. 145–146.
3. Гримак О. Я. Маркетингові важелі становлення систем регіонального агробізнесу в Україні / О. Я. Гримак // Соціально-економічні дослідження в перехідний період : щорічник наукових праць. – Львів : ІРД НАН України, 2014. – Вип. 7. – С. 300–306.
4. Береза І. В. Економічна безпека зовнішньоекономічної діяльності АПК / І. В. Береза // Вісник аграрної науки. – 2014. – № 9. – С. 73.
5. Михасюк І. Становлення і розвиток приватних агроформувань: монографія / І. Михасюк, А. Герасимчук. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. – 206 с.

СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА КРИЗИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ПРИЧИНИ ЇЇ ВИНИКНЕННЯ

Печена О. С., відділення товарознавства та комерційної діяльності,
напрямок «Облік і аудит», IV курс,
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач-методист, к. е. н. Городенко С. В.

Велика конкурентність, з одного боку, та нестабільність податкового законодавства з другого, призвели до виникнення й поглиблення кризових явищ на вітчизняних підприємствах. Саме тому гостро постала проблема фінансової кризи суб'єктів підприємницької діяльності, виникла необхідність у розробленні системи діагностики й запобігання банкрутству, а також стратегій виходу з кризових ситуацій на самих підприємствах. Більшість підприємців в повній мірі не знають як ті чи інші чинники впливають на появу кризи на підприємстві та не завжди проводять своєчасної комплексної діагностики стану підприємства сучасними методами. Тому, одним із важливих факторів у досягненні позитивних результатів і виходу з кризової ситуації стає визначення поняття «криза на підприємстві» та причини її настання.

Термін *krisis* (грецьк.) означає перелом, будь яку якісну зміну процесу, перехід від існуючого положення до іншого, яке суттєво відрізняється за основними параметрами. Тобто, перехід від стабільності до покращення, або від стабільності до погіршення — це кризові ситуації в розвитку будь якої системи [1].

Поняття «криза» - одне з найбільш складних, має багато змістовних відтінків інтерпретацій та сутнісних характеристик. В сучасній літературі поняттям «криза на підприємстві» характеризують різні проблемні фактори в діяльності підприємства від простих перешкод у функціонуванні підприємства через організаційні негаразди до повного знищення підприємства.

А.Д. Чернявський пояснює кризу як «ситуативну характеристику функціонування будь-якого суб'єкта, що є наслідком невизначеності в його зовнішньому та внутрішньому середовищах» [7, с. 100-101].

В.О. Василенко визначає, що «криза при широкому на неї погляді, так само потрібна системі, що розвивається, як і стабільний стан. Кризу треба розглядати як переломний момент у розвитку змін» [2].

Г.З. Базаров, С.Г. Беляєв і Л.П. Белих визначають кризу як «надзвичайну ситуацію, у результаті якої виникають значні збої в основних підсистемах підприємства» [6, с.35].

В.О.Подольська зазначає, що: криза на рівні підприємства - це форма порушення параметрів життєздатності підприємства, яка проявляє себе протягом певного періоду,

характеризується закономірністю та циклічністю виникнення на різних етапах життєвого циклу підприємства, обумовлюється накопиченням протиріч у межах господарської системи та в перебігу її взаємодії з зовнішнім оточенням [5, с.336].

А.Б. Крутик та А.І. Муравйова вважають, що «криза - це зміна економічного стану підприємства (різкий перехід від стабільності до розбалансування усього ланцюга відтворення)» [4, с. 21].

Коротков Е.М. вважає, що кризи відбивають не тільки протиріччя функціонування і розвитку - вони можуть виникати і в самих процесах функціонування. Криза - це крайнє загострення протиріч у соціально-економічній системі (організації), що загрожує її життєстійкості в навколишньому середовищі [1, с.14].

Вчені Е. Короткова, А. Беляєва, Д. Валового, К. Кірсанова, С. Попова і ін. розглядають кризову ситуацію на підприємстві як ознаку слабкої стратегії або її поганої реалізації, або ж того й іншого разом [1, с. 126].

Наведені трактування відображають два основних підходи до кризових ситуацій, що зустрічаються в працях зарубіжних та вітчизняних авторів — негативне та позитивне. При негативному ставленні до кризи увага акцентується на її руйнівному впливі на діяльність підприємства; на загрозі банкрутства, яку спричиняє криза. Позитивне ставлення ґрунтується на розумінні кризи як об'єктивного процесу, пов'язаного з розвитком системи.

Що стосується кризового стану вітчизняних підприємств, то основними причинами її виникнення можна назвати:

- 1) недостатній рівень знань про можливість передбачення кризи;
- 2) низький рівень функціонування і взаємозв'язку між такими важливими механізмами як соціально-політичний, господарсько-економічний, культурно-психологічний;
- 3) незадовільне керівництво, яке є первинним внутрішнім чинником і головною першопричиною розвитку кризи (недостатні знання керівництва; незбалансована адміністративна команда; відсутність стратегічного підходу);
- 4) недостатній контроль, який проявляє себе в трьох аспектах: відсутність планування, необґрунтоване ухвалення рішень, випадкові відхилення, помилки та прорахунки (інженерні, управлінські, політичні);
- 5) неналежне виконання фінансовими службами покладених на них функцій, зокрема - відсутність гнучкого фінансового планування та аналізу, управління ризиками та інше.

Таким чином, подолання кризи дає новий поштовх розвитку підприємства, сприяє переходу на принципово новий рівень організації та управління за короткий час, тобто у разі вдалого подолання кризи значно підвищується ефективність менеджменту на підприємстві, повільний еволюційний розвиток підприємства змінюється різким революційним стрибком. Але для досягнення вказаних позитивних результатів підприємство має бути готовим до

подолання кризових ситуацій, а види та пара метри кризи, а також тенденції її розгортання — чітко визначеними [3].

Таким чином, можна стверджувати, що існує багато факторів які обумовлюють появу кризових явищ на підприємстві. Криза це незапланований процес у соціально-економічній системі, що може істотно вплинути на подальше функціонування підприємства як в негативну сторону так і в сторону подальшого розвитку та оздоровлення підприємства. Тому для подальшого успішного функціонування підприємства потрібно приділяти достатньо уваги прогнозуванню можливих загроз, діагностиці криз та кризових явищ та застосуванню системи раннього попереджування та реагування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Антикризисноеуправление : учеб. для студентоввузов, обучающ. по экон. спец. / [З.М. Коротков, А.А. Беляев, Д.В. Валовой и др.]; под ред. З.М. Короткова; Гос. ун-т упр. – М. : ИНФРАМ, 2001. – 432 с.
2. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством : [навч. посібник] / Василенко В.О. – К. : ЦУЛ, 2003. – 504 с.
3. Возний С.В. Сутнісна характеристика кризи підприємства та причини її виникнення/ С.В.Возний // Наука й економіка. – 2007. - №3.
4. Крутик А.Б. Антикризисный менеджмент: Превентивные методы управления. / Крутик А.Б., Муравьев А.И. – СПб : Питер, 2001. – 432 с.
5. Подольська В.О. Фінансовий аналіз : [навч. посібник] / Подольська В.О. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 488 с.
6. Теория и практика антикризисногоуправления : учебник для вузов / [Базаров Г.З., Беляев С.Г., Белых Л.П. и др.] ; под ред. С.Г. Беляева и В.И. Кошкина. – М. : Закон и право, ЮНИТИ, 1996. – 468 с.

ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Романюк Л.В., економічне відділення
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Кириленко Т.Я.

Згідно Закону України «Про оплату праці» від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР[3], заробітна плата – це винагорода, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівнику за виконану ним роботу. Від початку історії людства оплата праці

здійснювалася в натуральній формі через присвоєння продукту праці. З виникненням товарного виробництва і грошей оплата праці стала переважно грошовою.

Проблеми обліку праці та її оплати у своїх роботах досліджували В.М. Жук, Г.Г. Кірейцев, А.М. Кузьмінський, Л.В. Мельянова, М.Ф. Огійчук, В.В. Сопко, Л.К. Сук, Н.М. Ткаченко та інші.

Рівень оплати праці в кожному сільськогосподарському підприємстві залежить від кінцевого результату його роботи, тобто від валового прибутку. Взаємозв'язок міри праці та її оплати здійснюється через форми і системи оплати праці, які залежать від особливостей сільськогосподарського виробництва, від нових економічних та трудових відносин. Специфіка праці в аграрному секторі виробництва полягає в тому, що при її однакових затратах можна отримати різні кінцеві результати, які залежать також від погодно-кліматичних умов, від родючості землі, від сортів насіння. Все це необхідно враховувати при застосуванні відповідних форм та систем оплати праці

В умовах ринкових відносин значно зростає роль нормування праці. За його допомогою можна оцінити трудовий внесок працівників з урахуванням кількості та якості, витраченої на виробництво певної продукції. Для цього необхідно застосовувати обґрунтовані нормативи часу, виробітку, обслуговування, точного обліку праці кожного працівника. Існуюча в сільгосппідприємствах оплата праці поділяється на основну та додаткову.

Основна оплата праці — це винагорода, що являє собою заробіток, який нараховується за тарифними ставками, посадовими окладами, з урахуванням виробленої продукції, її кількості та якості. Додаткова оплата — це винагорода за працю понад установлені норми, за одержання зверх планового врожаю, за винахідливість, трудові успіхи. Вона включає доплати, надбавки, премії.

Сільськогосподарське виробництво багатогалузеве. Тому окремі технологічні процеси в рослинництві потребують оптимальних агротехнічних строків і відповідної якості (обробка ґрунту, сівба, збирання врожаю), бо це визначатиме долю майбутнього врожаю. Такі особливості умов праці вимагають застосування поточного преміювання, інших заохочень. У тваринництві праця організується таким чином: поголів'я худоби закріплюється за окремими тваринниками або за відповідною бригадою, ланкою чи фермою. Залежно від форми організації праці застосовуються індивідуальна або колективна оплата праці, преміювання. Нараховується оплата за натуральними показниками, тобто за живою вагою худоби, за одержання приплоду, а також одержання яєць птахфермами, меду пасіками, надою молока на фермах і т. ін. Норми обслуговування визначаються згідно з Правилами нормування праці. При цьому повинно враховуватися раціональне використання кормів, конкретні умови праці, добросовісне ставлення до виконання своїх обов'язків, безперервний

стаж роботи. Механізованим роботам належить провідне місце в усіх сільськогосподарських процесах

На сільськогосподарських механізованих роботах оплата праці в сільськогосподарських підприємствах проводиться за виконаний обсяг робіт або відпрацьований час за встановленими тарифними ставками. Всім механізаторам залежно від знань, досвіду роботи, згідно з Положенням про атестацію трактористів-машиністів, надається кваліфікація — тракторист-машиніст I, II, III класу з виплатою надбавок: трактористам-машиністам I класу - 20 відсотків, II класу — 10 відсотків до заробітку на механізованих роботах. [5,7-9]. Надбавки виплачуються також за збирання врожаю з урахуванням якісних показників, за економію паливно-мастильних матеріалів, за звання «Майстер», за безперервний стаж роботи, за роботу на тракторі, комбайні упродовж певного часу без капітального ремонту і т. ін.

Праця осіб управлінсько-обслуговуючого персоналу винагороджується на основі посадових окладів або відповідно до умов контракту. З метою підвищення зацікавленості керівників і спеціалістів державного і колективного типів підприємств вважається за доцільне проводити оплату їхньої праці за рахунок фонду оплати праці, що затверджується власником підприємства.

У зв'язку з реструктуризацією сільськогосподарського виробництва виникають нові форми сільськогосподарських підприємств, які свою роботу будують на госпрозрахункових і ринкових засадах. Відповідно до цього і повинні застосовуватися форми та системи оплати праці в сільському господарстві.

Статтею 23 Закону «Про оплату праці» передбачено виплату заробітної плати, нарахованої у грошовій формі, натурою там, де вона є традиційною або бажаною для працівників.

В сучасних умовах, при наявності гострої нестачі коштів, зросла роль натуральної оплати праці. Підприємство самостійно розпоряджається виробленою продукцією і вирішує, яку її частину віддати на натуральну оплату. Це відображається в Положенні про оплату праці конкретного сільськогосподарського підприємства, яке приймається загальними зборами трудового колективу.

Натуральна оплата праці може застосовуватись тільки як частка основної грошової оплати, а може повністю здійснюватися за рахунок продукції сільського господарства. Вона широко застосовується при розрахунках з сезонними найманими працівниками при оплаті за збирання врожаю картоплі, цукрових буряків, овочів, плодів, ягід. Натуральна оплата може здійснюватись не тільки рослинницькою продукцією, а й молоком, м'ясом тощо.

Позитивний момент натуроплати: гарантія працівнику одержання натуроплати за цінами не вище собівартості, яка менше ціни реалізації цієї продукції стороннім покупцям.

Результатом такої операції є, з одного боку, продаж працівнику продукції (товарів, послуг) на певну суму та, з іншої сторони, погашення в рахунок такого продажу заборгованості підприємства перед працівником з оплати праці. Позитивним моментом продажу в рахунок зарплати: продати товар можна на всю суму зарплати (після оподаткування), за бажанням працівника.

Негативний момент продажу в рахунок зарплати: продукція реалізується працівнику за роздрібними цінами, що, звичайно, менш вигідно для працівника.

Таким чином, рівень оплати праці в кожному сільськогосподарському підприємстві залежить від кінцевого результату його прибутку, тобто від валового прибутку. Взаємозв'язок міри праці та її оплати здійснюється через форми і системи оплати праці, які залежать від особливостей сільськогосподарського виробництва, від нових економічних та трудових відносин.

Також, до важливих проблем обліку праці та її оплати у сільськогосподарських підприємствах можна віднести паралельне нарахування оплати як грошима, так і натурою. Затрудняє керівництво економічним механізмом господарства. Тому потрібно оплату нараховувати повністю грошима, а забезпечення працівників продуктами власного виробництва здійснювати через продаж у рахунок визначеного заробітку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Конституція України: Закон від 28.07.1996 р. № 254к/96- ВР
<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Кодекс законів про працю України: Закон від 10.12.1971 № 322-VIII із змінами і доповненнями // <http://www.rada.gov.ua>
3. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 р. № 108/95
(ВР <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр>)
4. Організація бухгалтерського обліку. Підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" Житомир: ПП "Рута", 2011. – 592 с.
5. Розрахунки з оплати праці// Школа бухгалтера. – 2006. – №13. – С. 7-9.
6. Кірейцев Г.Г. Напрями розвитку галузевого обліку в сільському господарстві України / Г.Г. Кірейцев // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2012. – Вип. 169, Ч. 2. – Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес». – С. 9–17.

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Свінціцька Т.В., відділення товарознавства
та комерційної діяльності, напрям «Облік і аудит», IV курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – к.е.н., доцент Михайлов С. І.

Зважаючи на важкі загальноекономічні умови в нашій державі на сьогодні, значна частина вітчизняних підприємств мають проблеми з платоспроможністю, деякі з них стоять на межі банкрутства, а значна кількість збанкрутувала. Тому зростає актуальність даної теми, а саме дослідження діагностики фінансової кризи підприємства.

Проблемам діагностики фінансової кризи на підприємстві присвячено ряд праць як зарубіжних так і вітчизняних вчених-економістів, зокрема І. Георгіца, Е. Альтмана, Т. Таффлера, У. Бівера, Я. Вишнякової, Е. Короткова.

Під фінансовою кризою розуміють фазу розбалансованої діяльності підприємства та обмежених можливостей впливу його керівництва на фінансові відносини, що виникають на ньому. З кризою, як правило, ідентифікується загроза неплатоспроможності та банкрутства підприємства, або відсутність у нього потенціалу для успішного функціонування.

До основних чинників, які можуть спричинити фінансову кризу на підприємстві відносять: зовнішні (які не залежать від діяльності підприємства), та внутрішні, (що залежать від підприємства) [4, с. 42]. Зовнішніми чинниками фінансової кризи на підприємстві можуть бути: спад кон'юнктури в економіці в цілому; значний рівень інфляції; недосконалість господарського та податкового законодавства; нестабільність фінансового та валютного ринків; посилення конкуренції в галузі; політична нестабільність у країні.

До внутрішніх чинників відносять: брак чітко визначеної стратегії розвитку підприємства; нераціональна організаційна структура; низький рівень менеджменту; незадовільне використання виробничих ресурсів [1, с. 67].

Важливе значення для підприємств, які знаходяться в кризовому стані, має реалізація антикризового управління, економічні методи якого повинні враховувати стан підприємства в матриці кризових станів і мають бути спрямовані на усунення негативного впливу факторів.

Економічні методи управління — це сукупність засобів та інструментів, які цілеспрямовано впливають на створення умов для функціонування й розвитку підприємництва. Важелі економічного механізму відповідають соціально-економічній природі підприємства і є одним із факторів розвитку виробництва та обміну на ринковій основі [2, с. 48]. Планування є одним з основних важелів в економічних методах управління.

Його призначення в тому, щоб завчасно врахувати всі внутрішні й зовнішні фактори, які забезпечують сприятливі умови для успішного функціонування та розвитку підприємств. Планування передбачає розробку комплексу заходів, які визначають послідовність досягнення конкретних цілей, враховуючи можливості найбільш ефективного використання ресурсів кожним виробничим підрозділом і підприємством у цілому. Ця діяльність спирається на виявлення та прогнозування споживчого попиту, аналізу й оцінки існуючих ресурсів і перспектив розвитку господарської кон'юнктури.

У рамках комерційного розрахунку використовуються такі економічні важелі та інструменти, як політика в галузі ціноутворення, витрат виробництва, фінансування та кредитування. Ця політика спрямована на отримання стійкого прибутку, що є кінцевою метою комерційного розрахунку.

Центральне місце серед різноманітних важелів економічного механізму управління належить цінам і ціноутворенню, в яких відображаються всі витрати підприємств. Процес ціноутворення — явище дуже складне, обумовлене насамперед попитом на запропоновану ринку продукцію. Розглядати ж цінову політику підприємства слід тільки у взаємозв'язку з тим завданням, яке ставить перед собою підприємство.

Варіанти поведінки підприємства на ринку та політики у сфері ціноутворення:

- забезпечення процесу виживання;
- максимізація поточного прибутку;
- завоювання лідерства за показниками якості;
- завоювання показниками частини ринку.

Встановлення ціни регулюється загальноприйнятими методами. Методи фінансового управління різноманітні. Основними з них є: прогнозування, планування, оподаткування, страхування, самофінансування, кредитування, система розрахунків, система фінансової допомоги, система фінансових санкцій, система амортизаційних відрахувань, система стимулювання, принципи ціноутворення, трастові операції, факторинг, оренда, лізинг.

У вкрай складних економічних умовах сучасної України реальних успіхів в антикризовому управлінні можуть домогтися тільки всебічно підготовлені менеджери-новатори, оскільки в кожному конкретному випадку необхідні нестандартні, інноваційні рішення.

Дослідження показали, що стосовно до української дійсності основні причини неплатоспроможності багатьох підприємств зводяться до недостатніх знань вимог ринку (за пропонованим асортиментом, за якістю товару, за ціною і т.д.) і до незадовільного фінансового управління підприємством (високий ступінь ризиків, обтяження надлишковими зобов'язаннями, низька якість фінансового планування і т.д.). На підприємствах не професійно виконується аналітична робота, погано організований облік, особливо

управлінський. Нестабільний фінансовий стан характерний незадовільним розміщенням коштів, їх іммобілізацією, слабкою платіжною готовністю, простроченою заборгованістю перед бюджетом, постачальниками і банками, недостатньо стійкою реальною і потенційною фінансовою базою.

Методи управління покликані забезпечити високу ефективність діяльності колективів, їх злагоджену роботу, сприяти максимальній мобілізації творчої активності кожного члена колективу. Управління — складний і динамічний процес, що керується і здійснюється людьми для досягнення поставленої мети. Після того як встановлено цілі управління, необхідно знайти найбільш ефективні шляхи та методи їх досягнення.

Існує чимало шляхів істотного поліпшення фінансового становища підприємства. Однак успіх у бізнесі ніколи не буде стабільним, якщо він не базується на ретельно збалансованому, творчому колективі, що діє, віддаючи пріоритети споживачу.

Таким чином, головна мета застосування економічних методів управління підприємством полягає в забезпеченні стійких позицій на ринку і стабільних результатів діяльності суб'єкта господарювання за будь-яких економічних, політичних і соціальних змін у країні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Банкрутство й санація підприємства: теорія й практика кризового управління/ Т.С. Клебанова, О.М. Бондар, О.В.Мозенков та ін. / За ред. О.В.Мозенкова.— Харків:ВГ „ІНЖЕК”, 2003. – 272 с.
2. Брейли Р., Маєрс З. Принципи корпоративних фінансів. М.: Трійка-діалог, «Олимп Бизнес», 2005. 187 с.
3. Бухгалтерський облік: підручник / Під ред. А. Д. Ларионова. М.: «Проспекта», 2004. 392 с.
4. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. - К.: ЦУЛ, 2003. - 504 с.
5. Довбня С.Б. Система антикризового управління підприємством //Механізм регулювання економіки. - 2005. - № 1. - с. 92-100.
6. Завадський Й.С. Менеджмент: У 3т. — Т. 1. — 3-тє видання, доповнене. — К.: Видавництво Європейського університету. — 2009. — 542с.
7. Михайлов С.І. Менеджмент [текст]: навч. посіб. / С.І. Михайлов, Т.І. Балановська, О.С. Степасюк [та ін.] / За ред. С.І. Михайлова — 2-ге. вид. випр. та доп. — К.: «Центр учбової літератури», 2012. — 536 с.

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА

Скороход В.А., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс,
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, к.е.н Пісковець О.В.

Сутність економічної безпеки полягає в забезпеченні поступального економічного розвитку суспільства з метою виробництва необхідних благ та послуг, що задовольняють індивідуальні та суспільні потреби. Раніше усі питання, пов'язані із забезпеченням безпеки покладалися на державні органи. Останнім часом спостерігається відтворення системи безпеки, в якій провідна роль відводиться державі.

На мікрорівні економічна безпека проявляється в забезпеченні нормальної і стабільної діяльності підприємства, попередженні витоку інформації [1].

Економічну безпеку підприємства можна трактувати, як:

— стан захищеності усіх систем підприємства при здійсненні господарської діяльності в певній ситуації;

— стан всіх ресурсів підприємства (капіталу, трудових ресурсів, інформації, технологій, техніки, прав) та підприємницьких здібностей, при якому можливе найефективніше їх використання для стабільного функціонування і динамічного науково-технічного та соціального розвитку, здатність запобігати або швидко нівелювати різні внутрішні та зовнішні загрози;

— сукупність організаційно-правових, режимно-охоронних, технічних, технологічних, економічних, фінансових, інформаційно-аналітичних та інших методів, спрямованих на усунення потенційних загроз та створення умов для забезпечення ефективного функціонування суб'єктів підприємницької діяльності відповідно до їхніх цілей та завдань;

— стан соціально-технічної системи підприємства, котрий дає змогу уникнути зовнішніх загроз і протистояти внутрішнім чинникам дезорганізації за допомогою наявних ресурсів, підприємницьких здібностей менеджерів, а також структурної організації та зв'язків менеджменту.

Головна мета управління економічною безпекою — забезпечення найефективнішого функціонування, найпродуктивнішої роботи операційної системи та економічного використання ресурсів, забезпечення певного рівня трудового життя персоналу та якості господарських процесів підприємства, а також постійного стимулювати нарощування наявного потенціалу та його стабільного розвитку.

Проблема оцінки економічної безпеки держави, регіону, галузі або підприємства останнім часом набула особливої актуальності. Однак, незважаючи на великий інтерес вітчизняних і зарубіжних вчених і практиків, слід зазначити, що існуючі розробки в основному, присвячені різним аспектам національної і регіональної безпеки, і в значно меншій мірі – питанням економічної безпеки підприємств.

Ефективність же функціонування, і саме існування підприємств прямо залежить від ступеня захищеності їхніх економічних інтересів, чим значною мірою визначається економічна безпека держави в цілому.

Безпека підприємства — це містке, комплексне поняття. У загальному вигляді її можна визначити як відсутність різного роду небезпек і загроз, або наявність можливостей щодо їх попередження, захисту своїх інтересів та недопущення втрат нижче критичної межі.

Для кожної із видів безпек є свої параметри оцінки - індикатори.

Для *технологічної безпеки* — це ступінь спрацювання основних виробничих засобів, завантаження спеціалізованого устаткування; доступ до ноу-хау; частка витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НД ДКР); введення в дію основних виробничих засобів, інноваційно-інвестиційна модель розвитку.

Для *ресурсної безпеки* – забезпеченість виробництва основними видами ресурсів; коефіцієнт забезпеченості запасів і витрат власними джерелами; можливість заміщення ресурсів; якість ресурсів.

Для *фінансової безпеки* – індекс обсягів виробництва; динаміка прибутку: розмір заборгованості; частка на ринку, частка державних інвестицій у ВВП; рентабельність; капіталовкладення; довгострокові кредити.

Для *ринкової безпеки* - наявність здорової конкуренції, розподіл сегментів ринку, конкурентоспроможність продукції.

Для *соціальної безпеки* - розмір мінімальної заробітної плати; середня заробітна плата; чисельність працівників, заробітна плата яких нижча від прожиткового мінімуму, заборгованість із заробітної плати; частка заробітної плати в ціні; витрати сім'ї працівника на харчування; темпи скорочення персоналу; тривалість робочого тижня.

Адже під час легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом (далі — легалізація), досягаються дві мети: злочинці отримують стабільно високий прибуток і втягують комерсантів у тіньову економіку [2, с.141-142]. Тим більше, що легалізація є одним з каналів надходження грошових та інших матеріальних коштів, необхідних для функціонування організованих злочинних об'єднань [3, с.104]. Як слушно вказує Т. Устінова, легалізація грошових коштів або іншого майна, придбаних злочинним шляхом, є засобом маскувannya, приховування вчинених раніше злочинів [4, с.8-9].

Невід'ємним елементом дослідження економічної безпеки підприємства є вибір її критерію. Під критерієм економічної безпеки підприємства розуміється ознака або сума ознак, на підставі яких може бути зроблений висновок про те, чи перебуває підприємство в економічній безпеці чи ні. Існує кілька рівнів економічної безпеки підприємств, що функціонують у конкурентному середовищі: підтримуючий, мінімальний, дуже низький, низький, середній, високий, дуже високий.

Забезпечення економічної безпеки припускає виділення, аналіз та оцінку існуючих загроз по кожній з функціональних складових і розробку на їх основі системи заходів, що попереджають і протидіють виникненню кризових явищ на підприємстві.

Отже, основними функціями економічної безпеки є: забезпечення високої фінансової ефективності роботи, фінансової стійкості підприємства, технологічної незалежності та досягнення високої конкурентоспроможності його технічного потенціалу; досягнення високого рівня кваліфікації персоналу та його інтелектуального потенціалу; мінімізація руйнівного впливу результатів виробничо-господарської діяльності на стан навколишнього середовища; ефективна організація безпеки персоналу підприємства, його капіталу та майна, а також комерційних інтересів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Шкарлет С. Економічна безпека підприємства: інноваційний аспект: моногр.. — К. : Книжкове видавництво Національного авіаційного ун-ту, 2007. — 436с.
2. Козаченко Г.В., Пономарьов В.П., Ляшенко О.М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: Монографія. - К: Лібра, 2003. - 280с.
3. Омелянович Л. Економічна безпека торговельного підприємства / Донецький держ. ун-т економіки і торгівлі ім. М.Туган-Барановського. — Донецьк : ДонДУЕТ, 2005. — 196с.
4. Судакова О.І. Формування системи управління економічною безпекою підприємництва // Економіка: проблеми теорії та практики. Зб. наук. пр. Вип. 231: В 9 т. - Том VIII. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2007. –С. 1652-1661.

ПЕРСПЕКТИВИ ВСТУПУ УКРАЇНИ В ЄС: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Філіпович І. В. , економічне відділення,
спеціальність «Фінанси та кредит», III курс
Київський фінансово-економічний коледж НУДПСУ
Науковий керівник – викладач, Ковальчук Н. І.

Актуальність даної теми полягає в тому, що завдання інтеграції України в європейський політичний та економічний простір, які неодноразово проголошувалися в якості пріоритетного вектора входження в світове господарство, поставили на порядок денний розвиток всебічного співробітництва з ЄС. Різностороннє співробітництво з Євросоюзом не тільки відповідає природному геополітичному напрямку інтеграційної стратегії України, але є ключовим практичним засобом формування ефективної відкритої економіки. В науковій детально проаналізована нормативно-правова база стосунків Україна-ЄС, визначено чим ЄС привабливий для України і чим Україна приваблива для ЄС як економічний партнер, намічено основні заходи щодо подальшої інтеграції України в ЄС. Але треба зауважити на тому, що на даний час замало друкується статистичних даних щодо економічних зв'язків України з країнами Західної Європи, відсутні монографії, присвячені проблемі інтеграції України в Європу.

До позитивних наслідків вступу України в ЄС можна віднести такі вигоди: - політичні вигоди: Стабільність політичної системи та адаптація національного законодавства із законодавством ЄС, реформування недієздатного національного судочинства; участь в Європейській колективній безпеці та гарантування, за її допомогою, територіальної недоторканості України; - економічні вигоди: Макроекономічна стабільність, нові ринки збуту для українських товарів та додаткові інвестиції, в українську економіку, надання субсидій деградуючому сільському господарству, зменшення митних тарифів та отримання позитивного сальдо торговельного балансу; Забезпечення розвитку середнього та малого бізнесу, впровадження стандартів ЄС у виробництві, підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств; - соціальні вигоди: Ефективний захист прав людини в інституціях ЄС, відкриття кордонів для вільного пересування населення та розширення можливостей для освіти, роботи й відпочинку, забезпечення високого рівня життя населення. А також відзначити наступні переваги вступу України до ЄС: ідеологічні переваги: Поширення української культури в країнах ЄС [3].

До негативних наслідків вступу України в ЄС можна назвати такі загрози: - політичні загрози: небезпека втягнення України в конфлікт цивілізацій між Заходом і мусульманським світом; - економічні загрози: Можливе переміщення до України шкідливих виробництв; - соціальні загрози: Поглиблення демографічного спаду, проблема незаконної міграції та

відтоку кадрів; А також визначити такі недоліки вступу України до ЄС: - політичні недоліки: Часткова втрата суверенітету, невизначеність стратегії розвитку ЄС, погіршення відносин з країнами СНД та іншими країнами; - економічні недоліки: Втрата конкурентоспроможності певних галузей, складність переходу на європейський рівень цін; - соціальні недоліки: Ускладнення візового режиму зі східними сусідами; - культурні (ідеологічні) недоліки: Розмивання національної самобутності України. З поданого переліку переваг та недоліків вступу України в ЄС можна зробити висновок, що управління політичною, економічною, соціальною та ідеологічною сферами суспільства в ЄС, в цілому, відповідають загальновизнаним демократичним, правовим і науково-теоретичним критеріям, цілі як ЄС, так й України, переважно знаходяться в одній площині та взаємодоповнюються, отже Україні є вигідним приєднання до ЄС. Проте, як будь-яке об'єктивне явище, євроінтеграція має як плюси, так і мінуси, пов'язані, мабуть, з процесом становлення структури ЄС і стратегії розвитку. У зв'язку з цим, Україні під час вступу до ЄС, слід акцентувати увагу на використанні саме позитивних моментів євроінтеграції з одночасним виробленням стратегії та лінії поведінки по запобіганню перекидання на територію України зазначених вище загроз і небезпек. Проаналізувавши можливі позитивні та негативні наслідки вступу України до ЄС, слід зазначити, що входження до Європейського Союзу є логічним наслідком прагнення України до цивілізованої правової держави та розбудови демократичного суспільства, обумовлений сучасними реаліями та вимогами об'єктивних суспільно-економічних і політичних законів розвитку. В сучасному глобалізованому суспільстві, найбільшу вигоду отримують саме ті країни, які об'єднують свої зусилля заради досягнення спільних інтересів та високих показників розвитку. Отже, приєднання України, в загальному, відповідає її національним інтересам за умови врахування наданих нижче рекомендацій, об'єктивного та всебічного вивчення факторів інтеграції, її впливу на політичну, економічну, соціальну та культурну (ідеологічну) сфери держави, вироблення власної лінії поведінки в межах, які не суперечитимуть членству України в ЄС. [1, с. 34-37]

Причини, які гальмують інтеграцію України до ЄС.

Їх можна розділити на три основні групи:

1.Геополітичні

Зумовлені відсутністю спільної позиції Європи щодо радикальних дій відносно Росії у теперішньому українсько-російському конфлікті. Різне бачення й різні інтереси призводять до того, що Європа й далі займає позицію споглядання з мінімальним втручанням, вичікуючи, як розвиватимуться події.

2. Корупція

Найчастіше називається як перешкода вступові України до ЄС. Попри прискіпливу увагу Заходу до боротьби з корупцією в Україні, українська влада докладає занадто мало зусиль для того, щоб продемонструвати реальні дії.

3. Використання українською владою "європейської" теми для самопіару

Непідготовлені зовнішньополітичні заяви не наближають, а віддаляють від очікуваного результату. Вони виставляють українську владу перед її політичними партнерами на міжнародній арені як непрофесійну. Те, що про самі заяви іноземні дипломати дізнаються з українських медіа, виставляє українську сторону ще і як ненадійного партнера.[2]

Якщо українська влада продовжуватиме гру, яку умовно можна назвати "піар для власного народу": спочатку робитимуться гучні зовнішньополітичні заяви, а потім пояснюватиметься їх невиконання "об'єктивними причинами" та непоступливістю Заходу. В такому разі за голосними заявами не буде реальної підготовки до євроінтеграції, а отже, і самої євроінтеграції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Батаренко, А. О. Проблеми та перспективи європейської інтеграції України / А. О. Батаренко // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. – 2014. – № 1. – С. 34–37.
2. Ризький саміт: три перепони для євроінтеграції України\\[Електронний ресурс] - Висновки\\ 2015, 24 травня – Режим доступу: <http://vysnovky.com/wtf/1387-rizkii-samit-tri-pereponi-dlya-jevrointegracii-ukrajini>
3. Україна і Світова Організація Торгівлі [Електронний ресурс] : Офіційний сайт : укр. версія. – 2007–2015. – Режим доступу : <http://wto.in.ua>

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У ГАЛУЗІ РЕКЛАМИ

Цинко Т.В., економічне відділення,
спеціальність «Комерційна діяльність», III курс
Рівненський державний аграрний коледж.
Науковий керівник - викладач Обарчук Е.В.

Одним із важелів інтенсифікації економіки країни є рекламна галузь, яка сприяє підвищенню господарської активності підприємств, посилюючи конкуренцію між ними. Неефективна діяльність підприємств рекламної галузі може бути чинником зниження конкурентоспроможності продукції підприємств-рекламодавців, послаблення їхніх ринкових позицій та неможливості витримати натиск зарубіжних компаній.

Метою статті є дослідження рекламного ринку України, визначення суб'єктів ринку рекламних послуг, що є безпосередніми виробниками рекламного продукту. А також визначення взаємозв'язків між ними.

Український науковець Є. Ромат виділяє такі типи суб'єктів рекламної діяльності: рекламодавці, тобто підприємства, що рекламують себе, свої товари або послуги; рекламні агентства; засоби масової інформації (ЗМІ), що надають місце і час для рекламних повідомлень з метою донесення їх до цільової аудиторії; допоміжні, які беруть опосередковану участь: дослідні компанії, фото- та кіностудії, дизайн-студії, художники, типографії та всі, хто допомагає рекламодавцям та рекламним агентствам у розробці реклами.

Об'єктом рекламної діяльності є споживачі рекламної інформації, які складають визначену цільову аудиторію конкретного продукту

Маркетингові дослідні компанії як суб'єкти рекламної та маркетингової діяльності існують на українському ринку з 90-х рр. XX сторіччя. Поштовхом для їх виникнення став вихід на український ринок транснаціональних корпорацій Unilever, Procter&Gamble; тютюнових компаній – Philip Morris, Reemstma тощо.

На сьогодні понад 82% ринку маркетингових досліджень обслуговують іноземні дослідні компанії. Приблизно 16% ринку становлять медіадослідження, що виконуються для рекламних агентств, видавничих домів та медіахолдингів.

Маркетингові консалтингові компанії в сфері консалтингу більш активно співпрацюють з рекламодавцями, ніж з рекламним агентствами. Оскільки ці компанії часто поєднують маркетингові, консалтингові та дослідницькі послуги, рекламні агентства замовляють саме для проведення маркетингових досліджень для перед- та пост-тестування рекламних матеріалів, пошуку глибинних мотивів цільової аудиторії.

Новим, але водночас перспективним суб'єктом рекламної діяльності є тренд-агентства, які є компаніями, що досліджують сучасні та ті, що знаходяться на стадії зародження, тенденції (тренди) розвитку суспільства. Ці компанії допомагають рекламним агентствам знаходити приховані мотиви поведінки цільової аудиторії, так звані інсайти (англ. insight); знаходити ще невиявлені у більшості населення потреби, які притаманні лише людям-новаторам; прогнозувати новітні або модні тенденції в майбутньому тощо.

Важливим суб'єктом рекламної діяльності є виробничі компанії, або продакш-компанії (кіностудії або аудіостудії), які займаються не лише виробництвом фільмів, телевізійних та радіопрограм, але й створенням рекламних роликів.

На українському ринку також представлені підприємства, що виготовляють аудіоролики для їх подальшої трансляції в радіоефірі.

У сучасних умовах неможлива діяльність рекламних агентств без друкарень (поліграфічних підприємств), які мають сучасне поліграфічне, друкарське та інше обладнання. Досліджено, що розповсюдження глобальних процесів в українській економіці має своє віддзеркалення і в розвитку підприємств рекламної галузі. Простежуються тенденції, які характерні і для світового ринку, агентства укрупнюються, спеціалізуються, поглинаються та об'єднуються в українські та міжнародні рекламні (комунікаційні) холдинги. Лише незначна кількість українських агентств працює на зарубіжних ринках, проте іноземні агентства та холдинги активно розгортають свою діяльність в Україні на засадах франчайзингу та як дочірні підприємства.

Фотостудії, маючи фотохудожників та професійне фото- та освітлювальне обладнання, забезпечують рекламні агентства фотоматеріалами високої якості. Вони можуть здійснювати фотозйомку для каталогів та постановочну фотозйомку. Основними замовниками таких матеріалів є креативні агентства та агентства повного циклу, які їх використовують у створенні оригінал-макетів рекламних матеріалів.

У рекламних агентствах не завжди є власні спеціалісти з розробки дизайну упаковки, етикетки, логотипу, різних елементів фірмового стилю, оригінал-макету рекламних матеріалів або створення веб-дизайну. Для виконання цих робіт агентства звертаються у дизайн-студії та студії веб-дизайну, де працюють художники, графіки, програмісти.

Узагальнюючи проведений нами аналіз різноманітних суб'єктів рекламної діяльності, слід визначити, що стрімкий розвиток українського рекламного ринку зумовив зростання галузей, що обслуговують рекламу. Зросла кількість маркетингових дослідних компаній, тренд-консалтингових агентств, поліграфічних підприємств; контакт-центрів; кол-центрів, фотостудій; дизайн-студій; студій веб-дизайну; кіно- та аудіостудій. Останнім часом почали з'являтися нові суб'єкти рекламної діяльності, які допомагають рекламним агентствам більш якісно надавати рекламні послуги: тренд-агентства, компанії з медіаконсалтингу та медіааудиту. В умовах кризи в Україні активно проявилися на ринку фрілансери: дослідники, художники, копірайтери, та інші категорії творчих спеціалістів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ромат Е. В. Реклама в системе маркетинга / Е.В. Ромат. – К. : Студцентр, 2008. – 608 с.
2. Мельникович О. М. Методологічні підходи до класифікації підприємств рекламної галузі / О. М. Мельникович // Вісн. Хмельн. нац. ун-ту. – 2007. – № 4. – С. 49–52.
3. Мельникович О. М. Рекламний бізнес: менеджмент маркетингу : монографія / О. М. Мельникович. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. – 358 с.

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ДП «АНТОНОВ»)

Чайка О.С., економічне відділення,
спеціальність «Оціночна діяльність», III курс,
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Гурська Л.Л.

У сучасних умовах господарювання переважна більшість українських підприємств перебуває у нестабільному економічному та суспільно-політичному середовищі, переживає спад виробництва і знаходиться у критичному стані закриття або банкрутства.

Проблема розвитку промислових підприємств України, формування їх фінансово-економічної безпеки є предметом дослідження вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів: Б.М. Андрушківа, О.Г. Білоруса, А.І. Бутенко, Б.І. Валуєва, Т.Г. Васильціва, Б.М. Данилишина, І.О. Дергачова, О.П. Зайцевої, І.І. Іщенко, М.Б. Ковальчука, А.І. Кредісова, Г.Г. Козоріз, Н.О. Кухарської, І.І. Лукінова, М.Г. Чумаченка ін. Однак вплив постійно змінюваного зовнішнього середовища на функціонування промислових підприємств в умовах кризи потребує їх адаптації до конкретних умов розвитку економіки країни та світу.

Комплексну систему економічної та фінансової безпеки підприємства науковці трактують як сукупність взаємопов'язаних організаційно-правових заходів, що здійснюються спеціальними службами, підрозділами підприємства, спрямованих на захист життєвоважливих інтересів підприємства від реальних і потенційних загроз з метою забезпечення успішного фінансово-економічного розвитку [1, с. 56]. Фінансово-економічна безпека підприємств як суб'єктів господарювання відображає їх стійкість, захищеність і самостійність на всіх рівнях управління бізнес-процесами. Вона означає спроможність своєчасно усувати різноманітні загрози й виклики або пристосуватись до існуючих умов і означає наявність гнучкості системи управління підприємством [3, с. 148].

Основна мета фінансово-економічної безпеки підприємства полягає в тому, щоб гарантувати його стабільне та максимально ефективне функціонування сьогодні і високий потенціал розвитку у перспективі [2, с. 114]. Основоположний індикатор її наявності – здатність протистояти існуючим і виникаючим небезпекам та загрозам, які можуть завдати фінансових втрат підприємству, небажано змінити структуру капіталу, примусово ліквідувати підприємство.

Державне підприємство «Антонов» (колишній Авіаційний науково-технічний комплекс імені Олега Костянтиновича Антонова) — український авіабудівний концерн, що об'єднує конструкторське бюро, комплекс лабораторій, експериментальний завод та випробувальний комплекс для розробки і сертифікації літаків. ДП «Антонов» було створено

31 травня 1946 року постановою ЦК ВКП(б) і Ради Міністрів СРСР та затверджено рішенням колегії Міністерства авіаційної промисловості про створення конструкторського бюро на Новосибірському авіаційному заводі і про призначення Антонова Олега Костянтиновича Головним конструктором. Улітку 1952-го року ДКБ переїжджає до Києва, де серійно випускає Ан-2. Перший літак Ан-8, авіаонструктором якого був Олег Антонов, злетів 11 лютого 1956-го року. У числі найбільш відомих розробок підприємства — літаки Ан-32, Ан-148, Ан-158, Ан-74, Ан-124, Ан-70 і Ан-225. Компанія співпрацює з 76 країнами світу, з 2015 року ДП «Антонов» входить до складу концерну «Укроборонпром» (концерн містить 134 підприємства ОПК України). ДП «Антонов» — світовий лідер у ніші транспортних літаків широкого призначення.

У 2015 році компанія збільшила чистий прибуток за українськими стандартами бухгалтерського обліку (УСБУ) у 7,7 раз у порівнянні з аналогічним періодом 2014 року – до 330,45 млн. грн., чистий дохід зріс у 2,1 рази – до 947,24 млн. грн. [4].

Діяльність державного підприємства знаходиться під пильною увагою керівництва держави. Президент країни Петро Порошенко відвідав ДП «Антонов» напередодні участі компанії в міжнародному авіакосмічному салоні Ле Бурже у квітні 2015 року. Президент відмітив, що проектування та розробка Ан-178 була здійснена виключно з використанням власних ресурсів. Це справжнє досягнення, так як жоден літак у світі не зібраний повністю із 100% складових країни, яка його виготовляє.

На Le Bourget Paris Air Show 2015 свої розробки в авіабудуванні продемонстрували більше двох тисяч компаній із 47 країн світу. На огляд відвідувачів виставки були представлені близько 200 літальних апаратів — від гігантського пасажирського авіалайнера до мініатюрних роботів-безпілотників. Однією з сенсацій авіасалону став військово-транспортний літак Ан-178, сконструйований на ДП «Антонов». Унікальність транспортного в тому, що він може перевозити до 18 тонн вантажу, а також сідати і злітати з аеродромів з будь-яким покриттям. Потреба світового ринку в літаках такого класу оцінюється в 1100 літаків до 2035 року.

ДП «Антонов» здійснює міжнародну діяльність. 21 лютого 2016 року Михайло Гвоздьов, Президент ДП «Антонов», та Ali Mohammed Al-Ghamdi, Президент Taqnia Aeronautics Co підписали Угоду про кооперацію з організації у Королівстві Саудівська Аравія літакобудівного комплексу та організації виробництва літаків Ан-132 у кооперації з ДП «Антонов». За словами М. Гвоздєва, інтелектуальна власність на літак буде розділена в рівних частках між двома сторонами [4].

Нещодавно стало відомо, що в Україні розпочинається виробництво ударних безпілотних літальних апаратів. Про це заявив секретар РНБО Олександр Турчинов. «У нас, у Збройних Силах, дуже серйозний попит саме на бойові безпілотні літальні апарати, ми

проводили з Укроборонпромом нараду і розпочинаємо виробництво на «Антонова», – сказав він. Турчинов підкреслив, що виробничі потужності «Антонова» значні, тому на його базі будуть вироблятися ці бойові машини. За його словами, ціна безпілота втричі нижча від закордонних аналогів і дозволить ефективно конкурувати на зовнішніх ринках.

Водночас експерти визначають заходи, які необхідно втілити для успішного розвитку підприємства в сучасних умовах. Для збільшення продажів та просування українських літаків на світовий ринок компанії необхідні зміни в маркетинговій стратегії, у тому числі пошук нових можливостей лізингу та розширення сервісної мережі компанії у світі. Стабільний притік нових замовлень сприятиме економії за рахунок зростання масштабів виробництва та покращить фінансовий стан і ліквідність компанії. За оцінками ДП «Антонов», його потреба в оборотному капіталі складає 100 млн. дол., для чого необхідно отримувати замовлення щонайменше на 6-7 літаків щороку з авансовим платежем у розмірі 50 % від суми замовлення. Необхідними є інвестиції, які можуть бути надані державою шляхом збільшення акціонерного капіталу або довгострокової позики на пільгових умовах. Держава розглядає можливість продажу пакета акцій іноземному стратегічному інвестору з належною репутацією, що сприятиме просуванню компанії на висококонкурентні світові ринки [5].

Отже, в умовах розірвання торговельних відносин з РФ та втрати російського ринку збуту для вітчизняної машинобудівної продукції, ДП «Антонов» завдяки сформованому комплексу фінансово-економічної безпеки у період тривалої економічної та політичної кризи в країні є прибутковим. Сьогодні ДП «Антонов» підтверджує свій девіз: «Добре ім'я! Надійні крила!»

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення: [монографія]. – Львів: Арал, 2008. – 384 с.
2. Донець Л.І. Економічна безпека підприємства: [навч. посіб.]/ Л.І. Донець, Н.В. Ващенко. – К : Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.
3. Мойсеєнко І.П. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства: [навч. посіб.]/ І.П. Мойсеєнко, О.М. Марченко.- Львів, 20011. – 380 с.
4. ДП «АНТОНОВ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.antonov.com/?lang=ua>
5. Керівництво компанії «АНТОНОВ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dt.ua/UKRAINE/kerivnikom-dp-antonov-stav-mihaylo-gvozdyev-175913_.html

ДЕЯКІ АСПЕКТ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Чайки О.С., економічне відділення,
спеціальність «Оціночна діяльність», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Сорока А.М.

Основною передумовою для створення ефективної економіки та розвитку ринкових відносин в Україні є інвестиційна діяльність. Стимування інвестиційної активності внутрішніх і закордонних інвесторів за рахунок сформованого несприятливого інвестиційного середовища веде до зниження загальних макроекономічних показників та зниженню ефективності всіх сфер економіки. Все це зумовлює необхідність аналізу сучасного стану інвестиційної діяльності в Україні, виявленню проблем та шляхів їх вирішення задля активізації інвестиційних процесів [1, с. 78 - 88].

Сьогодні інвестиції є найважливішим засобом забезпечення виходу України із економічної кризи. Але на сьогодні іноземні інвестори не дуже поспішають вкладати свої капітали в українські підприємства. Це вказує на велику обережність іноземних інвесторів при вкладенні своїх коштів в економіку України, і певну недовіру до реальних можливостей забезпечити відповідні умови для ефективного функціонування вкладеного іноземного капіталу. Основними причинами цього, на нашу думку, є: недосконале і суперечливе законодавство; непередбачуваність змін у податковій системі; відсутність реальних пільг і привілеїв для іноземного капіталу; нестабільність економічного та політичного становища; неясність у визначенні прав власності.

У загальній структурі фінансування інвестиційної діяльності в Україні знизилася частка фінансування за рахунок власних коштів підприємств у зв'язку з недосконалою податковою політикою. Так, у зв'язку зі зростанням податкового пресу підприємства виводять у тінь свої прибутки. Створення сприятливих умов для пожвавлення інвестиційної активності є неможливим без структурної перебудови економіки, оздоровлення фінансового стану підприємств, практичних кроків щодо збільшення стягнення податків при одночасному обмеженні податкових зборів. Виконання цих завдань пов'язане з удосконаленням податкової політики, її пріоритетною орієнтацією на забезпечення стабільності та передбачуваності фіскальних умов для діяльності економічних агентів, диференціацією принципів їх оподаткування з метою стимулювання процесу заощаджень і нагромаджень, раціоналізацією фінансових потоків і приливу вкладення капіталу в реальний сектор. Певним кроком, спрямованим на створення нової податкової системи, є введення податкового кодексу. Разом з тим, передбачені в ньому зниження ставок податку на прибуток, можливість

одержання інвестиційного податкового кредиту можуть не зробити належного впливу на стимулювання інвестиційної діяльності [3, с. 68 - 73].

Аналізуючи недоліки трансформаційного періоду, необхідно зазначити, що інвестиційні рішення в Україні не були забезпечені відповідним механізмом їх реалізації. Обраний метод трансформації призвів до невизначеності господарських процесів: нечіткі соціально-економічні та політичні вектори руху до нового способу господарювання; необґрунтовані теоретико-методологічні засади побудови механізму управління інвестиційним процесом тощо. Звідси стає очевидним, що розв'язання проблем інвестування у першу чергу пов'язане із подоланням невизначеностей у механізмі державного управління. Державне управління та регулювання інвестиційного процесу має бути забезпечене зрозумілими, обґрунтованими, прогнозованими інструментами. Але на даний момент відзначено скорочення участі держави в інвестиційному процесі, що призвело до пошуку підприємствами нових джерел забезпечення виробничої діяльності [2, с. 50 - 56].

Основними напрямками діяльності держави зі сприяння інвестиційної активності в Україні повинні стати:

- інвестиційна діяльність із використанням єдиних оціночних показників економічних, екологічних та соціальних критеріїв;
- чітке розмежування сфер використання централізованих державних і децентралізованих інвестицій у їх взаємозв'язку;
- зменшення тривалості інвестиційного циклу;
- удосконалення структур капітальних вкладень, регулювання та управління інвестиційною діяльністю в нових економічних умовах, що складаються в результаті згасання економічної та фінансової криз.

Таким чином, інвестиційна діяльність в Україні потребує формування позитивного інвестиційного клімату, основними рисами якого повинна стати досконала законодавча база, політична стабільність у країні та високий рівень захищеності інвестора. Досягнення високого рівня привабливості інвестиційного клімату та подолання інших існуючих проблем можливо лише завдяки виваженій та своєчасній інвестиційній політиці держави, яка повинна спиратися на зарубіжний досвід та реалізовувати пріоритетні напрями сприяння інвестиційної активності в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Затонацька Т. Г. Деякі аспекти імплементації інвестиційної політики нового покоління в Україні. – Фінанси України. – 2013. – № 12. С. 78-88.
2. Мартиненко В. Формування державного механізму управління інвестиційним процесом в Україні: проблеми невизначеності та методи їх зняття // Економіка України. – 2004. – № 8. – С. 50-56.

РОЗВИТОК МАЛОГО БІЗНЕСУ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Чечітко В. І., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Редько О. А.

В умовах дестабілізації економіки, обмеження фінансових ресурсів саме суб'єкти підприємництва, які не потребують великих стартових інвестицій, спроможні за певної підтримки найшвидше і найефективніше розв'язувати проблеми кризової економіки України, стимулювати розвиток конкуренції та сприяти економічному зростанню.

Роль малого бізнесу в економіці України надзвичайно велика. Саме малий бізнес створює 55-70 % валового національного продукту, забезпечує ринкову конкуренцію, наслідком якої є висока якість товарів і найповніше задоволення потреб споживачів. В малому бізнесі зайнято близько 55% робочих місць.

Одним із основних показників, що характеризують процес становлення малого бізнесу, є динаміка зміни кількості діючих суб'єктів малого підприємництва (табл 1).

Таблиця 1

Кількість діючих суб'єктів малого бізнесу України у 2000-2014 рр.

Суб'єкти	Роки					
	2000	2003	2006	2009	2011	2014
Малі підприємства	50196	100992	150006	159654	183202	171020
Темпи зміни, %	100	257,7	148,5	106,4	114,7	93,4
Кооперативи	54972	34486	19554	11944	8836	6536
Темпи зміни, %	100	62,7	56,7	61,1	74,0	74,0
Фермерські господарства	4196	29362	55478	63966	69556	70532
Темпи зміни, %	100	699,8	188,9	115,3	108,7	101,4
Всього	98364	164840	225038	235564	261594	248088
Темпи зміни, %	100	167,6	136,5	104,7	111,1	94,8

В економіці України малий бізнес виконує такі функції:

1. Формування конкурентного середовища. Внаслідок високого динамізму малий бізнес менш за все схильний до монополістичних тенденцій, являючись у той же час орієнтовним на конкурентний ринок, він складає істотну конкуренцію монопольним утворенням.

2. Надання гнучкості перехідній економіці. Мале підприємство більшою мірою, ніж інші, має можливість перебудувати і відреагувати на зміну кон'юктури ринку, працювати на кінцевого споживача, задовільняючи його в потребах і послугах.

3. Вирішення проблеми зайнятості. Повноцінний розвиток малого бізнесу призводить до створення додаткових робочих місць.

4. Сприяння виникненню так званого “середнього класу”.

Аналіз статистичних даних за 2014 засвідчує, що частка найманих працівників малих підприємств у загальній кількості працівників за видами економічної діяльності складає 18,4 %, а в готелях та ресторанах – 49 %, надання послуг в сфері культури та спорту - 41,3 %, освіта – 40,8 %, операції з нерухомістю і послуги підприємствам – 46 %. Отже, саме в названих видах економічної діяльності перевага належить малим підприємствам, в той час як у промисловості лише 9 %, сільському господарстві 15,4 % працівників зайнято в малому підприємстві.

Таблиця 2

Кількість зайнятих працівників у малому бізнесі України у 2000-2014рр.

Суб'єкти малого бізнесу	Роки					
	2000	2003	2006	2009	2011	2014
Малі підприємства	1274000	1821800	2076454	1972886	2084850	1877886
Кооперативи	623600	674200	387040	235812	164934	100710
Фермерські господарства	10600	73400	138800	160000	173400	176320
Громадяни-підприємці, що зареєстровані	230693	400584	853188	1344514	1719158	17343704
Всього	2138893	2969984	3455482	3713212	4142342	3889286

За даними Держкомстату, в 2013 році прибуток одержали 56,8 % всіх підприємств країни - вони завершили період з фінансовим результатом 22 млрд. 425,1 млн. грн. Зі збитком січень-лютий завершили 43,2 % підприємств України, їх фінрезультат становив 15 млрд. 969,3 млн. грн.

У 2014 році проти аналогічного періоду 2013 року частка збиткових підприємств України збільшилась на 8,7 %. Але слід враховувати той факт, що частина малих суб'єктів господарювання лише декларують збитковість, приховуючи свої фактичні прибутки

Найважливіша причина невдач вітчизняного малого бізнесу вже на старті полягає в тому, що українці, охочі зайнятися підприємництвом, після створення малих підприємств стикаються з не привабливою реальністю. Величезні бюрократичні перепони, корупція з боку численних чиновників, відсутність довгострокових кредитів, складність, суперечність і нестабільність законів, постанов, інструкцій, дуже високі ставки податків, обов'язкових платежів, плата за ліцензії, патенти тощо.

До причин, які перешкоджають розвитку малого бізнесу в Україні, можна віднести:

1. Надмірне державне регулювання. Розвиток підприємництва гальмує примарна необхідність дотримання численних правил і процедур, передбачених законодавчими і нормативними актами органів влади різного рівня.

2. Труднощі реєстрації та ліцензування. Більшість малих підприємств не проходять усіх етапів процедури реєстрації і не отримують ліцензії самостійно, надаючи перевагу послугам посередників, юристів чи юридичних фірм.

3. Фіскальні проблеми. Найсерйозніше розвиткові підприємництва заважає незадовільна система оподаткування. Зокрема, високі податкові ставки, велика чисельність різних податків, часті зміни податкової звітності. Великий дефіцит грошових коштів у державі і економічна криза, пов'язані з накопиченням внутрішньої і зовнішньої заборгованості України, не дають послабити податковий прес. Наслідком цього є перехід багатьох суб'єктів ринку до тіньового сектора, який оцінюється на сьогодні майже в половину ВВП.

4. Недоступність залучення фінансових коштів, зокрема банківських кредитів. Основним джерелом інвестицій досі залишаються недостатні власні фінансові ресурси суб'єктів підприємництва. Банківські кредити використовуються обмежено через великі процентні ставки банківської системи та відсутність гарантій для банків.

Для покращення стану справ у малому бізнесі, а відповідно і в економіці України, потрібно здійснити такі кроки: провести регулятивну реформу (дерегулювання), яка дасть змогу створити якісно нову, ефективну, послідовну, прозору й зрозумілу систему державного регулювання, яка захищатиме інтереси і підприємців, і споживачів; необхідно зняти перепони на шляху розвитку підприємництва, значно скоротити витрати, пов'язані з функціонуванням в офіційному секторі економіки; сьогодні вкрай необхідно передбачити в бюджеті усіх рівнів спеціальні видатки на державну підтримку малого підприємництва; дуже важливо також створити державну кредитно-гарантійну установу з метою стимулювання комерційних банків до кредитування малого бізнесу з мінімальним фінансовим ризиком; для формування привабливого інвестиційного клімату треба прискорити запровадження норм європейського страхового законодавства, створити механізм страхування інвестиційних ризиків, що дасть змогу збільшити кількісні і якісні показники діяльності страхового ринку України.

Загалом ці заходи повинні стимулювати розвиток малого бізнесу в Україні, а відтак і поступовий вихід нашої держави з затяжної економічної кризи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. www.osvita.ua – Особливості розвитку малого бізнесу в Україні.
2. <http://pidruchniki.com> – Малий бізнес у пошуку економічного зростання.

3. <https://uk.wikipedia.org> – Малий бізнес.

4. <http://blogs.korrespondent.net> - Проблеми та перспективи розвитку малого підприємництва в Україні.

Бухгалтерський облік та аудит

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ В КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ

Андрущенко Т. В., відділення «Аграрний бізнес»
спеціальність 5.03050801 «Фінанси і кредит», III курс
ВП НУБіП України «Немішаївський агротехнічний коледж»
Науковий керівник – викладач Величко Н.М.

Передумовою ефективної діяльності комерційного банку як специфічного господарського товариства виступає створення відповідної ресурсної бази, тобто сукупності грошових коштів, що надходять у розпорядження банку з різних джерел та використовуються ним для здійснення активних операцій. Первісну роль у цьому процесі відіграє формування власного капіталу банку.

Власний капітал (кошти) банку являє собою грошові кошти, внесені акціонерами (засновниками банку), а також кошти, утворені в процесі подальшої діяльності банку. [3, с. 28]

Розмір власного капіталу є важливим фактором забезпечення надійності функціонування банку і повинен перебувати під контролем органів, що регулюють діяльність комерційних банків.

Власний капітал банку займає незначну частку у загальному обсязі капіталу банку (до 10%), що обумовлено специфікою діяльності комерційного банку як установи, що здійснює мобілізацію тимчасово вільних грошових ресурсів на фінансовому ринку та надає їх у позику. Проте власний капітал має важливе значення для ефективного здійснення банківської діяльності. Він виконує три важливі функції: захисну, оперативну, регулюючу [3, с. 28].

Процедура формування статутного капіталу (до його реєстрації та після реєстрації) визначає необхідність застосування різних бухгалтерських рахунків класу 5 «Капітал банку».

Кошти які формують статутний капітал банку за номінальною вартістю обліковуються на рахунку 5000 «Статутний капітал банку». За кредитом рахунку проводяться суми формування та збільшення статутного капіталу після його реєстрації реєстрації згідно з законодавством України. За дебетом рахунку проводяться суми зменшення зареєстрованого статутного капіталу.

Також для обліку коштів які були внесені до реєстрації банку використовують рахунок 5004 «Внески за незареєстрованим статутним капіталом». За кредитом рахунку

проводяться суми, що отримані банком в оплату акцій або паїв до реєстрації статутного капіталу. За дебетом рахунку проводяться суми зареєстрованого статутного капіталу або суми, що повертаються в разі відмови в погодженні статуту банку [2]. Реєстрація статутного капіталу передбачає таку кореспонденцію рахунків.

Таблиця 1

Кореспонденція рахунків з обліку формування статутного капіталу

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	Внесено кошти акціонерами до реєстрації статутного капіталу банку	1200	5004
2	Внесено кошти акціонерами після реєстрації статутного капіталу банку	1200	5000
3	Зараховано до статутного капіталу кошти, що були внесені до його реєстрації	5004	5000

Реалізація акцій за ціною, що вища за номінальну, приводить до появи емісійних різниць, які обліковують за пасивним рахунком 5010 "Емісійні різниці". За кредитом рахунку проводяться суми позитивної різниці в разі первинного та подальшого розміщення акцій. За дебетом рахунку проводяться суми списання різниці між ціною викупу та номінальною вартістю акцій у межах залишку під час викупу власних акцій [2].

Таблиця 2

Кореспонденція рахунків з обліку емісійного доходу

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	Позитивна емісійна різниця (ринкова вартість більша від номінальної)	1200	5010
2	Негативна емісійна різниця від подальшого розміщення акцій (номінальна вартість більша ніж ринкова)	5010	1200

Банки України мають право придбавати власні акції або паї якщо виникає необхідність. [1, ст. 33]

Національний банк України має право заборонити банку купівлю власних акцій або паїв у разі, якщо це може призвести до погіршення фінансового стану банку.

Викуплені власні акції банк може перепродати, розповсюдити серед своїх працівників або анулювати. Ці акції повинні бути реалізовані або анульовані протягом одного року.

Облік власних акцій, викуплених в акціонерів для подальшого перепродажу або анулювання в установленому порядку, здійснюється за контрпасивним рахунком 5002 «Власні акції (частки, паї), що викуплені у акціонерів (учасників)» за номінальною вартістю.

За дебетом цього рахунку проводяться суми викуплених акцій (часток, паїв). За кредитом — суми проданих та анульованих акцій (часток, паїв) [2].

Кореспонденція рахунків з обліку вилученого капіталу

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	Викуплені власні акції в акціонерів банку за ціною, яка вища, ніж номінальна вартість	5002, 5010, 5022, 5030	1001, 1200, 2600, 2620
2	Викуплені власні акції в акціонерів банку за ціною, яка нижча ніж їх номінальна вартість	5002	5010, 1001, 1200, 2600, 2620
3	Перепродажа викуплених акцій: 3.1. за номінальною вартістю	1001, 1200, 2600, 2620	5002,
	3.2. на суму різниці між ціною продажу та номінальною вартістю акцій.	1001, 1200, 2600, 2620	5010
4	Анульовані акції, викуплені в акціонерів	5000	5002

Отже, формування капіталу розпочинається з формування статутного фонду банку. До реєстрації банку в належному територіальному управлінні Національного банку засновникам відкривається тимчасовий рахунок. Його призначено для зарахування грошових коштів, котрі вносять засновники як власну частку в статутному фонді, визначену чинним законодавством та установчими документами. Після реєстрації банку акумульовані кошти переказують на кореспондентський рахунок банку в установі НБУ.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України Про банки і банківську діяльність від 07.12.2000
2. Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків в Україні» від 21.12.1999 р.
3. Капран В.І., Кривченко М.С., Коваленко О.К., Омельченко С.І. Банківські операції// Навчальний посібник. - К: Центр навчальної літератури, 2006. - 208 с.
4. Стойко О. Я. Банківські операції: підручник за ред. О. Я. Стойко. - К.: КУНЕС, 2002 р.

**АВТОМАТИЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ БЕЗГОТІВКОВИХ
РОЗРАХУНКІВ**

Антонова К.В., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Кошик В.В.

Застосування автоматизованих систем обліку дозволяє значно полегшити роботу бухгалтерії в цілому та кожного бухгалтера окремо, особливо при впровадженні

телекомунікаційного обміну інформацією між автоматизованим робочими місцями облікових працівників з використанням комп'ютерних мереж. Важливою ланкою комп'ютеризації підприємства є впровадження технологій дистанційного управління банківськими рахунками. Згідно з принципами безготівкових розрахунків, при купівлі-продажу товарів (робіт, послуг) платіж підлягає терміновому здійсненню. Момент здійснення платежу має бути максимально наближеним до часу відвантаження товарів, виконання робіт, надання послуг [1].

Підприємства в процесі ведення господарської діяльності використовують електронну мережу, перевага якої полягає у наданні банківських послуг для автоматизації проведення безготівкових рахунків через систему-комплекс "Клієнт-банк". Одним з основних документів, що узаконив використання системи "Клієнт-банк" є Постанова Національного банку України "Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті" №135 від 29.03.2001 р., яка передбачає використання електронного платіжного доручення на рівні паперового із застосуванням електронного підпису на основі криптографії даних. Однак, вперше цю тему було освітлено і чітко обговорено в Законі України "Про платіжні системи і переказ коштів в Україні" від 16 травня 2001 року. Він визначив статус електронного документу та електронного цифрового підпису. Від того часу електронний платіжний документ та електронний цифровий підпис на цьому документі мають однакову юридичну силу з паперовим документом та підписом, зробленим від руки. Електронний цифровий підпис є обов'язковим реквізитом електронного документу, безвідривно пов'язаний з його змістом, дає можливість підтвердити його цілісність та ідентифікувати особу, що його підписала. Відповідальність за достовірність інформації, що присутня в електронному документі, несе особа, що підписала даний документ [2].

"Клієнт-Банк" – це програмний комплекс, який дозволяє користувачу максимально швидко здійснювати створення, шифрування та відправку в банк платіжних документів, а також оперативний прийом банківських виписок по рахунках та іншу довідкову інформацію у вигляді телеграм НБУ, курсів валют, відсоткових ставок по кредитах та депозитах банку та інше. Послуги системи "Клієнт-Банк" не є новітніми послугами на території України, банки надають такі послуги вже протягом 10-12 років. Клієнти даної системи поділяються на дві категорії: регіональні підприємства, які не мають змоги постійно їздити до банку (через віддаленість); підприємства, які розташовані у великих містах, але здійснюють дуже багато оперативних платежів. "Клієнт-Банк" дає можливість не лише вчасно проводити платежі, але й економити за рахунок відсутності плати за встановлення програмного забезпечення, плати за обслуговування. "Клієнт-Банк" є програмно-технічним комплексом, який дозволяє підприємству керувати своїм рахунком з комп'ютера, встановленого в офісі підприємства. Реквізити, які містить розрахунковий документ в електронному вигляді, що

використовується в системі “Клієнт-Банк”, визначаються угодою між банком та підприємством.

Основними функціями “Клієнт-Банку” є:

- надання можливості підприємству проводити платежі зі свого поточного рахунка в банку, не відвідуючи банку, з офісу підприємства;
- здійснювати моніторинг коштів на поточному рахунку;
- отримувати виписки з поточного рахунка;
- отримувати від банку щоденні офіційні курси іноземних валют, які використовуються при бухгалтерському обліку операцій;
- вести довідник своїх контрагентів за платежами та довідник призначення платежу;
- отримувати від обслуговуючого банку повідомлення про нові банківські послуги, поточні відсоткові ставки за кредитами, іншу інформацію, яку банк вважає за потрібне оперативно доводити до клієнтів.

В цілому, функціонування системи “Клієнт-Банк” здійснюється на основі таких принципів: 1) принцип зручності; 2) принцип оперативності; 3) принцип мобільності.

Важливим аспектом комп’ютеризації бухгалтерського обліку є інтеграція систем дистанційного управління зі спеціалізованим бухгалтерським програмним забезпеченням [3]. Наприклад, великого поширення набула інтеграція системи “Клієнт-Банк” і програмного продукту “1С:Підприємство”.

Спеціальний модуль дозволяє автоматизувати передачу банківських документів, що вводяться в “1С:Підприємство”, у систему електронних платежів, де вони будуть підписані, зашифровані і відіслані в банк через систему “Клієнт-Банк”, і навпаки.

У результаті бухгалтеру не потрібно заповнювати вручну «Банківську виписку», при обміні автоматично вводяться бухгалтерські рахунки, об’єкти аналітики (субконто), вид ПДВ та інші дані. Таким чином, бухгалтер уникає подвійного введення інформації й отримує точні дані прямо з програми “Клієнт-Банк”. Як результат – значно зменшується імовірність допущення помилок, а також забезпечується повне введення наявної інформації.

Серед основних недоліків системи “Клієнт-Банк” є: відсутність мобільності використання системи (програмне забезпечення встановлюється на один або два комп’ютери облікового персоналу, що створює обмеження по використанню системи через ноутбуки, комп’ютери, які знаходяться в інших структурних підрозділах); необхідність виїзду банківського спеціаліста до підприємства для встановлення необхідного програмного забезпечення (встановлення системи безпосередньо залежить від графіку зайнятості банківського працівника); можливість конфлікту програмного забезпечення системи “Клієнт-Банк” з іншими системами програмного забезпечення на підприємстві (наприклад, при самостійному виготовленні).

Аналогічною дистанційною системою проведення безготівкових розрахунків на підприємстві є система віддаленого доступу “Інтернет-Банк”. Використання даної системи поширене у світовій практиці високорозвинутих країн заходу. Основною ідеєю проекту є проведення електронного документообігу через всесвітню мережу Інтернет.

Важливим етапом комп’ютеризації бухгалтерського обліку безготівкових розрахунків є використання дистанційних систем керування банківськими рахунками, вибір яких зумовлює специфіку документального оформлення розрахункових операцій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Електронний документообіг у фінансовій сфері [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://wikiosvita.tneu.edu.ua/>.
2. Муравський В. Відмова від первинного документування як чинник інтеграції повністю автоматизованої системи обліку / В. Муравський // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 10. – С. 35-42.
3. Сопко В.В. Бухгалтерський облік / В.В. Сопко // – К. : КНЕУ, 2005. – 325 с.

ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Бекетова Є.О., економічне відділення
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач, Черненко Л.Б.

Декларуючи чіткі наміри стати членом Європейського Союзу, Україна працює над адаптацією чинного законодавства до міжнародних стандартів. Це стосується безпосередньо й сфери фінансового контролю, який вже пройшов певний етап розвитку в нашій країні.

Діяльність, пов’язана із забезпеченням динамічного соціально-економічного розвитку суспільства, потребує постійного вдосконалення управління цими процесами. Важливою функцією управління фінансами є фінансовий контроль, який, з одного боку, є методом фінансового механізму, а з іншого – організаційною формою управління фінансами. Зважаючи на це, фінансовий контроль перебуває у процесі постійного розвитку та вдосконалення, а його зміст і спрямованість змінюються залежно від рівня розвитку суспільства, а також завдань, які це суспільство ставить перед собою.

Становлення, розвиток та здійснення фінансового контролю в Україні відбувається досить повільно, зазнаючи певних перешкод у зв’язку із впливом багатьох змін, економічних тенденцій й наслідків світової фінансової кризи, що сталися протягом останніх років в

економіці та фінансових відносинах України, та зумовлює необхідність у вирішенні важливого питання – удосконалення організації фінансового контролю.

Серед основних проблем фінансового контролю варто виділити такі: відсутність єдиного погляду щодо визначення поняття фінансового контролю; недосконалість нормативно-правового забезпечення діяльності суб'єктів контролю, що спричиняє недосконалість їх координації; відсутність єдиної інформаційної та методологічної бази контролю, що ускладнює досягнення його загальної мети; недосконалість організаційної структури контролю; недотримання принципу гласності контролю [3].

Так, результати проведених органами Державної фінансової інспекції України контрольних заходів офіційно засвідчили продовження негативної практики незаконного та нецільового використання державних ресурсів, поширення інших бюджетних правопорушень. У ході реалізації контрольних заходів, спрямованих на здійснення державного контролю відповідно до вимог, визначених чинним законодавством, встановлено фінансових порушень у використанні бюджетних коштів, що призвели до значних втрат. Саме відсутність єдиного нормативного акта з послідовно врегульованими нормами права порядком проведення фінансового контролю перешкоджає завершенню створення правових засад функціонування цілісної системи фінансового контролю в Україні, ефективного функціонування та розвитку державних фінансів, насамперед, економічної цілісності та посилення престижу держави перед світовою спільнотою.

Разом з тим дуже складним і проблемним є процес відшкодування завданих відповідальними особами збитків. Частка відшкодованих збитків дуже низька, оскільки фіскальні органи в абсолютній більшості випадків не застосовують суттєвих економічних санкцій до порушників, не кажучи про кримінальну й адміністративну відповідальність. Окремі керівники результати ревізії пов'язують з політичними утисками, використовуючи політичний прес стосовно контролюючих органів. Усі ці недоліки пов'язані з переходом економіки від адміністративних методів управління до ринкових і є „хворобою” перехідної економіки. Зважаючи на це, організація контрольно-ревізійної роботи потребує значного вдосконалення, передусім в умовах оптимізації системи центральних органів виконавчої влади [1].

Розглядаючи форми та методи фінансового контролю, потрібно вказати на відсутність такого їх критерію, як системність, а саме невідповідність попереднього, поточного і наступного контролю. За наявності в діях уповноважених органів карального та виховного характеру стосовно правопорушників відсутній превентивний характер щодо запобігання порушенням фінансово-економічного законодавства у процесі формування та використання грошових фондів. Вирішенням цього питання могло б бути залучення контролюючих органів до здійснення попереднього контролю на стадії формування кошторисів доходів і видатків

бюджетних установ або надання відповідним органам права здійснювати, крім поточного, ще й попередній контроль за формуванням фінансових ресурсів бюджетних установ. Отже, реформування системи державного фінансового контролю в Україні є доволі складним процесом з рядом перешкод на його шляху, однак поступова корекція і зміна насамперед в законодавстві, дозволить встановити ефективну систему державного контролю та підвищить роль держави у регулюванні соціально-економічного розвитку країни. Тобто необхідно забезпечити функціонування такої системи контролю, яка б ефективно запобігала всім можливим порушенням і зловживанням, а також вказувала на ті недоліки, які існують на об'єктах контролю та можливості їх усунення в майбутньому.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Буздуган Я. Фінансовий контроль і правові шляхи його реалізації // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 6. – С. 26–29.
2. Державна фінансова інспекція України. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dkrs.gov.ua>.
3. Любченко А. Сучасні вимоги до державного фінансового контролю в Україні / А. Любченко // Економічний аналіз. – 2010. – № 6. – С. 441 – 443.

ПРОБЛЕМИ ВАРТІСНОЇ ОЦІНКИ ОБ'ЄКТІВ

Бочарова О.К., бухгалтерське відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», II курс
Чернігівський кооперативний технікум Чернігівської ОСС
Науковий керівник – викладач-методист, Сенченко В.Б.

Як відомо, достовірність показників обліку багато в чому, якщо не головному, залежить від того, як оцінені об'єкти, що в ньому відображаються. Неправильна оцінка тих чи інших об'єктів може спотворити не лише їх загальну характеристику, а й викликати інші негативні явища, зокрема: потенціальні інвестори, що планували вкладати в підприємство свої кошти, відмовляться від своїх планів; керівники підрозділів підприємства можуть прийняти неправильні управлінські рішення, що знизить загальну ефективність господарювання; можуть бути отримані нереальні макроекономічні показники. Можна й далі наводити приклади, але навіть ці три доводять необхідність застосування у бухгалтерському обліку вірогідних методик оцінки об'єктів, від чого залежить адекватність і надійність даних, які надаються обліком різного роду користувачам.

Ці дані, зазвичай, вони отримують із бухгалтерського балансу, де в єдиному грошовому вимірнику згруповані майно та капітал підприємства, але саме тут і криється

проблема. Вона полягає в неврегульованості вартісної оцінки майна та капіталу, котрі відображаються в балансі. Це пов'язано з багатьма причинами: різні підходи до оцінювання одного й того ж об'єкту у різних підприємств; різні механізми оцінки об'єктів, що закладені у облікову політику окремого підприємства; можливості надавати оцінювачами переваг тим чи іншим партнерам по бізнесу; залежність оцінки від способу придбання того чи іншого об'єкту на підприємство тощо. Всі вони по суті залежать від одного – суб'єктивності оцінки. У зв'язку з цим виникає цілком справедливе запитання: а чи можна при такому підході усім цим вартостям майна дати у балансі єдину норму?

Це питання ще на початку ХХ століття звів у проблему бухгалтер українського походження Павло Цюмпа. Зокрема, він запитував: «... чому цінні папери мають приводитись до дійсної вартості в інший спосіб, ніж валюта, рухоме і нерухоме майно, тоді як для інших статей балансу має бути дійсною купівельна вартість»[1, с. 4]. Проте пройшло століття, а цю проблему так ніхто і не розв'язав. Мало того, додалися нові проблеми. Їх яскраво описав В.В. Ковальов: (1) за допомогою нескладних управлінських і бухгалтерських маніпуляцій кардинальним чином можна міняти формальне уявлення про майновий і фінансовий стан фірми; (2) багато (якщо не всі) оцінки, представлені у звітності, неочевидні; (3) будь-якому фахівцю, якому доводиться приймати рішення, потрібно розуміти економічний зміст статей (зокрема, велика сума за статтею «Нематеріальні активи» повинна як мінімум насторожити аналітика); (4) в умовах відсутності активного ринку, коли частіше за все використовуються дані «професійних» оцінників, до цін слід підходити з крайньою обережністю [2, с.8-9]. Слід зазначити, що у наведеній цитаті особливе місце займає такий об'єкт обліку як нематеріальні активи.

Саме уміле використання підприємствами недосконалої їх оцінки дозволяє окремим компаніям неймовірно збагачуватися, отримуючи так зване «невагоме» багатство, визначене Д.Андрисеном та Р.Тиссеном [3]. Вивчаючи методики оцінки цих активів, які складають інколи левову частку вартості компанії (бізнесу), вони помітили, що у обліку неможливо віднайти її (його) реальну вартість. У зв'язку з цим вони запитують: «Хіба читаючи балансовий звіт, ви зможете отримати хоч яке-небудь уявлення про вартість – реальну вартість – вашої компанії? Чи дає ваш баланс повну картину для інвесторів? А хіба вартість вашої компанії в ньому не сильно занижена? Невже ви дійсно довірите ринку визначити істинну ціну своїм зусиллям?»[3, с.22]. На їх думку, недосконалість систем фінансової оцінки як матеріальних, так і нематеріальних активів призводить до усякого роду маніпуляцій, що в результаті веде до отримання нереальних показників. Тому інвестори приходять до ринкової оцінки, використовуючи інтуїцію і методики визначення вартості, що більше не контролюються самою компанією, – методики, до створення яких управлінці, можливо, загалом не мають ніякого відношення. І тому немає нічого дивного в тому, що все

більше число приватних і державних організацій закликають до проведення широкомасштабної реформи існуючих систем фінансової оцінки [3, с.23].

Отож, повністю поділяючи тривогу учених з приводу механізмів оцінки об'єктів вважаємо, що для вирішення поставлених проблем необхідно шукати найбільш досконалу методику оцінки хоча би для однорідних об'єктів. Нагадаємо, що такий досвід оцінки широко застосовувався за часів соціалістичної економіки, коли у межах цілої країни один і той же об'єкт мав практично однакову ціну. Зазначимо, що він має потенціал і сьогодні. Потрібно лише його інтерпретувати до ринкових умов, що дозволить максимально наблизитись до якихось єдиних норм оцінки, яка буде застосовуватися не лише у межах однієї країни, а й у міжнародному масштабі, чого потребує глобалізація світової економіки. Порушена проблема має широку основу для подальшого пошуку шляхів її вирішення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Цьомпа П. Нариси економетрії і побудована на національній політекономії теорія бухгалтерського обліку / Пер. з нім. Я. Гончарук, І. Копич, Г. Башнянин, І. Яремко. – Львів: Каменярь, 2001. – 223с.
2. Ковалев В.в. Финансовый учет и анализ: концептуальные основы. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 720с.: ил.
3. Андриссен Д., Тиссен Р., Невесомое богатство. Определите стоимость вашей компании в экономике нематериальных активов / Пер. с англ. – М.: ЗАО «ОЛИМП-БИЗНЕС», 2004. – 304с.: ил.

ОСОБЛИВІСТЬ ОБЛІКУ ТА СПИСАННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Ващук І.П., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», II курс
Національний Університет Біоресурсів і Природокористування України
Науковий керівник – викладач, к. е. н., доц. Краєвський В.М.

Розвиток світових економічних систем характеризується процесами формування економіки нового типу, де поряд з традиційними концепціями функціонування підприємств застосовується інформаційна модель розвитку суспільства, в межах якої в якості визначального фактору розвитку використовується знання. Це зумовлює необхідність приділення особливої уваги таким ресурсам підприємства як нематеріальні активи.

Ефективне управління нематеріальними активами є однією із передумов успішної діяльності підприємств в період існуючих економічних змін. З огляду на це актуалізується

проблема удосконалення відображення нематеріальних активів в бухгалтерському обліку, як в одному із основних джерел інформації, що використовується при управлінні сучасними підприємствами. В наших попередніх дослідженнях [5] обґрунтовано необхідність розширення бухгалтерського підходу до розуміння поняття «нематеріальні активи» шляхом його наближення до економічного трактування таких активів. Використання такого підходу передбачає необхідність розробки класифікації нематеріальних активів з урахуванням їх «розширеної» бухгалтерської сутності.

Нематеріальні активи та їх класифікацію в своїх наукових працях досліджували такі вітчизняні вчені як Т.М.Банасько, І.А. Бігдан, Н.М. Бразілій, І.І. Криштопа, Т.В. Польова, С.В.Шульга та зарубіжні – Т.Г. Белозерова, Н.В.Журавльова, Е.І.Сініцина, В.А.Смірнова, Н.О.Трофімова, А.А.Фадєєва та інші.

Основна мета статті полягає, щоб нематеріальні активи використовувалися і застосовувалися на підприємстві для потреб бухгалтерського обліку.

Нематеріальний актив - немонетарний актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований (відокремлений від підприємства) та утримується підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він перевищує один рік) для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи надання в оренду іншим особам.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про нематеріальні активи та розкриття інформації про них у фінансовій звітності визначає П(С)БО 8 «Нематеріальні активи».

Бухгалтерський облік нематеріальних активів ведеться щодо кожного об'єкта за такими групами:

- права користування природними ресурсами (права користування надрами, іншими ресурсами природного середовища, геологічною та іншою інформацією про природне середовище);
- права користування майном (право користування земельною ділянкою, право користування будівлею, право на оренду приміщень тощо);
- права на знаки для товарів і послуг (товарні знаки, торгові марки, фірмові назви тощо);
- права на об'єкти промислової власності (право на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорт рослин, породи тварин, ноу-хау, захист від недобросовісної конкуренції тощо);
- авторські та суміжні з ними права (право на літературні та музичні твори, програми для ЕОМ, бази даних тощо);

- гудвіл (перевищення вартості придбання над часткою покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів та зобов'язань на дату придбання);
- інші нематеріальні активи (право на провадження діяльності, використання економічних та інших привілеїв тощо).

Планом рахунків для відображення в обліку нематеріальних активів призначений активний рахунок 12 «Нематеріальні активи».

За дебетом рахунка 12 «Нематеріальні активи» відображається придбання або отримання в результаті розробки нематеріальних активів, які обліковуються за первісною вартістю, та сума дооцінки таких активів, за кредитом — вибуття внаслідок продажу, безоплатної передачі або неможливості отримання підприємством надалі економічних вигод від його використання та сума уцінки нематеріальних активів.

Для обліку нематеріальних активів за їх групами до рахунка 12 «Нематеріальні активи» передбачені такі субрахунки:

- 121 «Права користування природними ресурсами»
- 122 «Права користування майном»
- 123 «Права на знаки для товарів і послуг»
- 124 «Права на об'єкти промислової власності»
- 125 «Авторські та суміжні з ними права»
- 126 «Гудвіл»
- 127 «Інші нематеріальні активи»

Слід зазначити, що групою нематеріальних активів є сукупність однотипних за призначенням та умовами використання нематеріальних активів.

Списання нематеріального активу з балансу здійснюється внаслідок:

- реалізації нематеріальних активів (з переходом права власності на них);
- реалізації права на користування або розпорядження нематеріальними активами (без переходу права власності на самі нематеріальні активи);
- здійснення фінансових вкладень нематеріальними активами до статутного капіталу інших підприємств;
- безплатної передачі об'єкта нематеріальних активів;
- ліквідації об'єкта нематеріальних активів за ініціативою власників;
- нестачі нематеріальних активів, виявленої при інвентаризації.

Розуміння сутності нематеріальних активів в бухгалтерському обліку зумовлює необхідність побудови їх науково обґрунтованої класифікації з метою побудови адекватної методології їх бухгалтерського відображення та економічного аналізу. Лише за таких умов на сучасному етапі розвитку економічних систем, що характеризуються визначальною

роллю нематеріальних факторів в їх функціонуванні, можна забезпечити ефективне управління підприємством.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Банасько Т.М. Бухгалтерський облік і контроль нематеріальних активів: оцінка та порядок відображення: “Бухгалтерський облік, аналіз та аудит” –Житомир,2010. – 20 с.
2. Белозерова Т.Г. Развитие методики бухгалтерского учета нематериальных активов: “Бухгалтерский учет, статистика” – Краснодар, 2010.– 25 с.
3. Бігдан І.А. Облік і аудит нематеріальних активів: автореф. дис. на здобуття наук. Ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.04 “Бухгалтерський облік, аналіз і аудит” – Харків, 2013. – 19 с.
4. Бразілій Н.М. Облік і аудит нематеріальних активів: “Бухгалтерський облік, аналіз та аудит” – Київ, 2012. – 24 с.
5. Вакун О.В. «Сталий розвиток економіки»: Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2011. – № 3.
6. Журавлева Н.В. Учетно-аналитическое обеспечение управления активами: “Бухгалтерский учет, статистика” 2012. – 24 с.
7. Криштопа І.І. Класифікація нематеріальних активів – 2013. – № 3.–С. 76-82
8. Польова Т.В. Облік, аудит і аналіз нематеріальних активів: “Бухгалтерський облік, аналіз та аудит” – Харків,2013.–24 с.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПІДЗВІТНИМИ ОСОБАМИ

Євтушок Г.О., економічне відлення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник - викладач, Сорока А.М.

Актуальність теми дослідження є висвітлення деяких особливостей обліку розрахунків із підзвітними особами, зокрема порядку відображення в обліку нарахування та відшкодування витрат за підзвітними сумами.

Однією із важливих задач підприємства є подальший розвиток і вдосконалення інформаційної системи з використанням сучасних методів управління і технічних засобів. Впровадження комп'ютерного обліку у процес оформлення первинних документів один з найбільш ефективних шляхів вдосконалення первинного обліку. Для цього необхідно автоматизувати облік розрахунків з підзвітними особами, що дозволить механізувати обробку інформації про відряджених працівників, знизити ймовірність помилок при

перенесенні інформації з первинних документів до регістрів бухгалтерського обліку, а також скоротити кількість первинної облікової документації, що, у свою чергу, сприятиме підвищення точності і оперативності обліку розрахунків з підзвітними особами на підприємстві.

Цьому також сприяє упорядкування первинної документації, широке впровадження типових уніфікованих форм, підвищення рівня механізації і автоматизації обліково-обчислювальних робіт [2].

Доцільно для удосконалення аналітики по виданих і використаних коштах, деталізувати рахунок 372 "Розрахунки з підзвітними особами" на субрахунки третього порядку: 3721 "Розрахунки з підзвітними особами у національній валюті", 3722 "Розрахунки з підзвітними особами за відрядженнями в іноземній валюті", 3723 "Розрахунки за витратами на господарські потреби" та інші субрахунки, для того, щоб чітко бачити по сальдо та оборотах за даними субрахунками мету використання коштів їх форму та інші корисні дані, які необхідні підприємству відповідно до специфіки його діяльності [3].

Постановою Кабінету Міністрів України «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів» від 02.02.11р. №98.

Мінімальна заробітна плата встановлена на 1 січня 2016 року і становить 1378 грн.

Розмір добових під час відрядження відображено в таблиці 1[1].

Таблиця 1

Розмір добових під час відрядження

Умови	Гранична сума добових, із якої не утримують податок на доходи для:			
	співробітників госпрозраункових підприємств		працівників підприємств, що повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів	
	по Україні	за кордон	по Україні	за кордон
Без харчування	не більше 0,2 розміру мінімальної зарплати, що діяв для	не більше 0,75 розміру мінімальної зарплати, що діяв для	30 грн	Залежить від країни відрядження
одноразове	працевдатної особи на 1 січня звітного	працевдатної особи на 1 січня звітного	80% від норми добових – 24 грн	80% від норми добових
дворазове	податкового року у 2016р. – 275,60 грн	податкового року у 2016р.- 1033,50грн	55% від норми добових – 16,5 грн	55% від норми добових
триразове			35% від суми добових – 10,5 грн	35% від суми добових

Отже, для того, щоб знизити ймовірність помилок в документації, підвищити точність і оперативність обліку розрахунків з підзвітними особами, а також бачити мету використання коштів та їх форму, потрібно:

1. Автоматизувати облік розрахунків з підзвітними особами.
2. Скоротити та упорядкувати кількість первинної облікової інформації та впровадити типові уніфіковані форми.
3. Деталізувати рахунок 372 на субрахунки третього порядку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів» від 02.02.11р. №98., [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-sumi-ta-sklad-vitrat-na-vidrjadzhennja-derzhavnih-sluzhb-doc46462.html>
2. Бухгалтерський облік: фінансовий та податковий / Шара Є.Ю., Бідюк О.О., Соколовська-Гонтаренко І.Є.- К.: Центр учбової літератури., 2011. -456 с.
3. Бурова О.М., Новочинська О.Г. Особливості обліку розрахунків з підзвітними особами / О.М. Бурова, О.Г. Новочинська // Сучасні кризові явища в економіці і проблеми облікового, контрольного і аналітичного забезпечення управління підприємством: матеріали V Міжнар. наук.- практ. конф. (27 червня 2013 р). / відп. ред. З.В. Герасимчук. – Луцьк: РВВ Луцького національного технічного університету, 2013. – 184 с.

СТАНОВЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В XVIII СТОЛІТТІ

Заболотна С.П., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», II курс
Національний Університет Біоресурсів і Природокористування України
Науковий керівник – викладач, к. е. н., доц. Краєвський В.М.

Облік як засіб управління господарством зародився ще в сиву давнину. Важко назвати точну дату виникнення господарського обліку. Зрозуміло, що людство вже з давніх-давен користувалося певними методами обліку та контролю. Він виник з потреб відображення процесу створення матеріальних благ. Необхідність, здатність до виміру та відображення в обліку фактів життєдіяльності виникла не відразу. Історичний розвиток поступово навчив людство вести облік власного майна, запасів. Страх людей перед стихійними лихами, якими неодноразово їх дивувала природа, змушував суспільство уже тоді створювати необхідні запаси їжі, знаряддя для полювання та обробки добутих продуктів, а отже, певним чином підраховувати все це. Процес розвитку бухгалтерського обліку відбувався паралельно до

поступового розвитку виробництва, банківської справи. Зрозуміло, що облік за первіснообщинного ладу був дуже примітивним і відрізнявся від теперішнього. Тільки з виникненням держави, розвитком писемності та науки облік стає системою.

Необхідність, вміння, потреба, здатність до виміру та відображення в обліку фактів життєдіяльності виникли не відразу. Для рахунку необхідні були не тільки об'єкти обліку, але вміння від усіх їх якостей виділити притаманну лише їм рису – це визначення та відображення в певному вимірі – числом. Історичний розвиток поступово навчив людство рахувати, вести облік власного майна, запасів, розрахунків та ін.

Наступний крок у становленні бухгалтерського обліку – це поява кредиту, застави, “боргових ям”. Це мотивує потребу відображення розрахункових операцій і відповідного відображення їх на рахунках розрахунків. Тому ще більше розширилося поле діяльності подвійного запису. Далі, розвиткові обліку в напрямі формування саме бухгалтерського, сприяє розвиток виробничих відносин і продуктивних сил.

Але встановити достовірно час зародження бухгалтерського обліку неможливо, так як процес його розвитку йшов паралельно до поступового розвитку виробництва, обміну, грошового обігу та банківської справи. У ньому закладено дуже багато таємниць.

Загалом виділяють чотири основні періоди розвитку бухгалтерського обліку.

➤ **Перший період** характеризується виникненням різних способів реєстрації фактів в облікових регістрах (відомостях, журналах та ін.) у вигляді хронологічних та систематичних записів. Вершиною періоду становлення бухгалтерського обліку стало широке розповсюдження методу подвійного запису.

➤ **Другий період** припадає на час революційних перетворень у галузі виробництва, розвитку фізичних форм товарних відносин та збільшення обсягів фінансових, торговельних та інших операцій не тільки в окремих країнах, але й у всьому світі. Протягом цього періоду видається чимала кількість праць з бухгалтерського обліку, виникають різні теорії такі, як: матеріалістична (економічна) – в Італії, юридична – у Франції, камеральна – в Німеччині та ін. Історичне значення даного періоду полягає тому, що саме в цей час було визначено основні напрямки науки “рахівництво”, за якими відбувся її подальший розвиток.

➤ **Третій період** - становлення бухгалтерського обліку (рахівництва), як галузі наукових знань. У цей період зусилля переважної кількості авторів були направлені лише на те, щоб встановити теоретичні основи бухгалтерського обліку, визначити область тих явищ, вивчення яких складає об'єкт даної науки. Було сформульовано ряд визначень бухгалтерського обліку і його цілей, його методи і основні функції.

➤ **Четвертий період** вчені поділяють на дві основні стадії:

❖ *Перша стадія*, яка охоплює період до середини XX – ого століття, характеризується розробкою базових принципів об'єктивної оцінки майново - правового

стану самостійно господарюючого суб'єкта, розширенням державної регламентації національних систем бухгалтерського обліку та звітності, галузевим напрямом у побудові системи бухгалтерського обліку.

❖ *Друга стадія*, яка розпочалась із середини ХХ- го століття і триває до наших днів, характеризується розробкою принципів оцінки майново-правового стану господарюючих суб'єктів в умовах зовнішнього ринкового середовища і у зв'язку з прийняттям ефективних господарських рішень для отримання майбутньої економічної вигоди.

Можна зробити висновок, що бухгалтерський облік, який сформувався у відповідний історичний період, не виник взагалі. Він формувався на різних територіях різними народами, а згодом відповідно різними державами. Сьогодні, маючи єдину історично відпрацьовану методологічну основу бухгалтерського обліку, яка базується на подвійному записі, рахунках та балансів різних регіонах та континентах, присутній власний національний колорит облікової культури. Навіть стандартизація облікових процесів не може завадити даному процесу. Таким чином, це ще раз підтверджує те, що становлення і розвиток бухгалтерського обліку відбувалось поступово в різних країнах. Процес його розвитку йшов паралельно до поступового розвитку виробництва, обміну, грошового обігу та банківської справи.

Висновки та перспективи подальших досліджень. З того часу, як Лука Пачолі написав свою книгу “Трактат про рахунки і записи” (у Венеції, 1494 році) пройшло більше ніж 500 років, а бухгалтерський облік в його основі, можна сказати залишився незмінним. Таким чином, Лука Пачолі з легкістю міг би пристосуватися до існуючих облікових систем сьогодення. Йому було б нескладно зрозуміти нові фінансові інструменти, деякі незначні зміни, які були внесені у бухгалтерський облік протягом часу .

На заміну бухгалтерським регістрам приходять електронні бази даних, елементом яких є облікова інформація. Менеджерам різних рівнів управління стає можливим безпосередній доступ до даної інформації. Суб'єкти господарювання мають змогу обирати не єдиний спосіб визначення прибутку, а мають можливість використовувати весь спектр методів для поглиблення і розширення аналізу. Сьогодні завдяки сучасним технологіям людина має доступ до облікової інформації. Але, на нашу думку, це ще не межа. Оскільки з часом будуть створюватися нові технології, а це певним чином відобразиться на розвитку бухгалтерського обліку. Як відбудеться подальший перебіг подій покаже час, а нам залишається лиш спостерігати за змінами, які відбуваються кожного дня.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бутинець Ф.Ф. Історія бухгалтерського обліку: В 2-х частинах: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.060106 “Облік і аудит”. – Житомир: ПП “Рута”, 2001.

2. Лень В.С. Стандарти бухгалтерського обліку в Україні: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 440 с.Лень В.С. Стандарти бухгалтерського обліку в Україні: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 440 с.
3. Остап'юк М.Я., Лучко М.Р., Даньків Й.Я. Історія бухгалтерського обліку. Навч. посіб. – К.: Знання, 2009. – 278 с.
4. Пачоли Лука. Трактат о счетах и записях. – М.: Статистика, 1974. – 160 с.
5. Сук Л.К., Сук П.Л. Бухгалтерський облік : Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 507 с.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ У БАНКАХ УКРАЇНИ

Зайцева К.С., відділення «Аграрний бізнес»,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
ВП НУБіП України «Немішаївський агротехнічний коледж»
Науковий керівник – викладач Величко Н.М.

Для успішної діяльності банків на сучасному етапі розвитку велике значення має формування ресурсної бази комерційних банків. Достатній обсяг фінансових ресурсів дозволяє здійснювати активні операції, метою яких є отримання максимального рівня прибутку.

Питанням розробки теоретичних засад формування банківських ресурсів, одним з джерел яких є депозитні операції, приділяли достатньо велику увагу відомі українські вчені, серед яких: Л. Кіндрацька, І. Волкова, О. Калініна, В. Міщенко, О. Васюренко, З. Васильченко, О. Дзюблюк, В. Кириленко, та ін.

Загальновідомою аксіомою вважається положення про те, що «кров'ю» сучасної економіки є грошові потоки, одне з джерел наповнення яких становлять депозитні вклади громадян та підприємств.

Активними депозитними операціями вважаються операції з розміщення банком коштів на депозит, а пасивними депозитними операціями - операції із залучення банком коштів на депозит. Депозитні операції можуть бути активними лише на міжбанківському ринку [2].

Для обліку операцій за ощаднимикладами і строковими депозитами для всіх категорій осіб відкриваються окремі рахунки, які називаються вкладними (депозитними) рахунками. Облік таких операцій ведеться на балансових рахунках 1-2 класу. Відповідно до наведених синтетичних рахунків для клієнтів відкриваються аналітичні особові рахунки окремо за кожним видом депозиту.

Бухгалтерський облік залучених вкладів включає облік номіналу депозиту, щомісячне (щоденне) визнання витрат(відсотків за депозит), погашення заборгованості за номіналом

депозиту та відсотками.

Принципи обліку депозитних операцій:

1. При надходженні коштів на депозит в обліку банку виникає кредиторська заборгованість.

2. За користування депозитом нараховуються відсотки, які для банку є витратами, тому в обліку відображується збільшення процентних витрат на рахунках для обліку процентних витрат (клас 7).

3. Заборгованість за відсотками за депозит - це кредиторська заборгованість (зобов'язання), яка відображується на рахунках «нараховані витрати».

4. При складанні проводки по нарахуванню відсотків за депозит в обліку показують збільшення процентних витрат (Дебет відповідних рахунків класу 7) та збільшення кредиторської заборгованості за нараховані, але ще не сплачені відсотки за депозит (Кредит відповідних рахунків нарахованих витрат).

Таблиця 1

Типова кореспонденція для обліку депозитів

№	Етап операції та її зміст	Дебет	Кредит
1	Залучення коштів на вклад (депозит)	Каса або поточний рахунок клієнта (1001, 2600, 2620)	261 – Строкові кошти суб'єктів господарювання, 263 – Строкові кошти фізичних осіб.
2	Повернення вкладу (депозиту)	групи: 261, 263 – на суму номіналу депозиту,	рахунки грошових коштів – 1001, 1200, 1500, 2600

Відсотки за депозит можуть нараховуватись способом «за період» або «на період».

При нарахуванні відсотків за депозит способом «за період» притримуються загального правила визнання витрат як збільшення зобов'язань банку, а при погашенні відсотків – зменшення таких зобов'язань.

Відсотки за депозит, сплачені авансом, в обліку відображуються на рахунках неамортизованого дисконту. Згідно принципу нарахування та відповідності щомісяця (або щодня) банк повинен визнавати розмір процентів за депозит і відносити відповідну суму на рахунок процентних витрат. Тому щомісяця проводиться операція по амортизації дисконту на рахунки процентних витрат шляхом систематичного розподілу вартості дисконту протягом дії депозитної угоди. Наприклад, відсотки за депозит, сплачені авансом, (неамортизований дисконт) становлять 1200 грн. Термін дії депозитної угоди – 6 місяців. Амортизація дисконту: $1200 : 6 = 200$ грн. – розмір відсотків, які потрібно віднести кожного місяця на процентні витрати.

Таблиця 2

Облік відсотків за депозит (способом «на період»)

№	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	Нарахування та сплата відсотків за депозит авансом	2616	2610	1200,00

2	Амортизація відсотків (дисконту), сплачених авансом, 6 разів щомісяця	7021	2616	200,00
---	---	------	------	--------

Для забезпечення ефективної діяльності банків важливим є розроблення оптимальної депозитної політики, яка би враховувала інтереси банку як суб'єкта господарювання, клієнта і економіки країни загалом.

Тому для того, щоб розширити коло своїх клієнтів та зміцнити відносини з ними банку необхідно пропонувати нові умови вкладення коштів та депозитні продукти. При цьому потрібно орієнтуватися на міжнародні стандарти, практику діяльності провідних банків світу у сфері розширення банківської діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про банки і банківську діяльність - Верховна Рада України; Закон від 07.12.2000 № 2121-III
2. Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку депозитних операцій установ комерційних банків - Національний банк; Постанова, Інструкція від 20.08.1999 № 418
3. І.А.Волкова, О.Ю.Калініна «Бухгалтерський облік у банках», навч. посібник: Київ, «Центр учбової літератури», 2011р.
4. Кіндрацька Л.М. Фінансовий та управлінський облік у банках, підручник: Київ, КНЕУ, 2009р.

ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Іщенко Д.О., Міненко А.В., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Сиротенко А.О.

В період розвинених технологій та поширення дії Інтернету на всі сфери життя людей, починають розвиватися нові технології бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Основною програмою яка є цьому підтвердженням є програма 1С. Але з розвитком технологій, виникла необхідність впроваджувати нові програмні забезпечення в Інтернеті, які б дозволили значно економити час та гроші. Основними програмними забезпеченнями такого типу стали хмарні технології. Зараз, висловом я працюю в хмарі вже нікого не здивуєш, адже ці технології оточують нас в повсякденному житті, ми користуємося ними не підозрюючи про їх необхідність.[7] Цими технологіями можуть виступати процеси ніяк не пов'язані один з одним, від покупки в магазині через Інтернет та відправки електронного листа, до розвинених ІТ-технологій в бізнесі. Все це оточує нас кожного дня і без цього не

можна уявити нашого життя. Отже все це загалом об'єднується в одну, але далеко не обмежену назву – хмарні технології.

Хмарні технології – це розвинені технології, за допомогою яких можна зберігати та обробляти дані на відстані та в зручний для користувача час, які виконуються в хмарі.

Хмара – це певний дата-центр, сервер де зберігаються дані та програми, які забезпечують з'єднання з користувачами через мережу Інтернет.[11]

Основною перевагою хмарних технологій є те, що для того щоб отримати доступ до своїх даних, не потрібно зареєстровуватись або кудись іти, достатньо лише мати доступ до Інтернету та мобільний пристрій. Це можна зробити з різних куточків світу. І найголовніше те, що зайти в хмару можна навіть через мобільний телефон. Ця система дозволяє централізувати дані для зручнішого та швидшого користування ними, вести облік та здійснювати розрахунки не виходячи з дому.[4]

Простим прикладом використання хмарних технологій в повсякденному житті є спілкування через електронну пошту наприклад, Gmail, Meta і т.д., так для того щоб відправити комусь листа не потрібно стояти в чергах та чекати поки цей лист дійде до адресата, достатньо лише мати доступ до Інтернету.[2]

Хмарні технології можуть виступати як ринок послуг. Ці послуги, в цілому можна розділити на категорії:

1. Програмне забезпечення як послуга (SaaS)

Абревіатура SaaS - це Software as a Service, тобто «програмне забезпечення як сервіс». Це один з найпопулярніших різновидів хмарних технологій, його головна особливість полягає у тому, що користувачеві не потрібно завантажувати програму на свій комп'ютер та постійно оновлювати та удосконалювати дані, розробник зробить все за користувача та буде вчасно оновлювати всі його файли.

2. Платформа-як-сервіс (PaaS)

PaaS - це «платформа як сервіс». Ця послуга полягає у тому, що користувач, при необхідності, може орендувати потрібні йому компоненти, наприклад ресурсів диска або процесора у хостинг-провайдера серверів.

3. Інфраструктура як послуга (IaaS)

IaaS - це «інфраструктура як сервіс». Ця модель використовується тоді, коли користувачу потрібно орендувати інтерфейс для запуску, доступу, налаштування своїх віртуальних серверів та систем збереження. Цю модель іноді можуть називати "комунальні обчислення".

Це основні категорії, але є ще й інші, такі як:

- все як послуга (Everything as a Service);
- апаратне забезпечення як послуга (Hardware as a Service);

- робоче місце як послуга (Workplace as a Service);
- дані як послуга (Data as a Service);
- безпека як сервіс (Security as a Service).[9]

Використання хмарних технологій на підприємствах є досить актуальним в наш час, адже в умовах кризи, підприємцям необхідно знизити витрати. Адже робота в хмарі дасть можливість користуватись даними з різного місця всім працівникам, що знизить витрати на оренду офісних приміщень витрат пов'язаних з ІТ-технологіями. А в свою чергу якісно підвищити ефективність роботи менеджерів і знизити час обробки інформації.

Основними споживачами хмарних технологій є малий та середній бізнес. Адже в них менш важливу увагу приділяють програмним забезпеченням та інформаційній безпеці. Значна кількість холдингових компаній створюють власні хмари, тобто дата-центри та централізовані бази даних, що дає їм можливість не використовувати хмарні технології в обліку. Це може зумовлюватись і тим, що великі компанії поки не готові переносити всі свої дані в хмари через ризик втрати або витоку інформації. [1]

Основною перешкодою масштабного впровадження хмарних технологій на підприємствах є недовіра людей до нововведень, особливо пов'язаних з конфіденційною інформацією. Це розуміють і розробники цих технологій, тому вони намагаються удосконалити безпеку збереження та передавання інформації, безпеку входу користувачів і т. д.

На сьогоднішній день можна виділити три види хмари:

1. Публічні – це хмари, якими користуються декілька компаній або фізичних осіб(користувачів). Обслуговування та управління цими хмарами здійснює власник хмари. Прикладами користувачів таких хмар є онлайн сервіси Amazon EC2 і Simple Storage Service (S3), Google Apps/Docs, Salesforce.com, Microsoft Office Web.

2. Приватні – це індивідуальні хмари, управління якими здійснює одна компанія, яка є власником. Вони є безпечнішими, адже до таких хмар є обмежений доступ.

3. Гібридні – ці хмари використовуються при рішенні питань за допомогою поєднання кращих якостей публічної та приватної хмари. Це можуть бути рішення на певний період часу, коли приватні хмари не в змозі виконати великий обсяг робіт і звертаються до публічних хмар.[3]

В українській мові терміни хмарних технологій з'явилися від англійських слів cloud, cloud computing, що в перекладі хмара, хмарні технології, хмарне управління. Ці терміни в такій інтерпретації відносно маловідомі, але ідеї їх запровадження виникли набагато раніше.[5]

Вперше цю ідею озвучив відповідальний за створення ARPANET (Advanced Research Projects Agency Network) J.C.R. Licklider, в 1970 році. Вона полягала у тому, що всі

люди(користувачі) будуть підключені до мережі, з якої вони зможуть отримати програми. Трохи пізніше, учений John McCarthy висунув теорію про те, що користувачі, за допомогою мережі, зможуть отримувати обчислювальні потужності як послугу або сервіс. Але на той час це здавалося неможливим і тому ці ідеї не набрали масовості.

Другим поштовхом для впровадження хмарних технологій стала поява Salesforce.com в 1999 році. Ця компанія перша відкрила доступ до інформації через інтернет сайт. Це стало першим проявом принципу програмне забезпечення як сервіс (SaaS).

Наступний крок був створений компанією Amazon в 2002 році. Вона створила хмарний веб-сервіс, який дав змогу проводити обчислення та зберігати інформацію.

Термін cloud computing (хмарні технології) вперше вжився в 2005 році на виступі компанії Amazon, яка представляла новий проект Elastic Cloud Computing. Це стало першим кроком до впровадження хмарних технологій.

Останнім на сьогоднішній день поштовхом стало створення програмного забезпечення, яке дало змогу використовувати хмарні технології як в малому та середньому бізнесі, так і індивідуальними особами.[10]

Але як і всі операції, хмарні технології мають свої переваги та недоліки. Звісно із вдосконаленням та інноваціями в сфері обслуговування недоліків стає все менше і менше, а переваги стають все вигідніші. Такі переваги мають і хмарні технології. Основними з них є:

- Глобальна доступність. Це найголовніша перевага, що є основним поштовхом підприємств для переходу на хмарні технології. Її суть полягає у тому, що для того щоб користуватись цими технологіями потрібен лише доступ до мережі Інтернет. І більше того, доступ можливий не тільки з ПК, а й з мобільних телефонів, планшетів, ноутбуків та інших мобільних пристроїв, що робить користування хмарними технологіями значно зручнішими.

- Економія на дорогому програмному забезпеченні. Ця перевага є не менш важливою ніж попередня, адже багато підприємців, як малого так і середнього бізнесу керується економічними вигодами в першу чергу. Для того, щоб працювати в хмарі не потрібно купувати дороге програмне забезпечення на кожне АРМ (автоматизоване робоче місце), достатньо лише зареєструватися в хмарі та забезпечити доступ до неї всім працівникам. Також доступ до програми можна проводити не лише з платного Windows, але і безкоштовних Linux та Ubuntu.

- Різні моделі поставки. Ця перевага з'явилася з появою моделі SaaS (Software as a service, програмне забезпечення як послуга), що є зараз дуже популярною. За допомогою цієї моделі, послуги кінцевим користувачам можуть доходити не тільки у вигляді звичної нам коробки з диском, а й за допомогою цієї моделі.

Незважаючи на очевидні переваги, концепція хмарних технологій піддається значній критиці. Основні претензії пов'язані з безпекою інформації, адже не кожному користувачу зберігання особистих даних на віддаленому сервері видається надійним.

Є й ряд недоліків:

- хмарна послуга надається завжди якоюсь компанією, відповідно, збереження даних користувача залежить від цієї компанії;
- поява хмарних монополістів;
- необхідність завжди бути в мережі для роботи;
- небезпека хакерських атак на сервер (при зберіганні даних на комп'ютері ви в будь-який час можете відключитися від мережі і очистити систему за допомогою антивірусу);
- можлива подальша монетизація ресурсу - цілком можливо, що компанії надалі вирішать брати за послуги плату з користувачів.[8]

Незважаючи на всі сумніви, схоже, що хмарні технології мають значні перспективи. Доказом того, що це не тимчасове захоплення, а новий шлях розвитку високих технологій, є такий факт: хоч би якими не були суперечності між трьома гігантами - Microsoft, Apple і Google, наскільки б не різнилися погляди їхніх керівників та ідеологів щодо розвитку індустрії і потреб користувачів, вони майже одночасно почали впроваджувати хмарні технології у свої розробки і вже точно не збираються відмовлятися від них у найближчому майбутньому.[6]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. iFin – Облік без знань бухгалтерії, автоматичне створення звітів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ifin.ua/>.
2. Iforma – електронна звітність онлайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iforma.com.ua/ua/>. – Заголовок з екрану.
3. jПарус – облачная платформа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://j.parus.ua/ua/main/>. – Заголовок з екрану.
4. Виртуализация экономики [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://modernbanking.org/virtualizaciya-ekonomiki/576/>. – Заглавие с экрана.
5. Віртуалізація / Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Віртуалізація>. – Заголовок з екрану.
6. Вотинцева Л.И. Виртуализация экономики как фактор развития новых форм финансового посредничества / Л.И. Вотинцева, Л.П. Дроздовская, Ю.В. Рожков // Экономика и предпринимательство. – 2014. – № 3. – С. 75-81 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.fin-econ.ru/works/dr_vo_ro.pdf.

7. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1. / Редкол.:

С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр "Академія", 2015.– 864 с.

8. Про електронний цифровий підпис // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 36 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/852-15>. – Заголовок з екрану. – (Закон України).

9. Про електронні документи і електронний документообіг // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 36 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/851-15>. – Заголовок з екрану. – (Закон України).

10. Хмарні обчислення / Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Хмарні_обчислення. – Заголовок з екрану.

11. Що таке віртуалізація? – Питання і відповідь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://faq.ub.ua/faq/2638-shcho-take-virtualizaciya/>. – Заголовок з екрану.

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Костюченко М.М., відділення товарознавства та комерційної діяльності,

напрямок підготовки «Облік і аудит», IV курс

ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».

Науковий керівник – викладач, к.е.н. Литвинець Ю. І.

Грошові кошти є одним з найважливіших об'єктів дослідження бухгалтерського обліку. Саме за допомогою грошових коштів відбувається акумуляція факторів виробництва та забезпечується кругообіг та обіг основного та оборотного капіталів. З грошовими коштами пов'язані найрізноманітніші господарські операції, а саме: придбання сировини, матеріалів, основних засобів, виплата заробітної плати, матеріальної допомоги, реалізація продукції, сплата податків тощо.

Використання в процесі управління господарськими суб'єктами достовірної та повної інформації про рух грошових коштів підвищує якість управлінських рішень, позитивно впливає на поточний і прогнозний фінансовий стан підприємств.

Грошові кошти – це найбільш ліквідна категорія активів, яка забезпечує підприємству найбільший ступінь ліквідності і, відповідно, свободу вибору. В процесі діяльності підприємства грошові кошти в ході кругообігу переводяться в інші активи.

Грошові кошти визначені Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку М(С)БО 7 «Звіт про рух грошових коштів» наступним чином: «Грошові кошти складаються з готівки в касі і депозитів до запитання» [4, 105].

За Сахарцевою І. І. грошові кошти визначаються як гроші та будь-які документи, які приймаються банками до вкладу та негайно відносяться на рахунок вкладника [5, 38].

Більшість операцій, що здійснюються на підприємстві, пов'язані з рухом грошових коштів, проведенням розрахунків між підприємствами. Рух коштів, що виступає як надходження і вибуття грошей та їх еквівалентів, і утворює грошові потоки.

Доктор економічних наук, професор Бланк І. А. говорить про поняття «грошовий потік» у такий спосіб: «Грошовий потік – основний показник, що характеризує ефект інвестицій у вигляді повернених інвестору грошових коштів. Основу грошового потоку з інвестицій складають чистий прибуток і сума амортизації матеріальних і нематеріальних активів» [1, 394].

Грошовий потік є сукупністю розподілених у часі надходжень і видатків грошових коштів та їх еквівалентів, генерованих господарською діяльністю підприємства. Рух грошових коштів на підприємстві пов'язаний з фактором часу, простору, структури, ризику і ліквідності.

Дослідження сучасного стану методичного забезпечення обліку готівкових коштів та організації касових операцій на підприємствах, дозволило виявити деякі недоліки з використання наявних методологічних і організаційних засад здійснення облікового процесу. Це, зокрема:

- відсутність розроблених робочих інструкцій працівників бухгалтерії і каси стосовно порядку оформлення видачі готівки з каси;
- зтяжна процедура оформлення видаткових і прибуткових касових ордерів;
- відсутність затвердженого графіку здійснення роботи касира, що не сприяє ефективному ходу облікового процесу, а в деяких і взагалі ускладнює його;
- відсутність ведення управлінської звітності для контролю за станом і рухом грошових коштів, що пояснюється перевантаженістю працівників бухгалтерії підприємства основною звітністю.

Для удосконалення організації обліку грошових коштів на підприємствах України доцільно впровадити фонд дрібної готівки. В зарубіжних країнах для здійснення дрібних платежів готівкою, визначена адміністрацією сума, постійно тримається в касі як фонд дрібної готівки. Розміри цього фонду не обмежуються, вони залежать від розмірів і поточних потреб компанії. В Україні його розмір не повинен перевищувати встановлених лімітів залишків готівки в касі. Такий фонд призначено для оплати поштових витрат і витрат на проїзд працівників, придбання канцелярських товарів, видачі авансів торговим представникам тощо. При створенні фонду призначається матеріально-відповідальна особа і встановлюється його фіксований розмір, який періодично поповнюється до визначеної суми.

Для підприємств, що використовують такий фонд, доцільно ввести в План рахунків активний рахунок 30/ф, на якому будуть обліковуватись операції, пов'язані з рухом грошових коштів малої каси. Це дасть змогу порівнювати дані бухгалтерії по рахунку 30/ф з даними звітів матеріально-відповідальних осіб, що в свою чергу дозволить уникнути неефективного використання коштів малої каси.

Однією з можливих форм управлінської звітності на підприємстві може бути застосування Звіту про використання платіжного бюджету, який передбачає надання інформації про грошові потоки підприємства. Крім того, ефективним буде наведення у вказаному звіті додаткових показників, які інформуватимуть систему управління про стан готівкових коштів на початок і кінець звітного періоду [3, 124].

Також доцільно формувати Звіт про надходження грошових коштів за вироблену продукцію, роботи та послуги станом на кожен день звітного періоду. Належний рівень актуальності та оперативності інформації, що надається у таких щоденних звітах, досягається за умови щоденного відображення в електронній формі бухгалтерського обліку у відповідний спосіб оформлених первинних бухгалтерських документів – банківських виписок, прибуткових та видаткових касових документів [2, 167].

Формування управлінської звітності про готівкові потоки на підприємстві буде корисним для оцінки його готівкових коштів, а також дасть користувачам змогу розробляти моделі для оцінки та порівняння теперішньої вартості майбутніх готівкових грошових потоків.

Отже, раціональна організація бухгалтерського обліку готівкових коштів передбачає дотримання системного підходу, субординації, взаємодії різних видів обліку, підпорядкованості загальній логіці управління.

На сьогоднішній день методологічні підходи до організації бухгалтерського обліку касових операцій підприємства вже достатньо розроблені, хоча і потребують постійного перегляду і вдосконалення існуючих методів. Саме тому, в умовах сьогодення для удосконалення облікового процесу в питаннях касових операцій особливої уваги набувають проблеми удосконалення його організації, вирішення яких, в кінцевому підсумку, дозволить підвищити ефективність роботи каси підприємства і знизити ризики помилок і прорахунків під час роботи працівників каси.

У удосконаленні організації обліку в Україні значну роль відіграє переймання зарубіжного досвіду. Зокрема, одним із шляхів її покращення є створення фонду дрібної готівки, що призначений для здійснення дрібних платежів готівкою, та введенні у зв'язку з цим до робочого Плану рахунків активного рахунку 30/ф. Мала каса є доцільною для використання та зручною у веденні обліку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бланк І. А. Фінансовий менеджмент / І. А. Бланк. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2004. – 656 с.
2. Губачова О. М. Облік у зарубіжних країнах: Підручник / О. М. Губачова, С. І. Мельник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 432 с.
3. Лігоненко Л. О., Ситник Г. В. Управління грошовими потоками: навч. посіб. – К.: Національний торгівельно-економічний університет, 2005. – 255 с.
4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» від 01.01.2012 р. // Електронний ресурс. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_019.
5. Сахарцева І. І. Теоретико-методологічні аспекти проведення аудиту. – Київ, 2005. – 374 с.

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ АКТИВІВ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Коробка І. І., Панченко В.С.,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВСП Чигиринський економіко-правовий
коледж Уманського Національного
університету садівництва
Науковий керівник – викладач Масельська Р.В.

Обов'язковість проведення інвентаризації виникає:

перед складанням річної фінансової звітності в обсязі, визначеному пунктом 6 цього розділу, з урахуванням особливостей проведення інвентаризації і в строки, визначені пунктом 9 цього розділу;

у разі передачі майна державного підприємства або бюджетної установи в оренду, приватизації майна державного підприємства, перетворення державного підприємства, передачі державного підприємства (його структурних підрозділів) або бюджетної установи до сфери управління іншого органу управління (на дату передачі), крім передачі в межах одного органу управління, в інших випадках, визначених законодавством;

у разі зміни матеріально відповідальних осіб, а також у разі зміни керівника колективу (бригадира), вибуття з колективу (бригади) більше половини його членів або на вимогу хоча б одного члена колективу (бригади) при колективній (бригадній) матеріальній відповідальності (на день приймання-передачі справ) в обсязі активів, які знаходяться на відповідальному зберіганні;

у разі встановлення фактів крадіжок або зловживань, псування цінностей (на день встановлення таких фактів) в обсязі, визначеному керівником підприємства;

в інших випадках, передбачених законодавством

У разі одержання відмови постачальника задовольнити претензію щодо недовантаження товарів або одержання від покупця претензії щодо недовантаження товарів проводиться вибіркова інвентаризація тих товарів, на які заявлені вказані претензії.

Інвентаризація активів та зобов'язань перед складанням річної фінансової звітності проводиться до дати балансу в період:

3 місяців для необоротних активів (крім незавершених капітальних інвестицій, об'єктів основних засобів, які на момент інвентаризації будуть знаходитися поза підприємством, зокрема автомобілів, морських і річкових суден, які відбудуть у тривалі рейси, тощо), запасів (крім незавершеного виробництва та напівфабрикатів, інших матеріальних цінностей, які на момент інвентаризації будуть знаходитися поза підприємством), поточних біологічних активів, дебіторської та кредиторської заборгованостей, витрат і доходів майбутніх періодів, зобов'язань (крім невикористаних забезпечень, розрахунків з бюджетом та з відрахувань на загальнообов'язкове державне соціальне страхування);

2 місяців для незавершених капітальних інвестицій, незавершеного виробництва, напівфабрикатів, фінансових інвестицій, грошових коштів, коштів цільового фінансування, зобов'язань у частині невикористаних забезпечень, розрахунків з бюджетом та з відрахувань на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

до тимчасового вибуття з підприємства об'єктів основних засобів, зокрема автомобілів, морських й річкових суден, які відбудуть у тривалі рейси, інших матеріальних цінностей, які на дату інвентаризації будуть знаходитися поза підприємством.

При цьому інвентаризація земельних ділянок, будівель, споруд та інших нерухомих об'єктів може проводитись один раз на три роки.

Склад комісії.

Для проведення інвентаризації на підприємстві розпорядчим документом керівника підприємства створюється інвентаризаційна комісія з представників апарату управління підприємства, бухгалтерської служби (представників аудиторської фірми, централізованої бухгалтерії, суб'єкта підприємницької діяльності - фізичної особи, яка здійснює ведення бухгалтерського обліку на підприємстві на договірних засадах) та досвідчених працівників підприємства, які знають об'єкт інвентаризації, ціни та первинний облік (інженери, технологи, механіки, виконавці робіт, товаровознавці, економісти, бухгалтери). Інвентаризаційну комісію очолює керівник підприємства (його заступник) або керівник структурного підрозділу підприємства, уповноважений керівником підприємства.

Інвентаризація проводиться повним складом інвентаризаційної комісії (робочої інвентаризаційної комісії) та у присутності матеріально відповідальної особи.

Документальне оформлення.

Положення № 879 не містить додатків, а в пункті 14 розділу II зазначено, що інвентаризаційні описи, акти інвентаризації, звіряльні відомості оформлюються відповідно до вимог, установлених Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженим наказом Міністерства від 24.05.1995 № 88, для первинних документів з урахуванням обов'язкових реквізитів та вимог, передбачених Положенням № 879. Матеріали інвентаризації можуть бути заповнені як рукописним способом, так і за допомогою електронних засобів обробки інформації. Бюджетні установи відомості про результати проведених інвентаризацій оформляють за формами, визначеними законодавством.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. <http://scaudit.com.ua/index.php/uk/knowledge-base/regulatory-documents/normativnyi-documenty-2014/168>,
2. <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>
3. <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=71322>

ПОНЯТТЯ «ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ» У СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Лепеха О.В., відділення товарознавства та комерційної діяльності,

напрямок «Облік і аудит», IV курс

ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»

Науковий керівник – викладач, к.е.н. Литвинець Ю.І.

Дослідження понять та категорій економічної науки є пріоритетним та актуальним на даному етапі економічного розвитку країни саме тому, що застарілість термінів, їх дискусійність та необ'єктивність спричиняють плутанину як у фундаментальних, так і в прикладних дослідженнях. У нашій статті увагу зосереджено на дослідженні терміна «основні засоби» як категорії економічної науки. Дискусії навколо його тлумачення тривають з моменту введення терміна в науковий обіг, тому узагальнення наукових визначень та пошук перспективних напрямів досліджень є важливою проблемою сучасної економічної науки.

Вирішенню питань, пов'язаних із сутнісним трактуванням основних засобів, присвячено дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів, зокрема М. І. Бондаря, Л. В. Городянської, С. В. Мочерного, Н. І. Самбурської, В. В. Сопка, М. Г.

Чумаченка та ін. Однак у зв'язку з масштабністю і багатовекторністю цього поняття, взаємозв'язком основних засобів багатьма економічними явищами і процесами, що відбуваються на підприємстві, існує значна наукова дискусія з сутнісного трактування основних засобів.

Дослідження поняття основних засобів у сучасній економічній науці розробляється вченими здебільшого у сфері бухгалтерського обліку, фінансів, інвестицій, економіки підприємства та інших напрямів економічних знань. Пропонуємо виокремити дві групи наукових напрямів дослідження поняття основних засобів: 1) основні засоби у роботах вчених, що досліджують це поняття у сфері бухгалтерського обліку; 2) поняття основних засобів у роботах науковців, які вивчають досліджуване поняття у сфері дисципліни економіки підприємств.

У сучасній науці поняття “основні засоби” часто ототожнюють з поняттям “основні фонди”. Зокрема, І.О. Бланк зазначав: “Основні фонди – сукупність матеріальних активів у формі засобів праці, які багаторазово беруть участь у процесі виробничо-комерційної діяльності і переносять на продукцію свою вартість частинами” [1, с. 227]. Однак існуюча різниця у цих двох поняттях активно дискутується в економічній науці і, на наш погляд, ці два терміни не можна ототожнювати.

М. Г. Чумаченко та інші характеризують основні засоби як сукупність матеріально-речових цінностей, що діють у натуральній формі протягом тривалого часу як у сфері матеріального виробництва, так і в невиробничій сфері, і вартість яких поступово зменшується у зв'язку з фізичним і моральним зносом [5, с. 427 – 428].

Низка вчених вважають критерій річного циклу основоположним у формуванні визначення поняття “основні засоби”. Так, Ф.Ф. Бутинець стверджує, що основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання в процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально - культурних функцій, очікуваний строк експлуатації яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує один рік) [2, с. 224].

Вивчення економічної літератури з досліджуваного питання показало, що необхідно трактувати основні засоби (фонди) у широкому (загальноекономічному) і вузькому (прикладному) розумінні.

На наш погляд, більш конкретно і структурно досліджувати основні засоби необхідно в порівнянні із суміжними поняттями. Серед них насамперед необхідно визначити поняття “амортизація”. На думку Л.А. Леонової, очевидна різна інтерпретація понять “основні засоби” й “амортизація” з позиції економічної теорії, положень бухгалтерського обліку й податкового законодавства призводить до постійних дискусій між авторами. Характерна риса розглянутих економічних визначень, викладених у працях вітчизняних і зарубіжних

учених, полягає в тому, що вони вказують на необхідність обліку фізичного й морального зносу основних засобів. Міжнародні та національні стандарти бухгалтерського обліку виокремлюють три ознаки основних засобів – мета придбання, тривалість терміну використання й наявність матеріальної (фізичної) форми [3, с. 328].

Отже, вчені, які розглядали поняття основних засобів у сфері бухгалтерського обліку, вважають важливим чинником впливу на формування цього поняття амортизацію.

Поняття “основні засоби” отримало свій розвиток у наукових розробках С.В. Рилєєва та Н.В. Скрипника, котрі залучили критерії ознак у досліджуваній термін. Зокрема, ці автори вважають, що в законодавстві України та інших держав пострадянського простору основними критеріями зарахування активів до основних засобів є: функція, призначення, сфера застосування, нерухомість, тривалість використання, матеріальність, вартісна межа. Останній критерій у податковому законодавстві може змінюватися під впливом інфляційних тенденцій та визначається відповідними державними структурами [4, с. 261]. Тому необхідно враховувати ці визначення у процесі тлумачення категорії “основні засоби”

Таким чином, узагальнюючи наукові підходи в дослідженні поняття “основні засоби”, необхідно виокремити два основні напрями: бухгалтерське тлумачення та тлумачення з погляду економіки підприємства. На основі аналізу нормативних документів та наукових розробок ознаками основних засобів слід вважати: вартісність; матеріальне вираження; функціональне призначення; тривалість використання; амортизаційність (здатність до зменшення вартості у зв’язку з використанням). Ці ознаки притаманні ресурсам, які утримуються на балансі підприємств, організацій та приватних осіб і використовуються в господарській діяльності. Згідно з цими ознаками і слід формулювати поняття “основні засоби”.

Отже, основні засоби – це вартісно виражені ресурси, які утримуються суб’єктом господарювання з метою використання в процесі виробництва, постачання товарів і послуг, надання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних чи соціально-культурних функцій, очікуваний строк експлуатації яких становить не менше одного року чи визначається межами операційного циклу понад один рік, вартість яких зменшується в процесі використання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бланк И. А. Словник - довідник фінансового менеджера / І. О. Бланк. – К. : Ніка-Центр, 1998. – 480 с
2. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський словник / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : Рута, 2001. – 224 с

3. Леонова Л. А. Проблемы и противоречия в бухгалтерском учёте начисления амортизации основных средств / Л. А. Леонова // Актуальные проблемы экономики, финансов, управления и права периода трансформации : материалы обл. науч.-практ. конф. – Донецк : ДИЭХП, 2002. – Т. 3. – С. 327-330.

4. Рилєєв С. В. Основні засоби як облікова категорія: вітчизняний та зарубіжний досвід / С. В. Рилєєв, Н. В. Скрипник // Інноваційна економіка. – 2012. – № 7. – С. 259-262.

5. Чумаченко М. Г. Економічний аналіз : навч. посібник / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбатов та ін. ; За ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2003. – 556 с

АУДИТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО БАЛАНСУ ТА ІНШИХ ФОРМ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Литвиненко Н.А, відділення економіки,
логістики та інформаційних систем,
спеціальність « Бухгалтерський облік», ІІ курс
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж».
Науковий керівник – викладач Ковтун О.В

Річний звіт у першу чергу перевіряють за формою: наявність дати складання звіту, назви підприємства, кодів, підписів, дати здачі звіту тощо. У бухгалтерських звітах не повинно бути ніяких виправлень і підчищень. У випадку виправлення помилок роблять відповідні застереження із зазначенням дати виправлення. Якщо цих вимог не дотримано, аудитор рекомендує виправити помилки [1, 400].

Далі з'ясовують, чи проведена інвентаризація у повному обсязі, чи правильно відображені інвентаризаційні різниці в обліку: установлюють реальність даних інвентаризації, виявляють факти формального відображення залишків, проводять вибіркові інвентаризації, установлюють реальність залишків на бухгалтерських рахунках на основі відповідних підтверджувальних документів [1,410].

Перевіряють, чи правильно зроблені калькуляційні розрахунки, чи закриті операційні рахунки в установленому порядку. Крім того, установлюють повноту записів операцій в облікові регістри за станом на 31 грудня. Особливо це стосується документів по реалізації продукції. Із цією метою перевіряють договори, акти на приймання робіт, приймальні квитанції та ін [1,415].

Аудит фінансової звітності виконують відповідно до Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні, Вказівок щодо організації бухгалтерського обліку в Україні від 7.05.93 р. № 25 з урахуванням наступних змін і доповнень, внесених

постановами Кабінету міністрів України, наказами Мінфіну України та інструкцією про порядок заповнення форм річного бухгалтерського звіту підприємства [2,110].

Аудит бухгалтерського балансу доцільно виконувати в такій послідовності: перевіряють правильність перенесення залишків минулого року на початок року, маючи на увазі, що залишки на кінець року повинні відповідати залишкам на початок року. Якщо така відповідність відсутня, то потрібно з'ясувати причини відхилень (переоцінка, перегрупування статей балансу в новому році та ін.). Про зміст змін і відхилень повинно бути пояснення у пояснювальній записці до річного звіту. Далі зіставляють статті балансу з оборотним балансом, оборотний баланс — з Головною книгою, дані Головної книги — з відповідними журналами-ордерами, машинограмами. Тут же перевіряють точність визначення залишків на синтетичних і аналітичних рахунках (вибірково). По рахунках розрахунків повинно бути розгорнуте сальдо. Суми статей матеріальних активів, розрахунків повинні бути підтверджені матеріалами інвентаризацій [2, 120].

Капіталовкладення повинні відображатись у балансі фактичними витратами. Сума незавершеного виробництва повинна бути підтверджена його інвентаризацією. Доцільно зробити огляд незавершених об'єктів, а при необхідності (сумнівна інформація) — контрольні обміри [2, 138].

Перевірку «Звіту про фінансові результати та їх використання» здійснюють на основі даних рахунків 46, 51, 80, 81, 68, 87, 88. Виручка від реалізації продукції повинна бути відображена з податком на добавлену вартість та акцизним збором і підтверджена приймальними квитанціями, актами на виконання робіт, касовими ордерами, рахунками-фактурами [3,35].

Статті розділу 3 «Платежі до бюджету» перевіряють на основі податкових декларацій, розрахунків відповідних платежів до бюджету, розрахунково-платіжних відомостей, виписок банку тощо. З врахуванням раніше виявлених помилок при перевірці доходів, витрат на виробництво продукції, використання фонду споживання виявляють недораховані суми або, навпаки, зайві перерахування платежів», дають рекомендації, консультації з питань оподаткування, вимагають виправлення помилок, допущених у звітності, і попереджують таким чином ризик штрафних санкцій. Достовірність даних про фактично перераховані платежі установлюють на підставі платіжних доручень і виписок банку [3,38].

У четвертому і п'ятому розділах перевіряють достовірність інформації про витрати і доходи, що враховуються при обчисленні пільг на податок відповідно до законодавства [3, 43].

Перед складанням аудиторського висновку потрібно провести узагальнюючий огляд фінансової звітності, який би був достатнім для вираження судження про фінансову звітність у цілому. Аудитор, роблячи висновок, повинен спиратись на концепцію суттєвості

(матеріальності), тобто в аудиторському висновку мають бути відображені найбільш важливі моменти з питань фінансової інформації, яка може певним чином вплинути на рішення користувача, цією інформацією. Цей принцип застосовується щодо фінансової звітності в цілому, балансу, окремих форм фінансової звітності та окремих її статей [5, 252].

На підставі аналізу робочих документів та даних журналу, в якому узагальнена і згрупована інформація про відхилення, помилки, виявлені при перевірці стану бухгалтерського обліку і складеної фінансової звітності, аудитор повинен переконатись, що фінансова звітність складена згідно із правилами і відображає фактичний стан справ на підприємстві; всі форми фінансової звітності взаємопов'язані; інформація фінансової звітності відображена відповідно до законів та інших нормативних актів, які регулюють виробничо-фінансову діяльність; вся необхідна інформація відображена в звітності повністю [5, 310].

За міжнародними нормами аудиту аудиторський висновок повинен бути коротким з чітким формулюванням оцінки достовірності фінансової звітності. Він може бути: безумовним, умовним. В безумовному висновку аудитори стверджують, що фінансова звітність об'єктивно і правильно відображає інформацію, відповідає законодавству, облік у підприємстві ведеться правильно, фінансовий стан стабільний. [5, 356].

У випадку, коли невпевненість і незгода аудитора щодо відображення фінансової інформації є фундаментальними, тобто коли звітність не відображає об'єктивного стану справ, коли адміністрація обмежує аудитора в наданні інформації, відмовляється вносити зміни в облік і звітність, рекомендовані аудитором, він може відмовитись від підтвердження фінансової звітності [5, 341].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік // Житомир: ЖІТІ, 2013. - 608 с.
2. Кузьмінський А.М., Кузьмінський Ю.А. Теорія бухгалтерського обліку // Все про бухгалтерський облік, 2014. – 288 с.
3. Немченко В.В. Практичний курс внутрішнього аудиту // Центр учбової літератури, 2013-240 ст.
4. Пантелєєв В.П., М.Д. Корінько: Державна академія статистики обліку та аудиту України, 2014-247 ст.
5. Бутинець Ф.Ф. Аудит – Житомир ПП «Рута», 2014 – 672 ст.

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ «ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ» В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Лісовська А.В., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Кошик В.В.

На сьогоднішній день швидкий розвиток інформаційних технологій зумовлює потребу постійного вдосконалення і видозмінювання підходів щодо їх застосування в економіці. Постійно з'являються нові технології, покращується універсальне і спеціалізоване програмне забезпечення, виходять його нові релізи, зростає продуктивність апаратної складової персональних комп'ютерів, запроваджуються нові способи і засоби комунікації інформації тощо [1].

Усе перераховане безпосередньо стосується і сфери бухгалтерського обліку, автоматизацією якого сьогодні уже нікого не здивуєш. Навпаки, використання універсального чи спеціалізованого програмного забезпечення для автоматизації розв'язування окремих облікових задач або всього обліку загалом вже стало нормою і сприймається фахівцями як обов'язкова умова діяльності облікового працівника. За допомогою наявного на сьогоднішній день на ринку різнопрофільного програмного забезпечення можна вирішувати різні облікові задачі, починаючи від простої реєстрації первинних документів і до підготовки і прийняття управлінських рішень на базі даних бухгалтерського обліку.

Проте навіть в умовах широкомасштабної автоматизації розв'язання облікових задач залишаються не до кінця вирішеними питання, що пов'язані з комунікацією бухгалтерської інформації, її узгодженістю та своєчасністю отримання, автоматичною консолідацією певних даних тощо.

Тут на допомогу приходять хмарні технології, які є новою популярною моделлю побудови якісної інформаційної бізнес-інфраструктури підприємства. Хмарні обчислення прийнято визначати як незалежну від місцезнаходження обробку даних, при якій сервери загального доступу надають обчислювальні потужності, додатки й дані для користувачів на основі миттєвого попиту, на вимогу, на зразок того, як це відбувається в мережах енергопостачання. Хмарні технології - логічний результат еволюції інформаційних технологій, вони є загальнодоступним засобом взаємодії людей і підприємств, тобто хмарні технології розвиваються разом з підвищенням швидкості, надійності й доступності Інтернету у світі.

До вагомих переваг використання хмарних технологій в економіці можна віднести:

- отримання доступу до обчислювальних потужностей і необхідного дискового простору засобами мережі Інтернет;
- користувачеві не потрібно створювати власну обчислювальну мережу, за рахунок чого можливе скорочення витрат на утримання ІТ-структури підприємства;
- доступ користувача до готового сервісу провайдера, власника хмари, і, як наслідок, відсутність потреби в розгортанні на підприємстві апаратного і програмного забезпечення відповідного рівня і профілю та ін. [3].

Але слід відзначити, що хмарні технології несуть підвищені ризики, пов'язані із захистом конфіденційної інформації.

Провівши аналіз загальнодоступних на сьогоднішній день інтернет-ресурсів в Україні, можемо з впевненістю констатувати, що застосування хмарних технологій можливе і для автоматизації бухгалтерського обліку. Мало того, станом на сьогоднішній день вже ефективно функціонують інтернет-сервіси, які дозволяють проводити часткове або ж повне "перенесення" автоматизації обліку з власних розрахункових потужностей підприємства (установи/організації) на "хмарні". Проведемо короткий огляд організаційних і функціональних особливостей деяких з них.

"jПарус" – хмарна платформа корпорації "ПАРУС", яка розпочала розробку програмного забезпечення для автоматизації управління підприємствами загалом і ведення бухгалтерського обліку зокрема на основі використання саме хмарних обчислень [2]. Станом на сьогодні корпорація "ПАРУС" пропонує до використання прикладне рішення "Менеджмент та Маркетинг" і системи управління автотранспортом. Суто бухгалтерських конфігурацій (таких, як "Бухгалтерія", "Зарплата") на основі хмарних обчислень корпорація не пропонує. Разом з тим у запропонованих прикладних рішеннях присутні певні облікові задачі. Наприклад, у системі управління автотранспортом можна вести оформлення, облік і обробку дорожніх листів, облік витрат пального, облік технічного обслуговування і ремонтів, облік наданих послуг і виконаних робіт в розрізі замовників тощо.

Деякі функції спеціалізованих програмних продуктів **"1С:Підприємство"** реалізовані на використанні саме хмарних технологій. Мова йде про віддалене підключення через веб-інтерфейс територіально віддалених підрозділів до системи "1С:Консолідація 8", а також функції колективної роботи над документами та віддаленого доступу через Інтернет до них з допомогою спеціалізованої системи "1С:Документообіг 8".

Тут варто відзначити також, що з допомогою програмних продуктів фірми "1С" (серія 8) можна готувати і подавати й електронну звітність засобами мережі Інтернет.

При організації роботи бухгалтерії важливе значення також має можливість доступу різних користувачів до централізованих баз даних, архівних версій документів, консолідованої інформації тощо. Організація такого доступу в межах підприємства

(установи/організації) відбувається, як правило засобами локальної мережі. Набагато складніше організувати такий доступ для користувачів із територіально віддалених структурних підрозділів. Вихід із даної ситуації можна запропонувати шляхом використання саме хмарних технологій. Прикладами сервісів, які дозволяють організовувати спільні робочі області, є системи Google Drive, SkyDrive, Dropbox та інші. Перераховані системи на перший погляд не мають жодного відношення до бухгалтерського обліку. Вони не мають жодних функцій для безпосередньої автоматизації облікових задач. Разом з тим за допомогою зазначених сервісів (а особливо Google Drive і SkyDrive) можна легко організовувати спільні хмарні робочі області. Їх можна використовувати в обліку для різних цілей. Наприклад:

- організації у "хмарі" централізованих тимчасових чи постійних архівів електронних оригінальних документів чи їх сканованих копій;
- організації спільної роботи у хмарі над документами декількох користувачів одночасно (територіальна віддаленість при цьому не має жодного значення). Зміни, які вносяться в документ одним користувачем, видимі одночасно для всіх інших користувачів. У такому режимі роботи можливе додаткове "спілкування" між усіма on-line користувачами документу за допомогою групового чату;
- створення табличних документів для постійної оперативної консолідації певної облікової інформації;
- створення загальнодоступних реєстрів нормативно-довідкової і розпорядчої документації, яка використовується обліковими працівниками для виконання їх безпосередніх посадових функцій [4].

Віртуалізація обліку та використання в ньому хмарних технологій – це один із напрямів розвитку автоматизації бухгалтерського обліку. Підтвердження ефективності використання хмар є значна кількість інтернет-сервісів, які вже сьогодні надають послуги дистанційного вирішення певних облікових задач. Також в якості напрямів застосування хмарних технологій можна запропонувати організацію тимчасових і постійних архівів, спільну одночасну роботу користувачів над документами, створення консолідованої документації за певні часові проміжки, автоматичну синхронізацію різних версій документів тощо.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Iforma – електронна звітність онлайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iforma.com.ua/ua/>. – Заголовок з екрану.
2. jПарус – облачная платформа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://j.parus.ua/ua/main/>. – Заголовок з екрану.

3.Віртуалізація / Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Віртуалізація>. – Заголовок з екрану.

4. Облачный феномен онлайн бухгалтерии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.elzvit.org.ua/news/svejie-glavnye-novosti-sobytiya-nalogovoy-služby-ukrainy/облачный-феномен-онлайн-бухгалтерии/>. – Заглавие с экрана.

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Магда І.О., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Талько Т.В.

Актуальність даного дослідження зумовлена трудомісткістю облікового процесу виробничих запасів, їх різноманітністю (від матеріалів і тари до палива і запасних частин), оформленням великої кількості первинних документів на різних стадіях руху виробничих запасів. Тому необхідність визначення методичних аспектів державного регулювання організації обліку виробничих запасів на підприємстві є своєчасною і необхідною.

Термін «запаси» у вітчизняній науковій літературі з'явився в період реформування бухгалтерського обліку в Україні з метою наближення його до міжнародних стандартів. До цього часу ця категорія характеризувалась як: товарно-матеріальні цінності, предмети праці, матеріальні ресурси, виробничі ресурси тощо.

Згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», що максимально відображає зміст МСБО 2 «Запаси»[2], під запасами слід розуміти активи, які: утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності; перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва; утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

Необхідною передумовою раціональної організації обліку запасів є: раціональна організація складського господарства; розробка номенклатури запасів; наявність інструкції з обліку виробничих запасів; правильне групування (класифікація) запасів; розробка норм витрачання запасів) [4].

Умовою постійного та прибуткового виробництва є правильна організація зберігання і використання виробничих запасів. Їх раціональне використання призводить до зниження собівартості виготовленої продукції, а отже і ціни, що вплине на збільшення прибутку підприємства. Важливим є те що запаси обслуговують сферу виробництва і є його матеріальною основою.

Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності регламентуються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [3]. Запаси визнаються активом, якщо існує вірогідність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням, а їх вартість може бути достовірно визначена.

Важливе значення для правильного обліку має також порядок оцінки запасів. Згідно з П(С)БО 9 «Запаси» придбані або вироблені запаси зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю. Первісною вартістю запасів, які прибрані за плату, є собівартість запасів, яка складається з таких фактичних витрат: суми, які сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю); суми, які сплачуються за інформаційні, посередницькі та інші послуги у зв'язку з пошуком та придбанням запасів; суми ввізного мита; суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству; затрати по заготівлі, на вантажно-розвантажувальні роботи, транспортування запасів до місця їх використання та ін.

Облікові ціни необхідно періодично переглядати для того, щоби вони по можливості відображали або наближались до дійсної вартості товарно-виробничих запасів. Дооцінка запасів як окрема бухгалтерська процедура в П(С)БО 9 не передбачена, що пов'язано з використанням принципу обачності в оцінці для уникнення завищення вартості активів. Окрім принципу обачності цей підхід також спирається на принцип співвідношення доходів і витрат.

Значно поліпшити організацію обліку виробничих запасів можна, удосконалюючи процес документування, тобто ширше використовуючи накопичувальні документи (лімітно-забірні і комплектування карти, відомості і ін.), картки складського обліку як витратний документ по відпущених матеріалах (бездокументальну систему оформлення витрат матеріалів). Покращенню постачання ресурсів сприяє впорядкування первинної документації, широке впровадження типових уніфікованих форм, підвищення рівня автоматизації обліково-обчислювальних робіт, забезпечення суворого порядку приймання, зберігання й витрат сировини, матеріалів, комплектуючих виробів тощо. Дані бухгалтерського обліку повинні містити інформацію для знаходження резервів зниження собівартості продукції в частині раціонального використання матеріалів, зниження норм витрат, забезпечення належного зберігання.

Загальні рекомендації удосконалення організації обліку виробничих запасів сільськогосподарському підприємстві визначим наступним чином:

1) щоб уникнути помилок і порушень при зборі і реєстрації оперативних фактів, виробничих запасів, що підлягають обліку, доцільно розробити детальні інструкції конкретним виконавцям (у вигляді посадових інструкцій, виписок з графіків документообігу)

про порядок і терміни реєстрації даних, а також використовувати систему заохочень і покарань при виконанні виконавцями своїх обов'язків. Проведення контрольних заходів (ревізії, звірки, інвентаризації) знижує ризик неефективної системи збору і реєстрації оперативного факту;

2) використання на всіх ділянках обліку уніфікованих форм документації.

Крім того:

- створення графіків документообігу з обліку виробничих запасів і доведення до виконавців їх функцій при створенні і перевірці первинного документу;

- видання розпорядчої документації за визначенням кола осіб, що відповідають за здійснення тієї або іншої господарської операції і мають право підпису первинних документів;

- зазначення у посадовій інструкції необхідності обов'язкового контролю правильності оформлення первинної документації з обліку виробничих запасів та ступеню відповідальності працівника бухгалтерії);

- перевірка службами внутрішнього контролю дотримання вимог законодавства в частині організації документування операцій пов'язаних з обліком запасів;

3) удосконалення методико-організаційних основ фінансового та управлінського обліку виробничих запасів, а також їх контролю;

4) розробка системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних; під заг.ред. Ф.Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і перероб. -Житомир: ПП «Рута», 2009.

2. МСФО 2 «Запаси» (IAS 2. Inventories)// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua/document/92420/МСБО_2.pdf.

3. Положення (стандарты) бухгалтерського обліку: коментарі/ Ред. Я. Кавторєва. – Х.: Фактор, 2009.

4. Фінансовий та управлінський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник / М.Ф.Огійчук, В.Я.Плаксiєнко, М.І. Беленкова та ін./ за ред. Проф. М.Ф. Огійчука — 5-ге видання., перероб. і допв.К.: Алерта,2009.

БУХГАЛТЕРІЯ В МАЙБУТНЬОМУ

Сердюкова В.О., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Сиротенко А.О.

Високий темп життя, швидкі зміни в технологічних процесах, неймовірні відкриття - все це реалії сьогоdnішнього часу. В багатьох галузях нашої економіки зміни відбуваються кожен день, а модернізації винаходяться майже кожен місяць. Людство розвивається безперервно, тому не тільки важливо встигнути за темпами його еволюції, але й необхідно отримати спеціальність, яка дозволить вижити в сучасному постіндустріальному суспільстві.[4]

Сьогодні ми все більше і більше чуємо про професії майбутнього. Перед тим, як зупинити свій вибір на якійсь спеціальності, випускники шкіл уважно вивчають всі плюси й мінуси кожної професії, не забуваючи звернути увагу і на перспективи роботи в майбутньому.

Британські вчені кажуть: кожні 10 років зникає приблизно 5000 професій. Щоправда, замінює їх не менша кількість нових професійних занять.

Однак розмова, звичайно, про те, чи будуть раді нам, бухгалтерам, у майбутньому?

Сьогодні важко уявити навіть крихітне підприємство без бухгалтера. Особливо у часи кризи без представників цієї професії не обійтись, тому й на ринку праці постійно потрібен бухгалтер.

Робота бухгалтера в майбутньому може сильно відрізнятися від сучасної роботи спеціаліста по обліку.

Більшість дослідників називають одразу три головні причини можливої «смерті» професії бухгалтера. Що ж, поглянемо на них:

1. автоматизація;
2. спрощення;
3. аутсорсинг.[1]

Звичайно, головна загроза для багатьох професій насувається з боку всюди суцїї *автоматизації*. Програмне забезпечення стане більш удосконаленим, а, можливо, і абсолютно новим. Без виснажливої ручної праці і калькулятора сьогодні комп'ютерна програма за часточку секунди зводить баланс. Але чи згодяться бухгалтери на таку роль? Чи довірять всю відповідальність роботи техніці майбутнього? Тут можна посперечатися. Якщо складання балансу за допомогою програми уже нікого не здивує, то заповнення декларацій

або податкової накладної в автоматичному режимі викликає сумнів. Банальним введенням даних чи розрахунком складних формул тут не обійтись.[2]

Більше того, можна сміливо припускати, що та сама автоматизація відкриє нові грані бухгалтерського ремесла: для бухгалтера найближчого майбутнього вже не в новинку буде подавати електронні петиції, збирати «лайки» під власною законодавчою ініціативою про внесення змін до Податкового кодексу й готуватися до кібер-перевірок фіскальних інспекторів (до речі, електронні перевірки — це вже майже справа сьогодення). Полегшити працю — так. Однак замінити? Це нереально. Що ж до полегшення — то ми обома руками «за». Проте на горизонті не видно й цього.[3]

Хіба є в кого-небудь сумніви, що професія «бухгалтер» взагалі зникне? Причому ми ще не згадували про таких наших надійних партнерів, як податківці. Збирачі податків нікуди не зникнуть. А податківцям без нас нікуди. Буде дещо важко проводити переговори із роботами.[4]

Не дивно, що сьогодні знаходиться немало скептиків, не віруючих в усі вищеназвані «дива»! Зміни в одній області породжують нові зміни в іншій області, сучасне суспільство взаємопов'язане і хоча професія бухгалтера визнана професією усіх часів і народів, необхідно брати до уваги перспективи її розвитку. Але якими би не були зміни - вони зайвий раз підтверджують - при всіх прийдешніх змінах, бухгалтера залишаться потрібними, охочими, високооплачуваними спеціалістами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Сопко В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу [Підручник] / В. Сопко, В. Завгородній - К.: КНЕУ, 2015. — 412 с.
2. Терещенко Л.О. Інформаційні системи і технології в обліку: [Навч. посібник] / Л.О. Терещенко, І.І. Матієнко-Зубенко. - К.: КНЕУ, 2014. - 187 с.
3. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності в умовах інформатизації: організаційно-правові питання теорії і практики : монографія / [Р. А. Калюжний, В. О. Шамрай, М. Я. Швець, В. Д. Гавловський та ін.] ; за ред Р. А. Калюжного та В. О. Шамрая. — К. : АДПС України, 2013. — 296 с.
4. Кліменко, О.В. Інформаційні системи і технології в обліку: [Навч. посібник]/ О.В. Кліменко. — К.: Центр навчальної літератури, 2015. — 320 с.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПРЕТЕНЗІЯМИ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Смоляр Д.М., економічне відділення
спеціальність «Бухгалтерський облік», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Кириленко Т.Я.

У ході виконання договорів купівлі-продажу товарів (робіт, послуг) постачальниками сільськогосподарському підприємству або покупцями готової продукції у сільськогосподарського підприємства, а також іншими юридичними і фізичними особами за іншими договорами виникають ситуації, в яких сторони змушені вдаватися до примусового виконання умов договорів стороною, яка їх не виконала або виконала частково. Це може бути пов'язано із переплатою за рахунками постачальників із-за неправильного застосування цін або арифметичних помилок, низької якості матеріалів, що надійшли від постачальників, або їх нестачі в дорозі понад норму природних втрат, помилковим списанням банком сум з клієнтів тощо.

Розрахунки за претензіями, згідно зі ст. 222 Господарського кодексу України, належать до досудового порядку реалізації господарсько-правової відповідальності. Відповідно до цієї статті учасники господарських відносин, що порушили майнові права або законні інтереси інших суб'єктів, зобов'язані поновити їх, не чекаючи пред'явлення їм претензії чи звернення до суду.

Документи, що підтверджують вимоги заявника, додаються в оригіналах чи належним чином засвідчених копіях. Документи, які є у другої сторони, можуть не додаватися до претензії.

Претензія підписується повноважною особою заявника претензії або його представником та надсилається адресатові рекомендованим або цінним листом або вручається адресатові під розписку. Вона підлягає розгляду в місячний строк з дня її одержання, якщо інший строк не встановлено Господарським кодексом або іншими законодавчими актами. Обґрунтовані вимоги заявника одержувач претензії зобов'язаний задовольнити.

При розгляді претензії сторони, у разі необхідності, мають звірити розрахунки, провести експертизу або вчинити інші дії для забезпечення досудового врегулювання спору.

Про результати розгляду претензії заявник має бути повідомлений письмово. Відповідь на претензію підписується повноважною особою або представником одержувача претензії та надсилається заявникові рекомендованим або цінним листом або вручається йому під розписку.

При незадоволенні претензії у досудовому порядку, питання може вирішуватись у судовому порядку.

Якщо претензія відхилена повністю або частково, то заявнику мають бути повернені оригінали документів, отриманих з претензією, а також направлені документи, що обґрунтовують відхилення претензії, якщо їх немає у заявника претензії.

Важливим моментом, що дає змогу на законній основі виставити обґрунтовану претензію постачальнику, є дотримання порядку приймання товарів. Товар за кількістю і якістю (за винятком товару, що швидко псується) має бути прийнятий протягом до 20 днів у іногороднього постачальника та до 10 днів у постачальника у межах одного міста. У разі виникнення розбіжностей при прийманні, воно припиняється, складається акт на оглянуту і прийняту продукцію і запрошується представник постачальника для завершення приймання.

Підприємства, що одержали претензію, повинні задовольнити законні вимоги заявника. Результати розгляду претензії повідомляються заявнику у письмовій формі. У разі незадоволення претензії, або у разі неотримання відповіді при незадоволеній претензії справа передається в господарський суд. Згідно зі ст. 71 Цивільного Кодексу України строк позовної давності складає три роки, а за позовами про стягнення неустойки (пені, штрафу), про недоліки проданих речей, що впливають з поставки продукції неналежної якості (ст. 72) — шість місяців.

Підставою для запису операцій на рахунку 374 "Розрахунки за претензіями" є акти приймання вантажу, рішення судових органів (арбітражу), письмова згода постачальників на пред'явлені претензії, виписки установ банку на суми, що надійшли в порядку задоволення претензій.

Аналітичний облік ведеться в розрізі постачальників, транспортних організацій та інших юридичних осіб і пред'явлених до них претензій.

За дебетом рахунку 374 "Розрахунки за претензіями" обліковуються суми пред'явлених підприємством претензій:

♦ при виявленні перевіркою в рахунках постачальників невідповідностей цін і тарифів, передбачених договорами, арифметичних помилках у кореспонденції з рахунком 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками". Якщо завищення цін або арифметичні помилки виявились після здійснення записів на рахунках обліку товарно-матеріальних цінностей або витрат за цінами, вказаними постачальниками, то в такому випадку рахунок 374 "Розрахунки за претензіями" за дебетом кореспондує з кредитом рахунків обліку відповідних товарно-матеріальних цінностей або витрат. В аналітичному обліку на рахунках товарно-матеріальних цінностей виправлення відображається за допомогою відхилень фактичної собівартості від вартості за обліковими цінами:

◆ при виявленій невідповідності якості ТМЦ постачальників технічним вимогам, зумовленим у договорах, в кореспонденції з кредитом рахунку 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками";

◆ при недостачі вантажу постачальників у межах норм природного убутку, в кореспонденції з кредитом рахунку 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками";

◆ за брак або простій, що виник з вини постачальників, у сумі, визнаній платниками або присуджених арбітражем, у кореспонденції з рахунками 24 "Брак у виробництві", 92 "Адміністративні витрати" тощо;

◆ за сумами, помилково списаними установами банків з рахунків платників, у кореспонденції з рахунками обліку грошових коштів;

◆ за сумами штрафів, пені, неустойки, що стягуються з постачальників, замовників за недотримання договірних обов'язків, у розмірах, визнаних платниками або присуджених арбітражем, у кореспонденції з рахунками фінансових результатів.

Суми пред'явлених, але не визнаних платниками претензій, на рахунках бухгалтерського обліку не відображаються.

Рахунок 374 "Розрахунки за претензіями" кредитується на суми платежів, що надійшли, в кореспонденції з рахунками обліку грошових коштів: Д-т 30 "Готівка", 31 "Рахунки в банках", К-т 374 "Розрахунки за претензіями".

У випадку, якщо пред'явлені претензії не визнані судовими органами та стягненню не підлягають, їх суми, як правило, відносять на ті рахунки, з яких вони були списані: Д-т 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками", 24 "Брак у виробництві", 92 "Адміністративні витрати", К-т 37 "Розрахунки з іншими дебіторами".

Отже, своєчасне і правильне документальне оформлення результатів приймання продукції за кількістю і якістю дозволить одержати достатні докази, необхідні для задоволення законних вимог підприємства. Вони є запорукою вирішення спору на користь підприємства, якщо справа дійде до її винесення на розгляд у господарському суді.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Цивільний кодекс України (Відомості Верховної Ради України , 2003, №№ 40-44, ст.356) <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

2. Господарський процесуальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (1992, № 6, ст.56) <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>

3. Фінансовий та управлінський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник / М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, М. І. Беленкова та ін. / За ред. проф. М. Ф. Огійчука. – 5-те вид., перероб. і допов. –К. : Алерта, 2009.-1056 с.

ІНВЕНТЕРИЗАЦІЯ: НЮАНСИ ПРОВЕДЕННЯ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ

Терещенко В.Ю., економіки логістики та інформаційних систем,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж».
Науковий керівник – Ковтун О.В.

Однією з основних вимог, що висуваються до бухгалтерського обліку, є достовірність його показників. Вона забезпечується багатьма способами, одним із яких є інвентаризація.

Інвентаризація – це перевірка і документальне підтвердження наявності та стану, оцінка активів та зобов'язань (майно, вклади підприємства в статутні фонди інших підприємств, розрахунки з дебіторами та кредиторами тощо) підприємства. Інвентаризація є одним з невід'ємних елементів бухгалтерського обліку і відіграє роль обов'язкового доповнення до поточної документації господарських операцій [2, 27].

Головним документом, що визначає правила проведення інвентаризації, є Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 [1].

Цілі інвентаризації — виявити фактичну наявність майна, коштів, фінансових зобов'язань і привести дані поточного бухгалтерського обліку у відповідність із фактичним станом речей.

Об'єкти і періодичність проведення інвентаризації визначаються власником (керівником) підприємства самостійно, крім випадків, коли її проведення є обов'язковим згідно з законодавством. Тобто за загальним правилом інвентаризація є добровільною і проводиться за рішенням керівника підприємства у міру виникнення необхідності. Але не рідше одного разу на рік.

Виключенням з правила добровільності призначення інвентаризації є випадки, коли необхідність проведення інвентаризації обумовлена в тому чи іншому законі.

Так, проведення інвентаризації є обов'язковим в нижче зазначених ситуаціях.

1. При передачі майна державного підприємства в оренду, приватизації майна державного підприємства, перетворенні державного підприємства в акціонерне товариство, а також в інших випадках, передбачених законодавством.

2. Перед складанням річної бухгалтерської звітності – не раніше 1 жовтня звітного року.

3. При зміні матеріально відповідальних осіб – на день прийому-передачі справ.

4. При встановленні фактів крадіжок або зловживань, псування цінностей – на день встановлення таких фактів.

5. У разі техногенних аварій, пожежі чи стихійного лиха – на день після закінчення явищ [2, 28].

Необхідно зауважити, що інвентаризації підлягає усе майно, яке числиться на балансі підприємства. А у випадках коли проведення інвентаризації є обов'язковим, інвентаризації підлягають також майно і матеріальні цінності, що не належать підприємству, та облік яких ведеться на позабалансових рахунках.

Будь-яка інвентаризація розпочинається з видачі керівником наказу на її проведення. Наказ є основним внутрішнім документом, який регламентує порядок проведення та об'єкти інвентаризації, строки проведення інвентаризації та оформлення необхідної документації.

Для проведення інвентаризаційної роботи на підприємствах розпорядчим документом їх керівника створюються постійно діючі інвентаризаційні комісії у складі керівника структурних підрозділів, головного бухгалтера (матеріально відповідальний працівник – касир, завідувач складом, секцією тощо до складу інвентаризаційної комісії не включається, оскільки він є особою, яка перевіряється).

На підприємствах, де через великий обсяг робіт проведення інвентаризації не може бути забезпечене однією комісією, для безпосереднього проведення інвентаризації у місцях збереження та виробництва розпорядчим документом керівника підприємства створюються робочі інвентаризаційні комісії у складі інженера, технолога, механіка, виконавця робіт, товарознавця, економіста, бухгалтера та інших досвідчених працівників, які добре знають об'єкт інвентаризації, ціни та первинний облік [2, 30].

Інвентаризація проводиться за місцем зберігання об'єктів інвентаризації у повному складі інвентаризаційної комісії також у присутності матеріально відповідальної особи. Проводити інвентаризацію в неповному складі інвентаризаційної комісії забороняється (відсутність хоча б одного члена комісії є підставою для визнання інвентаризації недійсною).

Матеріально відповідальні особи до початку інвентаризації дають розписки у тому, що всі прибуткові та видаткові документи здані ними до бухгалтерії або передані комісії, що всі цінності, за які вони відповідальні, оприбутковані або списані на видаток і, відповідно, що ніяких неоприбуткованих або не списаних на видаток цінностей у них немає. Такі ж розписки мають дати особи, які мають підзвітні суми на придбання або довіреності на отримання цінностей.

Дані інвентаризації кожного виду матеріальних цінностей заносять в інвентаризаційні описи, які складаються в двох примірниках.

Окремі інвентаризаційні описи складаються на:

- виявлені в ході інвентаризації цінності, непридатні для використання в господарській діяльності підприємства (зіпсовані, протерміновані тощо).
- цінності, що не належать підприємству, але перебувають у його розпорядженні.

Після закінчення інвентаризації описи підписуються всіма членами комісії. Якщо інвентаризація проводиться у випадку зміни матеріально відповідальної особи, то особа, яка прийняла цінності, розписується в описі у прийнятті цих цінностей, а особа, яка здала цінності – у їх здачі.

Один примірник опису залишається у матеріально відповідальної особи, другий – передається до бухгалтерії для перевірки, виявлення та узагальнення результатів інвентаризації.

У бухгалтерії фактичні залишки матеріальних цінностей, зафіксовані в описах, порівнюють з даними бухгалтерського обліку і виявляють надлишки або нестачу цінностей (якщо вони мали місце). Матеріальні цінності, щодо яких виявлено розходження з даними бухгалтерського обліку, записують в порівняльну відомість, а матеріально відповідальні особи повинні дати інвентаризаційній комісії письмові пояснення щодо причин їх виникнення [4, 85].

На підставі порівняльних відомостей комісія вивчає матеріали справи (наприклад, проводить розслідування) і робить висновки щодо характеру нестачі цінностей (крадіжка, нестача внаслідок природного убування тощо). Свої висновки робоча комісія оформляє протоколом [4, 87].

- кінцеві результати інвентаризації;
- результати перевірки стану складського господарства;
- висновки щодо результатів інвентаризації;
- пропозиції про залік нестач та лишків за пересортицею, списання нестач в межах норм природного убутку, а також понаднормових нестач і втрат від псування цінностей;
- заходи, вжиті для запобігання таким втратам і нестачам.

Протокол складається у довільній формі і підписується всіма членами комісії. Потім він подається на затвердження керівнику підприємства. Керівник повинен прийняти рішення про оприбуткування лишків та списання нестачі цінностей і затвердити протокол у 5-денний строк.

Затверджені результати інвентаризації відображаються в бухгалтерському обліку підприємства в тому місяці, в якому закінчена інвентаризація, але не пізніше грудня звітного року.

Суми нестач відображаються по дебету 947 «Нестачі і витрати від псування цінностей» по кредиту відображаються об'єкти інвентаризації по відповідним субрахунках за балансовою вартістю.

Наприклад, відображено нестачі запасів у межах норм природного убутку Дебет 947 Кредит 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28 [3,75].

Суми лишків відображаються на рахунку 719 «Інші доходи від операційної діяльності» по дебету відображаються об'єкти інвентаризації по відповідним субрахунках.

Наприклад, оприбутковано надлишки запасів, виявлених під час інвентаризації Дебет 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28 Кредит 719 [3,76].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань № 89 [Електронний ресурс] : [Офіційний веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ : Мінфін. від 02.09.2014 р. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
2. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку // Житомир: ЖІТІ. – 2014. – С. 27-29.
3. Грабова Н.М., Кривонос Ю.Г. Облік основних господарських операцій у бухгалтерських проводках // Ліра-К. – 2015. – С.75-76.
4. Дондик Н.Я. Судова бухгалтерія //Ліра-К. – 2014.– №1. – С.85.

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У РЕГУЛЮВАННІ ПРОБЛЕМИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Хребтань О.С., економічне відлення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник - викладач, Сорока А.М.

Актуальність теми дослідження очевидна й не викликає сумніву, оскільки зумовлена необхідністю наближення рівня продуктивності праці, заробітної плати і доходів найманих працівників до рівня розвинених країн шляхом створення відповідних умов для високопродуктивної трудової діяльності між роботодавцями та державою.

Проблему державного регулювання заробітної плати досліджували та продовжують досліджувати багато науковців, а саме - В.С. Василенко, О.С. Ветлужська, А.О. Гордеюк, Ю.М. Іванечко, П.М. Матюшко, А.М. Колот, І.О. Лепьохіна, С.В. Цимбалюк, Шило Ж.С. та ін. У своїх працях наукові діячі та фахівці-економісти змістовно розглядають найважливіші проблеми оплати праці в умовах реформування, що склалися на сьогодні. При цьому найбільша увага приділяється саме державному регулюванню заробітної плати.

Згідно з Законом України «Про оплату праці», заробітна плата - це винагорода, обчислена у грошовому вираженні, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу [1, 1]. Інакше кажучи, заробітна плата - це ціна, що виплачується за використання праці.

Заробітна плата є системоутворюючим компонентом механізму функціонування ринку праці, одним з основних факторів, що регулює його розвиток у професійному, галузевому та регіональному аспектах.

Заробітна плата, доходи громадян нерозривно пов'язані з ефективністю функціонування економіки та соціальною політикою держави, спроможністю суспільства в цілому захищати право людини на гідне життя. Сьогодні основна увага щодо проблем заробітної плати полягає в тому, що як економічна категорія, заробітна плата практично перестала виконувати свої основні функції - відтворення робочої сили і стимулювання праці.

В умовах ринкової економіки заробітна плата - це плата за працю, а її величина - це ціна праці, яка визначається на ринку праці в результаті взаємодії попиту і пропозиції [3, 18]. Залежність заробітної плати від виконаного обсягу роботи створює умови для підвищення продуктивності праці, матеріально зацікавлює працівників у результатах як індивідуальної, так і загальної праці.

Винятково важлива роль заробітної плати в функціонуванні економіки зумовлена тим, що вона має одночасно та рівноцінно виконувати ряд функцій: відтворювальну, стимулюючу, регулюючу, соціальну, вимірювальну-розподільчу, ресурсно-розміщувальну, функцію формування платоспроможного попиту населення, функцію забезпечення матеріального стимулювання працівників.

Наведені функції заробітної плати тісно взаємопов'язані між собою, і лише за їхньої сукупної наявності досягається ефективна організація заробітної плати [5]. Будь-яке протиставлення, якоїсь із перелічених функцій сприяє розвитку кризових явищ в країні [4]. Проте, в сучасних умовах становлення ринку в Україні заробітна плата не спроможна виконувати ці функції. Її рівень забезпечує не більше 21% відтворення робочої сили, що не відшкодовує навіть прямих затрат праці і не викликає зацікавленість в переорієнтації робочої сили на пріоритетні сфери діяльності. На сьогодні заробітна плата виконує зовсім інші функції:

- збереження зайнятості ціною зниження заробітної плати;
- забезпечення соціальних гарантій;
- стримування інфляції (через затримку виплати заробітної плати);
- перерозподіл зайнятих за галузями і сферами економіки;
- поширення нелегальної діяльності та вторинної зайнятості;
- посилення мобільності робочої сили [2, 148].

Протягом останніх років у країні відбувалося знецінення і поступова деградація трудового потенціалу. Теза про те, «що низька заробітна плата є конкурентною перевагою України. І поки вона зберігається... необхідно спроводити структурні зміни в економіці, насамперед у сфері інновацій», - є помилковою і привела до негативних результатів у

проведенні економічних реформ. Низька заробітна плата - основна перешкода для втілення в економіці країни високотехнологічних інновацій, створення ефективного ринку праці.

Важливим засобом реформування заробітної плати сьогодні має стати підвищення її купівельної спроможності, тобто зростання реальної заробітної плати. Існує три шляхи вирішення цієї проблеми:

- істотне підвищення номінальної заробітної плати до реальної вартості робочої сили;
- зниження індексу цін на споживчі товари і послуги;
- врегулювання податків на заробітну плату та відрахувань із неї.

Тільки дієве використання цих трьох шляхів дасть змогу забезпечити відновлення і подальше зростання купівельної спроможності заробітної плати. Ще одним проблемним питанням є соціальне партнерство – це метод вирішення найважливіших соціально-економічних проблем та регулювання трудових відносин на основі переговорів між найманими працівниками та роботодавцями за участю держави. Відмічені та інші недоліки в оплаті праці дозволяють зробити висновок про те, що державне регулювання оплати праці не повинно обмежуватись лише визначенням, як державної гарантії з оплати праці, рівня мінімальної заробітної плати. Найважливішою складовою державного регулювання оплати праці має стати здійснення стратегічної державної політики з оплати праці та створення нормативно-методичної бази з питань організації заробітної плати. Ця політика має бути націлена, у першу чергу, на створення ефективних стимулів до праці на основі відновлення відтворювальної та стимулюючої функції зарплати та її наближення до реальної вартості робочої сили на ринку праці, як це й передбачено Концепцією подальшого реформування оплати праці і яка поки що виконується незадовільно. Удосконалення державного і колективно-договірного регулювання оплати праці має більшою мірою сприяти успішному реформуванню оплати праці в економіці країни. Оскільки Україна прагне здобути статус європейської країни з ринковою економікою, доцільна розробка нової, розрахованої не на умови перехідного періоду, а на ринкові умови господарювання, Концепції подальшого реформування оплати праці, а також національної та регіонально галузевих програм щодо її реалізації.

З метою прискорення реформування оплати праці і підвищення життєвого рівня населення потрібно: реформувати трудове законодавство з питань соціально-трудова відносин і оплати праці; відновити купівельну спроможність заробітної плати на основі підвищення рівня реальної зарплати; для забезпечення соціальних прав громадян та дотримання державних соціальних гарантій, а також стабілізації цінової ситуації на споживчому ринку слід затвердити перелік споживчих товарів, на які встановлюються державні фіксовані ціни; вдосконалити механізм державного регулювання оплати праці та

соціального забезпечення, який ґрунтувався б на сучасній концепції гідної праці, новітніх теоретико-методологічних розробках та врахував би перспективи соціально-економічного розвитку суспільства; підвищити роль тарифної системи як стимулюючої та регулюючої основи до високої продуктивності праці; вдосконалити методологію формування та оптимізувати склад споживчого кошика з урахуванням сучасних потреб людини; ліквідувати допущений перекис у зростанні заробітної плати й споживчих цін; розробити і запровадити методику розрахунку регіональних прожиткових мінімумів, які через коефіцієнти регіональних цін на встановлені набори продовольчих, непродовольчих товарів та послуг дозволяли б обґрунтовано коригувати загальнодержавний рівень прожиткового мінімуму; здійснити заходи виправлення допущеного перекосу в оплаті праці за галузями економіки.

Одже, саме держава має реальні можливості регулювати рівень розвитку окремих галузей, регіонів чи груп населення, а відтак створювати передумови для їх збагачення чи збідніння. Тому вивчення ролі та місця держави в процесі регулювання індивідуальної оплати праці в Україні є дуже актуальним і своєчасним.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР: станом на 16.01.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>
2. Завіновська Г.Т. Економіка праці : навч. посіб. / Г.Т. Завіновська. – К.: КНЕУ, 2003. – 300 с.
3. Колот А.М. Оплата праці на підприємстві: організація та удосконалення. – К.: Фірма "Праця", 2007. – 267 с.
4. Лепьохіна І.О. Теоретичні аспекти формування заробітної плати та її функції / І.О. Лепьохіна // Вісник ЖДТУ. - 2011. – №2 (56).
5. Шило Ж.С. Проблеми заробітної плати та вартості робочої сили в Україні / Ж.С. Шило, О.Ю. Поліщук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/prvse/2010_1/45.pdf.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПО ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПІДЗВІТНИМИ ОСОБАМИ

Хруль А.А., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Тально Т.В.

Облік розрахунків з підзвітними особами є важливою складовою більш широкої ділянки робіт, пов'язаних з обліком розрахунків з дебіторами та кредиторами підприємства. Організація і методика обліку розрахунків на цій ділянці має притаманні їй особливості, які пов'язані із поняттям підзвітних осіб та авансів, виданих підзвіт.

Основними критеріями для визнання організованого ведення обліку розрахунків підприємства з підзвітними особами є достовірність, повнота та своєчасність подання облікової інформації про витрати на відрядження працівників у відповідності з дотриманням вимог законодавства на будь-якому етапі облікового процесу. Забезпечення повного, своєчасного та в межах нормативно-правових актів документування операцій з обліку розрахунків з підзвітними особами – запорука дотримання норм облікової політики підприємства та достовірності даних обліку і звітності щодо обліку розрахунків з підзвітними особами.

Підзвітна особа – довірена особа підприємства, яка має ряд прав і обов'язків по відношенню до підприємства. В бухгалтерському обліку повинна фіксуватися інформація про стан заборгованості підзвітної особи, а також зобов'язання підприємства перед нею. Гроші під звіт видають з каси підприємства окремим особам для виконання різних господарських та інших доручень. Особа, яка одержала ці суми, вважається підзвітною, нею може бути лише працівник даного підприємства. Список осіб, яким видають гроші під звіт, визначає керівник підприємства. Гроші під звіт видають на витрати на відрядження, придбання різних матеріалів, дрібні господарські, поштові та інші витрати.

Основними завданнями розрахунків з підзвітними особами є:

- своєчасне, повне та достовірне відображення на рахунках бухгалтерського обліку фактичних витрат на відрядження;
- документальна обґрунтованість використання підзвітних сум; контроль за економічним і раціональним використанням грошових коштів на господарсько-операційні потреби.

Основні законодавчо-нормативні акти, якими слід керуватися для правильного ведення обліку розрахунків з підзвітними особами такі: Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI, Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон від 13 березня 1998 р. № 59, Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми

Звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт та Порядку його складання» від 28 вересня 2015 р. № 841, Постановою КМУ «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів» від 02 лютого 2011 р. № 98.

Керівник підприємства може встановлювати додаткові обмеження щодо сум та цілей використання коштів, наданих на відрядження: витрат на найм житлового приміщення, на побутові послуги, транспортні та інші витрати. Ці обмеження запроваджуються наказом (розпорядженням) керівника підприємства. Підприємство, що відряджає працівника, зобов'язане ознайомити його з кошторисом витрат (або з довідкою розрахунком на виданий аванс, складеною за довільною формою), а також з вимогами нормативно-правових актів стосовно звітування про використання коштів, виданих на відрядження [3].

Залишок коштів понад суму, витрачену згідно із звітом про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, підлягає поверненню працівником до каси або зарахуванню на відповідний рахунок підприємства, установи, організації, що їх видали (у разі відрядження за кордон – у грошових одиницях, в яких було видано аванс), у встановленому законодавством порядку.

Строк відрядження визначається керівником, але не може перевищувати в межах України 30 календарних днів, за кордон – 60 календарних днів.

Підзвітні особи зобов'язані подати до бухгалтерії підприємства разом із невикористаним залишком готівки Звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт про витрачання одержаних сум.

Фізична особа, яка отримала кошти, заповнює всі графи звіту, крім: «Звіт перевірено», «Залишок унесений (перевитрата видана) в сумі за касовим ордером», кореспонденції рахунків бухгалтерського обліку, розрахунку суми утриманого податку за несвоєчасно повернуті витрачені кошти на відрядження або під звіт, які заповнюються особою, яка надала такі кошти. Графу «Звіт затверджено» підписує керівник (податковий агент) [4].

Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, подається за встановленою формою, до закінчення п'ятого банківського дня, що настає за днем, у якому платник податку:

- завершує таке відрядження;
- завершує виконання окремої цивільно-правової дії за дорученням та за рахунок податкового агента платника податку, що надав кошти під звіт.

Будь-які витрати на відрядження не включаються до оподаткованого доходу платника податку за наявності документів, що підтверджують зв'язок такого відрядження з господарською діяльністю роботодавця/сторони, що відряджає [5].

Якщо платник податку не повертає суми надміру витрачених коштів протягом звітного місяця, на який припадає граничний строк (до закінчення третього або п'ятого, а в окремих випадках десятого чи двадцятого банківського дня, що настає за днем, у якому платник податку завершує відрядження або завершує виконання окремої цивільно-правової дії за дорученням та за рахунок податкового агента платника податку, що надав кошти під звіт), то така сума підлягає оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб відповідно до пункту 167.1 статті 167 розділу IV ПКУ за рахунок будь-якого оподатковуваного доходу (після його оподаткування) за відповідний місяць. У разі недостатності суми доходу – за рахунок оподатковуваних доходів наступних звітних місяців до повної сплати суми такого податку [4].

Оскільки облік розрахунків з підзвітними особами взаємодіє майже із усіма господарськими операціями, тому важливим елементом раціональної організації бухгалтерського обліку розрахунків з підзвітними особами є правильне та своєчасне оформлення відповідних первинних документів.

Основні первинні документи, що застосовуються за операціями з підзвітними особами такі:

- наказ про відрядження;
- касові ордери;
- звіт про використання коштів, наданих на відрядження або підзвіт з доданими виправдувальними документами (квитки, рахунки, чеки, квитанції тощо).

Розрахунки з підзвітними особами відносяться до розрахунків підприємства з поточної дебіторської заборгованості. Бухгалтерський облік розрахунків з підзвітними особами ведеться на рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами» субрахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами». Зазначений субрахунок володіє властивостями активного та пасивного рахунку. Сальдо субрахунку може бути як дебетовим, так і кредитовим. Відображається у балансі розгорнуто: дебетове сальдо – в складі оборотних активів, кредитове сальдо – в складі поточних зобов'язань підприємства.

Аналітичний облік здійснюється на основі затверджених звітів про використання коштів, з доданими підтверджуючими первинними документами.

Отже, раціональна організація розрахунків з підзвітними особами сприяє зміцненню розрахункової дисципліни, підвищенню відповідальності підприємств за дотримання розрахунків, скороченню дебіторської та кредиторської заборгованості, прискоренню оборотності оборотних активів підприємств і організацій. Внаслідок цього поліпшується фінансовий стан підприємств і організацій.

Правильна організація обліку розрахунків з підзвітними особами, з одного боку, забезпечує дієвий контроль за використанням на підприємстві грошових коштів і, з іншого

боку, дозволяє підприємству уникнути конфліктних ситуацій у взаєминах з фіскальною службою.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Пантелєєв В. Облік операцій із підзвітними особами / В. Пантелєєв [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dtkk.com.ua/debet/ukr/2001/0809/08pr21.html>
2. Овсюк Н.В. Бухгалтерський облік розрахунків з підзвітними особами / Н.В. Овсюк, А.М. Коблюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vtei.com.ua/images/OFF/bo/konf/2.pdf>
3. Про затвердження Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон : наказ Міністерства фінансів України від 13.03.1998 № 59.
4. Про затвердження форми Звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт та Порядку його складання : наказ Міністерства фінансів України від 28.09.2015 № 841.
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI.
6. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні : Постанова правління Національного банку України від 15.12.2004 № 637.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ

Чамор Г.С., економічне відділення
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Кириленко Т.Я.

Банк як суб'єкт господарської діяльності неспроможний працювати без відповідних на те умов. Насамперед, йдеться про володіння або користування основними засобами або нематеріальними активами на підставі юридичних прав фінансового лізингу.

Одними з найважливіших об'єктів бухгалтерського обліку є основні засоби, бо саме вони мають велику частку в активах підприємства. Крім того, основні засоби є важливою умовою функціонування суб'єкта господарювання, тому бухгалтерський облік повинний забезпечувати систему управління якісною інформацією для подальшого вирішення проблем ефективного та раціонального використання матеріальних активів.

Порядок обліку основних засобів у сучасних умовах господарювання має низку невирішених проблем, серед яких потребує уваги визначення економічної сутності та їх класифікація згідно нормативним актам.

Облік основних засобів має нормативно-правове регулювання, як на міжнародному, так і на національному рівні.

Згідно П (с) БО 7 "Основні засоби" п. 4, основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство/установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

МСБО 16 «Основні засоби» визначає, що основними засобами є матеріальні об'єкти, що їх:

- а) утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей;
- б) використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного періоду[4].

На основі Інструкції з бухгалтерського обліку основних засобів банків України (постанова 20.12.2005 р. № 480) зі змінами та доповненнями, для відображення в бухгалтерському обліку операцій з основними засобами використовуються такі види вартісної оцінки: первісна, амортизаційна, ліквідаційна, балансова (залишкова), справедлива, переоцінена [3].

Банки самостійно встановлюють вартісні ознаки предметів, що входять до складу необоротних матеріальних активів. У зв'язку зі зміною вартісних ознак зміни в бухгалтерському обліку щодо необоротних активів, зарахованих на баланс, не проводяться.

Основні засоби можуть бути отримані (передані) в оперативний чи фінансовий лізинг. При оперативному лізингу активи відображаються в балансі лізингодавця, а при фінансовому лізингу - в балансі лізингоодержувача.

За функціональним призначенням розрізняють операційні та неопераційні основні засоби.

Операційні основні засоби - це ті, що беруть безпосередню, повну чи часткову участь у банківській діяльності або сприяють її виконанню. До них належать:

- приміщення адміністративних і операційних служб, житлові приміщення банку (наприклад: гуртожиток, готель, квартири, що належать банку і в яких проживають його працівники);
- обладнання, транспортні засоби, що використовуються банком .

Неопераційні основні засоби - це ті, що не беруть безпосередньої або побічної участі у банківській діяльності. Наприклад: основні засоби, придбані для здавання в фінансовий лізинг або повернені лізингоодержувачем лізингодавцю до

прийняття рішення про подальше їх використання, а також основні засоби, за якими прийнято рішення про їх реалізацію та невикористання банком [3].

Облік операцій за основними засобами ведення за такими рахунками 4 класу Плану рахунків «Довгострокові вкладення, основні засоби та нематеріальні активи».

Основні засоби, передані в оперативний лізинг, обліковуються за окремими аналітичними рахунками балансових рахунків 2400, 2409 [3].

Придбання основних засобів за національну валюту в обліку відображається такими бухгалтерськими проведеннями:

1. Попередня оплата:

Д-т 3511 «Дебіторська заборгованість з придбання нематеріальних активів та основних засобів».

К-т «Кореспондентський рахунок, поточний рахунок, рахунок готівкових коштів».

2. Отримання основних засобів:

Д-т 4430 «Капітальні вкладення за незавершеним будівництвом та за не введеними в експлуатацію операційними основними засобами»;

Д-т 4530 «Капітальні вкладення за незавершеним будівництвом та за не введеними в експлуатацію неопераційними основними засобами».

К-т 3511 «Дебіторська заборгованість з придбання нематеріальних активів та основних засобів».

Одночасно:

Д-т 4400 «Операційні основні засоби»;

Д-т 4500 «Неопераційні основні засоби».

К-т4430 «Капітальні вкладення за незавершеним будівництвом та за не введеними в експлуатацію операційними основними засобами»;

К-т4530 «Капітальні вкладення за незавершеним будівництвом та за не введеними в експлуатацію неопераційними основними засобами».

Капітальний ремонт основних засобів відображається розглянутим далі проведенням:

1. Передоплата:

Д-т 3511 «Дебіторська заборгованість з придбання нематеріальних активів та основних засобів».

К-т «Кореспондентський рахунок, поточний рахунок, рахунок готівкових коштів».

2. Виконані роботи:

Д-т 4430 «Капітальні вкладення за незавершеним будівництвом та за не введеними в експлуатацію операційними основними засобами»;

Д-т 4530 «Капітальні вкладення за незавершеним будівництвом та за не введеними в експлуатацію неопераційними основними засобами».

К-т 3511 «Дебіторська заборгованість з придбання нематеріальних активів та основних засобів».

Отже, основними проблемами обліку основних засобів є питання визначення та відображення в обліку інвестиційної нерухомості, організація первинного обліку основних засобів банку, несвоєчасна реєстрації документів з руху основних засобів та затримка їх передачі наступним користувачам, що їх потребують.

Сучасний стан основних засобів є незадовільним і потребує негайного оновлення або ж заміни. Найкращим варіантом вирішення даної проблеми є розробка структури внутрішніх джерел фінансування. Але якщо це не можливо, то найкращою альтернативою можуть стати лізингові операції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» // Верховна Ради України. - Закон від 07.12.2000 № 2121-III <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом МФУ від 27.04.2000р. №92 із змінами і доповненнями від 11.12.2001р. №1176. <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
3. Інструкції з бухгалтерського обліку основних засобів банків України (постанова 20.12.2005 р. № 480) зі змінами та доповненнями.
4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 16 http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_014

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ЇХ В ОБЛІКУ

Чорна О.А., економічне відділення
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач, Черненко Л.Б.

Електронні гроші (e-money) – одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж особа, яка їх випускає, і є грошовим зобов'язанням цієї особи, що виконується в готівковій або безготівковій формі.

Електронні (цифрові) гроші – це платіжний засіб, що існує тільки в електронному вигляді, тобто фактично у вигляді інформації, що міститься у спеціальних базах даних. Електронні гроші зберігаються в електронних гаманцях користувачів відповідної платіжної

системи. Управляти грошима у своєму гаманці користувач може за допомогою Інтернету або мобільного телефону [1].

Поповнювати електронні гаманці можна готівкою (купуючи пластикові картки або через спеціальні термінали), шляхом переказу грошей з рахунку у банку, з іншого електронного гаманця або за допомогою мобільного телефону. Класти гроші можна як у свій гаманець, так і в чужі гаманці. Електронними грошима можна сплачувати за різні товари та послуги, аналогічно тому, як це робиться з банківського рахунку. Готівка, яка слугує забезпеченням електронних грошей так само, як золото виступає забезпеченням паперових грошей при золотому стандарті, приймається компанією-оператором платіжної системи та зберігається на її рахунках у банках. Вибір банків та управління цими рахунками здійснює компанія-оператор.

Зокрема, коли власник електронного гаманця сплачує за товар або послугу чи знімає готівку, відповідна сума вираховується із суми, яка в цей момент зберігається в його електронному гаманці, і списується з рахунку компанії-оператора платіжної системи.

Електронні гроші можуть бути також ігровими. Це платіжні одиниці, якими можна розплачуватися та здійснювати інші операції тільки в рамках комп'ютерної гри. Заробити або одержати інакше такі гроші можна, беручи участь у відповідній грі, або в обмін на «справжні» електронні гроші, які приймаються до оплати за товари та послуги в реальному світі. У цьому сенсі ігрові електронні гроші сприймаються як фішки у казино.

Випуск електронних грошей може здійснювати виключно банк. Банк має право здійснювати випуск електронних грошей, номінованих лише в гривні. Банк, що здійснює випуск електронних грошей бере на себе зобов'язання з їх погашення.

Користувачем електронних грошей може бути суб'єкт господарювання або фізична особа. Користувач – суб'єкт господарювання має право використовувати електронні гроші для здійснення оплати товарів, робіт, послуг. Користувачі – фізичні особи мають право використовувати електронні гроші для здійснення оплати товарів, робіт, послуг і переказувати електронні гроші іншим користувачам – фізичним особам.

Користувач – суб'єкт господарювання має право отримувати електронні гроші та пред'являти їх до погашення лише в обмін на безготівкові кошти.

Користувачі – фізичні особи мають право отримувати електронні гроші та пред'являти їх до погашення в обмін на готівкові або безготівкові кошти.

Банк, що має намір здійснювати випуск електронних грошей, зобов'язаний до початку їх випуску узгодити з Національним банком України правила використання електронних грошей, у порядку, встановленому нормативно-правовим актом Національного банку України [2].

Таким чином, користувачі мають право здійснювати операції з електронними грошима відповідно до вимог законодавства України та за правилами використання електронних грошей, узгоджених з Національним банком України.

Для обліку електронних грошей нині Планом рахунків [4] передбачено окремий субрахунок 335 «Електронні гроші, номіновані в національній валюті» у складі рахунку 33 «Інші кошти». На наш погляд, якщо розглядати електронні гроші як засіб платежу, то в такому випадку в обліку слід застосовувати рахунок 335. Якщо електронні гроші є активом у вигляді дебіторської заборгованості, то тоді ми пропонуємо такі засоби платежу обліковувати на рахунку 377 «Розрахунки з іншими дебіторами. Доречно відображати в гаманці електронні гроші як дебіторську заборгованість перед користувачем.

Існують проблеми щодо відображення у бухгалтерському обліку податкових відносин при розрахунках електронними грошима. Не можна не торкнутись проблеми використання електронних грошей як оплати за товари і послуги суб'єктами господарювання, наприклад платниками єдиного податку [5]. Адже згідно з ПКУ платники єдиного податку повинні здійснювати розрахунки за товари виключно у грошовій формі (готівковій або безготівковій). А якщо вірити Постанові №481 електронні гроші не можна віднести ні до готівкової, ні до безготівкової форми розрахунків.

Отже з усього вищевикладеного можна зробити висновок, що потрібне подальше вивчення питання щодо відображення в обліку операцій з розрахунками електронними грошима на рівні державних методологічних рад, які повинні чітко регламентувати застосування такого платіжного інструменту – як електронні гроші.

Переваги використання електронних грошей:

1. Анонімність платежів. При здійсненні платежу електронними грошима, як правило, не потрібно повідомляти ніяку інформацію про себе, потрібен тільки номер електронного гаманця.

2. Захист від податкових органів.

3. Швидкість і зручність платежів. Гроші переводяться майже миттєво, здійснити оплату можна не виходячи з будинку, якщо у вас є комп'ютер та Інтернет. Не потрібно заповнювати від руки платіжні доручення і т.д.

4. Можливість переказувати малі суми. Банки називають такі суми мікроплатежами. Комісія для них є значно вищою, ніж при переказі більших сум, тому що обчислюється як «п %, але не менше (визначеної суми)». Мінімальний розмір платежу, який банк погодиться здійснити, також буває обмежений. Платіжні системи дозволяють переказувати невеликі суми.

У низці випадків сума, яку доведеться сплатити «понад» основний грошовий переказ, є меншою, ніж при оплаті через банк.

Недоліки електронних грошей:

1. Зберігання грошей власників гаманців на рахунках юридичних осіб.
2. Відсутність процента, який нараховується при зберіганні грошей.
3. Ризики шахрайства.

Зняти готівку без комісії не можна.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні// Закон України від 05.04.2001 № 2346-III;
2. Положення про електронні гроші в Україні // постанова Правління Національного банку України від 04.11.2010 № 4814.
3. Єрохіна Н.А., Микитина О.Г. Електронні гроші в платіжній системі держави // Фінанси України. – 2002. - № 3. – С. 134-140.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобовязань і господарських операцій підприємств і організацій: затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 року №291 (зі змінами та доповненнями.
5. Лишак Т. Електронні гроші: бухгалтерський і податковий облік [Електронний ресурс] /Т. Лишак – Режим доступу : [http: //www.interbuh.com.ua/](http://www.interbuh.com.ua/).

Оподаткування та бюджетна система

АВТОМАТИЗАЦІЯ РОЗРАХУНКІВ У ПОДАТКОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Інклюд В. В. Економічне відділення

Спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс

ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»

Науковий керівник – викладач, Сиротенко А. О.

На сучасному етапі розвитку економіки успіх діяльності податкової служби багато в чому залежить від ефективності функціонування автоматизованої інформаційної системи.

Таким чином пріоритетним завданням податкової служби є інформатизація податкових органів, широке використання інформаційних технологій та розбудова інформаційної системи. Структура автоматизованої інформаційної системи, як і структура самих податкових органів, є багаторівневою та багатофункціональною. Сама ж автоматизована інформаційна система податкової служби відноситься до класу великих систем. До неї, як і до інших систем такого класу висувається ряд таких вимог, як відкритість та сумісність даної системи, як у внутрішніх рамках, так і з іншими системами, системності, декомпозиції та інші. Ці вимоги передбачають: можливість модернізації елементів системи; адаптацію до умов, що змінюються; надійність в експлуатації і достовірність інформації; багатофункціональне багатопланове використання первинної інформації; актуальність інформації, що зберігається в базі даних. Автоматизована інформаційна система повинна забезпечувати при мінімальних затратах ручної праці збір, обробку, аналіз інформації про стан об'єкту управління, вироблення керуючих дій, обмін інформацією, як всередині системи, так і між системами різних рівнів.

Податкова система України поділяється на дві складові: систему оподаткування та податкову службу. Від правильності побудови системи оподаткування та рівня організації податкової служби держави, налагодженості податкової роботи залежить життєздатність і надійність роботи податкової системи.

Структурно ДПА є складним розподіленим багатопрофільним комплексом, який включає понад 650 податкових адміністрацій різних рівнів (районні, міські, обласні, ДПА Автономної Республіки Крим та Головна ДПА України), пов'язаних прямо чи непрямо із центральним апаратом, який обслуговує більш як 600 тис. різних підприємств — юридичних осіб та близько 20 млн платників податків — фізичних осіб. Податкова служба характеризується розгалуженою структурою, територіальною віддаленістю об'єктів

керування, розвинутою телефонною та локальною обчислювальною мережами, широким використанням персональних комп'ютерів. Цей комплекс характеризується великою кількістю типів документів різної складності, що циркулюють у самому комплексі та за його межами, породжуючи для обробки та передавання великі обсяги інформації [4, с. 59-61].

Ефективне функціонування наявної в Україні системи оподаткування можливе лише за умови її глибокої модернізації, одним з найважливіших складників якої є впровадження сучасних інформаційних технологій на всіх рівнях ієрархічної структури галузі.

Вирішення цього завдання ускладнюється нестабільністю податкового законодавства, частим внесенням змін до порядку нарахування та сплати основних видів податків, введенням нових видів платежів та зборів, недостатньою інформованістю платників із цих питань.

Аналіз функцій районної ДПА показує, що їх реалізація значною мірою пов'язана з виконанням перелічених далі технічних процедур, які можуть бути автоматизовані:

- перевірка на правильність числових розрахунків документів бухгалтерської звітності та документів, пов'язаних з обчисленням податків та інших платежів (камеральна перевірка);
- ведення списків платників у кожному з підрозділів;
- ведення журналів документальних та камеральних перевірок;
- обробка платіжних документів та занесення відповідної інформації до різних облікових документів («Особовий рахунок», «Реєстр надходжень та виплат», «Журнал недоїмки»);
- формування статистичних звітних документів про результати діяльності ДПІ [2, с. 114-118].

До пріоритетних напрямків вдосконалення інформатизації ДПА України на даному етапі слід віднести:

- створення і розвиток програмно-апаратних комплексів для забезпечення функціонування автоматизованих інформаційно-аналітичних систем центрального та обласних рівнів податкової служби;
- створення корпоративного комп'ютерно-телекомунікаційного середовища, що пов'язує воедино всі рівні податкової служби;
- створення та насичення районних податкових адміністрацій АРМ, об'єднаними локальними інформаційними мережами, для забезпечення ефективної взаємодії користувачів з корпоративним комп'ютерно-телекомунікаційним середовищем;
- створення типового математичного забезпечення для розв'язання функціональних задач податкової служби обласного та районного рівнів;

- впровадження новітніх методів, засобів, технологій для автоматизованого виявлення прихованих неплатників податків і тіньових елементів економіки, підвищення ефективності оперативно-розшукових заходів;
- підготовка і перепідготовка кадрів у галузі нових інформаційних технологій і їх використання в податковій службі.

Основні завдання, вирішення яких покладається на автоматизовану інформаційно-аналітичну систему, такі:

- підвищення оперативності, достовірності та якості інформації, яка використовується для прийняття рішень та забезпечення контролю за повним та своєчасним надходженням коштів до бюджетів;
- істотне підвищення продуктивності праці службовців державних податкових адміністрацій внаслідок використання сучасних інформаційних технологій у роботі податкових служб на кожному з етапів: від введення первинних документів до аналітичної обробки інформації;
- реалізація принципово нової технології взаємодії між платниками податків та податковою адміністрацією — «електронної звітності», що дозволить суттєво знизити витрати на перевірку звітних документів платників податків, значною мірою скоротить витрати часу платників податків на взаємодію з податковою адміністрацією, а також дозволить сформувати бази даних для аналізу господарської діяльності [1, с. 244-247].

Одна з основних проблем ефективного використання електронного документообороту — відсутність стандартизованого поняття електронного документа, стандартів і технологій обертання електронних документів. Ця сфера потребує докладного опрацювання. Результатом має бути комплекс стандартів і технологій, прийнятий до використання відомствами та платниками, що забезпечить перехід до безпаперових технологій електронного документообороту.

Визначити як першочергове завдання створити й погодити базовий стандарт електронного документообороту, який визначає основні поняття в зазначеній сфері:

- визначення методологічної, нормативно-правової бази електронного документа, ознак, які перетворюють електронну структуру на документ;
- визначення стандартів, технологій і процедур введення паперового документа до електронного документообороту і надання йому юридичного статусу електронного документа;
- визначення стандартів, технологій і процедур зведення електронного документа до паперового вигляду, надання йому юридичного статусу документа;
- визначення стандартів, технологій і процедур обміну електронними документами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ананьєв О. Інформаційні системи і технології в комерційній діяльності: Підручник/ Олександр Ананьєв, Василь Білик, Яків Гончарук,; Ред. Я. А. Гончарук. - Львів: Новий Світ-2000, 2006. - 583 с.
2. Лавінський Г. Автоматизовані системи обробки економічної інформації: Підручник для студ. екон. спец. вищ. навч. закладів / Гліб Володимирович Лавінський (ред.). — К.: Вищ. школа, 1995. — 287с.
3. Лук'янова В. Комп'ютерний аналіз даних: Посібник/ Валентина Лук'янова. - К.: Академія, 2003. - 341 с.
4. Тоцька О. Система обробки економічної інформації: Лабораторний практикум: Навч. посіб. для студ. екон. спец. ВНЗ / Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки. Економічний факультет. Кафедра фінансів підприємств і кредиту. — Луцьк: РВВ "Вежа" Волинського держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006. — 148с.

ОСОБЛИВОСТІ ІНДЕКСАЦІЇ ТА ОПОДАТКУВАННЯ СТИПЕНДІЙ ТА ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Котко А.О., відділення економіки,
логістики та інформаційних систем,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж».
Науковий керівник – викладач Ковтун О.В.

Виплата стипендій у державних вищих навчальних закладах – це витрати коштів державного бюджету, які строго регламентуються законодавчою базою, зокрема, Законом України про державний бюджет на відповідний рік. Питання оподаткування стипендій та їх індексації постає у зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України та регулярними внесеннями до нього змін. Від з'ясування необхідності оподаткування певного об'єкту обліку залежить правильність та повнота нарахування податків [1, 111].

Стипендія — постійна грошова виплата, що надається регулярно (зазвичай щомісяця) учням і студентам середніх спеціальних та вищих навчальних закладів, а також аспірантам та докторантам, за умови успішного навчання. На стипендії не нараховуються внески на соціальні заходи (єдиний соціальний внесок), а стипендіатам за період тимчасової непрацездатності допомога не виплачується, а зберігається стипендія.

Індексація — встановлений актами законодавства України механізм підвищення грошових доходів громадян, що дає можливість частково або повністю відшкодувати їм подорожчання споживчих товарів і послуг. Індексація є частиною державної системи

соціального захисту громадян, спрямованою на підтримання купівельної спроможності їхніх грошових доходів, особливо соціально вразливих верств населення — пенсіонерів, інвалідів, неповних і багатодітних сімей, а також молоді, яка навчається [2].

Якщо стипендія менше прожиткового мінімуму на працездатну особу, то її суму індексують повністю, якщо дорівнює чи перевищує — індексують суму, що дорівнює прожитковому мінімуму на працездатну особу.

Згідно зі ст. 10 Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про індексацію грошових доходів населення» № 491 від 06.02.2003 р. № 491-IV оплата праці студентів індексується в розмірі, який з урахуванням стипендії не перевищує прожиткового мінімуму для працездатної особи. Індexсація зарплати студентів здійснюється за місцем їх роботи та за рахунок коштів роботодавця. Для проведення індексації зарплати студент надає за місцем роботи довідку з навчального закладу про розмір отримуваної стипендії або про те, що студент стипендію не отримує. Якщо він такої довідки не надає, зарплата працівника-студента не індексується [3].

Незалежно від розміру і видів інших доходів студента, стипендії підлягають оподаткуванню податком з доходів фізичних осіб тільки в частині перевищення їх граничного розміру, визначеного відповідно до ПКУ. При цьому стипендіати, незалежно від розміру заробітної плати, позбавляються права на отримання податкової соціальної пільги.

Якщо ж студенти, яким за умовами їх навчання не передбачено виплату стипендії з бюджету, незалежно одержують вони будь-яку іншу стипендію, і одночасно з навчанням працюють та одержують заробітну плату, то вони за додержанням умов щодо розміру заробітної плати мають право на застосування до неї податкової соціальної пільги у розмірі 150%. При цьому вони повинні надати працедавцю довідку з навчального закладу, про те, що вони там навчаються за контрактом [4].

Стипендія не оподатковується ПДФО за умови не перевищення її розміру прожиткового мінімуму, встановленого на 1 січня, помноженого на 1,4 та округленого до 10 грн. Сума перевищення підлягає оподаткуванню за ставкою 18% та 1,5% військового збору.

Якщо студент отримує і державну стипендію, і заробітну плату, то порядок індексації стипендії такий же. Зарплата індексується в межах різниці між прожитковим мінімумом на працездатну особу та сумою стипендії за умови надання студентом довідки про отримання стипендії [5].

Стипендія, отримана з інших, ніж бюджетні, джерел, оподатковується на загальних підставах без застосування податкової соціальної пільги. Заробітна плата, якщо вона не перевищує розміру прожиткового мінімуму, встановленого на 1 січня, помноженого на 1,4 та округленого до 10 грн., оподатковується із застосуванням податкової соціальної пільги у розмірі 150%. Студент повинен надати довідку про неотримання стипендії з бюджету [3].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Атамас П. Й. Облік у бюджетних установах/ Центр учбової літератури, 2009. – 288 с.
2. Закон України «Про індексацію грошових коштів населення» відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 42, ст.551 зі змінами та доповненнями) / Інтернет ресурс// <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1282-12>
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про стипендіальне забезпечення» (від 12 липня 2004 р. № 882) / Інтернет ресурс// <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/882-2004-п>
4. Інтернет ресурс// <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=70187>
5. Інтернет ресурс// <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/882-2004-п>
6. Інтернет ресурс// <https://uk.wikipedia.org/wiki>

ВНЕСЕННЯ ЗМІН У ТРАНСПОРТНИЙ ПОДАТОК

Павленко І.О., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс,
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник викладач Токар І.В.

01 січня 2016 року транспортний податок, так званий «податок на розкіш», запроваджений в 2015 році, зазнав змін, у зв'язку з набранням чинності *Закону України № 909-VIII від 24.12.2015р.* Якщо оцінювати зміни загалом, то змінилися параметри об'єкту оподаткування. Решта положень, зокрема щодо стосується ставки податку, платників та порядку сплати залишилися в редакції 2015 року. Водночас, видозмінивши об'єкт оподаткування транспортним податком, змінилося і коло автовласників, які зобов'язані його сплачувати.

Звісно, що платників стало значно більше, причому, якщо взяти імпортований автомобіль при курсі долара 8 грн., то його ціна в гривнях складала би 300-400 тис. грн., натомість при курсі 25-28 грн. за 1 долар США, виявляється, що автомобіль вже підпадає під оподаткування транспортним податком.

п. 267.2.1. ПКУ	
попередня редакція	нова редакція
Об'єктом оподаткування є легкові автомобілі, які використовувалися до 5 років і мають об'єм циліндрів двигуна понад 3000 куб. см.	Об'єктом оподаткування є легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та середньо ринкова вартість яких становить понад 750 розмірів мінімальної заробітної плати, встановлено законом на 1 січня податкового (звітного) року.

Отже, в 2016 році легковий автомобіль, за який необхідно сплатити транспортний податок, має відповідати таким критеріям:

- з року випуску не минуло більше 5 років (включно);
- середньо ринкова вартість має перевищувати 750 мінімальних заробітних плат (1033500 грн. (один мільйон тридцять три тисячі п'ятсот гривень 00 копійок)).

Середньо ринкову вартість визначатиме Міністерство економічного розвитку та торгівлі України за методикою, затвердженою Кабінетом Міністрів України, виходячи з марки, моделі, року випуску, типу двигуна, об'єму циліндрів двигуна, типу коробки переключення передач, пробігу легкового автомобіля, та розміщуватиметься на офіційному веб-сайті. На даний час відповідна Методика не затверджена, а тому не можна вирізнити, які легкові автомобілі підпадатимуть під дію транспортного податку, особливо ті, що були в користуванні (б/у).

Водночас, власники автомобілів, керуючись п. 267.6.10. ПКУ, можуть звернутися з письмовою заявою до контролюючого органу за місцем своєї реєстрації для проведення звірки даних щодо об'єктів оподаткування, розміру ставки та нарахованої суми податку. І у разі виявлення розбіжностей між даними, які містяться в контролюючого органу і фактичними даними, що підтверджується оригіналами документів, вимагати здійснити перерахунок суми податку. Незважаючи на те, що платниками транспортного податку є як фізичні, так і юридичні особи, право на звірку передбачено лише для фізичних осіб.

Крім того, відтепер передбачено, що у випадку незаконного заволодіння третьою особою легковим автомобілем, який є об'єктом оподаткування, транспортний податок за такий автомобіль **не сплачується**. Підставою для зупинення сплати податку є документ, що підтверджує факт внесення відомостей про вчинення кримінального правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Платник податку зобов'язаний протягом 30 календарних днів з дня внесення відомостей до ЄРДС про незаконне заволодіння, а також протягом 30 календарних днів з дня повернення автомобіля, що підтверджується постановою слідчого, прокурора чи ухвалою суду, подати до контролюючого органу **уточнюючу декларацію**.

Платниками податку є фізичні та юридичні особи, в тому числі і нерезиденти, які мають зареєстровані легкові автомобілі, що підпадають під об'єкт оподаткування.

Ставка податку – 25 000 гривень за кожен легковий автомобіль з розрахунку на календарний рік.

Нагадуємо, що для фізичних осіб суму податку розраховує контролюючий орган, згідно з даними органів внутрішніх справ, та до 01 липня направляє податкове-повідомлення рішення для сплати податку **платнику податків за зареєстрованим місцем проживання**. Платники податку - **юридичні особи**, зобов'язані до **20 лютого** звітного року, подати до

контролюючого органу за місцем реєстрації автомобіля декларацію з розбивкою річної суми (25 тис. грн.) рівними частками поквартально.

Строк сплати: для фізичних осіб – 60 днів з дня вручення податкового повідомлення-рішення; для юридичних осіб – авансовими платежами щоквартально.

У випадку несплати податку у встановлені для його сплати строку, на суму податкового боргу, згідно норм ПКУ, нараховується пеня у розмірі 120% річних облікової ставки НБУ (на січень 2016р. облікова ставка НБУ складає 22%, а 120% від 22% - **26,4% за повний календарний рік**). Крім того, на суму узгодженого зобов'язання (узгодженим є у випадку, якщо воно не оскаржується або не було оскаржено), нараховується штраф у розмірі 10% (якщо прострочення до 30 календарних днів) або 20% (якщо прострочення більше 30 календарних днів).

Що стосується судової практики відносно розрахунку та стягнення транспортного податку у 2015 році, то непоодинокі були випадки, коли суди відстоювали позицію платників податків.

Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» ухвалений 28.12.2014 року, тобто після 15.07.2014 року, а транспортний податок установлено в місті Києві та затверджено відповідне Положення про транспортний податок рішенням Київської міської ради від 28.01.2015 року №58/923 «Про внесення змін до рішення Київської міської ради від 23 червня 2011 року №242/5629», у зв'язку з чим колегія суддів приходить до висновку, що застосування контролюючим органом положень ПК України з урахуванням внесених Законом змін та рішення з метою оподаткування транспортним податком, може мати місце не раніше наступного бюджетного періоду, тобто не раніше 2016 року.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Податковий кодекс України : 02.12.2010 р. № 2755-IV\ Відомості Верховної Ради України.
2. Про внесення змін до Закону України "Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів" (zakon.rada.gov.ua).

МІСЦЕВЕ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Савчук Л.О., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс

ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».

Науковий керівник – викладач Лісовська Н.В.

На сучасному етапі особливо актуальною стала проблема нестачі фінансових ресурсів органів місцевої влади та нестабільність їхніх доходних джерел. За таких умов вагомим чинником стабілізації економічної ситуації в країні має стати ефективне використання системи місцевих податків і зборів, яка здатна перетворити територіальні громади на суб'єкти, які самостійно, за рахунок власних доходів спроможні розв'язувати будь-які соціально-економічні проблеми.

На сьогодні діюча податкова система України не забезпечує збалансованого з реальними можливостями економіки податкового навантаження на суб'єктів господарювання, її реформування викликано необхідністю невідкладної стабілізації фінансової ситуації, підвищення фінансової незалежності органів місцевого самоврядування та стимулювання економічних процесів в Україні.

Багаторічна практика місцевого оподаткування в нашій країні приводить до висновку, що система місцевих податків і зборів виконує у нас допоміжну роль щодо державного оподаткування. Введення місцевих податків і зборів є необхідним для забезпечення місцевих органів влади коштами, необхідними для здійснення їх завдань і функцій.

Проблеми становлення і розвитку місцевого оподаткування перебувають в центрі уваги багатьох вітчизняних науковців, зокрема Іваненко В., Герчаківського С., Піхоцького В., Кириленко О., Кравченко В., Назаркевича І., Бандиди М., Горохова В. тощо. Однак, це питання й досі не втратило актуальності і потребує подальшого дослідження.

Нині в Україні місцеві податки і збори є одним з головних економічних інструментів державного регулювання та важливим джерелом доходів місцевих бюджетів. Починаючи з 2011 року система місцевого оподаткування була реорганізована шляхом прийняття Податкового кодексу України та внесення змін до переліку місцевих податків і зборів [1]. Це призвело до докорінної зміни даної складової доходів місцевих бюджетів, оскільки було ліквідовано ті місцеві податки та збори, що складали 90% доходів від місцевих податків і зборів (комунальний податок, ринковий збір, збір за надання дозволу на розміщення об'єктів торгівлі), й запроваджено нові – податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, єдиний податок, збір за місця для паркування транспортних засобів та туристичний збір [2].

Прийняття Податкового кодексу України стало суттєвим кроком вперед у процесі розвитку системи місцевого оподаткування в Україні. Основна мета, в частині

удосконалення порядку справляння місцевих податків і зборів, полягає у зміцненні та стабілізації фінансів місцевих органів влади України в умовах різкого скорочення обсягів централізованого фінансування. Саме місцеві податки і збори покликані забезпечити основні надходження до бюджетів міських, селищних і сільських рад, підтримати і розвивати місцеву інфраструктуру, роль якої дедалі зростає у проведенні соціальної та економічної політики [3].

Система місцевих податків і зборів має багато недоліків, серед яких найсуттєвішими є такі [4]:

- великі затрати місцевих бюджетів зі справляння місцевих податків і зборів, що ледве покриваються надходженнями цих платежів до бюджету;
- відсутність правових механізмів у органів місцевого самоврядування щодо запровадження на своїй території власних податків і зборів;
- незначна фіскальна роль місцевих податків і зборів;
- законодавчо закріплені місцеві податки і збори та їх ставки не враховують реальних можливостей платників податків, а отже, не виконують стимулюючої функції;
- відсутність у органів місцевого самоврядування права самостійно запроваджувати власні податки і збори на своїй території;
- низька зацікавленість місцевих органів влади додатково залучати кошти від справляння місцевих податків і зборів.

Як наслідок, такі недоліки негативно позначаються на дотриманні принципів єдності, повноти, достовірності бюджетного устрою країни в цілому та недостатньої наповнюваності місцевих бюджетів.

А тому напрямками розвитку та удосконалення системи місцевого оподаткування, можуть стати [5]:

- вдосконалення законодавчої бази справляння місцевих податків і зборів;
- створення середовища оподаткування, сприятливого для активізації підприємницької діяльності;
- оптимізація податкового навантаження на місцеву галузь економіки з урахуванням збалансованості бюджетної системи;
- підвищення фіскальної ефективності обов'язкових платежів за рахунок удосконалення системи адміністрування, оптимізації податкових пільг та розширення місцевої податкової бази за рахунок зменшення масштабів ухилення від оподаткування.

Так, з 01 січня 2015 р., відповідно до статті 10 Податкового кодексу України, до місцевих податків належать: податок на майно, єдиний податок; до місцевих зборів – збір за місця для паркування транспортних засобів та туристичний збір. Необхідно зазначити, що розділ XII Податкового кодексу України визначає особливості адміністрування саме податку

на майно. Так, у статті 265 ПКУ зазначено, що податок на майно складається з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортного податку та плати за землю [6].

Сучасний стан місцевих податків і зборів характеризується подальшим реформуванням системи місцевого оподаткування в Україні, реалізацією податкової реформи та кроком до розв'язання на законодавчому рівні основних проблем наповнення дохідної частини місцевих бюджетів, оскільки саме положення оновленого Податкового кодексу України стали своєрідним орієнтиром для органів місцевого самоврядування під час прийняття ними рішень щодо запровадження місцевих податків і зборів. А раціонально організоване місцеве оподаткування забезпечить зростання економіки та суттєво підвищить соціальний добробут населення.

Таким чином, можна зробити висновок, що діюча в Україні система місцевих податків і зборів, як і податкова система країни в цілому, потребує постійного удосконалення. Проблеми функціонування системи місцевого оподаткування в Україні спричинені недосконалою системою адміністрування цих податків. Пошук шляхів збільшення обсягу місцевих податків і зборів повинен йти не лише в напрямку простого збільшення платників податків та розширення бази оподаткування, а й у створенні сприятливих умов для оподаткування. Реалізація та дотримання цих вимог є запорукою створення міцної, стабільної системи місцевого оподаткування в Україні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-УІ [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України: Закон України від 24 грудня 2015 року № 909-VIII.
3. Бартчук Ю.А. Шляхи реформування системи місцевого оподаткування в Україні / Ю.А. Бартчук // Актуальні проблеми державного управління в системі соціального та економічного розвитку українського суспільства. Збірник наукових праць. – 2014. – №1(4). – С. 82-84.
4. Сошка Н. В. Суперечності та перспективи розвитку системи місцевого оподаткування в Україні/ Н. В. Сошка// [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/>.
5. Концепція реформування податкової системи України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/>.
6. Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс].- Режим доступу:<http://www.rada.gov.ua/>.

ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ З ДОПОМОГОЮ КОП'ЮТЕРНОЇ ПРОГРАМИ «М.Е.DOC»

Скороход В.А., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс,
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Токар І.В.

Програмний комплекс «**М.Е.Doc**» - це електронна система, яка допоможе у роботі з документами різних типів (звітами, податковими накладними, договорами та ін.) та дозволить підписати їх електронним цифровим підписом (ЕЦП), зробивши оригіналом паперового документа відповідно до чинного законодавства України.

“М.Е.Doc” допомагає підготувати і подавати звіти до:

- Державної податкової інспекції;
- Пенсійного фонду України;
- Державного комітету статистики;
- Фонду соціального страхування;
- Фонду зайнятості населення;
- Держказначейства України та ін.

Працюючи в програмі «М.Е.Doc», можна:

- створити звіти, акти, договори, податкові накладні та ін.;
- створити реєстр виданих і отриманих податкових накладних та на їх основі автоматично сформувати Декларацію з ПДВ разом з додатками;
- зареєструвати податкові накладні в Єдиному Реєстрі ДПАУ;
- перевірити ППН контрагента в базі ДПА;
- зашифрувати і підписати документи Електронним цифровим підписом;
- перевірити і роздрукувати документи;
- надіслати звіти в контролюючі органи, без подальшої подачі на паперових носіях;
- імпортувати інформацію з інших автоматизованих систем бухгалтерського обліку.

Переваги програмного комплексу:

- Більше як 3000 бланків звітних документів, серед яких понад 200 бюджетних форм звітності та додатків.
- Можливість використати спеціально підібрані комплекти звітних форм для підприємств різних видів діяльності або створити власний комплект.
- Звільнення від рутинної роботи із заповнення «шапок» бланків.
- Автозаповнення та авторозрахунок звітних форм.

- Бланки звітів забезпечені механізмами контролю коректності заповнення за алгоритмами контролюючих органів та формування реєстру помилок.

- Група форм первинної документації (накладна, рахунок-фактура, прибутковий і витратний ордер і т. д.).

- Простота встановлення та експлуатації систем.

Основною перевагою програми є можливість подачі звітності в електронному вигляді з використанням електронної пошти — за допомогою **Електронного цифрового підпису (ЕЦП)**, який надається Акредитованим центром сертифікації ключів «Український сертифікаційний центр» (УСЦ).

З 2009 року електронна звітність надсилається не на поштову адресу конкретного контролюючого органу, де зареєстрований платник чи страхувальник, а на єдину поштову адресу Центрів обробки електронних звітів (далі ЦОЕЗ).

Тобто, звітність до кожного контролюючого органу надсилається на одну визначену для кожного такого органу електронну адресу, незалежно від територіального розміщення платника, страхувальника чи респондента. Далі ця звітність розподіляється по відповідних територіальних відділеннях, де зареєстрований платник, страхувальник чи респондент.

Принципи організації електронного документообігу регулюються відповідними договорами з Міністерством доходів і збору України та ПФУ.

При передачі звітів електронною поштою у контролюючі органи, за допомогою «М.Е.Дос», «гарантійні квитанції» про успішну доставку і перевірку відправлених звітів автоматично зберігається в програмі, з можливістю їх друку.

Існує 2 способи використання програмного комплексу М.Е.ДОС:

- ✓ як програми для підготовки та подання звітності до всіх контролюючих органів (робоча версія та деякі можливості демо-версії).

- ✓ як програми для накладення ЕЦП, шифрування та відправлення електронною поштою імпортованих з інших програм звітів (податкових, до Держкомстату та до ФСС з ТВП) - демо-версія програми.

У програмі можна створити, перевірити, роздрукувати, зберегти на електронних носіях, підписати ЕЦП, зашифрувати і відправити електронною поштою звітні документи та отримати квитанції у відповідь.

Відповідно до змін законодавства здійснюється автоматичне оновлення звітних форм, що дозволяє завжди мати під рукою актуальний чинному законодавству бланк.

Функція перевірки звітності, реалізована в програмі, працює за методикою контролюючих органів, що дає впевненість у тому, що звіти заповнені без помилок.

Можливість прийому/відправлення податкових накладних, актів та рахунків підписаних ЕЦП, допомагає обмінюватися документами з контрагентами без дублювання на паперових носіях.

Перевірка індивідуальних податкових номерів (ІПН) в програмі “М.Е.Дос” проводиться автоматично на основі реєстру податкових накладних.

Програма переносить дані з попередніх періодів, автоматично розраховує поля та заповнює декларацію на основі додатків.

М.Е.Дос містить бланки первинних документів, а саме: акти, рахунки, платіжні доручення, довідки, накладні, прибутково-касові ордери, накази і тощо. Мережева версія дозволяє одночасно працювати з однією базою декільком бухгалтерам.

Функція імпорту дає можливість з легкістю передати дані в М.Е.Дос з інших бухгалтерських систем.

Функція автоматично імпортує податкові накладні в програму та реєструє їх в Єдиному реєстрі податкових накладних. М.Е.Дос автоматично консолідує однотипні звіти від структурних підрозділів.

Згідно ст. 201.10 Податкового кодексу України (далі ПКУ), при здійсненні операцій з постачання товарів/послуг платник податку - продавець товарів/послуг зобов'язаний надати покупцю податкову накладну після реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних [1].

Відтепер, маючи систему електронного документообігу «М.Е.Дос», не потрібно витрачати час на роздрукування податкової накладної, пакування її до конверту та очікування отримання накладної контрагентом.

Все, що вимагається – це створити податкову накладну в системі «М.Е.Дос», підписати її ЕЦП посадової особи, відправити накладну електронною поштою та дочекатись підтвердження прийому контрагентом.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Податковий кодекс України : 02.12.2010 р. № 2755-IV\ Відомості Верховної Ради України.
2. Посібник користувача М.Е.Дос-Online. http://www.medoc.com.ua/upload_images/files/Medoc_line.pdf

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦРЕЖИМУ ПДВ

Слічнюк К. С., економічне відділення,
спеціальність 5.03050901 «Бухгалтерський облік», III курс
Рівненський державний аграрний коледж.
Науковий керівник – викладач Матвійчук Л.А.

Коаліційною Угодою та Планом заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» у 2015 році, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04 березня 2015 р. № 213 передбачено, зокрема, збереження до 1 січня 2018 року чинної системи оподаткування сільськогосподарських товаровиробників, як це передбачено в Податковому кодексі України [3].

Дія спеціального режиму оподаткування ПДВ відповідає правилам та вимогам Світової організації торгівлі та узгоджується із положеннями Директиви Ради ЄС 2006/112/ЄС від 28.11.2006 про спільну систему податку на додану вартість.

Спеціальний режим оподаткування ПДВ є на сьогодні єдиним видом державної підтримки, який здійснюється в автоматичному режимі без втручання держави, що виключає корупційну складову та має важливе значення у спрощенні податкових відносин у галузі сільського господарства, зменшує трудомісткість і витрати на адміністрування податків.

Передусім, сільгосппідприємства мали податкові преференції. Це, здебільшого, відбувалося за рахунок неспланих податків - ПДВ та податку на прибуток, внаслідок чого підвищувалась їхня інвестиційна привабливість. Податковий механізм нині є чи не єдиним інструментом підвищення конкурентоспроможності вітчизняної сільгосппродукції на світових ринках.

Також важливо зазначити, що підтримка сільгоспвиробників в країнах Європи становить близько 450 євро/га, тоді як в Україні – майже у 10 разів менше (з урахуванням прямої та непрямої підтримки) (близько 800 грн. на 1 га ріллі).

З 1 січня 2016 року відповідно до Закону України від 24 грудня 2016 року № 909-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» відбулися зміни щодо порядку застосування спеціального режиму оподаткування ПДВ. І спецрежим у зміненому вигляді зберігають до 1 січня 2017 року [2].

Порядок сплати ПДВ для сільгосптоваровиробників зазнав суттєвих змін. Якщо раніше ПДВ, обчислене в межах спецрежимної діяльності до бюджету не сплачувалось, а перераховувалось на власний спец рахунок для відшкодування суми податку, сплаченої постачальнику на вартість товарів, послуг, основних фондів, придбаних (споруджених)

платником для їх використання у виробництві сільськогосподарської продукції, а за наявності залишку такої суми податку - для інших виробничих цілей, то починаючи із січня 2016 року, сума ПДВ, визначена до сплати, буде перераховуватися пропорційно операціям, що привели до виникнення такого ПДВ:

- за операціями із зерновими і технічними культурами товаровиробники отримують 15%, а держбюджет - 85%;
- за операціями з продукцією тваринництва відповідно - 80% і 20%;
- за іншими операціями - 50% і 50%.

За іншими операціями, здійсненими протягом звітного (податкового) періоду не в межах спецрежиму, оподаткування здійснюється у звичайному порядку. Скасовано пільгу щодо звільнення від оподаткування ПДВ певних зернових та технічних культур - з 01.01.2016 р. усі операції з постачання зернових та технічних культур оподатковуються ПДВ, а операції з їх експорту – передбачають застосування нульової ставки. Торкнулись зміни і сільгоспвиробників - платників єдиного податку. Так, для платників 4-ї групи розмір ставки податку з одного гектара сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду, які залежать від категорії (типу) земель та їх розташування, зросли приблизно на 80% кожна [4].

Скасування спецрежиму ПДВ призведе до:

- падіння обсягів виробництва валової сільськогосподарської продукції вже в 2016 році може перевищити 12,5% в сільськогосподарських підприємствах та 8% в цілому по галузі;
- виробництво багатьох видів сільськогосподарської продукції балансуватиме на межі рентабельності, а деяких – стане збитковим (зокрема, виробництво м'яса свиней, молока, круп'яних культур тощо);
- зменшення чисельності зайнятих у сільгосппідприємствах може скласти до 10% або близько 60 тис. осіб;
- виробничі витрати можуть скоротитись на 6-7%, що може суттєво відкинути рівень технічної ефективності в аграрному секторі та призвести до падіння обсягів виробництва сільськогосподарської продукції;
- зниження кредитоспроможності сільгосппідприємств у зв'язку із зменшення обсягів доходів (загальних грошових потоків) та рівня рентабельності;
- ослаблення експортних позицій України на зовнішніх ринках;
- АПК - це не тільки сектор економіки, але, насамперед, - це фундамент продовольчої безпеки країни. Важливо розуміти, що у випадку рецесії в цьому секторі, доведеться імпортувати продовольчі продукти за цінами значно вищими за вітчизняні.

Погіршення фінансового стану аграрного сектору, падіння обсягів виробництва, погіршення позицій на світовому ринку, скорочення обсягів валютних надходжень в країні -

фактори, що будуть тільки прискорювати падіння економіки України, і загострювати ризики для МВФ щодо повернення позик.

Тому з огляду на ситуацію, що склалась на фінансовому ринку та, враховуючи особливості природно - кліматичних умов ведення сільського господарства, скасування зазначеного виду підтримки сільгосптоваровиробників в Україні є абсолютно неприйнятним та призведе до зниження конкурентоспроможності аграрного бізнесу, втрати обігових коштів підприємств та необхідності залучення кредитних коштів для покриття понесених втрат, що призведе до збільшення собівартості продукції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році. Закон України від 24 грудня 2016 р. № 909-VIII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Стратегії сталого розвитку «Україна-2020». Указ президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
4. Лисканич Х. Зміни до Податкового кодексу України. Або податкова реформа без реформ / Х. Лисканич // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.bc-club.org.ua/news/items/zmini-do-podatkovogo-kodeksu-ukrajini-abo-podatкова-reforma-bez-reform.html>

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

Фролова Г. О., відділення економіки та підприємництва,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
Житлово-комунальний коледж ХНУМГ імені О. М. Бекетова
Науковий керівник: викладач Хмель Н.В.

Одним із найважливіших механізмів, що дозволяє державі здійснювати економічне та соціальне регулювання, є фінансова система суспільства, головною ланкою якої є бюджетна система.

Одним із небагатьох важелів, який в умовах ринкової економіки здатний реально забезпечувати управління економікою є бюджетний процес. Однак, якщо організаційна, управлінська, інституційна структури бюджетного процесу неефективні, вони самі можуть

стати дестабілізуючими чинниками. У зв'язку з цим виникає необхідність глибокого теоретичного переосмислення та методологічного опрацювання підходів до бюджетного процесу як специфічного інструменту управління державними фінансами у відносинах власності та повноважень усіх рівнів влади, що принципово змінюються в сучасних умовах.

Саме тому вважаю за доцільне з'ясувати основні недоліки та проблеми, що виникають при організації та реалізації бюджетного процесу в Україні та розробити рекомендації для їх усунення.

Бюджетний процес в Україні має циклічний і періодичний характер. Бюджетний процес складається з відповідних стадій, що визначаються змістом і характером діяльності державних органів, внаслідок чого така діяльність набуває нових якостей.

Відповідно до Бюджетного Кодексу України стадіями бюджетного процесу визнаються:

- складання проектів бюджетів;
- розгляд проекту та прийняття закону про Державний бюджет України (рішення про місцевий бюджет);
- виконання бюджету, включаючи внесення змін до закону про Державний бюджет України;
- підготовка та розгляд звіту про виконання бюджету та прийняття рішення щодо нього.

Зазначені стадії проходять бюджети всіх рівнів, що становлять бюджетну систему України: Державний бюджет і місцеві бюджети. Виходячи з того, що джерелом утворення всіх бюджетів є національний дохід країни, який має динамічний характер і залежить від розвитку економіки та обчислюється, як правило, щорічно, законодавчі та виконавчі органи, що беруть участь у складанні, затвердженні та виконанні бюджетів, щоразу по-новому, здійснюють перегляд стану та розмір доходів і видатків бюджету.

Усі стадії бюджетного процесу ретельно регламентовані процесуальними нормами бюджетного права, що забезпечує чітке планування та додержання бюджетної дисципліни. При цьому зазначені стадії слідує чітко послідовно, одна за одною та їх порядок не може бути змінений ні в якому разі. Окрім того, кожна зі стадій бюджетного процесу, як частина єдиного процесу, має свої особливості. Так, кожна зі стадій складається з декількох етапів, виконання яких є обов'язковим, має визначене коло суб'єктів, на кожній стадії бюджетного процесу вирішуються питання, які не можуть бути розглянуті в інший час, вони обмежуються певними строками та закінчуються певною дією.

Також слід зазначити, що бюджетний процес ґрунтується на відповідних правових засадах, принципах, які є гарантією чіткого та неупередженого планування, ефективного

використання коштів, дотримання фінансової (бюджетної) дисципліни та здійснення постійного контролю за виконанням бюджетів і відбивають важливі риси бюджету.

На мою думку, ототожнення принципів побудови бюджетної системи та організації бюджетного процесу є недоцільним, оскільки головною метою виділення принципів бюджетної системи є побудова такої бюджетної системи, яка за оптимального використання фінансових ресурсів держави відображає державний (унітарний) устрій України в поєднанні із самостійністю місцевих бюджетів, а метою закріплення принципів бюджетного процесу має стати визначення ефективності його організації.

Однією з найскладніших проблем, що завжди супроводжувала бюджетний процес в Україні було його прийняття, а точніше хронічна несвоєчасність і неузгодженість дій органів державної влади при ухваленні головного фінансового документа держави.

Недоліки у плануванні бюджетних показників також створюють перешкоди у формуванні якісного фінансового плану України. Йдеться про те, що в нашій країні бюджет складається за умовами поточної діяльності, тобто кожного року він є абсолютно новим документом. При цьому не враховується стратегія розвитку держави, проте вирішальний вплив на бюджетний процес чинять різні політичні сили, які відстоюють власні інтереси. Отже, якщо в Україні щороку триває боротьба за кожен із запланованих показників, то в багатьох країнах ця проблема вирішується досить просто.

Планування основних напрямів бюджетної політики на наступний рік має важливе значення в підготовці проектів державного та місцевих бюджетів. Формально в Україні намагаються впливати на процес розробки бюджету за допомогою положень Бюджетної резолюції, проте на практиці цей документ занадто формалізований і його зміст, як правило, не відповідає проекту бюджету.

Проекту бюджету бракує інформації про результати та наслідки державної політики, позабюджетні фонди, податкові пільги, непередбачувані та майбутні зобов'язання, а також про фінансові та інші активи. Деталізовані показники за окремими статтями бюджетів також не є публічними, що не дає можливості провести якісний аналіз результатів й ходу виконання бюджетного процесу.

Усі проаналізовані недоліки призводять до дисбалансу доходів і видатків державного та місцевих бюджетів, що в Україні приймає форму бюджетного дефіциту. Економічно необґрунтоване встановлення дефіциту бюджету породжує проблему його фінансування, що стає головним завданням на стадії виконання бюджету. Проблема хронічного дефіциту бюджету викликає інші проблеми, зокрема проблему державного боргу та необхідність пошуку джерел його фінансування.

Постійне зростання державного боргу призводить до підвищення видатків Державного бюджету України на його обслуговування. Нині можна стверджувати, що без

реформи бюджетного процесу неможливе подолання кризових явищ у соціально-економічному житті України. Враховуючи сучасну соціально-економічну ситуацію та процес, спрямований на консолідацію всіх гілок влади з метою проведення першочергових реформ, доцільним є утворення системи інституцій, здатної не лише забезпечити узгодження політичних позицій щодо бюджетної реформи, а й здійснювати функції моніторингу, поточного контролю, інформаційно-методологічного забезпечення всього комплексу заходів, спрямованих на модернізацію сучасної системи бюджетування в Україні.

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Чамор Г. С., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Лісовська Н.В.

Спрощена система оподаткування в сьогоднішньому вигляді існує вже понад десять років. Кількість платників єдиного податку продовжує зростати, і це кращий доказ привабливості цього податку. Питання спрощеної системи оподаткування одне з найважливіших для суб'єктів малого підприємництва та держави, оскільки у зовнішньоекономічному просторі їй необхідно забезпечити стабільний економічний розвиток малого підприємництва, як одного з важливих елементів ринкової системи.

Дослідженням проблеми спрощеної системи оподаткування займалися багато науковців, діячів, економістів, серед яких: Л. Солошенко, А. Василенко, Є. Рудий, О. Ткаченко, А. Собецький, І. Хмилевський, О.П.Орлюк, В.Панасюк, Є.Ковальчук, С. В.Бобрівець.

Спрощена система оподаткування – особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів, встановлених Податковим кодексом України, на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності.

Зміни до Податкового кодексу України, які набули чинності з 1 січня 2016р., справляють значний вплив на роботу підприємців, що обрали спрощену систему оподаткування. По-перше, свідоцтво про сплату єдиного податку тепер зробили безтерміновим. При цьому у підприємця залишилося право раз на рік міняти систему оподаткування. Крім того, платники єдиного податку можуть самостійно відмовитися від спрощеної системи оподаткування у зв'язку з переходом на сплату інших податків і зборів, визначених Кодексом, з першого числа місяця, наступного за податковим (звітним)

кварталом, у якому подано заяву щодо відмови від спрощеної системи оподаткування. По-друге, змінилися ставки податків для різних груп, які тепер залежать не тільки від обсягу доходу, але й від кількості найманих працівників та сфери діяльності.

Юридична особа чи фізична особа-підприємець може самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам, встановленим Кодексом, та реєструється платником єдиного податку в порядку, визначеному главою I Податкового кодексу України [1].

На сьогодні, застосування спрощеної системи оподаткування залишає цілий ряд невирішених проблемних питань. Найбільше це стосується:

- необхідності у здійсненні змін у податковому адмініструванні;
- забезпеченні прозорості відносин представників малого бізнесу з контролюючими органами;
- створенні умов для збільшення кількісного та якісного складу малого бізнесу;
- забезпеченні розширення ресурсної бази розвитку малого підприємства;
- удосконаленні системи обліку та звітності спрощеної системи оподаткування та інші [2].

Про проблеми у прийнятому Кодексі свідчать і дані про суб'єктів підприємництва – представників малого бізнесу, що пройшли перереєстрацію для здійснення діяльності за новими умовами спрощеної системи оподаткування а саме відбулося майже 10 % скорочення їх загальної кількості. Хоча, можливо, це є наслідком безпосереднього несприйняття основних новацій Кодексу щодо оподаткування малого бізнесу та наявності проблем комунікаційного характеру між контролюючими органами та платниками податків. Багато питань викликало і обмеження переліку видів господарської діяльності, здійснення яких можливе за умови застосування спрощеної системи оподаткування. Крім економічного змісту, дана проблема зумовлена і технічними ускладненнями, які пов'язані з введенням в дію нового класифікатора видів економічної діяльності [3].

Незважаючи на зазначене, на даному етапі розвитку економіки України саме застосування спрощеної системи є необхідною умовою вирішення цілого ряду соціально – економічних проблем, а саме: зайнятість населення, розвиток нових видів підприємницької діяльності, а також підвищення економічної активності господарюючих суб'єктів в Україні. Практичний досвід застосування спрощеної системи оподаткування малого бізнесу дає достатньо підстав говорити про позитивний вплив цього режиму оподаткування на сектор малого підприємництва, а також про потреби у напрацюванні підходів до подальшої оптимізації його використання в Україні.

Спрощена система оподаткування є провідною частиною державної податкової політики підтримки розвитку малого підприємництва в Україні, а, отже, повинна

супроводжуватися новими програмами та способами ведення бізнесу, як це практикується у передових зарубіжних країнах.

Підсумовуючи все вищесказане, можна зробити висновок, що нововведення у застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності являються позитивним кроком в процесі розвитку суб'єктів малого підприємництва, тобто перші кроки в напрямі реформування і побудови ефективної спрощеної системи оподаткування зроблено. Звичайно є ще низка невирішених проблем, при вирішенні яких основну увагу варто приділити соціальній спрямованості та фіскальної справедливості такої системи оподаткування [4].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року №2755-VI зі змінами та доповненнями від 17.01.2016 року.
2. Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс].- Режим доступу://www.rada.gov.ua/.
3. Коротун В. І. Соціально – економічні чинники податкового регулювання в Україні/В. І. Коротун// Часопис економічних реформ. – 2011. - №4.
4. Державна фіскальна служба України [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>.

СТАН І РОЗВИТОК НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ

Бондар С.О., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Сова В.М.

Одним із найважливіших здобутків України протягом останніх кількох років є реформування пенсійної системи з метою підвищення рівня соціального захисту населення. Формування ефективної системи пенсійного страхування неможливе без розвитку недержавного пенсійного забезпечення (НПЗ), що підвищить не лише рівень пенсійного забезпечення населення, а й підвищення інвестиційного клімату в країні [4].

Суть пенсійної реформи полягає у переході до трирівневої пенсійної системи:

- 1-й рівень – солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- 2-й рівень – накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- 3-й рівень – система недержавного пенсійного забезпечення (далі –НПЗ).

Система недержавного пенсійного забезпечення (НПЗ) становить третій рівень пенсійної системи. Її розбудова здійснюється починаючи з 2004 року після набрання чинності Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» [1]. Основу такої системи становлять недержавні пенсійні фонди.

Основною метою інвестування пенсійних активів є отримання учасниками недержавного пенсійного забезпечення додаткових до загальнообов'язкового державного пенсійного страхування пенсійних виплат разом із забезпеченням дохідності пенсійних активів вище рівня інфляції та залучення довгострокових інвестиційних ресурсів, необхідних для модернізації економіки [3].

Станом на 31.12.2014 в Державному реєстрі фінансових установ містилася інформація про 76 недержавних пенсійних фондів (далі – НПФ) та 24 адміністраторів НПФ (для порівняння: станом на 31.12.2013 у Державному реєстрі налічувалось 81 НПФ та 28 адміністраторів).

Згідно з даними Державного реєстру фінансових установ недержавні пенсійні фонди зареєстровано у 9 регіонах України (рис.1). Найбільша кількість НПФ зосереджена у м. Києві – 57, або 75,0% від загальної кількості зареєстрованих НПФ.

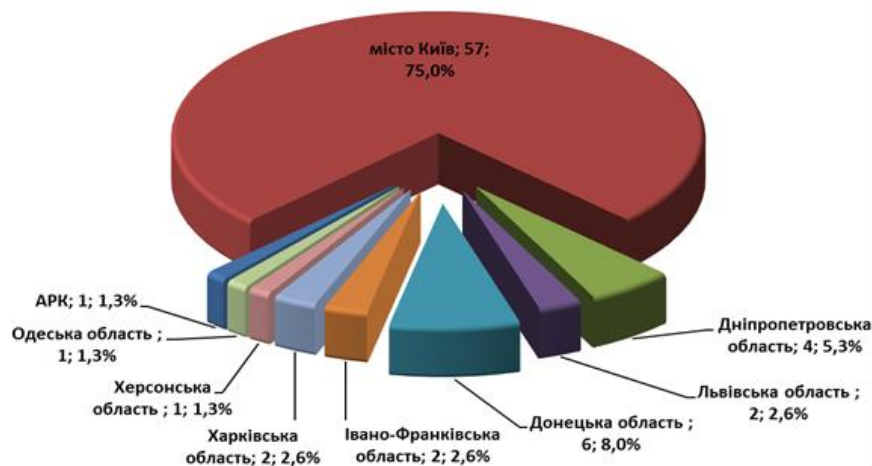

Рис.1. Територіальний розподіл НПФ (шт.)

Основні показники діяльності НПФ та темпи їх приросту наведені в таблиці 1 [3].

Таблиця 1

Динаміка основних показників діяльності недержавних пенсійних фондів

Показники	Станом на 31.12.2012	Станом на 31.12.2013	Станом на 31.12.2014	Темпи приросту, %	
				станом на 31.12.2013/ станом на 31.12.2012	станом на 31.12.2014/ станом на 31.12.2013
Кількість укладених пенсійних контрактів, тис. шт.	61,4	61,4	55,1	0,0%	-10,3%
Загальна кількість учасників НПФ, тис. осіб	584,8	840,6	833,7	43,7%	-0,8%
Загальна вартість активів НПФ, млн. грн.	1 660,1	2 089,8	2469,2	25,9%	18,2%
Пенсійні внески, всього, млн. грн.	1 313,7	1 587,5	1 808,2	20,8%	13,9%
у тому числі:					
- від фізичних осіб	58,6	66,5	71,4	13,5%	7,4%
- від фізичних осіб-підприємців	0,2	0,2	0,2	0,0%	0,0%
- від юридичних осіб	1 254,9	1 520,5	1 736,1	21,2%	14,2%
Пенсійні виплати, млн. грн.	251,9	300,2	421,4	19,2%	40,4%
Кількість учасників, що отримали/ отримують пенсійні виплати, тис. осіб	66,2	69,0	75,6	4,2%	9,6%
Сума інвестиційного доходу, млн. грн.	727,0	953,3	1 266,0	31,1%	32,8%
Прибуток від інвестування активів недержавного пенсійного фонду, млн. грн.	620,3	818,0	1 095,0	31,9%	33,9%
Сума витрат, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів, млн. грн.	106,6	135,3	171,0	26,9%	26,4%

Станом на 31.12.2014 основну частину учасників НПФ становили особи віком від 25 до 50 років, а саме 63,9%, та особи вікової групи від 50 до 60 років, що становили 25,4%. Частка учасників НПФ вікової групи старше 60 років становила 6,6%, вікової групи до 25 років – 4,2% (рис. 2).

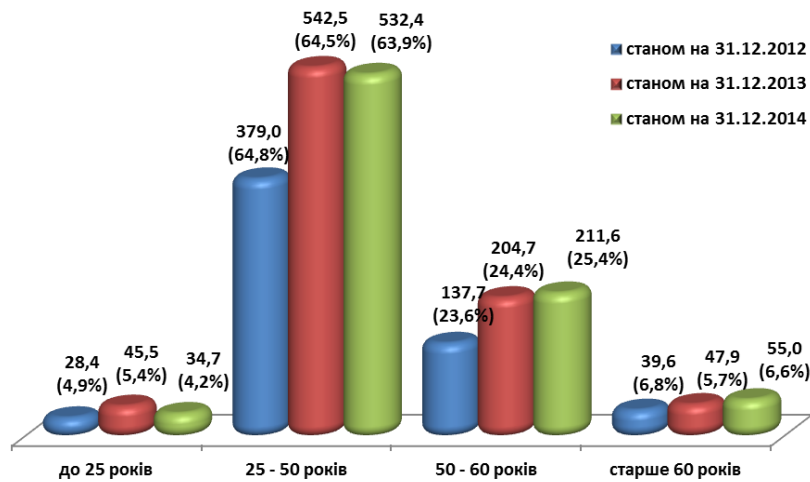

Рис.2. Розподіл учасників НПФ за віковими групами (тис. осіб)

У кожній віковій групі учасників НПФ більшість становлять чоловіки. Причому у віковій групі старше 60 років їхня кількість перевищує кількість жінок більш ніж удвічі (у 2,8 разів).

Загалом, аналізуючи систему недержавного пенсійного забезпечення, можна окреслити основні проблемами її розвитку в Україні:

- недостатній рівень державної підтримки в сфері пропаганди НПЗ;
- недосконалість нормативно-правової бази з питань НПЗ;
- неефективна діяльність фінансового ринку;
- низький рівень довіри населення до нового фінансового ринку як споживача його послуг [5].

Для підвищення рівня довіри громадян держава повинна на практиці довести дієвість гарантування нею дотримання законодавства з метою захисту майнових прав і законних інтересів учасників системи недержавного пенсійного забезпечення. Громадяни мають розуміти, що робота недержавних пенсійних фондів є одним із видів ризикової діяльності, але держава може виступити надійним їх «захисником».

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» від 09.07.2003 № 1057-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>.

2. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 № 2664-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.

3. Підсумки розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення за 2014 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pensia.ua/ua/gazeta/articles/item/1151-pidsumky-rozvytku-systemy-nederzhavnoho-pensiinoho-zabezpechennia-stanom-na-31-12-2014>.

4. Третьак Д.Д. Суперечності розвитку недержавного пенсійного забезпечення в Україні /Д.Д. Третьак //Економіка №1(154). – 2014. – С.89-93 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/superechnosti-rozvitku-nederzhavnogo-pensiynogo-zabezpechennya-v-ukrayini>.

5. Шаповал Л.П. Проблеми розвитку недержавного пенсійного забезпечення в Україні /Л.П. Шаповал, І.С. Перепелиця // Збірник матеріалів Всеукраїнської інтернет-конференції «Фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання». – Кременчук, 2013 – С.72-76 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/superechnosti-rozvitku-nederzhavnogo-pensiynogo-zabezpechennya-v-ukrayini>.

БЮДЖЕТНЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ

Задирака О.О., відділення «Аграрний бізнес»,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
ВП НУБіП України «Немішаївський агротехнічний коледж».
Науковий керівник – викладач Уразова С.В.

Бюджетне планування набуває особливої актуальності в сучасних умовах реформування державного сектору економіки України. Дослідження проблеми розвитку бюджетного планування в Україні потребує активного пошуку напрямків її вирішення для удосконалення бюджетної системи в цілому.

Дослідженню даної проблеми присвячені наукові роботи таких авторів: Сорока Р.С., Балагун І.Г., Юрій С.І., Дем'янишин В.Г., Кириленко О.П., Пасічник Ю.В., Федосов В.М. та інших.

Бюджетне планування - це централізований розподіл та перерозподіл валового внутрішнього продукту і національного доходу по всіх ланках бюджетної системи та видах фінансових планів на підставі Державної програми економічного і соціального розвитку держави [1, 315].

У 2014 році до дохідної частини державного бюджету з урахуванням міжбюджетних трансфертів надійшло 357,0 млрд. грн., що на 17,7 млрд. грн., або на 5,2% більше,

аналогічного показника 2013 року, а у 2015 році дохідна частина зросла на 32,9%, що на 175,6 млрд. грн. більше, ніж у 2014 році [2].

З аналізу, наведеного в таблиці 1, видно що податкові надходження у структурі доходів Державного бюджету України становлять найбільшу частку з поміж інших доходів державного бюджету. Так, у 2013 році частка податкових надходжень зменшилась на 1,9 % і складала 262,78 млрд. грн. У 2014 році частка податкових надходжень становила 78,5 %, а їх сума складала 280,18 млрд. грн. У 2015 році частка податкових надходжень - 76,58%, а їх сума 409,4 млрд. грн. [3].

Таблиця 1

Виконання державного бюджету за доходами 2013-2016 рр.

Показник	2013 р.		2014 р.		2015 р.		2016 р. (на 01.02)	
	млрд. грн	%	млрд. грн	%	млрд. грн	%	млрд. грн	%
Податкові надходження	262,8	77,5	280,2	78,5	409,4	76,58	26,7	90,33
Неподаткові надходження	72,9	21,5	68,2	19,1	119,9	22,44	2,5	8,57
Доходи від операцій з капіталом	0,3	0,1	0,9	0,2	0,17	0,03	0,003	0,01
Трансферти	3,3	1,0	7,7	2,1	3,1	0,59	0,3	0,86
Всього	339,2	100	357	100	532,6	100	29,6	100

Загальний обсяг видатків державного бюджету на 2014 рік становить 430218 млн. грн., що на 26762 млн. грн., або 6,2% більше показника, затвердженого на 2013 рік (403456 млн. грн.), а обсяг видатків за 2015 рік у сумі 576848,3 млн. грн., тобто на 146630,3 млн. грн., або на 25,4% більше, ніж у 2014 році (таблиця 2).

Таблиця 2

Виконання державного бюджету за видатками

Показники	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік (на 01.02)
	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.
Загальнодержавні функції	50101	65826	103097	5391,6
Оборона	14843	27363	52005	2884
Громадський порядок, безпека та судова влада	39191	44619	54601,3	2871,5
Економічна діяльність	41299	34411	37135,4	1315,4
Охорона здоров'я	12880	10581	11450,3	267,5
Освіта	30943	28678	30184,8	1787
Кошти, що передаються до бюджетів інших рівнів	115848	130601	173980	12018,9
Інші видатки	93239	88139	114394,6	622,8
Всього	403456	430218	576848,3	27158,9

На загальнодержавні функції у 2014 році використано на 15725 млн. грн., або на 31,4% більше, ніж у 2013 році, але на 37271 млн. грн., або на 36,2% менше, ніж у 2015 році. Надання міжбюджетних трансфертів у 2014 році збільшилось на 14753 млн. грн. – 11,3%, але порівняно з 2015 роком зменшилось на 43379 млн. грн., або на 24,9%. На оборону, а також громадський порядок, безпеку та судову владу у 2014 році видатки збільшились на 17948 млн. грн. – 24,9%, але це на 34624,3 млн. грн. менше, ніж у 2015 році, або на 32,5% [3].

На економічну діяльність у 2014 році видатки зменшились на 6888 млн. грн. – 20,02% порівняно з 2013 роком у зв'язку із запланованим скороченням видатків на утримання державних вугледобувних підприємств, хоча у 2015 році видатки зросли на 2724 млн. грн., або на 7,3%, але це все одно на 4163,6 млн. грн. – 10,1% менше, ніж у 2013 році [4].

Серед головних проблем бюджетного планування, виділяють:

- нормативно - правове забезпечення організації бюджетного планування відстає від темпів, якими розвивається бюджетна система України;
- має місце недостатня ефективність управління коштами державного бюджету і недостатність системи видатків;
- недосконалість системи обміну інформацією між органами державного фінансового контролю внаслідок застосування елементів застарілого бюджетного планування;
- кадрова проблема, що проявляється в неукомплектованості штатів і неналежному стимулюванні працівників.

Основними векторами, здатними забезпечити ефективну реалізацію бюджетного планування і всього бюджетного процесу в Україні є:

- запровадження програмно-цільового методу складання бюджету;
- посилення впливу інститутів громадського суспільства на формування та реалізацію бюджетної політики держави;
- забезпечення якісної та ефективної професійної підготовки персоналу;
- дотримання принципу системності та наукового супроводження при здійсненні заходів щодо реформування бюджетного процесу.

Висновки. Проблемні аспекти організації бюджетного планування в Україні вимагають негайного вирішення, що в перспективі дозволить забезпечити ефективне управління державними фінансовими ресурсами, підвищити результативність, ефективність і прозорість використання бюджетних коштів, підвищити якість головного фінансового документа держави та стане міцним підґрунтям для забезпечення соціально-економічного розвитку України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бюджетна система : підруч. / за ред. В. Г. Дем'янишина, С. І. Юрія, О. П. Кириленко. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 624 с.
2. Бюджет України – 2014 : Статистичний збірник [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
3. Показники виконання бюджету України 2014/2015 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
4. Виконання державного бюджету (2008-2016) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/budget/>

АНТИІНФЛЯЦІЙНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗДІЙСНЕННЯ

Зубарчук К. Л., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит, III курс
Київський фінансово економічний коледж НУДПСУ
Науковий керівник – викладач, Деміденко Л.С.

Важливим індикатором здоров'я економіки є інфляція, яка характеризується загальним підвищенням цін, збільшенням грошей та зниженням їх купівельної спроможності.

Завдяки тому, що інфляція в негативному плані кардинально впливає на життя суспільства в цілому, вона посідає одне з перших місць серед найбільш гострих і актуальних проблем пов'язаних з економічним розвитком України. Результатом її прогресії є знецінення праці, знищення заощадження юридичних і фізичних осіб, перешкоджання довгостроковим інвестиціям та загальному економічному зростанню [2, 93].

Не можна недооцінювати важливість правильно розробленої та інтегрованої антиінфляційної політики країни. Саме тому вибрану тему слід вважати актуальною.

Останні роки на економічний стан України та її грошово-кредитний ринок мали негативний вплив загострення військового конфлікту на Сході України, дефіцит бюджету, величезні державні витрати, безконтрольна емісія, невизначеність у подальших перспективах розвитку, падіння ВВП, погіршенням ділової активності суб'єктів господарювання. В результаті чого відбулося відчутне знецінення гривні та відплив депозитів з банківської системи. Монетарна політика НБУ разом з економічними негараздами позбавила національну валюту однієї з найважливіших функцій, а саме – функції накопичення та лише посилила "доларизацію" економіки.

Всі ці макроекономічні дисбаланси призвели до стрімкого зростання інфляції в 2014 році до 24,9%.

У 2015 році для України пріоритетним завданням було розроблення і впровадження нових підходів та інструментів для покращення ефективності грошово-кредитної політики як основи державного впливу на перебіг економічних процесів.

Але вже у квітні 2015 року інфляція досягла пікового рівня (61% р/р), спричиненого девальвацією гривні та різким підвищенням цін і тарифів, що регулюються адміністративно. Станом на кінець року зростання ІСЦ становило 43,3% р/р, що у двічі перевищувало середню відсоткову ставку по депозитам [1, с. 13]. Відповідно до інфляційного звіту НБУ базова інфляція на кінець року уповільнилася до 34,7%. Зниженню споживчої інфляції насамперед сприяли: стабілізація ситуації на валютному ринку; зниження цін на зовнішніх продовольчих та сировинних ринках; стриманий споживчий попит; відносно жорстка фінансова та монетарна політика; стабілізація інфляційних очікувань

З 2016 року НБУ вже фактично задекларував, що його метою, у рамках політики валютного таргетування, є досягнення цільового показника інфляції, який би не перевищував 12%, а у 2017 році – 8% [3]. Та більшість експертів констатує, що досягти цієї цілі НБУ навряд чи зможе. Це можна пояснити тим, що валютне таргетування, яке передбачає гнучке курсоутворення, це монетарна політика, яка характерна зазвичай для розвинених економік, де уряд бере на себе відповідальність за економічну політику країни. Україну до таких країн поки що відносити не доводиться, тому перехід до такої політики був дещо завчасним.

Підводячи підсумок, можна зробити висновок, що зростаючий темп інфляції та падіння курсу національної валюти спричинено такими факторами:

- погіршення зовнішньої кон'юнктури;
- зниження цін на сировинних ринках;
- політична криза;
- припинення торгівельних відносин з Росією;
- низька вартість продукції українського експорту.

Для вирішення наявної проблеми та зміцнення економіки України необхідно, насамперед, проводити реформи у фінансовій, бюджетній, енергетичній та економічній сферах. Для стабілізації курсу потрібно займатись виробництвом, експортом і інвестиціям, як це робить ФРС чи ЄЦБ [3]. Тільки так можливо збільшити притік валюти в країну і закрити дірку в платіжному балансі. Для цього потрібно знижувати ризики, кредитувати реальний сектор і відновлювати довіру до фінансової системи країни

Одним із основних заходів антиінфляційної політики є скорочення дефіциту бюджету, тому уряд має спрямовувати свою діяльність таким чином, щоб збільшувати доходи та

зменшувати витрати державного бюджету. Безумовно, НБУ необхідно, ввести жорсткі ліміти на щорічні прирости грошової маси та стабілізувати курс гривні.

Отже, поточна антиінфляційна політика Національного банку України практично є невідповідною політичній та економічній ситуації держави. Незважаючи на оптимістичні прогнози, негативні фактори швидше за все призведуть до зростання девальвації гривні та збільшенню темпів інфляції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Інфляційний звіт Національного Банку України 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog /document?id=27033423>
2. Вдовиченко Н.Є. Інфляція та її вплив на економіку України? // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2015. – №1 (78) . – С. 93-102.
3. Мойсеєнко О. Фіксований, плаваючий, падаючий: коли припиниться падіння гривні? // Економічна правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/publications/2016/03/2/583666/>

ПРОБЛЕМИ РОСТУ ІНОЗЕМНОЇ ВАЛЮТИ В УКРАЇНІ

Іщенко Д.О., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – к.е.н., викладач Пісковець О.В.

Валютний курс визначає співвідношення між двома валютами, за допомогою якого відбувається обмін однієї валюти на іншу, тобто це ціна, за якою може бути продана або куплена валюта однієї країни, виражена в валюті іншої країни. Валютний ринок – це складова сфери обміну національної й міжнародної економіки, в якій здійснюється торгівля національними і наднаціональними грошовими одиницями та валютними цінностями, що обслуговують міжнародні платіжні операції [1].

Валютний ринок є складною системою механізмів та інститутів, які доповнюють одне одного (рис. 1).

Найбільшими фінансовими центрами, де здійснюються валютні операції, є Лондон, Нью-Йорк, Токіо, Сінгапур, Гонконг, Франкфурт-на-Майні. Вже багато років лідером серед всіх валютних ринків світу є Лондонський валютний ринок.

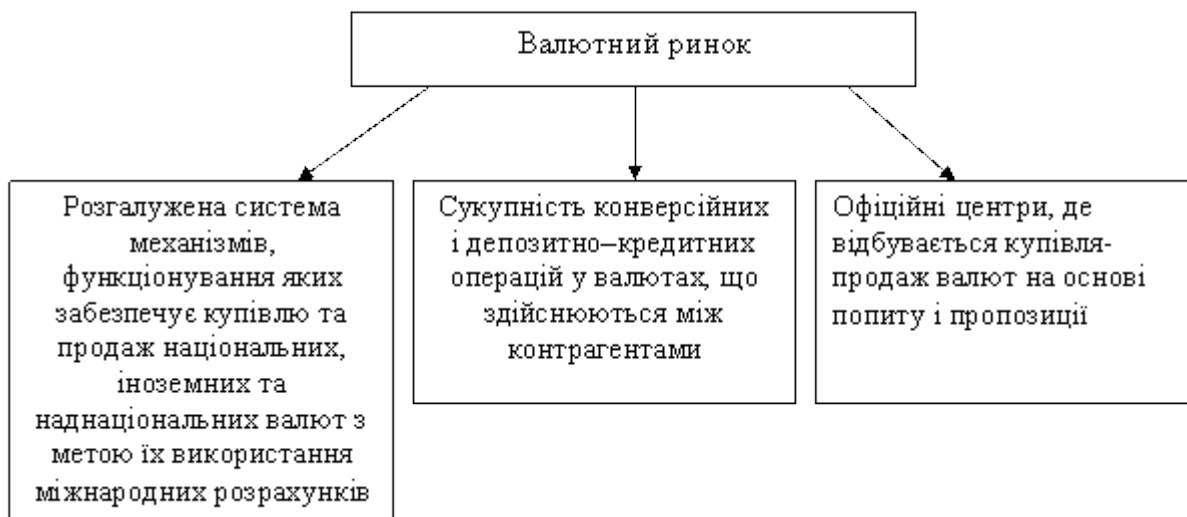

Рис. 1. Сутність поняття «валютний ринок»

У сучасному світі проблеми управління валютним курсом притаманні будь-якій економічній системі. Стрімкий сплеск інфляційних тенденцій завдав значного удару не лише по реальному рівню життя населення, але й по довірі населення, суб'єктів ринку, інвесторів до стабільності національної економіки та спроможності Національного банку України послідовно реалізовувати своє основне завдання – забезпечення стабільності національної грошової одиниці [2].

З початку 90-х років уявлення про обмінний курс української національної валюти до долара США не лише для підприємців, а й у масовій свідомості сформувалися як важливий індикатор, що доволі точно відображає ситуацію в українській економіці загалом. Такий підхід, як і будь-який стереотип, має деякі суттєві вади щодо адекватності оцінки економічної ситуації в країні. Однак він реально впливає на поведінку багатьох учасників національного ринку, а тому – потребує прискіпливої уваги.

Важливою проблемою валютного ринку України виступає доларизація вітчизняної економіки, яку неможливо подолати остаточно, адже вона тісно пов'язана із процесами інтернаціоналізації виробництва та валютно-фінансовою глобалізацією (об'єднання національних грошових систем).

Україна належить до країн в яких помітно процвітає неофіційна доларизація. Національна грошова одиниця — гривня частково витісняється з внутрішнього ринку, а у виконанні функцій грошей, поряд із нею бере участь іноземна валюта — долар США і рідше, проте з тенденцією до зростання євро.

Тому пропоную розглянути 5 причин, чому долар пішов вгору саме зараз:

1. Тонкий ринок. За рік український експорт впав більш ніж на третину і продовжує падати. У зв'язку з цим валюти в країні не додається: експортери неохоче заводять в країну навіть ту виручку, що є, плюс сезонне зниження активності бізнесу і проблеми в Єврозоні.

2. Чутки про дефолт. З початку липня країна живе в очікуванні технічного дефолту, і це також вплинуло на курс. Справа в тому, що в разі оголошення технічного дефолту умови кредитування бізнесу стануть жорсткішими. І оскільки гроші стануть «дорожче», то це позначиться на цінах і призведе до нового витка інфляції. І бізнес, і пересічні українці це чудово розуміють, тому намагаються зберегти залишки заощаджень, переводячи їх у валюту.

3. Паніка. Не останню роль грає і те, що українці неправильно розуміють слово «дефолт». Після оголошення дефолту валюта залишиться в країні, тому перший час курс зростати не буде. Однак зусиллями політиків і ЗМІ створюється зворотна громадська думка, і в результаті, ледь зачувши слово «дефолт», українці тут же скуповують долари.

4. Індексація валютних кредитів. Якщо закон про реструктуризацію валютних кредитів, прийнятий ВР, вступить в силу, банкам доведеться купити на міжбанку мільярди доларів, що викличе великий попит на валюту і, відповідно, послабить гривню. Багато банків вирішили "підстрахуватися" і тим самим підвищили курс.

5. Грецьке банкрутство. Першою на результати грецького референдуму відреагувала європейська валюта, тут же впавши по відношенню до долара на 1,12%. Відповідно долар по відношенню до євро виріс і одночасно зміцнився по відношенню до валют інших країн. Події в Греції справили на українців ще і моральний тиск.

Говорячи про фундаментальні фактори, які впливають на валютний ринок України, хочу перерахувати такі: погіршення зовнішньої кон'юнктури, зниження цін на світових сировинних ринку; цикл підвищення процентної ставки США; девальвацію валют країн торгових партнерів; закриття Росії для українських експортерів.

За таких обставин паніка на українському валютному ринку була цілком закономірною. У результаті обмінний курс гривні у лютому – березні 2015 р. стрімко падав. Якщо наприкінці січня 2015 р. офіційний обмінний курс української національної валюти становив 16,16 грн / дол. США, то наприкінці лютого 2015 р. – вже 27,76 грн / дол., а станом на 07.03.2016 курс становить 26.25 грн / дол. [3].

Більшість аналітиків та оглядачів ЗМІ прогнозують послаблення обмінного курсу гривні до кінця I кварталу 2016 р. у межах 27–30 грн/дол. США. Значною мірою такі прогнози є відображенням спекулятивних настроїв вельми поширених серед учасників українського валютного ринку [4].

Отже, переважаючим результатом на сучасному етапі став вплив ситуативних чинників формування обмінного курсу гривні над фундаментальними чинниками.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бодрова Н. Е. Валютний ринок: стан, проблеми, перспективи / Н. Е. Бодрова // Економіка. – 2012. - № 1. –с. 102 – 114

2. Белінська Я.В. Проблеми валютно-курсової стабільності в Україні // Актуальні проблеми економіки. – 2009. - №8. – С. 200-208.
3. Національний банк України. Офіційне інтернет-представництво (<http://www.bank.gov.ua>)
4. Україна: події, факти, коментарі. – 2016. – № 3. – С. 73–95. – Режим доступу: <http://nbuviap.gov.ua/images/ukraine/2016/ukr3.pdf>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Клішина М. С., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит, III курс
Київський фінансово економічний коледж НУДПСУ
Науковий керівник – викладач, Деміденко Л.С.

Банківські системи в умовах зростаючої економічної політичної нестабільності опиняються в найбільш несприятливому стані. При цьому виникнення нестабільності в самому банківському секторі призводить до негативних наслідків розвитку економіки в цілому, а в деяких випадках провокує соціально-політичну кризу.

Актуальність обраної теми полягає в тому, що банківська система віддзеркалює фінансово-економічний стан країни. Надання банками повноцінних послуг і висока рентабельність банківських установ можливі тільки в умовах загальної фінансової стійкості економіки. Чим більша її стійкість, тим більш стабільна банківська система. У свою чергу банки можуть виступати причиною погіршення стану економіки.

Стійкість банківської системи є чинником забезпечення стабільності фінансової та економічної систем і економічної безпеки держави. На сьогоднішній день сприяння або забезпечення стабільності банківської системи є однією із основних функцій центральних банків [2, 306].

До основних загроз фінансовій безпеці банківської системи України протягом 2014-2015 рр. відносяться:

- вплив залучених коштів, у першу чергу вкладів населення.
- погіршення якості кредитного портфеля банків внаслідок падіння ділової активності та платіжної дисципліни суб'єктів господарювання, підвищення споживчих витрат населення.
- зростання банківських витрат на формування страхових резервів внаслідок погіршення якості кредитного портфеля.

- збитковість банківської системи, обумовлена зростанням витрат на формування страхових резервів. Фінансовий результат діяльності банків за 2014 рік складає - 53 млрд. грн. Негативна тенденція збитковості банківської системи продовжувалася і протягом 2015 року. Збиток банківської системи у 2015р. складає 66,6 млрд. грн.

- падіння капіталізації банківської системи, викликане її збитковою діяльністю.
- зростання рівня доларизації активів і пасивів банківських установ.

Щоб подолати кризові явища у банківській системі та грошово-кредитній сфері, державою були здійснені наступні заходи:

1. В умовах низької довіри між учасниками міжбанківського ринку НБУ здійснював рефінансування банківських установ.

2. У межах протидії девальваційному тиску послідовно підвищувалась облікова ставка НБУ: з 15.04.2014р. – 6,5 % до 9,5%, з 17.07.2014р. – до 12,5%, з 13.11.2014р. – до 14%, з 06.02.2015р. – до 19,5% , з 4.03.2015р. – до 30 %. Поступово з серпня 2015 року облікова ставка знизилася до 22 %.

3. У межах протидії зростанню інфляції обмежується обсяг емісії.

4. З метою стимулювання пропозиції валюти на міжбанківському валютному ринку було збільшено з 50% до 75% розмір обов'язкового продажу валютної виручки підприємствами-експортерами, що має призвести до поступового задоволення попиту на валюту з боку імпортерів.

5. У межах заходів з лібералізації ціноутворення на валютному ринку відбулась відмова від фіксованого валютного курсу гривні

6. З метою підвищення рівня капіталізації банківської системи відбувається зростання банківського капіталу шляхом збільшення статутних фондів згідно планів рекапіталізації, затверджених НБУ.

7. З метою стимулювання залучення додаткових коштів населення у банківську систему відбулось скасування можливості дострокового зняття депозитів населення.

8. Триває ініційований державою процес очищення та оздоровлення банківської системи шляхом виведення з ринку проблемних банків. З метою оздоровлення банківської системи протягом 2014рік у 33 банки було введено тимчасову адміністрацію, по 17 банках були прийняті рішення про ліквідацію, у 51 банк призначено кураторів. З початком поточного року процес виведення проблемних банків з ринку продовжився: протягом 2015 р. НБУ визнав неплатоспроможними 27 банків. Таким чином, платоспроможним на сьогодні є 120 банків [1].

У 2016 рік банківська система Україна увійшла з невирішеними проблемами 2014-2015 років, такими як девальвація гривні, інфляція, військові дії у східному регіоні та анексія АР Крим, недостатній рівень корпоративного управління. Це стало визначальним чинником

повернення банківської системи до збитковості – станом на 1 лютого 2016 року збитки банківського сектору склали 0,9 млрд. грн.

Подальші дії держави щодо підтримки стабільності банківської системи мають включати в себе наступні кроки:

1. Залучення у банківську систему додаткових пасивів, бажано довгострокових і у національній валюті. Найбільше потенційне джерело залучення пасивів – кошти населення поза банками. Одним із інструментів, що має стимулювати повернення коштів у банківську систему є підвищення гарантованої державою суми відшкодування вкладів фізичних осіб до рівня 500 тис. грн., що складає близько 20 тис. дол. США. У валютному еквіваленті запропонована сума є меншою за суму відшкодування до девальвації гривні (25 тис. дол. США при курсі 8 грн. / дол.).

2. Пом'якшення вимог НБУ щодо обов'язкових витрат на формування страхових резервів під проблемні кредити для банків шляхом зниження норм відрахувань для проблемної заборгованості. Зокрема, для «субстандартних» кредитів – до рівня 10 %, «сумнівних» – до рівня 20 %, «безнадійних» – до рівня 50 % від суми наданих кредитів, що дасть змогу зменшити домінуючу статтю витрат абсолютної більшості банків та дозволить їм вийти на рівень беззбитковості [1].

Отже, стабільність банківської системи у загальному значенні слід розуміти як здатність протистояти перешкодам у її функціонуванні для того, щоб вона могла здійснювати роль фінансового посередника в економіці. Оскільки стабільність банківської системи визначає стабільність економічного середовища, яке оточує банк, то досягти цієї якісної характеристики неможливо без забезпечення стійкості окремих банків.

Таким чином, на сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки досить актуальним є забезпечення фінансової стійкості банківської системи. Фінансова стійкість як основний елемент стабільності банку відповідає такому стану розподілу та використання фінансових ресурсів, який забезпечує розвиток банку на підставі зростання норми нагромадження та раціоналізації структури капіталу у процесі збереження платоспроможності в умовах допустимого рівня ризику.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Основні загрози безпеці банківської системи України та шляхи їх подолання // Національний інститут стратегічних досліджень [Електронний ресурс] – Режим доступу: - http://www.niss.gov.ua/articles/2125/#_ftn1

2. Погореленко Н. П., Остроушко М. В. Забезпечення фінансової стабільності банківського сектора України в сучасних умовах / Н. П. Погореленко, М. В. Остроушко // БІЗНЕС ІНФОРМ. – 2013. – № 12. – С. 306-311.

ПЕНСІЙНИЙ ФОНД, ЙОГО ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДП «ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ПЕРСОНІФІКОВАНОГО ОБЛІКУ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ»

Ковтун Т.М., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
Технолого – економічний коледж Білоцерківського національного
аграрного університету.
Науковий керівник – викладач Безпала О.В.

В умовах становлення економічних та соціальних складових нової незалежної держави, важливе місце посідає така фінансова інституція як Пенсійний фонд України. Велика кількість невирішених питань зумовила ряд важливих перетворень, що відбулися і продовжують відбуватись. Вони напряду торкнулись проблем пенсійного забезпечення, що є найбільш дискутованим у сфері соціального забезпечення.

Основні завдання Пенсійного фонду України полягають в зборі та акумуляції обов'язкових страхових внесків, забезпечення фінансування витрат на виплату пенсій та допомог, повний та своєчасний облік платників, забезпечення звітності платників [1, с. 59].

На даний момент дефіцит Пенсійного фонду України становить близько 81 млрд. гривень. Дефіцит бюджету Пенсійного фонду повністю покритися з коштів державного бюджету на 2015 рік [3].

Динаміка показників діяльності Білоцерківського ПФ показала, що в період 2014 – 2016 років показники кількості всього та працездатного населення, не змінювались і дорівнювали 22152 тис. чол., і відповідно – 135,3 тис. чол., так як і кількість страхувальників, що дорівнює 12552 тис. чол., ЄСВ та показники кількості пенсіонерів на 100 працюючих дорівнює 115 чол. Це свідчить про певні особливості демографічних процесів в регіоні. Попри це, кількість юридичних та фізичних осіб, що перебувають на обліку в ПФУ, в 2015 році в порівнянні з 2014 знизилась на 2611 осіб, що складає близько 12%, але вже в 2015 році збільшилась майже на 450 осіб, що на 2,3% більше ніж в 2014 році.

Згідно Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» від 24.12.2015 р. № 909-VIII внесено низку змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р. № 2464-VI, згідно якому порядок сплати було змінено [2].

Перед пенсійною системою стоїть ряд невирішених проблем: Щорічно на покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду йде сума що в 2015 році склала 31 млрд. грн..;

недосконалість пенсійної системи та законодавства; диспропорції у пенсійному забезпеченні; демографічна ситуація [4].

Тому, щоб забезпечити гідний рівень життя пенсіонерів, урядом було проведено такі заходи:

- всі особи, молодші за 35 років, в обов'язковому порядку будуть складати 2 % від розміру своєї заробітної плати на персональних пенсійних рахунках;
- поступово почнуть збільшуватися мінімальний стаж і пенсійний вік жінок;
- ануляція спеціальної пенсії для чиновників різного рівня і різних робочих сфер.

Пенсійна система потребує змін і реалізація концепції дасть змогу:

- фінансову стабільність пенсійної системи;
- розвиток системи недержавного пенсійного забезпечення;
- впровадження обов'язкової накопичувальної пенсійної системи.

Отже, пенсійна реформа повинна бути тісно пов'язана з впровадженням в пенсійну систему накопичувального механізму і з реформою податкового законодавства, а також трудовим кодексом, який планується розглянути і прийняти в цьому році.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кременець О. І. Фінанси : навчальний посібник / О. І. Кременець, В. М. Кременець – К.: Центр учбової літератури, 2012 – 416 с.
2. Ліга Закон: <http://www.ligazakon.ua>
3. Сайт Пенсійного фонду України: <http://www.pfu.gov.ua>
4. Журнал «Проблеми економіки»

ОСОБЛИВОСТІ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

Кузьмінський О.А., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс

ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».

Науковий керівник – викладач, к.е.н. Пісковець О.В.

На сучасному етапі економічного розвитку важливе місце у пошуку шляхів виходу України з кризового стану займає подальше удосконалення форм кредиту, вироблення зважених підходів до реалізації банківськими установами кредитної політики, формування продуктивної кредитної системи та ефективне управління її ризиками. Незважаючи на те, що зараз банківські установи дещо уповільнили свою діяльність на ринку кредитування фізичних осіб, потреба в подальшому дослідженні теоретичних та практичних питань кредитування населення залишається дуже актуальною. При цьому, слід визначити які

фінансові інструменти і механізми для цього слід застосовувати, а також визначити відповідну методику кредитування населення на окремі цілі. Це дозволить, з одного боку, сприяти максимальному задоволенню потреб населення, а з іншого - одержанню додаткових прибутків кредиторами.

Банківське кредитування займає одне з найважливіших місць серед фінансових механізмів економічного стимулювання і стабільного розвитку економіки. Застосування банківського кредитування дає значний соціально-економічний ефект. За допомогою кредитно-фінансових інструментів значно збільшуються активи різних суб'єктів ринку – від окремого громадянина і сім'ї до держави в цілому. За рахунок кредитування здійснюється інвестування реального сектора економіки та збільшення його капіталу і внаслідок цього забезпечується стабільне зростання доходів у різних галузях економіки.

Дослідженням окремих питань у сфері кредитування займалися такі науковці: Л. Абалкін, Е. Гайдар, А. Іларіонов, А. Некипілов, М.Осьмовий, а також Дж. Сакс, А. Ослунд, Л. Тейлор, Я. Корнай, Л. Бальцерович, В. Клаус.

З організаційно-правової точки зору, виникнення кредитного зобов'язання характеризуються поняттям «кредит», що визначене як засноване на кредитному правочинні зобов'язання однієї особи-кредитора з приводу передачі у власність іншій особі-позичальнику додаткової платоспроможності, вираженої у грошовій формі, і зустрічне зобов'язання позичальника в майбутньому повернути борг та сплатити процент [1].

В Україні протягом останніх років кредитування фізичних осіб набуває широкої популярності. Рівень попиту на позикові фінансові ресурси з боку громадян та їх пропозиції банківськими фінансово-кредитними установами постійно зростає. Удосконалення процесу кредитування фізичних осіб можна розглядати як комплекс організаційних і економічних елементів, методів, інструментів розвитку банківської діяльності, що забезпечує стабільне і ефективне функціонування банківської системи в цілому.

Основними видами банківського кредитування фізичних осіб є надання позики для купівлі житла (іпотека), для купівлі транспортних засобів (автомобільний) та для потреби купівлі товарів тривалого користування (споживчий). Кредитування фізичних осіб – важлива складова економіки і фінансового сектора України [2].

З початком фінансової кризи внаслідок зменшення тимчасово вільних коштів банків, введення обмежень на кредитування, зростання вартості кредитних ресурсів спостерігалось уповільнення темпів споживчого кредитування.

Відомо, що кредитування фізичних осіб належить до системних банківських продуктів, отож його впровадження потребує системного підходу. Як правило, коли мова йде про проблеми впровадження кредитування в нашій країні, насамперед вказують на відсутність правової бази для такого кредитування. Це справді надзвичайно складна

проблема. Її особливість полягає у тому, що деякі моменти створення необхідного правового поля для кредитування лежать у політичній площині. Однак, крім законодавчо-правових, не менш важливими є економічні чинники, які безпосередньо впливають на успішне запровадження і розвиток кредитування. Зважаючи на нинішній стан економіки держави, ці проблеми можуть надовго загальмувати розвиток кредитування фізичних осіб в Україні.

Аналізуючи кредитування фізичних осіб, слід відмітити, що удосконалення його організаційного та фінансово-економічного механізму дозволить реалізувати величезні можливості цього виду кредитування піднесення соціального добробуту населення, особливо в частині придбання житла, як способу зменшення напруги в цій сфері, зокрема:

1. розширити і вдосконалити організаційно-правову та фінансово-економічну основу банківського кредитування фізичних осіб на партнерських засадах в системі банк – фізична особа.

2. забезпечити конкретизацію кредитних схем, їх вибіркову динамічність та підвищити надійність кредитування на основі заходів стимулювання розвитку цього виду кредитування;

3. удосконалити механізм оцінки кредитоспроможності позичальника та забезпечити зменшення ризиковості кредитування фізичних осіб.

Реалізація цих, а також інших заходів буде сприяти зростанню масштабності та якісного рівня банківського кредитування як запоруки прискорення темпів соціально-економічного розвитку держави[3].

Отже, у сучасних умовах надзвичайно актуальним питанням піднесення країни залишається подальший розвиток кредитування населення, оскільки соціально-економічний рівень їх життя є досить низьким.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гроші та кредит: Підручник. – 6-те вид., перероб. і доп. / М.І. Савлук, А.М. Мороз, М.Ф. Пуховкіна та ін.; За заг. ред. М.І. Савлука.–К.: КНЕУ, 2011. – 589 с.

2. Сучасний стан кредитування фізичних осіб в Україні та шляхи його удосконалення/Д.Д. Куртвелієва// Активна економіка: Вісник Дніпропетровського державного аграрного університету -16.06.2010 р.

3. Операції комерційних банків / Р. Коцовська, В. Ричаківська, Г. Табачук, Я. Грудзевич, М. Вознюк. – 3-тє вид. – К.: Алерта; Львів: ЛБІ ЦБ, 2003. – 500 с.

БЮДЖЕТНИЙ ДЕФІЦИТ В УКРАЇНІ ТА ОСНОВНІ ШЛЯХИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ

Кузьменко А.С., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси та кредит», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Сова В.М.

На сьогодні у світі налічується близько 240 держав і тільки 8-10 держав з них мають бездефіцитний бюджет. Україна в ряд цих держав не входить. Розгляд проблеми державного дефіциту нашої країни на сьогоднішній день є досить актуальною темою, оскільки він викликає ряд проблем, які необхідно вирішити.

Серед вітчизняних дослідників питань впливу дефіциту бюджету на економіку країни слід відмітити таких учених: А. Гальчинський, В. Геєць, С. Онишко, Г. П'ятаченко, Д. Полозенко, І. Чугунов. Незважаючи на широке коло досліджень, проблема бюджетного дефіциту вимагає постійного пошуку нових шляхів його подолання.

Бюджетний дефіцит є основним інструментом державної фінансової політики, який суттєво впливає на соціально-економічний стан країни. Зростання бюджетного дефіциту спричиняє в країні посилення інфляційних процесів, кризу у сфері державних фінансів, грошової системи, зростання диференціації в доходах і, як наслідок, погіршення соціально-економічного стану в суспільстві [4].

Проаналізуємо динаміку Державного бюджету України за 2010–2014 роки у таблиці 1, використавши дані Міністерства фінансів України щодо виконання Державного бюджету України за 2010-2014 роки [3, 7].

Таблиця 1

Динаміка дефіциту державного бюджету України за 2010-2014 роки

Показник, млн. грн.	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік
Фактичний дефіцит	64265,5	23557,5	53445,2	64706,7	60077,7
Запланований дефіцит	54095,0	38812,4	42975,7	69980,8	68564,2
Сума перевищення між фактичним та запланованим дефіцитом	10170,5	-15254,9	10469,5	-5273,2	-8486,5

Аналізуючи дані таблиці 1 можна зробити висновок, що протягом аналізованих років в Україні наявний дефіцит державного бюджету. У 2011 році він зменшився порівняно з 2010 роком на 40708,0 млн. грн. (або на 63,34 %), у 2012 році зріс на 29887,7 млн. грн. (або на 126,87%) порівняно з попереднім, у 2013 році також відбулося зростання на 11261,8 млн. грн. (або на 21,07%). Проте, сума бюджетного дефіциту у 2014 році дещо менша, ніж за результатам 2013 року (на 4629,0 млн.грн.).

Сума перевищення між фактичним та запланованим дефіцитом Державного бюджету України у 2010 та у 2012 році становила 10170,5 млн. грн. та 10469,5 млн. грн. відповідно,

що є негативною ознакою для економіки країни. У 2011 та 2013 роках спостерігалася позитивна тенденція, оскільки запланований дефіцит державного бюджету був більший, ніж фактичний (на 15255 млн. грн. і 5273,2 млн. грн. відповідно). Крім того, за результатами виконання державного бюджету України 2014 року фактичний дефіцит бюджету становить 87,6 % планового показника [5].

На сучасному етапі серед основних проблем дефіциту бюджету виділяють наступні:

- структурна розбалансованість економіки і неефективне проведення структурних перетворень;
- неефективний механізм оподаткування суб'єктів господарювання;
- збереження значної кількості нерентабельних державних підприємств, що одержують дотації;
- невідповідна наявним фінансовим можливостям держави структура бюджетних витрат;
- значний обсяг тіньової економічної діяльності;
- нецільове і неефективне використання бюджетних коштів;
- втрати, крадіжки і т.ін., що не стало об'єктом ефективного державного фінансового контролю;
- неефективність фінансово-кредитних відносин [6].

Зменшення і подолання бюджетного дефіциту в Україні можливе лише шляхом ліквідації перелічених проблем. З метою зниження бюджетного дефіциту необхідно:

- здійснювати заходи щодо вдосконалення податкової системи;
- залучити до інвестиційної сфери особисті заощадження населення;
- забезпечити фінансову підтримку малого та середнього бізнесу;
- посилити відповідальність суб'єктів господарювання та їх керівників, зокрема особисту майнову і кримінальну відповідальність, за дотриманням вимог законодавства, своєчасність і повноту розрахунків з бюджетом та державними позабюджетними фондами;
- скоротити видаткову частину бюджету: зменшити витрати на фінансування управлінських структур, створити жорсткий контроль за виплатою державних коштів;
- перейти від бюджетного фінансування до системи надання субсидій, субвенцій, інвестиційних позик суб'єктам господарювання;
- удосконалити нормативно-правове забезпечення бюджетного процесу [6].

Отже, підсумовуючи вищесказане можна зробити наступні висновки, що причинами зростання дефіциту державного бюджету, є економічна та політична нестабільність, не виважена бюджетна політика, недосконалість законодавчої бази. Здійснюючи видатки, потрібно виходити з величини отриманих доходів, при чому розподіляти їх таким чином,

щоб отримати максимальний ефект, що полягає в підвищенні рівня життя всього населення, а не збільшення добробуту окремих його верств.

На даний момент економіка України досить нестабільна, бюджет залишається дефіцитним та заборгованість держави велика. Але завдяки методам усунення дисбалансу бюджету, а саме заходами, спрямованими на зростання ВВП, можливо стабілізувати та збалансувати бюджет України та економіку в цілому.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Закон України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» від 16.01.2014 р. № 719-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/719-18>.
3. Бюджетний моніторинг: аналіз виконання бюджету за 2014 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Monitoring%20Quarter%202014/ukr/KV_IV_2014_Monitoring_ukr.pdf.
4. Бурлачук Н.Ю. Дефіцит державного бюджету, основні причини та способи його подолання/Н.Ю.Бурлачук, Н.Н.Британська [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=73188>
5. Гевко А.О. Шляхи зменшення дефіциту Державного бюджету України /А.О. Гевко //Інноваційна економіка – 2015. – С.32-34 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/eko/11may2015/11.pdf>.
6. І.Б. Нечаюк Онсовні проблеми подолання бюджетного дефіциту в Україні/І.Б. Нечаюк // Економічний форум. – 2013. – № 4. – С. 207-211. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/eko/11may2015/11.pdf>.
7. <http://www.minfin.gov.ua> [Електронний ресурс]. – Офіційний сайт Міністерства фінансів України.

КРЕДИТ ТА ЙОГО ВИДИ

Литвиненко Н.А, відділення економіки, логістики та інформаційних систем,
спеціальність « Бухгалтерський облік», III курс
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж».
Науковий керівник – викладач Романенко Т.В

Кредит - це побудований на довірі специфічний тип економічних відносин, які виникають між кредитором і позичальником з приводу мобілізації тимчасово вільних коштів та використання їх на умовах повернення, платності, строкового використання [4,54].

Функції кредиту:

- Перерозподільча;
- Емісійна;
- Сприяння економії витрат обігу;
- Регулювання макроекономічних процесів;
- Контрольна.

Основні принципи кредитування: цільовий характер, матеріальна забезпеченість, строкове використання, платність і своєчасне повернення.

В умовах ринку розрізняють такі види кредиту: банківський, комерційний, іпотечний, податковий, споживчий (товарний), державний і міжнародний. Кредит може надаватися у грошовій або натуральній формі.

Банківський кредит—грошова позика, що надається банками та іншими кредитними установами функціонуючим підприємствам і підприємцям. Це найпоширеніша форма кредиту в період переходу до ринкової економіки [2,245].

Комерційний кредит— це кредит, який надається споживачу постачальником продукції у вигляді грошей або товарів з відстроченням платежу. В останньому випадку оформляється вексель як заставне зобов'язання покупця. У ньому зазначається сума позичених коштів і плата за кредит, терміни платежу та інші умови, узгоджені сторонами [3,124].

Іпотечний кредит — це особливий вид економічних відносин з приводу надання кредитів під заставу нерухомого майна. Кредиторами з іпотеки є іпотечні банки або спеціальні іпотечні компанії, а також комерційні банки. Позичальниками можуть бути юридичні та фізичні особи, які мають у власності об'єкти іпотеки або поручителів, які надають під заставу об'єкти іпотеки на користь позичальника. Як іпотеку при наданні кредиту доцільно використовувати житлові будинки, квартири, виробничі будівлі, споруди, магазини, земельні ділянки, що є власністю позичальника і не є об'єктом застави за іншою угодою [4,35].

Податковий кредит— це кредит, що надається фінансовим органам на основі кредитної угоди, укладеної підприємством з податковою адміністрацією, за місцем реєстрації підприємства, для сплати податків на дохід (прибуток).

Споживчий кредит— це кредит, що надається населенню у вигляді відстрочення платежу за товари довготермінового користування, на закупівлю худоби, будівництво житла, садових будиночків та інші види послуг. [5,165]

Державний кредит — це сукупність кредитних відносин між позичальником, в особі держави, та підприємцями і населенням як його кредиторами. Основними формами державного кредиту є державні ощадні сертифікати, казначейські зобов'язання, облігації,

займи та грошово-речові лотереї. Через ці форми держава мобілізує грошові кошти юридичних і фізичних осіб на умовах повернення і оплачування та використовує їх на покриття державних витрат.

Міжнародний (зовнішньоекономічний) кредит — це позики, що одержують держава, банки, підприємці тощо від іноземних кредиторів або надають іноземним позичальникам [6,130]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ващенко Ю.В. Банківське право: Навч. посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2013. — 344 с.
2. Гроші та кредит: Підручник для вузів за спец. "Фінанси та кредит"// Михайло Савлук, К.Г. Зуллас, А. М. Коряк. - К.: Либідь, 2010. — 330 с.
3. Гроші та кредит: Підручник // За ред. проф. Б. С. Івасіва. - Тернопіль: Карт-бланш, 2014.-510 с.
4. Іпотечне кредитування: навч. посібн. // за ред. О. С. Любуня, О.І. Кіреєва, М. П. Денисенка. — К.: Центр навч. літ-ри, 2014.- 391 с.
5. Коваленко М. Операції сучасного комерційного банку: Навч. посіб./Микола Коваленко, Владлен Білінкіс, Лідія Сухомлин,. - Херсон: ОЛДІ-плюс, 2014. - 467 с.
6. Кузнєцова Т.В. Гроші та кредит : навч. посібник / Т.В. Кузнєцова, Н.М. Михайличенко, О.О. Кисельова . — Краматорськ : ДДМА, 2012. — 207 с.

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Мацелик Ю.І. «Фінанси та кредит», гр.Ф-33

КФЕК НУДПСУ

Науковий керівник – викладач Ковальчук Н.І.

Проблемам регулювання банківської системи України в умовах перехідної економіки присвячені праці Г. Башнянина, О. Вовчак, А. Гальчинського, О. Дзюблюка, М. Козоріз, О. Копилук, О. Кириченко, А. Мороза, С. Мочерного, О. Петрика, М. Савлука, Т. Смовженко, М. Суржинського, С. Реверчука, С. Хорунжого, Т. Черничко, В. Ющенко та інших, але разом з тим залишається багато не вирішених проблем, щодо комплексного державного регулювання банківської діяльності з урахуванням ризиків.

Стрімке зростання обсягу і зміна характеру фінансових послуг пред'являє останнім часом нові вимоги до управління ризиками в банківській сфері. Це стосується не тільки західних, але й українських банків, які в основному приділяли увагу кредитному ризику й ризику втрати ліквідності.

Під банківським ризиком розуміється притаманна банківській діяльності вірогідність понесення кредитною організацією втрат і погіршення ліквідності внаслідок настання несприятливих подій, пов'язаних з внутрішніми і зовнішніми чинниками.

На сьогоднішній день ефективне управління ризиками (ризик менеджмент) відноситься до одного з центральних завдань ради директорів (членів правління) великих міжнародних банків і фінансових інститутів. 80 % управлінських кадрів стверджують, що в таких сферах, як кредити, ринок і ліквідність, необхідно проводити ефективне управління ризиками. У нових сферах, схильних до ризику, потреба в управлінні ризиками відчувається ще гостріше.

Однак в Україні відсутня повноцінна система комплексної оцінки банківських ризиків, яка б здійснювала інтегральну оцінку ступеню надійності банківських установ. Наглядовий орган оцінює кредитний, ринковий та операційно-технологічний, валютний ризик, а також загальну схильність до ризиків. Крім того, наглядачі беруть до уваги зовнішні умови функціонування банків, вплив економічної ситуації та нормативної бази.[1, 17]

Базель II — це документ (у формі рекомендації національним органам нагляду), розроблений і запропонований Базельським комітетом по банківському нагляду, що містить критерії регулювання банківської діяльності.

Базель II призначений для фінансових організацій та їх потенційних позичальників.

Документ наказує обов'язкове управління ризиками і вимагає поліпшити забезпеченість власним капіталом. За допомогою спеціальних рейтингів фінансові установи оцінюють кредитні ризики позичальників. Відповідно до цього визначається величина власного капіталу, яку має підтвердити банк.

Система управління банком пов'язана із застосуванням в інтегрованому ризик-менеджменті методики скоригованої на ризик рентабельності капіталу (risk adjusted return on capital — RAROC), яка дозволяє впровадити систему управління ризиками безпосередньо в процес прийняття рішень керівництвом банку. Поява методики RAROC була обумовлена тенденцією до диверсифікації банківської справи, коли банки стали освоювати нові для них види операцій, які, на відміну від традиційних операцій кредитування, створювали умовні зобов'язання для банку, розмір збитку за якими міг стати катастрофічним для банку в цілому.

Важливою перевагою RAROC є можливість оцінювати ризики за окремими операціями, портфелями і клієнтами, послідовно піднімаючись на все більш високі рівні шляхом агрегування ризиків з урахуванням ефектів диверсифікації між різними напрямками діяльності.[2]

Систему управління ризиками можна визначити як сукупність наступних взаємопов'язаних елементів:

— методи оцінки ризиків та їх прогнозування;

- інструментарій з обмеження та зниження ризиків, форми моніторингу ризиків;
- організаційна структура, що забезпечує роботу такої системи.

Ключове значення відводиться до методологічної складової: необхідна як щоденна кількісна оцінка можливих втрат з окремих операцій, підрозділів і напрямів діяльності, так і інтегральна оцінка сукупного ризику.

Ризиком у бізнесі та банківській діяльності зокрема є дія суб'єкта господарювання за непрозорих, невизначених обставин. Ризики притаманні всім сферам банківської діяльності. Більшість ризиків пов'язана з активними операціями банку, насамперед кредитною та інвестиційною діяльністю.[3, 214]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бодрецький М.В. «Управління банківськими ризиками та їх регулювання» № 12, ст. 16-21//Економічна наука.
2. О.О. Карась. «Специфіка системи управління ризиками в банківській сфері» № 3, 2015 р. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3917>
3. Примостка Л.О. Банківські ризики: Теорія та практика управління: Монографія. – К: КНЕУ, 2009. – 456.

СТРАХУВАННЯ РИЗИКІВ ВИКОРИСТАННЯ КАПІТАЛУ

Писанець Н.О., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – викладач Токар І.В.

Страховання ризиків використання капіталу є захист майнових інтересів підприємства при настанні страхової події спеціальними страховими компаніями (страховиками) за рахунок грошових фондів, що формуються ними шляхом отримання від страховальників страхових премій (страхових внесків). У процесі страхування підприємству забезпечується страховий захист за всіма основними видами його ризиків - як систематичних, так і несистематичних. При цьому обсяг відшкодування негативних наслідків ризиків страховиками не обмежується - він визначається реальною вартістю об'єкта страхування (розміром страхової його оцінки), страхової суми і розміром страхової премії. Вдаючись до послуг страховиків, підприємство повинне в першу чергу визначити об'єкт страхування - ті види ризиків використання капіталу, за якими вона має намір забезпечити зовнішню страховий захист.

Фінансовий ризик - імовірність виникнення несприятливих фінансових наслідків у формі втрати доходу або капіталу в ситуації невизначеності умов здійснення його фінансової діяльності. Фінансових ризиків є дуже багато і з метою здійснення ефективного управління ними класифікуються за видами:

- Ризик зниження фінансової стійкості підприємства;
- Ризик неплатоспроможності підприємства;
- Інвестиційний ризик;
- Інфляційний ризик;
- Відсотковий ризик;
- Валютний ризик;
- Депозитний ризик;
- Кредитний ризик;
- Податковий ризик;
- Структурний ризик;

Ризики, що страхуються. Незважаючи на те, що законодавство не перешкоджає страхуванню будь-яких видів ризиків підприємства, ринок страхових продуктів за цим ризикам у певній мірі обмежений. Ця обмеженість викликається непрогнозованістю ймовірності настання страхового випадку за окремими ризиками в умовах нестабільного економічного розвитку країни, високою ймовірністю виникнення страхової події по ряду цих ризиків у процесі переходу до ринкових відносин. Певні обмеження в страхуванню окремих ризиків використання капіталу вноситься і здійснення вкрай агресивної фінансової політики низкою підприємств з окремих аспектів фінансової діяльності в цій області. Тому, визначаючи можливості страхування своїх ризиків, підприємство має з'ясувати здійсненність страхування з урахуванням страхових продуктів, що пропонуються ринком.

Обов'язковість страхування ризику. Ряд ризиків відповідно до умов державного регулювання господарської діяльності підприємств підлягає обов'язковому страхуванню. За таких ризиків у підприємства немає альтернатив управлінських рішень в частині їх складу.

Наявність у підприємства страхового інтересу. Він характеризується фінансовою зацікавленістю підприємства у страхуванні окремих видів своїх ризиків. Такий інтерес визначається складом ризиків використання капіталу підприємства, можливістю їх нейтралізації за рахунок внутрішніх механізмів, рівнем вірогідності виникнення ризикової події, розміром можливого збитку за окремими ризиками і рядом інших факторів.

Повний страховий інтерес підприємства визначає його потреба у відшкодуванні страховиком повного обсягу фінансових втрат, понесених при настанні страхової події. Іншими словами, повний страховий інтерес відображає необхідність забезпечення страховиком повного страхового захисту з даного виду ризику. Частковий страховий інтерес

підприємства визначає його потреба у відшкодуванні страховиком лише певної частини фінансових втрат, понесених при настанні страхової події.

Неможливість повністю заповнити фінансові втрати за ризиком за рахунок власних фінансових ресурсів. Ця умова є одним з основних у формуванні страхового інтересу підприємства. Відповідно до цієї умови у страховому захисті в першу чергу потребують ризики підприємства, що відносяться за розміром можливих фінансових втрат до числа катастрофічних.

З урахуванням цієї умови підприємство повинно забезпечувати повне або часткове страхування за всіма видами страхованих катастрофічних ризиків, притаманних його господарської діяльності.

Високий ступінь ймовірності виникнення ризику. Ця умова визначає необхідність страхового захисту за окремими ризиками використання капіталу допустимої і критичної їх груп, якщо можливості їх нейтралізації не забезпечуються повністю за рахунок внутрішніх її механізмів. У цьому випадку в підприємства виникає, як правило, лише частковий страховий інтерес.

Непрогнозованість і нерегульованим ризику в рамках підприємства. Відсутність досвіду чи достатньої інформаційної бази іноді не дозволяють у рамках підприємства визначити ступінь ймовірності настання ризикової події по окремих ризиках або розрахувати можливий розмір фінансового збитку по них. Навіть якщо ризик використання капіталу чітко ідентифікований з вигляду, але його рівень не оцінений, це позбавляє ризик-менеджерів можливості ефективного управління ним, в першу чергу, вибору альтернативних заходів його нейтралізації за рахунок внутрішніх механізмів. У цих випадках кращим управлінським рішенням є передача ризику страховику.

Прийнятна вартість страхового захисту за ризиком. Ця умова є одним з основних у забезпеченні ефективності страхування ризиків використання капіталу. Якщо вартість страхового захисту не відповідає рівню ризику або фінансовим можливостям підприємства, від неї слід відмовитися, посиливши відповідні заходи його нейтралізації за рахунок внутрішніх механізмів. В окремих випадках, при неможливості здійснити зовнішнє страхування через високу його вартості і неефективності внутрішніх механізмів нейтралізації ризиків, від здійснення відповідної фінансової операції підприємству слід відмовитися.

При взаємному задоволенні страхових інтересів сторін складу інших видів страхування може мати широкий діапазон (за рахунок включення раніше нестрахових ризиків, інноваційних страхових продуктів тощо).

Вдаючись до страхування своїх ризиків, підприємство в першу чергу має обрати страховика, який найбільшою мірою відповідає його потребам у забезпеченні страхового

захисту. Сучасний страховий ринок є досить конкурентним і надає підприємствам широкі можливості вибору страховика при страхуванні своїх ризиків.

Критеріями вибору страховика у процесі страхування підприємством ризиків використання капіталу є:

- форма спеціалізації страхової компанії і відповідність пропонованих нею страхових продуктів потребам підприємства в страхуванні окремих видів ризиків;
- рейтинг страхової компанії, заснований на порівнянні ряду відносних і абсолютних показників їх фінансової діяльності в системі аналогічних суб'єктів господарювання, а також на відповідність цих показників встановленим нормативам страхової діяльності;
- діапазон пропонованих систем і видів страхування ризиків використання капіталу та основні умови його здійснення;
- розмір тарифів, використовуваних страховою компанією в процесі страхування різних видів ризиків.

Основними параметрами ефективності страхування ризиків є:

- ймовірність настання страхової події за даним видом ризику;
- ступінь страхового захисту за ризиком, який визначається коефіцієнтом страхування (відношенням страхової суми до розміру страхової оцінки майна);
- розмір страхового тарифу в зіставленні із середнім його розміром на страховому ринку з даного виду страхування;
- розмір страхової премії та порядком її сплати протягом страхового терміну;
- розмір франшизи - умовної або безумовної.

Мінімізувати фінансові ризики підприємство може як шляхом установаження та використання внутрішніх фінансових нормативів у процесі розробки програми здійснення певних фінансових операцій або фінансової діяльності підприємства в цілому, так і використання зовнішнього страхування.

Страхування тісно взаємодіє з системою фінансів, тобто страховики виробляють специфічні страхові послуги, розподіляють грошові кошти, беруть участь в обмінних процесах, а також певною мірою забезпечують виробниче і споживче споживання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про страхування» // Відомості ВРУ. - 1996. - № 18. (у редакції від 4 жовтня 2001 року № 2745-III); - 250 с
2. Клапків М.С. Страхування фінансових ризиків: Монографія. - Тернопіль: Економічна думка. – «Карт-баш». - 2004. - 570 с..
3. Ринок фінансових послуг: Навч. посібник/М.А. Коваленко, Л.М. Радванська, Н.В. Лобанова, Г.М. Швороб. – Херсон: Олді-плюс, 2003. – 572.

ФУНКЦІОНУВАННЯ ВАЛЮТНОГО РИНКУ

Побелінський П.О., економічне відділення,
спеціальність «Оціночна діяльність», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Ільченко Н.В.

Активна інтеграція України у світове співтовариство обумовлює необхідність ретельного дослідження функціонування її валютного ринку,

який забезпечує взаємозв'язок між вітчизняною та світовою економічною системою.

Вивченню теоретичних і методологічних засад, розробці практичних аспектів функціонування валютних ринків присвячено наукові праці відомих зарубіжних учених: Дж. Вільямсона, Дж. М. Кейнса, Р. Манделла, П. Самуельсона та ін. У вітчизняній економічній літературі ці проблеми відображені у працях С. Боринця, О. Береславської, І. Бураковського, А. Гриценка, В. Міщенка, О. Плотнікова та інших.

Валютний ринок представлений як система економічних відносин між його суб'єктами щодо здійснення операцій з купівлі-продажу іноземних валют, цінних паперів, фінансових деривативів, банківських металів, інших валютних цінностей, де цінами виступають встановлені під впливом попиту і пропозиції валютні курси. Важливими суб'єктами валютного ринку є центральні банки різних країн, які через застосування інструментів валютної політики відповідно до її стратегічних і тактичних цілей здатні впливати на всіх учасників ринку як на національному, так і на регіональному та міжнародному рівні [3, с. 78].

Стан кон'юнктури валютного ринку виявляється у зміні співвідношення між попитом і пропозицією іноземних валют, що, своєю чергою, є ключовим чинником впливу на валютний курс. Загалом чинники, що визначають кон'юктуру валютного ринку, можна розділити на три групи:

- 1) курсоутворюючі;
- 2) регулюючі;
- 3) чинники кризового характеру.

До *курсоутворюючих* чинників зараховують: стан платіжного балансу країни, обсяги ВВП, внутрішню і зовнішню пропозицію грошей, відсоткові ставки в країнах, валюти яких зіставляються, відносні ціни. Ці чинники визначають оптимальний стан співвідношення попиту та пропозиції іноземної валюти. *Регулюючими* чинниками вважають: заходи прямого державного регулювання (фінансово-бюджетна політика, квотування та ліцензування, грошово-кредитна політика, регулювання цін, інтервенційна політика, розподіл валюти) та

структурні чинники (впливають на кон'юнктуру ринку через зміну курсоутворюючих факторів). Ці інструменти використовуються державою для досягнення певних цілей в її економічній політиці, проте ефективність їх зростає в умовах, коли економіка країни перебуває у стані тривалої рівноваги. *Чинники кризового характеру* – це: дефіцит державного бюджету, безконтрольна емісія та інфляція, штучне і надмірне цінове регулювання, високий ступінь монополізація виробництва [4, с. 34].

Дослідивши сучасні тенденції розвитку валютного ринку України, спостерігаємо, що 2014 рік відзначився вагомою девальвацією гривні по відношенню до більшості іноземних валют. За цей період національна валюта втратила значну частину своєї вартості. Причин для такої тенденції декілька, зокрема негативні ділові очікування, скорочення обсягу експорту, зменшення притоку прямих іноземних інвестицій та значні витрати на обслуговування державного боргу, підтримка НБУ платежів НАК «Нафтогаз Україна» за імпортований природний газ.

Протягом 2014 року обсяг інтервенцій з продажу НБУ іноземної валюти міжбанківському валютному ринку значно перевищив обсяг купівлі іноземної валюти. Подібна нерівномірність пояснюється діяльністю НБУ з підтримки курсу національної валюти, але наслідком девальвації національної валюти є подорожчання імпортової продукції [5].

За 2014 рік гривня за офіційним курсом знецінилася до долара США на 97,3%. Сукупний обсяг операцій з готівковою іноземною валютою на міжбанківському валютному ринку України за підсумком 2014 року складає 13 198,0 млн. дол. США (за аналогічний період 2013 року – 35 539,1 млн. дол. США). Протягом 2014 року обсяг депозитів, залучених в національній валюті, скоротився на 13,6% (57,4 млрд. грн.), склавши 364,5 млрд. грн. станом на 01.01.2015 р. Обсяг депозитів, залучених в іноземній валюті, за цей же період зменшився на 37% (11,4 млрд. дол. США в еквіваленті) до 19,4 млрд. дол. США станом на 01.01.2015 р [1].

На даний час НБУ розроблено комплекс заходів щодо поетапного переходу до гнучкого курсоутворення й поступової лібералізації валютного ринку, що має позитивно вплинути на розвиток валютного ринку. Ці заходи передбачають перехід у три етапи до режиму плаваючого курсу з поступовим розширенням валютного коридору, що повинен супроводжуватися зняттям вимог щодо строків надходження виторгу за операціями експортно-імпортних підприємств, лібералізацією операцій портфельного та прямого інвестування за кордон, активізацією короткострокових трансакцій та наданням дозволу на відкриття рахунків у національній валюті за кордоном [2, с.13].

Незважаючи на дію адміністративних чинників НБУ, ризики дестабілізації ситуації на валютному ринку все ще залишаються (високий рівень невизначеності щодо

розвитку світової економіки та зовнішніх фінансових ринків, погіршення стану платіжного балансу, високий рівень зовнішньої заборгованості України тощо). Також ефективному функціонуванню валютного ринку в Україні перешкоджають наявність девальваційних очікувань та невідповідність de-facto та de-jure підтримуваних систем обмінного курсу.

Отже, механізм функціонування валютного ринку України потребує вдосконалення у напрямку оптимізації методів встановлення валютного курсу національної грошової одиниці, лібералізації валютного законодавства для розширення можливостей суб'єктів ринку, а також адекватного реагування регулятора ринку в особі НБУ на виклики і загрози, пов'язані з підтримкою ділової активності та реалізацією грошово-кредитної політики в державі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Аналітичний огляд валютного ринку України за підсумками 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://rurik.com.ua/documents/research/Currency_market_review_4_2014.pdf.
2. Бодрова Н.Є. Валютний ринок України: стан, проблеми й перспективи / Н.Є. Бодрова // Вісник СумДУ. Серія “Економіка”. – 2012. – № 1. – С. 103.
3. Бураковський І.В. Глобальна фінансова криза: уроки для світу та України: навч. посіб. / Бураковський І.В. – Харків: Фоліо, 2009.
4. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика: навч. посібник. / Д.І. Коваленко, В.В. Венгер – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 578 с.
5. Річний звіт Національного банку України за 2014 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=17568764>.

КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ТА ЙОГО СУЧАСНИЙ СТАН В УКРАЇНІ

П'ятак А.В., відділення економіки і управління

спеціальність «Оціночна діяльність», III курс

ВП НУБіП України «Боярський коледж екології і природних ресурсів»

Науковий керівник – викладач Гусак Т.О.

Система банківського кредитування являє собою модель, що охоплює основи організації, принципи, об'єкти та методи кредитування, механізми надання та погашення позик, перелік та можливості використання різних форм та видів банківського кредитування, а також систему контролю в процесі кредитування.

З організаційно-правової точки зору, виникнення кредитного зобов'язання характеризуються поняттям “кредит”, що визначене як засноване на кредитному правочинні

зобов'язання однієї особи-кредитора з приводу передачі у власність іншій особі-позичальнику додаткової платоспроможності, вираженої у грошовій формі, і зустрічне зобов'язання позичальника в майбутньому повернути борг та сплатити відсоток. [3]

З економічної точки зору кредит характеризується, як відносини, пов'язані із наданням ресурсів у тимчасове користування на умовах повернення із погашенням зобов'язань, які при цьому виникають. Дане визначення охоплює практично всі види кредитних відносин, як частини економічних відносин, включаючи не лише відносини, пов'язані з рухом позичкового капіталу, а й ті, які виникають при реалізації товарів з відстрочкою платежу, попередньою оплатою, операціями із вкладами населення тощо.

Отже, в широкому розумінні кредит – це форма реалізації кредитних правовідносин, коли одна особа тимчасово набуває право кредитора стосовно іншої особи незалежно від юридичних підстав його виникнення; у вузькому розумінні – це правовідносини, що виникають між банком та позичальником на підставі кредитного договору.

Основними видами банківського кредитування фізичних осіб є надання позики для купівлі житла (іпотека), для купівлі транспортних засобів (автомобільний) та для потреби купівлі товарів тривалого користування (споживчий).

Кредитування фізичних осіб – важлива складова економіки і фінансового сектора України. В період 2005-2008 р.р. кредитування переживало справжній бум розвитку: за цей період ринок виріс більш ніж в 5 разів. Зросла і значущість кредитів населення для банківського сектора і економіки країни – частка кредитів населенню в активах банківської системи виросла в 3 рази, а співвідношення роздрібних кредитів і ВВП – майже в 4 рази. Так, в 2008 році частка виданих українськими банками споживчих кредитів становила більше ніж 25% ВВП. Активне зростання споживчого кредитування протягом 2002-2008 років було, з одного боку, високим рівнем дохідності зазначеного виду операцій, спрощенням процедури видачі коштів, а з іншого, зниженням попиту на кредити з боку суб'єктів господарювання через несприятливий інвестиційний клімат в Україні та збільшенням вартості кредитних ресурсів. [1]

З початком фінансової кризи внаслідок зменшення тимчасово вільних коштів банків, введення обмежень на кредитування, зростання вартості кредитних ресурсів спостерігалось уповільнення темпів споживчого кредитування.

Відомо, що кредитування фізичних осіб належить до системних банківських продуктів, отож його впровадження потребує системного підходу.

Як правило, коли мова йде про проблеми впровадження кредитування в нашій країні, насамперед вказують на відсутність правової бази для такого кредитування. Це справді надзвичайно складна проблема. Її особливість полягає у тому, що деякі засадні моменти створення необхідного правового поля для кредитування лежать у політичній площині. Утім,

окрім законодавчо-правових, не менш важливими є економічні чинники, які безпосередньо впливають на успішне запровадження і розвиток кредитування. Зважаючи на нинішній стан економіки держави, ці проблеми можуть надовго загальмувати розвиток кредитування фізичних осіб в Україні. [2]

Існують спеціальні принципи правового регулювання банківського кредитування фізичних осіб та шляхи їх практичної реалізації. Вони є похідними від загальних принципів основоположних правил, які надають відносинам між банками і позичальниками з приводу надання банківського кредиту ознак системності та упорядкованості.

Аналіз вітчизняного та закордонного досвіду особливостей участі банків у кредитних правовідносинах дозволив нам виявити сім спеціальних принципів регулювання банківського кредитування фізичних осіб:

- 1) захист прав кредиторів;
- 2) кредитоспроможність позичальника;
- 3) забезпечення банківського кредиту;
- 4) мінімізація кредитних ризиків банку;
- 5) цільове використання банківського кредиту;
- 6) прибутковість кредитних операцій банку;
- 7) відповідальність позичальника за повернення кредиту.

Одним з основних завдань законодавства про банківський кредит є регламентація переддоговірних відносин з приводу надання кредиту як одного з ключових аспектів забезпечення практичної реалізації принципів правового регулювання банківського кредитування. Переддоговірні відносини у сфері банківського кредитування фізичних осіб – це комплекс організаційно-правових та фінансово-економічних заходів, що здійснюються банком і потенційним позичальником до моменту укладення кредитного договору і спрямовуються на перевірку кредитоспроможності потенційного позичальника, характеру запропонованого ним забезпечення та аналіз на цій основі кредитного ризику банку. [3]

Але, аналізуючи кредитування фізичних осіб, слід також відмітити, що удосконалення його організаційного та фінансово-економічного механізму дозволить реалізувати величезні можливості цього виду кредитування піднесення соціального добробуту населення, особливо в частині придбання житла, як способу зменшення напруги в цій сфері, зокрема:

1. Розширити і вдосконалити організаційно-правову та фінансово-економічну основу банківського кредитування фізичних осіб на партнерських засадах в системі банк – фізична особа.

2. Забезпечити конкретизацію кредитних схем, їх вибіркову динамічність та підвищити надійність кредитування на основі заходів стимулювання розвитку цього виду кредитування;

3. Удосконалити механізм оцінки кредитоспроможності позичальника та забезпечити зменшення ризиковості кредитування фізичних осіб.

Реалізація цих, а також інших заходів буде сприяти зростанню масштабності та якісного рівня банківського кредитування як запоруки прискорення темпів соціально-економічного розвитку держави.

Отже, удосконалення роботи з кредитування фізичних осіб повинно здійснюватися за різними напрямками, зокрема, такими як: модернізація скорингових моделей при аналізі конкурентоспроможності фізичних осіб, вдосконалення аналізу та контролю ризиків банку, вдосконалення методики формування страхового резерву при роботі з проблемними кредитами, розмежування функцій в кредитному процесі та вдосконалення методології обліку кредитних операцій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р.
2. Славук М.І., Мороз А.М., Пуховкіна М.Ф.: Підручник.- «Гроші і кредит», – К: КНЕУ, 2002.-598с.
3. Сможенко Т.С., Коцовська Р.Р., Крупський В.М.: Підручник - «Кредитування і контроль», - Л:ЛБІ ЦБ, 2004.-135с.

АВІАЦІЙНЕ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Савченко А.І., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник викладач Токар І.В.

Авіаційне страхування в Україні є обов'язковим. Згідно з чинним законодавством авіаційне страхування здійснюють страхові компанії, які є членами Авіаційного страхового бюро. Авіаційне страхове бюро (АСБ) створене відповідно до Закону України "Про страхування" і ст. 103 Повітряного кодексу України діє на підставі Положення про АСБ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 квітня 1998 р. №561.

Порядок та умови проведення обов'язкового авіаційного страхування регламентується Повітряним кодексом України, Законом України "Про страхування", постановою Кабінету Міністрів України "Про порядок і умови проведення обов'язкового авіаційного страхування" від 13 липня 1998 р. № 1083.

Обов'язкове авіаційне страхування включає:

- страхування членів екіпажу і авіаційного персоналу;

➤ страхування працівників замовника авіаційних робіт, осіб, пов'язаних із забезпеченням технологічного процесу під час виконання авіаційних робіт, та пасажирів, які перевозяться за його заявкою без придбання квитків;

➤ страхування відповідальності повітряного перевізника і виконавця повітряних робіт щодо відшкодування збитків, заподіяних пасажирам, багажу, пошти, вантажу, прийнятим до перевезення, іншим користувачам повітряного транспорту та третім особам;

➤ страхування відповідальності експлуатанта повітряного судна за збитки, які можуть бути завдані ним під час виконання авіаційних робіт;

➤ страхування авіаційних суден.

Загальні умови обов'язкового авіаційного страхування:

1. Збитки, що можуть виникнути внаслідок однієї авіаційної події, розглядаються як один страховий ризик стосовно одного повітряного судна.

2. Страховою подією вважаються нещасний випадок або кілька випадків, що призводять до тілесних ушкоджень і (або) пошкодження майна та є несподіваним і ненавмисним для страхувальника.

3. Непоширення обов'язкового авіаційного страхування на ризики.

4. Обов'язкове авіаційне страхування не поширюється на ризики від впливу радіації та радіоактивного забруднення та уразі війни, викрадання, арешту;

5. Якщо страховий випадок відбувся, його *розслідування здійснює страховик або за його дорученням - аварійний комісар*, який має право доступу і до матеріалів, і до об'єктів розслідування згідно із законодавством України. Строк розслідування страхового випадку не повинен перевищувати 30 діб. А у виняткових випадках його продовжують ще на 30 діб.

6. Максимальні страхові тарифи на всі види обов'язкового авіаційного страхування застосовуються тільки до страхових сум та лімітів відповідальності, установлених на території України.

Усе викладене поширюється на українських експлуатантів, а *на іноземних* - щодо мінімальних страхових сум під час виконання польотів у повітряному просторі України.

Предмет страхування - майнові інтереси страхувальника, пов'язані з володінням та використанням повітряного судна, що не суперечать законодавству України.

Страхувальник - юридична або фізична особа - власник повітряного судна або повітряний перевізник (виконавець повітряних робіт), що експлуатує це судно на законних підставах.

Повітряне судно, як об'єкт обов'язкового страхування повинне мати:

➤ реєстраційне посвідчення про державну реєстрацію цивільного повітряного судна;

➤ сертифікат про придатність судна до польотів;

➤ документ, що засвідчує право власності (оренди) на повітряне судно;

➤ інші документи, яких вимагають державні органи регулювання повітряного транспорту.

Страхові випадки:

1) загибель повітряного судна, що може виникнути з моменту запуску двигунів до вимкнення двигунів після завершення польоту, внаслідок авіаційної події;

2) зникнення судна безвісти. Судно вважається таким, що зникло безвісти, якщо воно, застраховане обов'язковим страхуванням, здійснюючи плановий політ, не прибуло в пункт призначення і заходи щодо його розшуку протягом 60 діб не дали результатів;

3) втрата повітряного судна у зв'язку з вимушеною посадкою на важкодоступну та непридатну для евакуації цього повітряного судна місцевість;

4) цілковите руйнування повітряного судна внаслідок авіаційної події, з урахуванням зникнення безвісти.

Інші страхові випадки можуть передбачатися з оплатою додаткової страхової премії за тарифами, встановленими страховиком. У договорі обов'язкового страхування страхувальник має право визначити особу, яка отримає страхове відшкодування.

У разі настання страхового випадку страхувальник у термін, обумовлений договором, повинен письмово повідомити страховика про страховий випадок і надати страховику всі необхідні документи.

Страхові тарифи з цього виду обов'язкового страхування на один рік для повітряних суден з максимальною злітною вагою 15 000 кг встановлено у розмірі 6 %, для суден з максимальною злітною вагою меншою ніж 15 000 кг - до 8, для вертольотів - до 10 % страхової суми.

Якщо заподіяна шкода компенсована іншими особами у повному обсягу, страховик звільняється від виплати відшкодування.

Якщо треті особи здійснили частину компенсаційних витрат, та страховик сплачує різницю між сумою, що підлягає відшкодуванню страховиком та величиною компенсації.

За бажанням пасажирів чи іншого користувача повітряного транспорту можливе добровільне страхування шляхом укладання відповідного договору.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гутко Л.М. Проблеми розвитку національного страхового ринку. //Фінанси України, №11, 2003, с. 132.

2. Островерха Р.Е. [Реальність](#) страхового захисту. //Фінанси України, №6, 2003, с. 132.

3. Соловйова О.А. Перспективи розвитку страхування у сфері зовнішньоекономічної діяльності. //Фінанси України, №5, 2005, с. 125.

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

Савчук О.В., економічне відділення,
спеціальність «Оціночна діяльність», III курс,
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач Ільченко Н.В.

Концентрація страховими організаціями значних фінансових ресурсів перетворює страхування у важливий фактор розвитку економіки шляхом активної інвестиційної політики. На сьогодні в Україні недостатність внутрішнього капіталу є серйозною проблемою, тому збільшення інвестиційних можливостей вітчизняних страховиків є одним із найважливіших чинників, які впливають на збільшення економічного ефекту від страхування. Володіючи значними фінансовими ресурсами, страхові компанії можуть надавати грошові фонди для реалізації різноманітних проектів загальнодержавного значення, забезпечуючи цим самим фінансування пріоритетних галузей національної економіки.

Інвестиційна діяльність стала невід’ємною частиною страхового бізнесу і це відзначають у своїх працях вітчизняні вчені: В. Базилевич, З. Ватаманюк,

Е. Жуков, О. Заруба, Ю. Кравченко, І. Майданченко, О. Ромащенко,

В. Суторміна, Н. Ткаченко, В. Фурман та ін. Низка вчених досліджують інвестиційні можливості страхових компаній. В. Фурман комплексно дослідив і оцінив ризики в інвестиційній та фінансовій діяльності страхових компаній.

І. Майданченко на основі фінансової звітності страхових компаній аналізує структуру страхових резервів та причини нерозвиненості реального інвестування у сфері страхових відносин [3].

Інвестиційна діяльність – це процес організації інвестування в реально існуючих у країні умовах господарювання. Термін «інвестування» розглядається в теорії, визначаючи модель поведінки інвестора з метою нарощування капіталу.

Під «інвестиціями» відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» розуміють кошти, які інвестуються. Це – всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об’єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект, а саме:

- кошти, паї, банківські депозити, боргові зобов’язання, інші цінні папери;
- нерухомість;
- устаткування, транспортні засоби, товарно-матеріальні цінності;
- майнові права (щодо матеріальних, нематеріальних і фінансових активів) або права користування;

- інформація у будь-якій формі (документованій, електронній);
- знання, навички, досвід і вміння людей, їх ноу–хау [1].

Інвестиційна діяльність за ознакою типу інвестора розподіляється на:

- інвестування недержавними юридичними особами;
- інвестування фізичними особами;
- державне інвестування, яке здійснюється органами влади всіх рівнів за рахунок коштів бюджетів, позабюджетних фондів або позик, займів;
- інвестування державними підприємствами та установами за рахунок власних і позичених коштів;
- іноземне інвестування, яке здійснюється іноземними фізичними та юридичними особами.

Суб'єктами інвестиційної діяльності є всі юридичні, фізичні особи, державні та недержавні установи, органи влади України та інших країн, які беруть участь у реалізації інвестиційного проекту.

Учасниками інвестиційної діяльності є фізичні та юридичні особи України та інших держав, які забезпечують реалізацію інвестицій на основі відповідних договірних умов з інвестором і між собою. Вони можуть бути постачальниками обладнання, сировини й матеріалів, споживачами продукції проекту, позичальниками, посередниками [1].

Об'єктом інвестиційної діяльності можуть бути фінансові, матеріальні та нематеріальні активи, у які трансформується інвестований капітал і які забезпечують зростання його вартості.

Ринок страхових послуг залишається найбільш капіталізованим серед інших небанківських фінансових ринків. Кількість страхових компаній (СК) станом на 31.12.2014 становила 382, з яких 57 СК зі страхування життя (СК "Life") та 325 СК, що здійснювали види страхування, інші, ніж страхування життя (СК "non-Life"). За 2014 рік кількість страхових компаній зменшилася на 25 СК (Табл. 1).

Таблиця 1

Кількість страхових компаній у 2012 – 2014 рр.

Кількість страхових компаній	Станом на 31.12.2012	Станом на 31.12.2013	Зміни у 2014 році		Станом на 31.12.2014
			внесено інформацію	виключено інформацію	
Загальна кількість	414	407	10	35	382
в т.ч. СК "non-Life"	352	345	9	29	325
в т.ч. СК "Life"	62	62	1	6	57

Найвищим пріоритетом для будь-якої СК є забезпечення високого рівня фінансової стабільності, оскільки будь-який натяк на реальну або потенційну фінансову нестабільність загрожує головній ідеї її бізнесу.

Ефективність діяльності СК визначається багатьма показниками, але насамперед фінансовою стійкістю та рентабельністю здійснення страхових операцій. Виходячи з досвіду роботи СК можна зробити висновок, що показник рівня рентабельності страхових операцій не повинен бути високим. Це обумовлюється, перш за все, тим, що в цьому випадку ціна на страхові послуги є завищеною, а попит на неї з боку страхувальників зменшується [2].

Таким чином, можна стверджувати, що СК є важливою складовою фінансового ринку та входять до числа провідних інституційних посередників. Завдяки їх діяльності відбувається консолідація заощаджень індивідуальних інвесторів, забезпечується рівновага на ринку капіталів через погодження пропозиції й попиту на фінансові ресурси, перерозподіляються і зменшуються фінансові ризики між консервативними та агресивними учасниками ринку, забезпечується підвищення ліквідності фінансових вкладень шляхом професійного портфельного управління активами. Отже, роль СК як фінансових посередників полягає у спрямуванні руху капіталу до ефективних споживачів, ефективне використання якого дає можливість розміщувати ресурси суспільства в оптимальний спосіб, забезпечуючи при цьому захист майнових інтересів осіб та підтримання соціально-економічної стабільності у суспільстві.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 № 1560-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
2. Бабенко В. Канали розподілу страхових послуг у промислово розвинутих країнах [Текст] / В. Бабенко // Економіка України. – 2006. - №7. – С.82–87.
3. Майданченко І. В. Інвестиційна діяльність страхових компаній – шлях до економічного зростання / І. В. Майданченко // Науково-технічна інформація. — 2006. — № 3. — С. 41–44.

ДІЯЛЬНІСТЬ ЛОМБАРДІВ НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Смоляр Д.М., економічне відділення,
спеціальність «Бухгалтерський облік», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж».
Науковий керівник – викладач, Сова В.М.

Діяльність небанківських кредитних установ, зокрема ломбардів, відіграє вагомий роль у функціонуванні ринку фінансових послуг та у забезпеченні добробуту населення. Кризові явища, які негативно відобразилися на ринку банківських послуг та кредитних спілок, створили сприятливі умови для розвитку ломбардного бізнесу. Гостра необхідність у

швидкому отриманні готівкових коштів та мінімальний пакет документів, необхідних для отримання позики у ломбарді, робить ці небанківські фінансово-кредитні установи досить популярними. За статистичними даними, послугою ломбарду щороку користується більше п'яти мільйонів людей у всьому світі [5].

Правові засади щодо діяльності та надання послуг ломбардами в Україні регламентуються Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» та іншими законами та виданими відповідно до них нормативно-правовими актами [1, 2, 3].

Основним видом діяльності ломбардів як учасників ринку фінансових послуг є надання миттєвих і короткострокових позик на власний ризик під заставу майна споживачів цих послуг, що сприяє підвищенню платоспроможності позикоодержувачів. Пріоритетними напрямками діяльності ломбардів є торгівля не викупленим із застави майном, скупка, ремонт, виготовлення і торгівля ювелірними виробами. Існують ломбарди, які займаються лише роздрібною торгівлею. Незважаючи на незначний розмір питомої ваги на ринку кредитування поряд з банками та кредитними спілками, ломбардні кредити користуються попитом завдяки простій процедурі оформлення.

Станом на 31.12.2014 до Державного реєстру фінансових установ внесено інформацію про 477 ломбардів, що на 2 установи (або на 0,4%) менше порівняно з відповідною датою 2013 року (станом на 31.12.2013 – 479 ломбардів) [4].

Основні показники діяльності ломбардів за 2012 – 2014 рр. наведені в таблиці 1 [7].

Таблиця 1

Показники діяльності ломбардів за 2012 – 2014 рр.

Показники	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	Темпи приросту			
				31.12.2013/ 31.12.2012		31.12.2014/ 31.12.2013	
				Абсолютний	%	Абсолютний	%
Кількість ломбардів (на кінець періоду)	473	479	477	6	1	-2	-0,4
Сума наданих фінансових кредитів під заставу (млн. грн.)	8 842,9	8 368,2	8 410,8	-474,7	-5	42,6	0,5
Кількість наданих фінансових кредитів під заставу, тис. шт.	11 408,8	12 131,3	10 930,1	722,5	6,3	-1201,2	-9,9
Сума погашених фінансових кредитів (млн. грн.), у тому числі:	8 672,9	8 347,8	8 202,3	-325,1	-3,7	-145,5	-1,7
погашено за рахунок майна, наданого в заставу	656,9	602,8	660,0	-54,1	-8,4	57,2	9,4
Кількість договорів, погашених за рахунок майна, наданого в заставу, (тис. шт.)	1 533,0	1 164,7	1 191,5	-368,3	-24	26,8	2,3

Дані таблиці 1 свідчать про збільшення загальних обсягів кредитування на ринку ломбардних послуг за 2014 року порівняно з минулим роком.

Показник суми наданих фінансових кредитів під заставу збільшився на 0,5 %, а такі показники як кількість наданих фінансових кредитів під заставу та сума погашених фінансових кредитів зменшились на 9,9 % та 1,7 %. Показник кількості договорів, погашених за рахунок майна, наданого в заставу, збільшився на 2,3 %.

За 2014 рік структура наданих фінансових кредитів у цілому не змінилася. Ломбарди обирають для застави найбільш ліквідне майно. В обсязі наданих фінансових кредитів за видами застави найбільшу питому вагу займають фінансові кредити під заставу виробів із дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння - 84,4 % (7 101,3 млн. грн.). Порівняно з 31.12.2013 даний показник зменшився на 2,5 % від загального обсягу виданих кредитів.

Фінансові кредити видані під заставу побутової техніки за 2014 рік збільшились на 2,6 % порівняно з відповідним періодом 2013 року та становлять 15,1 % (1 269,6 млн. грн.) від загального обсягу виданих кредитів. Обсяг фінансових кредитів під заставу автомобілів залишився на такому самому рівні, як і в 2013 році – 0,2 % (19,6 млн. грн.), а обсяг фінансових кредитів під нерухомості продемонстрував зменшення на 0,1 % та становив 8,0 млн. грн.

Ломбарди залишаються одним із найбільш консервативних і стабільних фінансових інститутів для фізичних осіб – вони орієнтовані на видачу дрібних та короткострокових кредитів. Ломбарди надають фінансові кредити під заставу, середній розмір яких за 2014 рік становить 769,5 грн. [4, 7].

Однак, на даний час діяльність ломбардів тісно пов'язана з низкою проблем, що потребують комплексного підходу до їх вирішення з метою подальшого вдосконалення функціонування даних фінансово-кредитних установ:

1. Недосконалість нормативно-правової бази у сфері регулювання ломбардної діяльності в Україні.
2. Обмеженість відкритості та розкриття інформації щодо вартості кредиту та супутніх послуг.
3. Недовіра до ломбардів як фінансово-кредитних установ з боку населення, що, більшою мірою пов'язано з непрозорістю діяльності значної частки даних фінансово-кредитних установ на ринку фінансових послуг.
4. Недосконалість системи страхування заставленого майна [6].

Підсумовуючи, зазначимо, що за сучасних процесів, що мають місце в національній економіці, ломбарди як учасники ринку фінансових послуг посилили свою діяльність, тим самим створивши конкуренцію банкам та кредитним спілкам у сфері кредитування населення та малого бізнесу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
3. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 № 2664-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.
4. Аналітичний огляд ринку небанківських фінансових послуг України за 2014 рік: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rurik.com.ua/our-research/branch-reviews/1191>.
5. Завора Т.М. Роль і місце ломбардів на ринку фінансових послуг України /Т.М.Завора, А.І. Неділько // Збірник матеріалів Всеукраїнської інтернет-конференції «Фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання». – Кременчук, 2013 – С.68-72 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/superechnosti-rozvitku-neder-zhavного-pensiynogo-zabezpechennya-v-ukrayini>.
6. Голик М.М. Організаційно-практичні аспекти діяльності ломбардів на ринку фінансових послуг України /М.М.Голик / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2015/v3/zbirnyk%203-2015%20new\(15\).pdf](http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2015/v3/zbirnyk%203-2015%20new(15).pdf).
7. Підсумки діяльності фінансових компаній, ломбардів та юридичних осіб (лізингодавців) за 2014 рік [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/files/sektor/FK%202014.pdf>.

СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ОДНЕ З СОЦІАЛЬНИХ ПИТАНЬ

Собко Д.В., економічне відділення,
спеціальність «Фінанси і кредит», II курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник викладач Токар І.В.

Страховання — вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів громадян та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страховання або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати громадянами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій). Найважливішою підгалуззю особистого страховання є страховання життя. З'ясовуючи зміст страхових відносин у страхованні життя, необхідно

188

виходити з того, що воно покликане виконувати важливу роль відносно населення, адже його основне призначення – створення фінансової безпеки окремих громадян і їх сімей.

Страхування життя є універсальним інструментом для вирішення багатьох соціальних завдань. Насамперед, це матеріальне забезпечення особи після досягнення пенсійного віку чи у випадку втрати дієздатності через нещасний випадок. На Заході виплати за довгостроковими договорами страхування складають основу доходу громадян пенсійного віку. В Україні поки що доля страхування життя становить приблизно 1 % від всього обсягу ринку.

Існують такі види страхування життя:

- страхування на дожиття застрахованої особи до зазначеного в договорі віку з одноразовою виплатою капіталу
- страхування життя на випадок смерті
- змішане страхування життя
- страхування дітей до вступу до шлюбу
- довгострокове страхування життя працівників підприємств установ за рахунок коштів роботодавців
- страхування життя позичальника кредиту та ін.

Ризики, які існують при страхуванні життя, пов'язані з невизначеністю тривалості життя для кожного окремого страхувальника. Так, коротке життя людини, наприклад годувальника сім'ї, породжує значні проблеми для його дружини й дітей. Тривале життя створює проблему фінансового забезпечення в похилому віці.

Страхування життя передбачає відповідальність страхової компанії в разі смерті страхувальника (застрахованого) під час дії договору страхування або дожиття до певного обумовленого в договорі строку. Крім того, в договорі страхування додатково може бути обумовлена відповідальність страховика і при дожитті застрахованої особи до певної події, наприклад одруження, народження дитини, а також у разі втрати нею здоров'я від нещасного випадку.

Як показує світовий досвід, страхування життя завжди розглядалося як вигідне вкладення грошей. Страхувальник (застрахований) за договором страхування життя може розраховувати на страхову суму або пенсію в разі дожиття до закінчення договору, що є засобом накопичення коштів. Страхування життя може бути й захистом спадщини страхувальника, оскільки дає йому змогу передбачити наслідки своєї смерті для близьких і визначити частку спадщини, що призначається кожному з них. Отже, страхування життя дає змогу полегшувати передання майна, створювати грошові фонди для різних цілей (наприклад, витрат на успадкування або поховання).

Окрім того, значне поширення страхування життя сприяє зменшенню соціальної напруги та навантаження на соціальний бюджет країни. Довгострокове страхування життя, договори за, якими можуть бути укладені і на 10, і на 20, і на 40 років, дає можливість накопичувати досить великі страхові фонди, тимчасово вільна частина яких може бути використана як джерело інвестицій у народне господарство, що сприяє стабілізації фінансового стану держави.

Договори страхування життя мають певні особливості. Так, у разі страхування життя відповідальність страхової компанії настає, якщо страхувальник (застрахований) помер з будь-якої причини (а не тільки від нещасного випадку, як це передбачено при страхуванні від нещасних випадків). Договір страхування вважається договором приєднання, оскільки цей договір, і особливо загальні його умови, виробляється лише страховиком. Страхувальник погоджується на умови, які пропонує йому страховик. Це договір доброї волі, бо в його основу покладено довіру між страховиком і страхувальником.

При проведенні страхування життя основними страховими випадками є дожиття до закінчення строку страхування або смерть страхувальника (застрахованого) протягом його дії. Саме тому страховій компанії потрібно визначити ймовірність цих подій. На шляху до вирішення цього завдання важливе місце має вимірювання норм смертності. З цією метою складають таблицю смертності, яка базується на показниках статистичного обліку населення або матеріалах самої страхової компанії. Таблиця смертності містить розрахункові показники, які характеризують смертність населення в окремих вікових групах і життя під час переходу до іншої вікової групи. Така таблиця показує, скільки років у середньому може прожити одна людина з-поміж тих, хто народився, або тих, хто досяг даного віку. Страховикові, який здійснює страхування життя, важливо знати фактори, які впливають на смертність населення. До таких факторів можна віднести вік, професію, місце проживання, стать. Страховикові при розробці умов страхування необхідно врахувати, що найбільше людей помирає в дитячому віці, у проміжку до 25 років смертність зменшується, а далі поступово зростає. Залежно від професії громадянин може підлягати більшому або меншому ризику втратити здоров'я і життя. Страховикові необхідно врахувати і стать потенційних страхувальників. Як свідчить статистика, з ряду причин чоловіча смертність вища, ніж жіноча. Місце проживання людини також має неабиякий вплив на тривалість її життя. Різні умови проживання складаються в сільській і міській місцевостях, у відносно чистих і забруднених з погляду екології зонах. Отже, розробляючи умови страхування і визначаючи розмір плати за страхову послугу, страховик має взяти до уваги розглянуті щойно фактори.

У разі дострокового припинення дії договору страхування життя страхових виплачує страхувальнику викупну суму, яка є майновим правом страхувальника за договором страхування життя.

Викупна сума – це сума, яка виплачується страховиком у разі дострокового припинення дії договору страхування життя та розраховується математично актуарієм на день припинення договору страхування життя залежно від періоду, впродовж якого діяв договір страхування життя, згідно з методикою, яка проходить експертизу в Державній комісії з регулювання ринків фінансових послуг України і є невід’ємною частиною правил страхування життя.

Страхова компанія пропонує страхувальникові, якого спіткали труднощі зі сплатою внесків, зменшити їх розмір або розмір страхової суми (і припинити сплату внесків). Така (по суті, не вигідна для страховика) операція називається редуціюванням.

Отже, можна зробити висновок, що страхування життя є важливою частиною особистого страхування. Застрахувати можна як себе так і своїх рідних. Страхування життя може матеріально забезпечити особу після досягнення пенсійного віку чи у випадку втрати дієздатності через нещасний випадок. Довгострокове страхування життя, договори за, якими можуть бути укладені і на 10, і на 20, і на 40 років, дає можливість накопичувати досить великі страхові фонди, тимчасово вільна частина яких може бути використана як джерело інвестицій у народне господарство, що сприяє стабілізації фінансового стану держави. Страховиків, який здійснює страхування життя, важливо знати фактори, які впливають на смертність населення. До таких факторів можна віднести вік, професію, місце проживання, стать. Страховиків при розробці умов страхування необхідно врахувати, що найбільше людей помирає в дитячому віці, у проміжку до 25 років смертність зменшується, а далі поступово зростає. Залежно від професії громадянин може підлягати більшому або меншому ризику втратити здоров'я і життя. Страховиків необхідно врахувати і стать потенційних страхувальників.

Страхування життя є особливим видом особистого страхування та страхування в цілому. Воно містить багато особливостей, зазвичай люди страхуються на багато років. У разі дострокового розриву страхового договору за ініціативою застрахованої особи буде виплачена викупна сума. Страхування життя регулюється законодавчими засадами, в яких визначено всі можливі страхові випадки та ризики.

Список використаної літератури

1. Закон України „Про страхування” (в редакції Закону № 2745-III (2745-14) від 04.10.2001) із змінами, внесеними згідно із Законами.
2. Адамович В.В. Реформування галузі страхування життя в Україні: вимога часу, потреба суспільства, завдання влади // Страхова справа. – 2006. - № 3(7).
3. Стаховський Д. Ринок страхування життя: проблеми залишаються // Галицькі контракти. – 2003. - № 5.

ПРОБЛЕМАТИКА ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Темрук Т.М., відділення «Аграрний бізнес»,
спеціальність «Фінанси і кредит», III курс
ВП НУБіП України «Немішайвський агротехнічний коледж»
Науковий керівник – викладач, Уразова С.В.

Фондовий ринок є індикатором економічного стану країни та невід’ємним механізмом функціонування ринкової економіки.

Недосконалість нормативно-правової бази, відсутність уніфікованих стандартів корпоративного управління, недосконалість заходів щодо захисту прав інвесторів та акціонерів, непрозорість і неповнота наведеної інформації про функціонування підприємства – все це є перепонами на шляху активного розвитку вітчизняного фондового ринку. Тому гостро постає необхідність дослідження діяльності фінансових посередників на цьому ринку.

Дослідженню даного питання присвячені наукові роботи таких авторів: Дж. Маршал, К. Макконелл, О.А. Гнатів, В.Д. Базилевич, І.О. Лютий, О.М. Карлін, В.І. Міньков, Т.М. Литвиненко, С.Д. Смолінська, Ф.С. Мишкін та багато інших.

Фондовий ринок (ринок цінних паперів) - сукупність учасників фондового ринку та правовідносин між ними щодо розміщення, обігу та обліку цінних паперів і похідних (деривативів) [1].

Учасники фондового ринку - емітенти або особи, що видали неемісійні цінні папери, інвестори в цінні папери, інституційні інвестори, професійні учасники фондового ринку, об’єднання професійних учасників фондового ринку, у тому числі саморегулювні організації професійних учасників фондового ринку [1].

Емісійна активність протягом останніх років була невисокою (рис. 1). У 2014 році Міністерством фінансів України було запропоновано до розміщення ОВДП на суму близько 28 млрд. грн. та 298 млн. дол. США.

НКЦПФР протягом I кварталу 2015 року зареєструвала 27 випусків облігацій підприємств на суму близько 2 млрд. грн. (56 випусків на суму 10 млрд. грн. у січні-березні 2014 р.). Середній обсяг облігаційного випуску за підсумками січня-березня 2015 року становив 89 млн. грн.

Варто відзначити, що в лютому 2015 року, у зв’язку зі значною девальвацією гривні, із запропонованих до розміщення ОВДП номінальною вартістю 17 млрд. грн. вдалось залучити до бюджету лише 42 млн. грн. При цьому в лютому 2015 р. валютні ОВДП на 298 млн. дол. США було розміщено в повному обсязі [4].

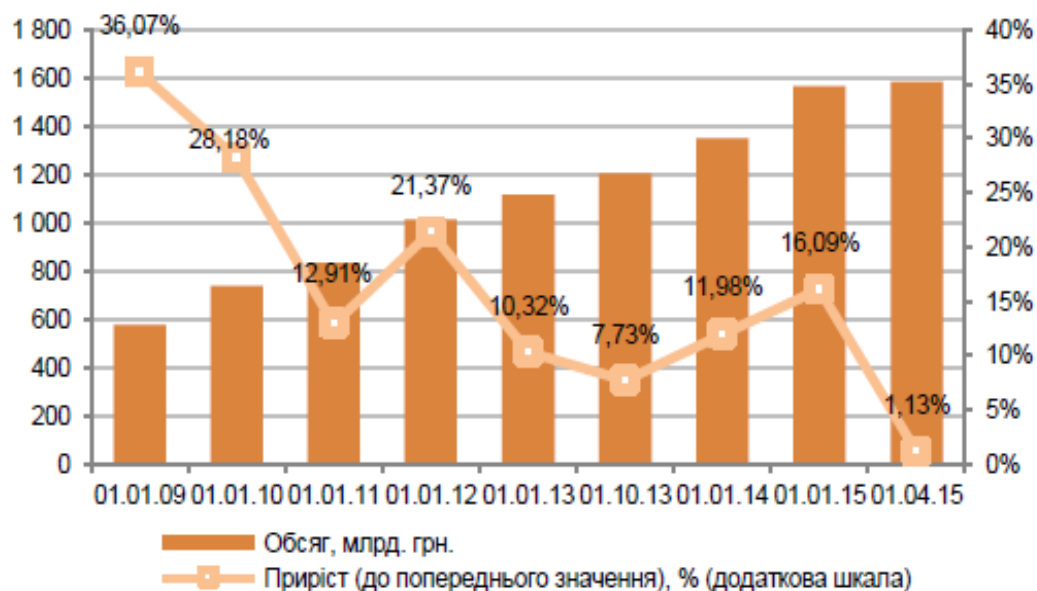

Рис.1. Динаміка обсягу зареєстрованих НКЦПФР випусків цінних паперів (за періоди), млрд грн

Найбільший обсяг торгів за фінансовими інструментами протягом січня 2016 р. зафіксовано з:

- депозитними сертифікатами Національного банку України – 6,76 млрд. грн. (48,00% від загального обсягу біржових контрактів на організаторах торгівлі у січні поточного року);
- державними облігаціями України – 6,58 млрд. грн. (46,75% від загального обсягу біржових контрактів на організаторах торгівлі у січні поточного року) (табл. 1).

Таблиця 1

Обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі (з розподілом за видом фінансового інструменту) протягом січня 2016 року, млн. грн. [3]

Період	Акції	Облігації підприємств	Державні облігації України	Облігації місц. позики	Інвестиційні сертифікати	Депозитні сертифікати НБУ	Опціонні сертифікати	Деривативи	Усього
Січень	117,80	442,07	6 583,24	0,00	83,70	6 758,66	14,74	81,64	14 081,84
Усього	117,80	442,07	6 583,24	0,00	83,70	6 758,66	14,74	81,64	14 081,84

На сьогоднішній день існують наступні проблеми на фондовому ринку:

- низька ліквідність цінних паперів, тобто швидкий перехід цінних паперів в готівкові кошти в разі значної потреби в коштах;
- перевага неорганізованого фондового ринку над організованим. Це може призвести до збільшення сектору тіньової економіки;
- недостатня кількість цінних паперів, які є в обігу; недовіра інвесторів до цінних паперів, що полягає в тому, що інвестор повинен знати, куди вкладає кошти, отримає він

прибуток чи збиток;

- недостатня кваліфікація працівників, яка може призвести до порушень, які можуть вплинути на обсяг цінних паперів, що залучаються інвесторами;
- неефективне використання фінансових ресурсів, який стримує розвиток ринку цінних паперів та невідповідність законодавчої бази щодо регулювання фондового ринку світовим стандартам.

Таким чином, для того, щоб подолати вищезгадані проблеми, потрібно:

- поширення використання деривативів для справедливого ціноутворення на фондові активи;
- впровадження системи заходів щодо сприяння обігу іноземних цінних паперів на території України та проведенню вітчизняними учасниками ринку транскордонних операцій з іноземними цінними паперами;
- запровадження механізму запобігання виводу активів емітента у випадку дефолту;
- забезпечення створення централізованої системи зберігання інформації та даних системи депозитарного обліку депозитарних установ;
- вдосконалення механізмів виплати доходів за цінними паперами;
- подання інформації емітентами у формі річного, квартального та поточного звітів НКЦПФР [2].

Висновки. Фондовий ринок України за ступенем зрілості і ризиками належить до ринків, які перебувають на початкових стадіях формування за світовими зразками і які потребують негайного вирішення з боку держави проблем та негативних явищ. Вітчизняний ринок цінних паперів має необхідні передумови для інтеграції у світові ринки капіталів, оскільки в Україні є потужні підприємства-емітенти із динамічно зростаючою капіталізацією, розвиваються системи електронної торгівлі, а також на ринку цінних паперів України створені всі елементи інфраструктури, притаманні розвиненим фондовим рынкам.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України Про цінні папери і фондовий ринок № 3480-IV від 23.02.2006 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
2. Баула О.В., Никитюк Т.Л. Перспективи інтеграції вітчизняного ринку цінних паперів у світовий фондовий ринок [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://fof.lntu.edu.ua/attachments/article/177/2015-2.pdf>.
3. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua>.
4. Національне аналітичне агентство "Рюрик" [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://rurik.com.ua>.

ФІНАНСОВІ ПОСЕРЕДНИКИ ТА ЇХ ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ

Терещенко В.Ю., відділення економіки логістики та інформаційних систем,

спеціальність «Бухгалтерський облік», III курс

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний коледж».

Науковий керівник – Романенко Т.В.

Функцію перерозподілу тимчасово вільних фінансових ресурсів від фізичних та юридичних осіб, які є вкладниками або інвесторами, до осіб, переважно юридичних, для яких ці ресурси необхідні, щоб здійснювати розширене відтворення, виконує грошовий ринок. Основними учасниками, що забезпечують ефективне функціонування грошового ринку та ефективний перерозподіл фінансових ресурсів, є фінансові посередники.

Фінансовий посередник – сукупність фінансових установ (банки, страхові компанії, кредитні спілки, пенсійні фонди тощо), чиї функції полягають в акумулюванні коштів громадян та юридичних осіб і подальшому їх наданні на комерційних засадах у розпорядження позичальників [3, 53].

Роль фінансових посередників досить важлива і вигідна як для заощаджувачів, так і для позичальників, оскільки відповідає потребам щодо взаємного пошуку, зменшує ризик неповернення позики. Це зумовлюється такими чинниками: кредитуру і позичальнику не потрібно багато часу та зусиль витратити на пошуки один одного (на рекламу, створення інформаційних систем тощо); не потрібно здійснювати складні оцінно-аналітичні заходи щодо потенційного клієнта, щоб визначити його надійність, платоспроможність. Цей клопіт і витрати бере на себе фінансовий посередник; не треба мати справу з великою кількістю дрібних кредиторів чи позичальників, на підтримання контактів з якими потрібні значні кошти. Їх консолідованим представником на ринку є посередник, підтримання контактів з яким обійдеться значно дешевше. Фінансове посередництво допомагає швидше, зручніше та вигідно перемістити вільні гроші до кінцевих покупців [3, 55].

Суть роботи фінансових посередників полягає в допомозі передачі коштів від потенційних заощаджувачів до потенційних інвесторів і навпаки. Фінансові посередники створюють свої фонди, беручи кошти в борг від заощаджувачів, під встановлений відсоток. Зберігаючи, ці кошти вони надають їх під вищі відсотки інвесторам. Різниця між отриманими відсотками і складатиме прибуток для фінансового посередництва.

Їх економічне призначення полягає в забезпеченні суб'єктам господарювання максимально сприятливих умов для їх успішного функціонування. Тобто фінансові посередники спрямовані не всередину фінансової сфери, не на самих себе, а зовні, на реальну економіку, на підвищення

ефективності діяльності цих суб'єктів. Фінансові посередники відіграють важливу роль у функціонуванні грошового ринку, а через нього у розвитку ринкової економіки [1, 44].

Існує два види фінансових посередників:

- > банки (інвестиційні, інноваційні, облікові, ощадні, іпотечні);
- > небанківські фінансово-кредитні установи, які інколи називають пара банками (лізингові компанії, факторингові компанії, брокерські і дилерські компанії, страхові компанії, пенсійні фонди, фінансові компанії, ломбарди, кредитні спілки)

Серед фінансових посередників ключове місце займають банки.

Взагалі банки та пара банки - це різноманітні установи, які акумулюють тимчасово вільні грошові кошти населення і розміщують їх у формі кредиту. За своїм загальним функціональним призначенням вони аналогічні, але все ж таки помітно відрізняються один від одного [2, 77].

Банківська система акумулює ті тимчасово вільні кошти, які за невеликим винятком у процесі свого руху набувають ознак руху капіталу, використовуються власником цих грошей як капітал. Дійсно, власник заощаджень (юридична або фізична особа) віддає свої гроші в банк з єдиною метою — отримати відсоток, тобто власник коштів використовує їх як капітал.

Інша справа з тими коштами, що акумулюється небанківськими кредитними установами. Значною мірою ті заощадження, що акумулюють парабанки, не набувають у своєму русі форми капіталу. Дійсно, заощадження, які індивід розміщує, вкладаючи їх, наприклад, у страхову компанію або в пенсійний фонд — зовсім не призначені для отримання від передачі їх у користування якогось відсотка. Мета полягає в тому, щоб зберегти ці кошти і отримати їх назад у разі настання страхового випадку, або досягнення пенсійного віку [2, 77].

Висновок: розвиток фінансових посередників грошового ринку сприяє розвитку інших секторів економіки країни. Наявність ефективної фінансово-посередницької системи— банків, страхових компаній, недержавних пенсійних фондів, кредитних спілок та інших фінансових установ сприяє стабільному та прогнозованому розвитку всіх економічних процесів у суспільстві. Акумулюючи значні обсяги коштів, фінансові посередники є потужним джерелом інвестицій в економіку України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Василик О.Д. Теорія фінансів// О.Д. Василик. Київ: НІОС. 2014. – С.44-45.
2. Кудряшов В.П. Фінанси // В.П. Кудряшов – Херсон: Олді –плюс. 2012. – С. 76-78.
3. Школьник І.О. Фінансові посередники та їх роль у розвитку фінансового ринку // І.О. Школьник. – Київ : Вісник НБУ. 2013. – С. 52-56.

ФІНАНСОВА САНАЦІЯ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Федоренко А. І., відділення ЕЛІС,
спеціальність «Бухгалтерський білік», III курс
ВП НУБІП України «Ніжинський агротехнічний коледж»
Науковий керівник: викладач Романенко Т.В.

На сьогоднішній день в Україні спостерігається стійка тенденція до збільшення кількості фінансово неспроможних підприємств. Найнижча чисельність збиткових підприємств спостерігалася в 2007 році – 32,5% [1. с. 111]. У процедурі банкрутства в Україні на сьогодні перебувають 8811 підприємств [3].

Наслідком незадовільного фінансового стану більшості вітчизняних підприємств стало катастрофічне збільшення їхньої кредиторської та дебіторської заборгованості. Водночас банкрутство підприємства та його ліквідація означають не тільки збитки для акціонерів, кредиторів, виробничих партнерів, споживачів продукції, а й зменшення податкових надходжень у бюджет, а також збільшення безробіття. Варто відзначити, що під загрозою банкрутства в Україні перебувають у переважній більшості малі та середні підприємства, а стабільність розвитку ринкової економіки, як відомо, залежить від ефективності функціонування в країні малого та середнього бізнесу. Динаміка банкрутств в Україні істотно збільшилася в період кризи. Про неефективність процедури банкрутства в нашій державі свідчать наступні цифри: тільки 9 % справ про банкрутство в Україні закінчується відновленням платоспроможності (в порівнянні з 60-85 % у розвинених країнах) [5. с. 105].

Проблема банкрутства суб'єктів господарювання в Україні з кожним роком стає все більш актуальною. Банкрутство має негативний фінансово-економічний, політичний та соціальний вплив на ситуацію в нашій країні [6. с. 315].

Головними факторами фінансової кризи на підприємстві можуть бути: зменшення купівельної спроможності населення; значний рівень інфляції; нестабільність господарського та податкового законодавства; нестабільність фінансового та валютного ринків; посилення конкуренції в галузі; низький рівень кваліфікації персоналу, дефіцити у фінансуванні та ін. [5. с. 102].

Одним із засобів подолання платіжної кризи та запобігання банкрутству підприємств є фінансова санація. Санація може відбуватися способом об'єднання підприємства, яке перебуває на межі банкрутства з потужнішою компанією; з допомогою випуску нових акцій або облігацій для мобілізації грошового капіталу; збільшення банківських кредитів; перетворення короткострокової заборгованості в довгострокову. Метою фінансової санації є покриття поточних збитків та усунення причин їхнього виникнення, поновлення або

збереження ліквідності та платоспроможності підприємств, скорочення всіх видів заборгованості. Вона передбачає фінансове оздоровлення боржника. В багатьох економічно розвинутих країнах пріоритет віддається санації, а не ліквідації підприємства-боржника [6. с. 317].

На сьогоднішній день інститут банкрутства в Україні ще розвивається і не є досконалим. Реформи законодавчого регулювання системи банкрутства повинні покращити регулювання в цих сферах та має сприяти кращому захисту прав власності та підвищити інвестиційну привабливість економіки України. Головними недоліками діючого законодавства України про банкрутство є значна тривалість процедури (від 3 до 10 років), її висока вартість (до 42 % вартості майна боржника) та неефективність (сума відшкодування кредиторам до 7,9 %) [2. с. 52].

Для того, щоб усунути перераховані вище недоліки інституту банкрутства України, необхідно: встановити більш стислі строки процедур банкрутства; мінімізувати видатки на проведення процедури; підвищити ефективність процедури; збалансувати захист інтересів усіх учасників. В результаті запропонованих змін буде досягнуто балансу інтересів кредитора та боржника (шляхом забезпечення послідовного дотримання принципу незворотності, швидкості та повноти повернення боргу), забезпечено пріоритетність збереження бізнесу (а не власника), створено систему попередження недобросовісної поведінки та фіктивного банкрутства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств / Василь Гаврилович Андрійчук: Підручник. — 2-ге вид., доп. і перероблене.. — К.: КНЕУ, 2014. — 624 с.
2. Боронос В.Г. Фінансова санація і банкрутство підприємств : конспект лекцій / укладачі: В. Г. Боронос, І. Й. Плікус. — Суми : Сумський державний університет, 2013. — 103 с.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Офіційний сайт Світового банку – Україна [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>.
5. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. Анатолій Микитович Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. — К.: КНЕУ, 2012. — 460 с., іл.
6. Ярошевич Н.Б. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Наталія Богуславівна Ярошевич. — К.: Знання, 2013. — 341 с.

Оцінка майна і майнових прав

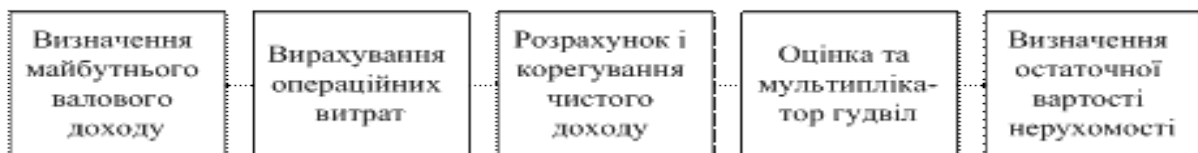
МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНКИ ДОХІДНОЇ НЕРУХОМОСТІ

Горенко К.С., економічне відділення,
спеціальність «Оціночна діяльність», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник: Чайка Л.В.

Дохідний підхід базується на врахуванні принципів найбільш ефективного використання та очікування, відповідно до яких вартість об'єкта оцінки визначається як поточна вартість очікуваних доходів від найбільш ефективного використання об'єкта оцінки, включаючи дохід від його можливого перепродажу.

Дохідний підхід на відміну від порівняльного та витратного спрямований на отримання даних про об'єкт нерухомості з погляду інвестора. Об'єкт нерухомості в цьому випадку розглядається тільки як джерело доходу. До недоліків такого підходу відноситься побудова всіх розрахунків на основі прогнозованих даних і попередніх висновків експертів. Вартість об'єктів нерухомості, що приносять дохід визначається величиною доходу, яку такий об'єкт, як очікується, приносить в процесі всього терміну свого економічного життя.

Дохідний підхід полягає в перерахунку потоків майбутніх доходів у їх поточну вартість. Загальний алгоритм розрахунків у разі використання дохідного підходу оцінки передбачає виконання п'яти операцій (мал.1):

Мал. 1 Алгоритм розрахунків дохідного підходу

Методи оцінки обирають залежно від наявності інформації щодо очікуваних (прогнозованих) доходів від використання об'єкта оцінки, стабільності їх отримання, мети оцінки, а також виду вартості, що підлягає визначенню. За допомогою дохідного підходу визначається ринкова вартість та інвестиційна вартість, а також інші види вартості, які ґрунтуються на принципі корисності.

Інформаційними джерелами для застосування дохідного підходу є відомості про фактичні та очікувані доходи і витрати об'єкта оцінки або подібного майна.

Основними методами дохідного підходу є пряма капіталізація доходу та непряма капіталізація доходу (дисконтування грошового потоку).

Метод прямої капіталізації доходу застосовується у разі, коли прогнозується постійний за величиною та рівний у проміжках періоду прогнозування чистий операційний дохід, отримання якого не обмежується у часі. Капіталізація чистого операційного доходу здійснюється через ділення його на ставку капіталізації.

Базова формула дохідного підходу при прямій капіталізації зазвичай застосовується в наступному вигляді:

$$PV = \frac{NOI}{R_0}, \text{ де}$$

PV – поточна вартість нерухомості;

NOI – очікуваний чистий операційний дохід за перший після дати оцінки рік;

R_0 – загальна ставка капіталізації.

Ставка капіталізації відображає ризики, яким піддаються кошти, вкладені в актив. Методи розрахунку ставки капіталізації вибираються в залежності від конкретних умов, в яких функціонує об'єкт оцінки: інформації про доходи і ціни угод на основі вибірки за порівнянними об'єктами, джерелах і умови фінансування угод, можливості коректного прогнозу щодо вартості об'єкта наприкінці прогнозного періоду.

Основні умови застосування методу прямої капіталізації:

- період надходження доходу прямує до нескінченності;
- величина доходу постійна;
- умови використання об'єкта стабільні;
- не враховуються початкові інвестиції;
- одночасно враховуються повернення капіталу і доходу на капітал.

Переваги методу прямої капіталізації:

- простота розрахунків;
- мала кількість припущень;
- відображення стану ринку;
- отримання хороших результатів для стабільно функціонуючого об'єкта нерухомості з малими ризиками (будівля з одним орендарем і довгостроковою орендою).

Іншим методом, який використовується на практиці у дохідному підході оцінки майна є метод непрямої капіталізації або дисконтування майбутніх доходів.

Цей метод застосовується до тих об'єктів майна, які:

- приносять дохід;
- мають нерівні потоки доходів та витрат;
- мають рівні (ануїтетні) потоки витрат;
- приносять дохід після проведення реконструкції, навіть за відсутності доходу у перші роки прогнозного періоду.

Розрахунки за методом дисконтування майбутніх доходів можна розділити на три основні етапи:

- 1) прогноз потоку майбутніх доходів (витрат) та передбаченого перепродажу об'єкта (реверсії), навіть якщо продаж його не планується;
- 2) розрахунок ставки дисконту;
- 3) приведення майбутньої вартості грошових потоків до теперішньої з використанням техніки складного процента.

Вартість об'єкта, визначеного цим методом – це поточна вартість усіх майбутніх грошових потоків та реверсії з урахуванням міри ризику та альтернативних варіантів використання. Вона може бути визначена за такою формулою:

$$RV = \sum_{i=1}^n \frac{NOI_n}{1+i} + \frac{FV}{(1+i)^n}, \text{ де}$$

i – ставка дисконту, яка використовується при оцінці майна;

NOI – майбутня вартість грошових потоків;

FV – майбутня вартість перепродажу (реверсії) майна.

Метод непрямої капіталізації доходу (дисконтування грошових потоків) застосовується у разі, коли прогнозовані грошові потоки від використання об'єкта оцінки є неоднаковими за величиною, непостійними протягом визначеного періоду прогнозування або якщо отримання їх обмежується у часі. Прогнозовані грошові потоки, зокрема вартість реверсії, підлягають дисконтуванню із застосуванням ставки дисконту для отримання їх поточної вартості. Ставку капіталізації та ставку дисконту визначають через аналіз інформації про доходи від використання.

Отже, дохідний підхід застосовується для визначення вартості нерухомості щодо якої є ринок оренди. Він дозволяє проводити оцінку навіть в умовах обмеженості достовірної ринкової інформації про ціни продажу (пропозиції) щодо подібного нерухомого майна; є важливим для оцінки нерухомості, купівля-продаж якої здійснюється з урахуванням її здатності приносити дохід власнику; дозволяє здійснити аналіз ефективності інвестування у придбання об'єкта.

Разом з тим, цей підхід має й недоліки – в умовах активного ринку, інфляції та цінової нестабільності прогнозування показників валового доходу (грошового потоку) та витрат є ускладненим, а це зменшує достовірність отриманого результату.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001 №2658-III (з подальшими змінами і доповненнями).
2. Закон України «Про оцінку земель» від 11.12.2003 № 1378 –IV (з подальшими змінами і доповненнями).

3. Національний стандарт № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав». Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 - № 1440.

4. Національний стандарт № 2 «Оцінка нерухомого майна». Постанова Кабінету Міністрів від 28.10.2004 - № 1442.

5. Кучеренко В.Р. Оцінка бізнесу та нерухомості: Навч. пос. / В.Р. Кучеренко, Я.П. Квач, Н.І. Сментина, В.О. Улибіна. – К.: Центр учбової літератури. – 2009. – 200 с.

6. Пазинич В.І. Оцінка об'єктів нерухомості. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Пазинич В.І., Свистун Л.А. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 434с.

7. Павлов В.І. Ринок нерухомості: Навч. пос. Видання друге/ В.І. Павлов, А.М. Асаул, І.І. Пилипенко, Н.В. Павліха, І.В. Кривязюк. – К.: Видавництво «Кондор». – 2009. – 336 с.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ НЕРУХОМОСТІ

Дубінчук В.В., економічне відділення,
спеціальність «Оціночна діяльність», III курс
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник – Чайка Л.В.

Ринок нерухомості тісно взаємодіє з іншими секторами фінансового ринку, а саме з ринками капіталу, цінних паперів, інвестиційних ресурсів. На ринку нерухомості акумулюються значні грошові кошти, які беруть активну участь у перетоку капіталу і забезпечують вирівнювання середньої норми доходу.

Становлення ринку нерухомості стало здійснюватися в умовах трансформаційних перетворень державної власності, у процесій роздержавлення і приватизації. За цих умов нерухомість починає набувати властивостей товару і капіталу. Нині нерухомість є повноправним об'єктом ринкових відносин.

Історичне походження нерухомості нерозривно пов'язане із землею. Остання є початковою формою нерухомості. Земля входить до складу нерухомості як земельна ділянка (територія), що має певну площу (розмір), фізичні властивості (якість і склад ґрунту, рельєф, особливі кліматичні умови) та місцезнаходження (відстань) відносно розташування джерел сировини, постачальників і споживачів, центрів концентрації попиту, транспортних ліній і т. ін.

Особлива економічна природа нерухомості пов'язана з такою фундаментальною властивістю землі, як обмеженість. Остання означає, з одного боку, абсолютну рідкість (не відтворюваність) землі як природного блага (в цьому значенні альтернативна вартість землі

дорівнює нулю), а з іншого – обмежені можливості відтворення тих об'єктів, що розташовані на землі.

Саме тому, що нерухомість (разом із землею) є обмеженим благом, вона має здатність до рентоутворення. Рента є "ціною привілея" (Дж. С. Мілль), яку мають обмежені блага. Це означає, що рента перестає бути феноменом тільки землі, а властива будь-якому обмеженому чиннику виробництва. Існує економічна рента унікальних та не відтворюваних видів нерухомості (наприклад, пам'ятки архітектури, історії та містобудування).

Розрізнення ринку нерухомості за її видами доповнюється таким критерієм як спосіб її використання. Цей аспект дозволяє виділити ринки споживчої, виробничої, комерційної, прибуткової та інвестиційної нерухомості. У цьому разі головне значення має не сам вигляд нерухомості, а те, яким чином її використовують. Наприклад, житлову нерухомість можуть використовувати як офіс (комерційна нерухомість) або для отримання прибутку шляхом здачі її в оренду (прибуткова нерухомість). Якщо поділ нерухомості на споживчі блага і чинник виробництва зумовлений її товарною формою, то існування інвестиційної нерухомості є наслідком її існування як капіталу.

Розгляд нерухомості як інвестиційного блага дає можливість розкрити ще один важливий структурний аспект ринку, а саме – існування ринку дохідної нерухомості. Критеріями виділення даного сегмента ринку є, по-перше, виняткова здатність нерухомості до створення доходу, а по-друге, основний інтерес (мотив) її придбання. Дохідною нерухомістю є інвестиційна, оскільки вона пов'язана зі збільшенням вартості. Але не вся інвестиційна нерухомість є дохідною. Наприклад нерухомість як чинник виробництва дає дохід, але через заміщення вартості (амортизацію) і відшкодування капіталу у формі норми прибутку.

Ефективне функціонування ринку нерухомості неможливе без активного втручання держави. Необхідність спеціального державного регулювання зумовлена особливостями економіко-правового обороту нерухомості. По-перше, для нормального функціонування нерухомих економічних ресурсів вплив держави має значно збільшуватися, оскільки їм значно важче знайти способи ефективного функціонування і захистити свою фізичну й економіко-правову імобільність, ніж іншим переміщуваним ресурсам. По-друге, нерухомість у будь-якому своєму вигляді пов'язана із землею, яка, будучи природною монополією, завжди привертає велику кількість бажаючих привласнити її унікальний дохід у формі ренти. По-третє, нерухомість прямо або непрямо пов'язана з багатьма іншими природними і суспільними явищами (природними ресурсами, екологічним станом навколишнього середовища, людським існуванням та ін.). По-четверте, у нерухомості сконцентрована значна частка суспільного й індивідуального багатства, що глибоко впливає

на відтворювальні процеси в економіці (цінові пропорції, ділові цикли, інвестування і заощадження).

Міра розвинутості ринку нерухомості багато в чому залежить від формування його інфраструктури, що включає в себе різноманітні операції і послуги, що надаються на ньому.[1]

Нині в Україні в ринковій структурі найбільш істотними є ріелтерські послуги. Діяльність ріелтерських послуг пов'язана з тими видами трансакційних витрат, що виникають у зв'язку зі збиранням, обробкою інформації, добором необхідних варіантів, забезпеченням достовірності відомостей про покупців, продавців, попит, пропозиції, ціни. Саме на етапі цієї діяльності починається процес страхування і захист правомірностей як реального, так і потенційного власника.[2]

Оціночні послуги на ринку нерухомості є наслідком вартісної природи самого блага. Нерухомість, що купується, продається, обмінюється, інвестується і т. ін., має грошовий вираз, а отже, вимагає своєї оцінки. Оцінка нерухомості – це спосіб вираження її реальної цінності залежно від мети дії (купівля-продаж, застава, здавання в оренду, надання інвестицій та ін.).[3]

Страхові послуги на ринку нерухомості виконують дві функції. Перша запобігає знеціненню нерухомості, що пов'язана з ризиком функціонування самого об'єкта (можливість його фізичного знищення) та умовами його господарського обороту (виробничі ризики). Друга функція забезпечує страхування юридичної правомочності, пов'язаної з недоброякісним виконанням обов'язків за договорами або неналежним здійсненням операцій. Перспективним розвитком страхування мають стати послуги зі страхування окремих видів ринкових ризиків (підприємницьких, комерційних, фінансових, законодавчих та ін.). [4]

Розвиток ринку нерухомості нині неможливий поза впливом таких механізмів його стимулювання, як організаційно-економічний, фінансово-економічний, інвестиційний, податковий, нормативно-правовий. Важливу роль у створенні належних умов функціонування ринку нерухомості відіграє й формування системи управління нерухомістю, яка дозволяє задіяти зазначені механізми, розв'язуючи нагальні державні соціально-економічні проблеми. При організації й за участі в усіх процесах на ринку нерухомості його суб'єкти використовують значну кількість законодавчих і нормативних документів. Це пояснюється тим, що правове поле, яке розробляється для таких сегментів ринку нерухомості, як земля й земельні відносини, житло, приватизація тощо, повинне бути привабливим для всіх учасників ринку та мати як можна менше ознак недосконалості з метою розвитку ринку нерухомості в сучасних економічних умови країни. Саме тому законодавче поле в цей час так насичене і має важливе значення для всіх суб'єктів ринку

нерухомості.[5]

Таким чином, ринок нерухомості є складовою національної економіки, без якого неможливе функціонування ринку взагалі. Формування ринку нерухомості в Україні характеризується нерівномірним розвитком його сегментів, недосконалістю законодавчої бази, низькою платоспроможністю громадян. Дослідження ринку нерухомості як економічної категорії, дозволяє зробити висновок, що закономірними складовими процесу поліпшення функціонування ринку нерухомості в Україні на державному рівні на сучасному етапі розвитку ринкових відносин є впровадження стандартів об'єктів нерухомості, створення єдиного інформаційного простору та забезпечення законодавчого врегулювання його діяльності. Усе це дає підстави вести мову про необхідність подальшого дослідження умов розвитку процесів на ринку нерухомості.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Земельний кодекс України № 2768-III від 25.10.2001р. (із змінами і доповненнями).
2. Господарський кодекс України № 436-I V від 16.01.2003р. (із змінами і доповненнями).
3. Закон України «Про оцінку земель» від 11.12.2003 № 1378-IV // Відомості Верховної Ради, 2004, № 15.
4. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001 № 2658-III (з подальшими змінами і доповненнями).
5. Закон України «Про власність» від 7.02.1991 № 697-XII (з подальшими змінами і доповненнями).
6. Національний стандарт № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав». Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 - № 1440.
7. Національний стандарт № 2 «Оцінка нерухомого майна» // Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2004 р. № 1442.
8. Мухін О.О. Ринок нерухомості України: економічні та регіональні аспекти: Автореф. дис. канд. екон. наук / Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України. – К., 2006. – 25 с.

СТАНОВЛЕННЯ ЗЕМЛЕОЦІНОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Коваленко А.О., відділення економіки і управління

спеціальність «Оціночна діяльність», III курс

ВП НУБіП України «Боярський коледж екології і природних ресурсів»

Науковий керівник – викладач Гусак Т.О.

Здійснення землеоціночної діяльності зумовлене практичною потребою суспільства у застосуванні даних оцінки для організації раціонального та ефективного використання земель і їх охорони, забезпеченні ринку землі легітимним і цивілізованим обігом речових прав на земельні ділянки шляхом встановлення та дотримання правових, економічних, професійних, етичних норм та стандартів.

Професійна оціночна діяльність не може обмежуватись безпосередньо визначенням вартості, оскільки як один зі специфічних видів консалтингових послуг складається з ряду інших дій. [1]

На відміну від оцінки майна та майнових прав, що сертифікується, оцінка землі є ліцензійним видом діяльності. Ліцензію на землеоціночну діяльність видає Державне агентство земельних ресурсів України.

Становлення землеоціночної діяльності в Україні пройшло тривалий шлях розвитку, витоки якого сягають античної Греції, Риму та Київської Русі, де було створено перші земельні реєстри й оцінку землі для пропорційного збору данини. Розвиток основних елементів оцінки земель у Російській та Австро-Угорській імперії на межі XIX-XX ст. відбувався як складова загальноєвропейських тенденцій.

У Російській імперії було закладено наукові основи «російської оціночної статистики» та сформовано належний методологічний апарат, проводилися статистично-економічні дослідження земель і видавалися інструкції з питань оцінки майна та землі, що дає підстави стверджувати не про зародження землеоціночної діяльності в Незалежній Україні, а про її відродження. За часів СРСР розвиток землеоціночної діяльності відбувався на засадах соціалістичної правосвідомості, яка заперечувала ідеї приватної власності. Земля розглядалася тільки як природний ресурс, який позбавлений вартості.

З 1970-х рр. започатковується визначення цінності землі як засобу виробництва в сільському господарстві, задля чого була розроблена методика бонітування ґрунтів і економічної оцінки земель. Виділено чотири етапи розвитку законодавства в сфері оцінки земель в незалежній Україні: [3]

1) перехід до ринкових відносин, відродження оцінки 10 земель та іншої нерухомості, приватизація державної власності (від здобуття незалежності у 1991 р. до прийняття Земельного кодексу у 2001 р.);

У період з 1991 по 1995 рік в Україні активно розвивались процеси перебудови нормативно-правової бази оцінки земель. Серед факторів, які найбільшою мірою впливали на становлення оцінки були:

- Зміни у законодавчій базі (нова редакція Закону про плату за землю), які затвердили нову назву та економічний статус оцінки (з комплексної її назва трансформувалась у грошову оцінку; оцінка стала визначатися як капіталізований рентний дохід з земельної ділянки).
- Розширення сфери застосування грошової оцінки земель (землі сільськогосподарського призначення та населені пункти).
- Перехід функцій контролю за розробкою оцінки земель від Держкоммістобудування України до Держкомзему України.
- Диференціація методичних підходів до оцінки земель населених пунктів (на основі оцінки містобудівних якостей території) та сільськогосподарських земель (агробонітетні характеристики ґрунтів).

Результатом розвитку цих процесів стало затвердження у березні 1995 року Кабінетом Міністрів України Методики грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів Держкомземом, Мінсільгосппродом, Держкоммістобудування України та Українською академією аграрних наук відповідного Порядку грошової оцінки. [2]

З цього часу розвиток грошової оцінки земель різних категорій розвивався відповідно до існуючої нормативно-правової бази.

2) становлення інституту незалежної оцінки (у т. ч. оцінки земель) в умовах законодавчого визначення (від прийняття Земельного кодексу у 2001 р. до 2006 р., коли остаточно сформувалася законодавча база, стандарти оцінки, інститут добровільного саморегулювання;

3) розвиток та вдосконалення оціночної діяльності відповідно до зміни соціально-економічних відносин в умовах контрольованого державного регулювання (починаючи з 2007 р. до сьогодні);

4) передбачається можливість виділення четвертого етапу «саморегулювання в сфері оцінки» внаслідок реалізації державної політики щодо дерегуляції господарської діяльності в сфері землеоціночних робіт, яка ґрунтується на відмові від ліцензування та впровадженні нових стандартів організації цієї діяльності.

Отже, правове регулювання оцінки земель здійснюється відповідно до Конституції України, Земельного кодексу України, Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», Закону України «Про оцінку земель», законів України, інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до них.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.06.2001 р. із наступними змінами та доповненнями.
2. Закон України «Про оцінку земель» від 11.12.2003 р.
3. Ступень М. Г., Гулько Р. Й., Залуцький І. Р.: Навчальний посібник: Оцінка земель - 2006 р.

СУЧАСНИЙ СТАН РІЄЛТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Мазурик А.Е., економічне відділення,
спеціальність «Оціночна діяльність», III курс,
ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»
Науковий керівник викладач Токар І.В.

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується появою нових галузей, що визначено відповідними потребами на ринку послуг, а також необхідністю задоволення інноваційних очікувань споживачів. Так, у сфері послуг, за часів незалежності, найбільш яскраво виокремилося ріелторство. Поява потужного напрямку підприємництва, щодо вирішення функціонально споріднених дій, пов'язана у першу чергу з процесами приватизації, а також із масовим попитом населення країни на нерухоме майно або бажанням покращити житлові умови. Цей функціональний напрям підприємництва за двадцять один рік активної роботи структурно і професійно сприяв побудові фахової ієрархічної вертикалі, що за своїми ознаками може претендувати на окреме легітимно-правове місце у переліку впливових інституцій української економіки.

Ріелтор є посередником між продавцем і покупцем при укладенні договору купівлі-продажу нерухомості (або договору оренди). Він не тільки зводить людей у пошуках найбільш відповідного варіанту, стежить за правильним оформленням операції, але і є свідком щодо її здійснення та несе персональну відповідальність за якість цієї послуги.

Фактично, послуги ріелтора – це не тільки огляд квартир, супровід операції з моменту укладення договору до отримання документів, що встановлюють право на придбання нерухомості, підписання акту про виконання робіт, це забезпечення безпеки операції, захист від шахраїв і аферистів. Враховуючи зазначене ріелтор повинен уміти :

- вивчати попит і пропозицію на ринку нерухомості;
- підбирати або пропонувати варіанти для продажу, покупки або здачі в оренду;
- консультувати клієнтів з питань, що стосуються характеристик об'єктів нерухомості і ступеня відповідності їх певним вимогам;

- погоджувати договірні умови;
- оформляти операції з нерухомістю;
- допомагати клієнтам в зборі необхідних документів і оформленні угод;
- попереджати покупця про права третіх осіб на об'єкт нерухомості;
- забезпечувати своєчасне отримання платіжних документів після оформлення угод;
- контролювати виконання умов договору між покупцем продавцем (своєчасність виписки, звільнення колишніми господарями тощо);
- складати встановлену звітність про виконану роботу;
- оформляти розписку про отримання грошей і відсутність претензій до платоспроможності купюр;
- нести відповідальність за «чистоту» і законність придбання нерухомості, за умови, що з клієнтом підписаний відповідний договір.

Фактично в Україні, за роки незалежності, не сформовано систему освітньо-професійної підготовки спеціалістів цього функціонального напрямку за єдиним державним стандартом. Такий стан речей призводить до того, що питаннями ріелторства займаються всі бажаючі незалежно від освіти, практичних навичок, рівня професійної свідомості. При цьому втрачає держава, споживач і, у першу чергу, ріелтор. Виходом із такої ситуації, що склалася на ринку нерухомості, може бути наступний алгоритм дій:

- затвердження стандартизованих підходів щодо забезпечення функціонування ріелторства як окремої галузі у сфері економічних послуг України;
- створення єдиного національного керівного громадського органу, який буде представляти інтереси учасників галузі у взаємовідносинах з державними інституціями та іншими заінтересованими сторонами, вести реєстр офіційних ріелторів України, проводити атестацію і сертифікацію цього виду професійної діяльності та сприяти якості наданих послуг;
- узгоджена робота з розробки проекту Закону України «Про ріелторську діяльність» і консолідація всіх ресурсів для його прийняття Верховною Радою;
- розробка й затвердження спільно з Міністерством освіти і науки України освітньо-кваліфікаційних характеристик і освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів та магістрів за спеціальністю ріелтор;
- включення до Державного класифікатора професій і Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників необхідної узгодженої інформації щодо спеціальності ріелтор;
- визначення базових навчальних закладів, які будуть проводити підготовку бакалаврів і магістрів за спеціальністю ріелтор;

- активне залучення провідних фахівців до реалізації цих кроків, а також до розробки наскрізної нормативно-регламентуючої документації з питань функціонування галузі та підготовки майбутніх спеціалістів;
- налагодження прозорості системи звітності та громадського контролю за процесом досягнення наміченого і використанням консолідованих ресурсів.

Комплексне виконання вищезазначених заходів стане запорукою легітимізації ріелторства як галузі у сфері економічних послуг, сприятиме стабілізації довіри громадян до її представників, забезпечить умови мінімізації ризиків і максимізує прибутки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Державний класифікатор ДК 003:2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kodeksy.com.ua/buh/kp.htm>.
2. Міненко М. Легітимізація ріелторства як галузі у сфері економічних послуг / М. Міненко. – Матер-ли Національного форуму «Нерухомість України». – К., 6-7 груд. 2012 р. – 14 с.
3. Про ріелторську діяльність. Проект Закону України від 07.07.2011 № 8781 [Електронний ресурс].

ОЦІНКА ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ РОЗВИТКУ

Малюх Д.Р., відділення економіки і управління
спеціальність «Оціночна діяльність», III курс
ВП НУБіП України «Боярський коледж екології і природних ресурсів»
Науковий керівник – викладач Гусак Т.О.

Оцінка цінних паперів є особливою і зумовлена тим, що цінний папір являє собою спеціальну форму існування капіталу і одночасно є товаром, що звертається на фондовому ринку. Таким чином оцінка цінних паперів полягає в повному і точному аналізі сукупності прав власника цінного паперу і визначення вартості цих прав.

Цінний папір - документ встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчують грошові або інші майнові права, визначають взаємовідносини особи, яка їх розмістила (видала), і власника, та передбачають виконання зобов'язань згідно з умовами їх розміщення, а також можливість передачі прав, що впливають із цих документів, іншим особам. До цінних паперів відносять облігації, векселі, чеки, депозитні і ощадні сертифікати, банківські ощадні книжки на пред'явника, акції, приватизаційні цінні папери та інші документи. [1]

Оцінка цінних паперів проводиться при:

- здійсненні операцій купівлі-продажу;
- внесення цінних паперів до статутного капіталу підприємств;
- оформленні застави для отримання кредиту;
- для визначення поточної ринкової вартості компанії та її активів.

При проведенні оцінки велике значення має вид цінного паперу, її емітент, наявність біржового котирування або присутність даного цінного паперу на фінансовому ринку в позабіржовому обороті. Якщо цінний папір, які потрібно оцінити, котирується на відкритому ринку, то визначення її вартості та оформлення звіту займає найменші терміни. Якщо цінний папір не має біржових котирувань і по ній немає інформації про ціни купівлі-продажу на відкритому фінансовому ринку, то оцінка таких цінних паперів проводиться на основі: аналізу поточної кон'юнктури фінансового ринку, прибутковості оцінюваної цінного паперу і даних про надійність емітента та стійкості його фінансового положення, дослідження фінансового стану емітента з урахуванням ступінь ризику вкладення грошових коштів в дану центрального банку (ЦБ). [2]

Основними факторами, що впливають на вартість цінного паперу, є:

- ліквідність;
- співвідношення попиту і пропозиції на торгових майданчиках;
- котирування;
- прибутковість або поточна вартість майбутнього доходу;
- характеристики емітента;
- надійність цінного паперу, ризику невиконання зобов'язань.

На сьогоднішній день на українському фондовому ринку накопились проблеми, які потребують розв'язання, так як від розвитку фондового ринку залежить якість оцінки, одними з цих проблем є: [3]

1. Низька ліквідність біржового ринку;
2. Нерозвиненість сектору інституційного інвестування та механізмів ринку;
3. Недостатньо сформована та підпорядкована обліково-розрахункова інфраструктура ринку цінних паперів;
4. Нерозвинутість біржової торгівлі, низький рівень сучасних технологій біржової торгівлі;
5. Низькі стандарти та ефективність корпоративного управління;
6. Дестабілізаційна ситуація на валютному ринку.

Щоб зробити великий крок у для подальшого розвитку ринку цінних паперів потрібно зосередити увагу на наступних напрямках розвитку:

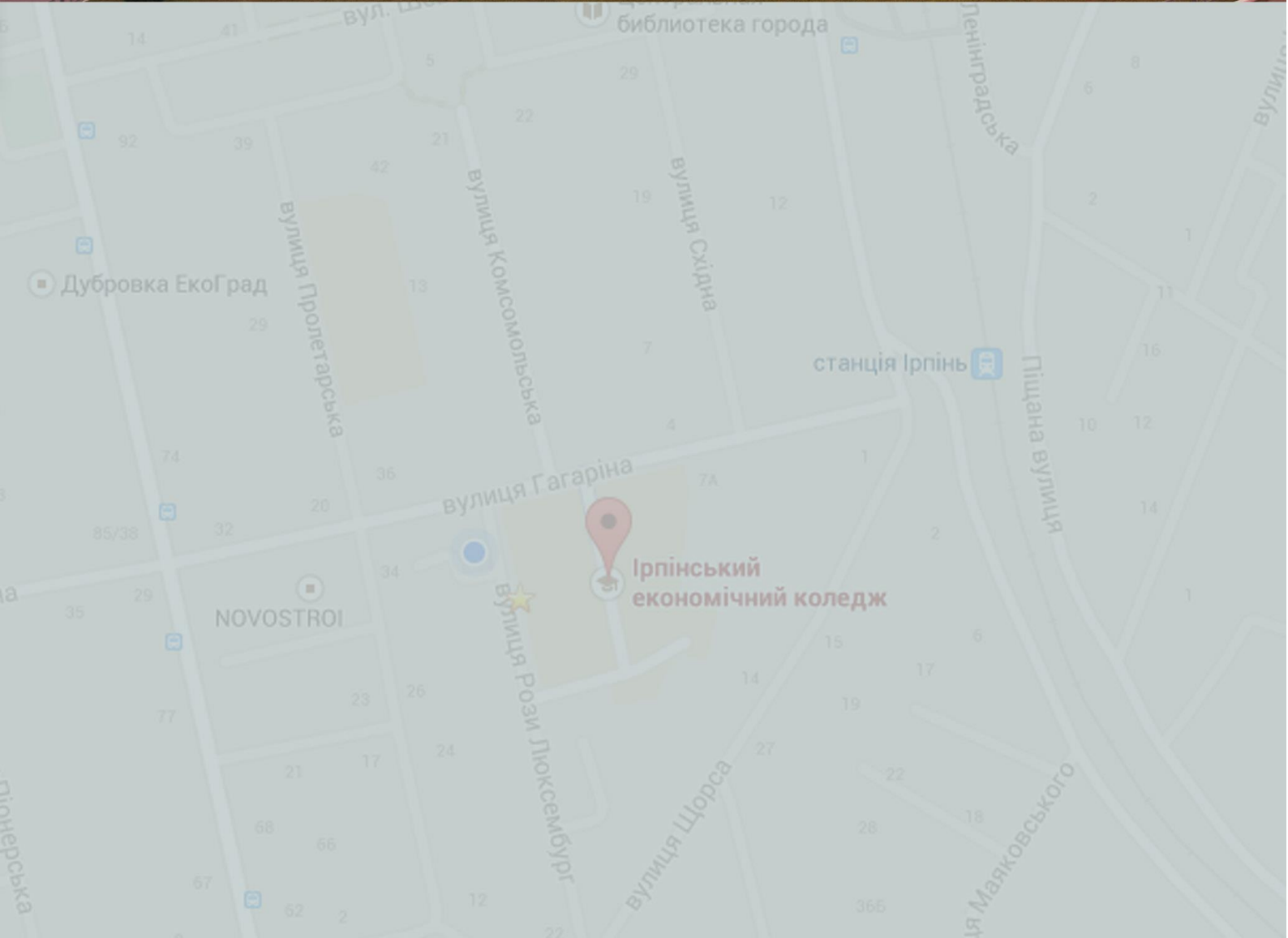
1. Поліпшити бізнес середовище та зменшити податковий тиск на підприємства;

2. Формування інформаційної відкритості та прозорості ринку цінних паперів, удосконалення системи розкриття інформації про діяльність корпоративних підприємств;
3. Запровадити заходи з підвищення ліквідності;
4. Вдосконалення системи захисту прав та інтересів акціонерів та забезпечення рівноправності мажоритарних та міноритарних інвесторів;
5. Стимулювання діяльності емітентів цінних паперів за рахунок лістингу з метою формування вторинного ринку цінних паперів, збільшення частки цінних паперів, що вільно обертаються на ринку;
6. Сприяння залученню до ринку різних типів потенційних та діючих, приватних та інституціональних інвесторів;
7. Розвиток інноваційних технологій та новітніх фінансових інструментів.

Отже, питання стимулювання розвитку фондового ринку потребують системного підходу до їх розв'язання, потрібно одночасно вживати заходи у сфері бізнес середовища для забезпечення функціонування на ньому промислових корпорацій, фінансового ринку для забезпечення залучення необхідних коштів вітчизняних й іноземних інвесторів та удосконалення державного регулювання для реалізації програм.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про цінні папери і фондовий ринок» № 3480-IV від 23.02.2006
2. Ваніна Н. М. Ринок цінних паперів. Практикум. [текст] : навч. посіб. / Н. М. Ваніна, О. В. Грищенко – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 144 с.
3. Мендрул О.Г., Павленко І.А. Фондовий ринок: операції з цінними паперами: Навч.посібник. Вид. 2-ге, допов. та перероб. – К.: КНЕУ, 2000. – 156 с.

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
“ІРПІНСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ”**

вул. Гагаріна, 9, м. Ірпінь, Київська обл., 08205

телефон: (04597) 6-20-03, 6-20-04

електронна пошта: iek@irpin.com

www.iek.irpin.com